

SOCIO-ECONOMISCHE ANALYSE VAN ZUID-WEST-VLAANDEREN

JUNI 2018

COLOFON

Coördinatie en redactie

RESOC Zuid-West-Vlaanderen: Stefaan Verhamme, Ines Verhalle

POM West-Vlaanderen: Nele Depestel, Sabine Traen

Medewerking van partners

ABVV West-Vlaanderen, ACV West-Vlaanderen, CVO Miras, Den Achtkanter, Intercommunale Leiedal, LMN Zuid-West-Vlaanderen, Logo Leieland, Netwerk GGZ, Netwerk WINGG, POM West-Vlaanderen, Steunpunt Data & Analyse Provincie West-Vlaanderen, SEL Zuid-West-Vlaanderen, Stad Kortrijk, Streekforum Zorg Zuid-West-Vlaanderen, Stuurgroep Samen Werken voor Werk, Syntra West, Toerisme Leiestreek, TreinTramBus vzw, Unizo West-Vlaanderen, VDAB, Voka West-Vlaanderen, W13, Westtoer, zuidwest

Vormgeving

fffdesign bvba - www.ffddesign.be

Publicatiedatum: juni 2018

V.U

RESOC Zuid-West-Vlaanderen

Stefaan Verhamme, coördinator

Engelse Wandeling 2F4L

8500 KORTRIJK

www.resoczuidwest.be

JUNI 2018

Beste streekgenoot,
Geachte lezer,

We moeten vooruit, dus blikken we terug. Om een **toekomstgericht streekbeleid voor Zuid-West-Vlaanderen** uit te kunnen tekenen, is het noodzakelijk om een duidelijk zicht te hebben op hoe onze streek zich de voorbije jaren ontwikkeld heeft. Daarom heeft RESOC Zuid-West-Vlaanderen samen met POM West-Vlaanderen een socio-economische analyse van de regio Zuid-West-Vlaanderen opgemaakt.

Deze analyse bundelt de **meest actuele cijfers en statistieken** binnen een ruime waaier van twaalf beleidsdomeinen. De selectie van indicatoren en aanlevering van data gebeurde in nauwe afstemming met de POM West-Vlaanderen en samen met vele streekpartners. Het resultaat is een indrukwekkend pakket aan cijfermateriaal dat een gedetailleerd zicht geeft op de regio.

Doorgaans worden de indicatoren weergegeven over een periode van tien jaar of langer, om duidelijke **evoluties en trends** vast te kunnen stellen. Bovendien willen we ons als regio ook kunnen positioneren, vandaar dat deze analyse vaak ook een **benchmark van Zuid-West-Vlaanderen** weergeeft ten opzichte van West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Soms gaan we nog dieper en vergelijken we de indicatoren tot op het niveau van de **13 gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen**.

Deze kwantitatieve analyse omvat bijna uitsluitend **objectieve data en cijfers**, telkens met bronvermelding, en neemt geen indicatoren op waarbij gepeild wordt naar tevredenheid of gevoelens. Het biedt een objectieve basis om de socio-economische resultaten en ontwikkelingen in te schatten en te beoordelen. De vaststellingen bij dit omvangrijk cijfermateriaal zijn bevorderlijk om tot diepere inzichten te komen over de **sterktes, de aandachtspunten, de opportuniteiten en de uitdagingen** voor onze regio.

Het streekpact 2013-2018 vormde de voorbije legislatuur de belangrijkste leidraad en de verbindende factor voor het streekbeleid in Zuid-West-Vlaanderen. De **zeven hefbomen van het streekpact** bundelen een enorme hoeveelheid aan acties, gebaseerd op samenwerking tussen vele streekpartners. De opmaak van deze socio-economische analyse kadert binnen de evaluatie van het streekpact en binnen het **ESF-project Versterkt Streekbeleid** om voor Zuid-West-Vlaanderen een toekomstige streekvisie uit te tekenen.

RESOC Zuid-West-Vlaanderen wil in het toekomstig streekbeleid verder blijven bouwen op de **sterke traditie van regionale samenwerking** in een breed partnership met de steden en gemeenten, de provincie West-Vlaanderen, de sociale partners en vele streekorganisaties.

Voor de lokale besturen kan deze socio-economische analyse een nuttig instrument zijn om de omgevingsanalyse van de eigen gemeente of stad mee te helpen onderbouwen in het kader van de opmaak van het **strategisch meerjarenplan**. Ook voor vele streekpartners kan deze analyse van pas komen bij de motivering hoe **projectvoorstellen voor diverse subsidieprogramma's** tegemoetkomen aan socio-economische noden en uitdagingen uit de regio.

We zijn er dan ook van overtuigd dat deze analyse een **objectief en meetbaar referentiekader** biedt waar we samen verder kunnen op bouwen in het belang van onze streek.

Jan Seynhaeve
Voorzitter RESOC Zuid-West-Vlaanderen

Stefaan Verhamme
Coördinator RESOC Zuid-West-Vlaanderen

// GEBIEDSOMSCHRIJVING

Deze socio-economische analyse focust zoveel mogelijk op het regionale schaalniveau van de **13 gemeenten van de regio Zuid-West-Vlaanderen**. Dit zijn de twaalf gemeenten van het arrondissement Kortrijk: Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Lendeledede, Menen, Spiere-Helkijn, Waregem, Wevelgem, Zwevegem, aangevuld met de stad Wervik uit het arrondissement Ieper. We kunnen in deze analyse echter niet overal dezelfde gebiedsomschrijving hanteren, omdat er niet voor alle indicatoren cijfers voor de volledige regio Zuid-West-Vlaanderen of voor alle 13 gemeenten beschikbaar zijn.

We onderscheiden in deze analyse bijgevolg verschillende gebiedsomschrijvingen. We spreken van *'Zuid-West-Vlaanderen'* voor de indicatoren die de groep van de 13 gemeenten analyseren. We verwijzen naar het *'arrondissement Kortrijk'* voor de indicatoren waar er geen gemeentelijke cijfers beschikbaar zijn en het bijgevolg niet mogelijk was om de cijfers van de stad Wervik mee op te nemen. Voor specifieke domeinen valt de gebiedsomschrijving niet altijd samen met het grondgebied Zuid-West-Vlaanderen, maar bij afwijkingen wordt de geanalyseerde gebiedsomschrijving telkens duidelijk vermeld bij de indicatoren.



Deze socio-economische analyse van Zuid-West-Vlaanderen heeft als finaliteit om tot diepere inzichten te komen over de regio. Het biedt een objectief en meetbaar kader aan om de toekomstige streekvisie voor Zuid-West-Vlaanderen mee te helpen onderbouwen. Het wil ook een nuttig instrument zijn voor alle streekpartners in het kader van de opmaak van een omgevingsanalyse of bij het plannen van beleid.

Het bundelt de meest actuele cijfers en statistieken binnen een ruime waaier van twaalf beleidsdomeinen. Doorgaans worden de indicatoren weergegeven over een periode van tien jaar of langer, om duidelijke evoluties en trends vast te kunnen stellen. Bovendien willen we ons als regio ook kunnen positioneren, vandaar dat deze analyse vaak ook een benchmark van Zuid-West-Vlaanderen weergeeft ten opzichte van West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Soms gaan we nog dieper en vergelijken we de indicatoren tot op het niveau van de 13 gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen.

Deze executive summary geeft een brede en realistische inkijk op waar Zuid-West-Vlaanderen staat en hoe de streek zich de voorbije jaren ontwikkeld heeft. Voor het totaalbeeld verwijzen we naar de volledige socio-economische analyse.

1. Demografie

In 2017 waren er 306.512 inwoners in Zuid-West-Vlaanderen. Een lichte groei van +3,6% op tien jaar tijd, wat toch de helft lager ligt dan de gemiddelde groei van +6,5% in het Vlaams Gewest. Die demografische groei is te danken aan een natuurlijke groei (meer geboortes dan sterfgevallen), maar vooral aan een positief migratiesaldo. Deze evolutie is opvallend duidelijk bij de bevolkingsgroep van 25 tot 29 jaar: in tien jaar tijd werd het migratiesaldo bij die groep omgebogen van -4,8% in 2006 tot +9,8% in 2016.

Zuid-West-Vlaanderen trekt duidelijk meer jongeren aan, maar tegelijk neemt ook de oudere bevolking toe. Verwachting is dat de bevolking jonger dan 15 jaar tegen 2035 met +5,4% zal stijgen, maar dat het aantal 65-plussers nog sterker zal stijgen, met maar liefst +33,2%. Dit heeft uiteraard gevolgen voor het aantal arbeidskrachten op de arbeidsmarkt: in 2017 telde de beroepsbevolking 193.579 personen, tegen 2035 zal dit aantal naar verwachting dalen met -3,7%.

Naast verjongen en verouderen, zal de regio in de toekomst ook tegelijk 'uitzetten' en 'inkrimpen': de bevolkingsdichtheid steeg in 2017 al tot 686,5 inwoners per km², beduidend hoger dan de 481,9 inwoners per km² in het Vlaams Gewest. Tegelijk neemt het aantal huishoudens toe (van ca. 130.000 in 2017 tot een verwachte 140.000 in 2035), maar daalt het gemiddeld aantal leden per gezin: van 2,42 in 2007 naar een verwacht gemiddelde van 2,31 tegen 2035.

2. Welvaart

De welvaart in Zuid-West-Vlaanderen is relatief hoog en neemt nog steeds toe. Het bruto binnenlands product per inwoner van het arrondissement Kortrijk bedroeg 39.542 euro in 2015, een stijging van +23,2% in vergelijking met 2006. Het gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner nam in diezelfde periode toe met +2,9%.

De bruto toegevoegde waarde van de industrie had in 2015 met 25,3% een groter aandeel in vergelijking met 20,3% in West-Vlaanderen 19,9% in het Vlaams Gewest. De arbeidsproductiviteit ligt wel nog steeds lager dan in het Vlaams Gewest, maar groeit sneller, waardoor het verschil stilaan kleiner wordt. Opvallend grote verschillen zijn er tussen de sectoren: zo daalde de arbeidsproductiviteit in de primaire sector in tien jaar tijd met maar liefst 38%, terwijl de industrie tekende voor een sterke toename met 39%.

Zuid-West-Vlaanderen was in 2015 goed voor 27,1% van de West-Vlaamse werkgelegenheid. De regio heeft nog altijd een sterk uitgesproken KMO-karakter: in 2015 telde zowat 95% van de ondernemingen minder dan 50 werknemers. Zuid-West-Vlaanderen blijft ook nog altijd de regio van de maakindustrie. Hoewel de tewerkstelling in de industrie tussen 2007 en 2015 daalde met -18%, neemt de industrie nog steeds 20% van de werkgelegenheid voor haar rekening. Grote groeier is de verkoop van goederen en diensten, met een toename van +12%.

Sinds 2015 blijft het aantal vacatures exponentieel stijgen. In 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen 3,9 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature. Hiermee is de arbeidsmarktkrapte in Zuid-West-Vlaanderen nog scherper dan in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest. Dit zorgt ervoor dat de 'war for talent' zich duidelijk laat voelen en dat Zuid-West-Vlaanderen sterk dient in te zetten op het aantrekken en behouden van arbeidskrachten.

Zo trekt Zuid-West-Vlaanderen heel wat werknemers uit andere regio's aan. Hoewel het pendelsaldo afneemt, kende Zuid-West-Vlaanderen in 2015 in tegenstelling tot de provincie West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest een positief pendelsaldo: dagelijks kwamen er 5.357 mensen meer naar Zuid-West-Vlaanderen om er te werken dan er mensen uit de regio elders gingen werken. In 2016 hadden zo'n 5.700 Franse arbeiders een job in Zuid-West-Vlaanderen, een stijging met +66,7% in vergelijking met tien jaar geleden. Ook de sociale economie doet het goed: dankzij een heel gericht beleid konden in 2016 ruim 14.000 personen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag.

Zuid-West-Vlaanderen kent, net als West-Vlaanderen, een hoge werkzaamheidsgraad. Bijna 70% van de beroepsbevolking is aan het werk. De regio doet het opmerkelijk beter dan het Vlaams Gewest met een werkzaamheidsgraad van 67,2%. Bij de laaggeschoolden is de situatie iets minder rooskleurig. Slechts 44,4% van de West-Vlaamse laaggeschoolden is aan het werk. Bovendien kende de werkzaamheidsgraad bij laaggeschoolden tussen 2006 en 2016 een daling van -4,4%. Niettemin scoort de regio ook voor de groep laaggeschoolden beter dan het Vlaams Gewest waar de werkzaamheidsgraad van laaggeschoolden 39,7% bedraagt en de voorbije jaren een daling van -8% optekende.

De werkloosheidsgraad is in Zuid-West-Vlaanderen relatief beperkt: 5,8% in 2016, of iets meer dan 7.700 niet-werkende werkzoekenden. Laaggeschoolden, jongeren en personen met een arbeidshandicap waren in 2016 sterker vertegenwoordigd in de werkloosheid in vergelijking met het Vlaams Gewest. De laaggeschoolden blijven, ondanks een opmerkelijke daling, de grootste kansengroep binnen de werkzoekenden en de werkzoekenden met een migratieachtergrond zijn het sterkst in aantal toegenomen. Opvallend is ook de stijging van het aantal langdurig zieken: tussen 2010 en 2017 steeg dit aantal in het Vlaams Gewest met maar liefst +42,5%. Het arrondissement Kortrijk kon deze trend 'beperken' tot een stijging van +36,3%, al betekende dit dat er in 2017 toch bijna 10.000 langdurig zieken waren.

4. Economische activiteit

De cijfers van de voorbije tien jaar bevestigen de reputatie van Zuid-West-Vlaanderen als ondernemende regio. Zo steeg tussen 2006 en 2016 het aantal actieve ondernemingen met +19,8%. Ook al ligt deze stijging lager dan +24,9% in het Vlaams Gewest, toch vertaalt dit percentage zich op het terrein in zowat 28.300 actieve ondernemingen in het totaal. De oprichtingsratio groeide in die periode eveneens trager dan in het Vlaams Gewest, maar Zuid-West-Vlaanderen evolueert wel positiever op het vlak van stopzettingsratio en nettogroeiratio. Het aantal faillissementen daalde de voorbije tien jaar met -2,6%, terwijl dit in het Vlaams Gewest steeg met +20,4%.

5. Kenniseconomie en innovatie

Zuid-West-Vlaanderen scoort relatief goed op het vlak van tewerkstelling in de technologische en kennisintensieve sectoren. Zo zorgden de hoog- en middelhoogtechnologische industrie en de hoogtechnologische kennisintensieve diensten in 2015 samen voor 6,5% van de tewerkstelling in Zuid-West-Vlaanderen, wat meer is dan 5,5% in West-Vlaanderen en iets minder dan 6,8% in het Vlaams Gewest. Tegenover 2007 is er wel een opvallende verschuiving van de hoogtechnologische industrie (daling van -21%) naar

de hoogtechnologische kennisintensieve diensten (stijging van +27,6%). Op het vlak van specialisatie springt vooral het domein van nieuwe materialen in het oog: ondanks een sterke daling situeert zich nog steeds 43,8% van de West-Vlaamse tewerkstelling en 47,5% van het aantal vestigingen in dit domein in Zuid-West-Vlaanderen.

In de periode 2007-2015 nam het West-Vlaamse aandeel van O&O-personeelsleden en onderzoekers in het Vlaams Gewest toe, maar de percentages blijven nog altijd beperkt tot minder dan 10%.

6. Onderwijs en opleiding

Tussen de schooljaren 2009-2010 en 2015-2016 steeg het aantal leerlingen in het kleuteronderwijs met +6,9% en in het basisonderwijs met +7,1%. Het secundair onderwijs kende een opvallende daling van -9,8%, wat te maken heeft met een grotere afname van het aantal leerlingen op middelbare schoolleeftijd in vergelijking met het Vlaams Gewest. Wat type secundair onderwijs betreft, steeg het aandeel leerlingen BSO en TSO de voorbije jaren tot 40,9%, wat hoger ligt dan 38,2% in het Vlaams Gewest.

Van 2006-2007 tot 2015-2016 steeg het aantal Zuid-West-Vlaamse jongeren dat voor hoger onderwijs koos met bijna +28%. In vergelijking met het Vlaams Gewest gaat de keuze daarbij vaker naar een hogeschool- dan naar een universitaire opleiding. Ook het aantal inschrijvingen hoger onderwijs met studieplaats in Zuid-West-Vlaanderen steeg sterk, met maar liefst +37%. In 2015-2016 was bijna 66% van het aantal inschrijvingen afkomstig van buiten Zuid-West-Vlaanderen.

Hoewel het belang van levenslang leren steeds vaker wordt benadrukt, daalde de deelname van 25-64-jarigen in West-Vlaanderen tussen 2008 en 2016 met -3,7%. Deze daling is weliswaar minder uitgesproken dan -9,8% in het Vlaams Gewest, maar de West-Vlaamse deelname aan het levenslang leren blijft met 6,8% in 2016 toch relatief laag.

In 2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een ongekwalificeerde uitstroom van 5,7%, wat een gunstige evolutie betekende ten opzichte van 9,1% in 2012. Het aandeel vroegtijdige schoolverlaters in Zuid-West-Vlaanderen lag hiermee lager dan 6,2% in West-Vlaanderen en 7,8% in het Vlaams Gewest.

7. Zorg en gezondheid

De zorgvraag neemt onmiskenbaar toe, onder meer omwille van de verouderende bevolking. In West-Vlaanderen zijn dan ook ruim 54.000 mensen in de zorgsector tewerkgesteld. Dat is bijna evenveel als in de metaal-, machinebouw-, textiel- en voedingsindustrie samen. Dit is in Zuid-West-Vlaanderen niet anders.

De zorgsector lijkt behoorlijk sterk uitgebouwd. De regio heeft twee algemene ziekenhuizen, met az groeninge in Kortrijk en O.L.V. van Lourdes in Waregem, alsook een campus van AZ Delta in Menen. Samen goed voor 1.519 erkende bedden. De regio telt ook twee psychiatrische ziekenhuizen, één voor kinderen en jongeren en een opnameafdeling voor forensische jeugdpsychiatrie. Er is ook een Centrum Geestelijke Gezondheidszorg met diverse antennepunten. Daarnaast zijn er initiatieven voor beschut wonen en activiteitencentra voor personen met een psychiatrische problematiek. Op het vlak van ouderenzorg telde de regio in 2017 zeventien erkende dagverzorgingscentra, 4.466 erkende plaatsen in woonzorgcentra, 1.125 in assistentiewoningen en 149 voor kortverblijf.

Toch blijkt dit zorgaanbod nog onvoldoende: zo geraken de wachtlijsten voor mobiele, ambulante, personen met een handicap, en residentiële geestelijke gezondheidszorg niet weggewerkt. Het blijft ook zoeken naar alternatieven voor de tekorten aan woonzorgcentra en er is nog absoluut ruimte voor bijkomende assistentiewoningen en andere proefprojecten.

De regio kan nog duidelijk vooruitgang boeken op het vlak van gezondheid. Zo is het nodig om nog sterker in te zetten op gezondheidspreventie, met onder meer het beter benutten van het Globaal Medisch Dossier (incl. de preventiemodule), het stimuleren van preventieve mondzorg en van deelname aan bevolkingsonderzoeken inzake kanker. Hoewel de resultaten voorzichtig positief zijn in vergelijking met het Vlaams Gewest, zijn er gerichte preventieve acties nodig om de Vlaamse doelstellingen tegen 2020 te behalen.

- 8 // Er wordt ook beduidend meer samengewerkt om zorg efficiënter te kunnen organiseren. Dit resulteerde onder meer in de uitbouw van het E17-ziekenhuisnetwerk en in drie eerstelijnszones in de regio. Via diverse innovatieve projecten, zoals het pilootproject De Brug, wordt in de regio ook ingezet op geïntegreerde zorg en op meer zorg aan huis, op maat van de patiënt.

8. Welzijn en kansarmoede

Op het vlak van welzijn en kansarmoede is er in het algemeen een stijgende tendens, en blijven de absolute cijfers een duidelijk signaal geven. Al is die tendens minder uitgesproken in Zuid-West-Vlaanderen in vergelijking met West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

Zo kent Zuid-West-Vlaanderen met 13,2% een kleiner aandeel inwoners met een voorkeursregeling in de ziekteverzekering. Dit percentage blijft ook vrij constant. Het aandeel kredietnemers met een kredietachterstand ligt met 3,5% in Zuid-West-Vlaanderen ook lager dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Dit aandeel zit evenwel in stijgende lijn, zij het trager dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

Eenzelfde tendens vind je terug bij het aantal leefloners en geboortes in kansarme gezinnen: Zuid-West-Vlaanderen kende met 3,82% in 2016 minder leefloners en met 10,06% minder geboortes in kansarme gezinnen dan West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Er is overal een stijgende trend, maar die stijging verloopt in Zuid-West-Vlaanderen trager dan elders.

In 2016 waren er in Zuid-West-Vlaanderen 21 kansarme buurten verspreid over 6 gemeenten. Kortrijk, Menen en Wervik tellen meerdere kansarme buurten, de gemeenten Avelgem, Harelbeke en Waregem elk één.

9. Wonen

In 2017 waren er 141.966 woongelegenheden in Zuid-West-Vlaanderen. Het totaal aantal woongelegenheden is in de periode 2010-2017 in Zuid-West-Vlaanderen gestegen met +5,6%, wat lager ligt dan de toename met +5,8% in West-Vlaanderen en met +6,5% in het Vlaams Gewest. Het bouwjaar in Zuid-West-Vlaanderen dateert voor 30,9% van de gebouwen vóór 1946 en voor 27,9% na 1981, wat wijst op een hogere ouderdom in vergelijking met West-Vlaanderen en zeker met het Vlaams Gewest. In Zuid-West-Vlaanderen worden 74% van het totaal aantal bewoonde woongelegenheden door de eigenaar bewoond, wat een stabiele eigendomsstatus aangeeft.

In de periode 2007-2016 groeide het aantal vergunde woningen sterk, met 28,2% voor nieuwbouw en 10,2% voor renovatie. Deze toename ligt beduidend hoger dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. In het Vlaams Gewest is er zelfs een opmerkelijke daling van -7,6% voor renovatie.

De gemiddelde verkoopprijzen van bouwgrond en van alle types van woningen liggen in Zuid-West-Vlaanderen veel lager dan in West-Vlaanderen, en een stuk lager dan in het Vlaams Gewest. Dit verschil in gemiddelde verkoopprijs werd de voorbije tien jaar wel gecompenseerd door een sterkere prijsstijging in Zuid-West-Vlaanderen. Het comfortniveau van de woningen stijgt, maar ligt nog altijd lager dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

De regio Zuid-West-Vlaanderen telde 10.638 sociale huurwoningen in 2017, wat neerkomt op een aandeel van 8,2% van de sociale huurwoningen ten opzichte van de particuliere huishoudens. Van het totaal aanbod vallen er 9.914 woningen onder het beheer van sociale huisvestingsmaatschappijen en 724 onder het beheer van sociale verhuurkantoren.

In 2017 stonden er 5.699 unieke gezinnen op wachtlijsten voor sociale huisvesting in Zuid-West-Vlaanderen. Dit is een lichte toename tegenover 2016. Het aandeel van de sociale huurders in Zuid-West-Vlaanderen ligt in vergelijking met de totale groep van huurders beduidend hoger in de categorieën 60+, van vreemde nationaliteit bij geboorte, 5+ persoonshuishouden, gezin met kinderen jonger dan 20 jaar, eenoudergezin, en een gezin met een werkzoekend gezinshoofd.

Zuid-West-Vlaanderen had met 54,6 personenwagens per 100 inwoners in 2017 een hoger aantal ingeschreven personenwagens dan West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Bovendien stijgt dit aantal sneller in Zuid-West-Vlaanderen.

Het totale aantal voertuigkilometers op snelwegen zit niet verrassend ook in stijgende lijn. Maar ook het transport over water neemt toe: de tonkilometers op de Leie en op kanaal Roeselare-Leie stegen met ca. 27% in een periode van tien jaar.

Op de transportzone LAR situeerde de totale containeroverslag tussen weg en spoor zich de voorbije jaren rond 9.000 TEU - 10.000 TEU.

Het spoorverkeer voor personen wijst evenwel op een daling. In 2016 stapten er in totaal 28.478 reizigers op in één van de negen treinstations die zich in de regio Zuid-West-Vlaanderen bevinden. In vergelijking met 2009 is het totaal aantal instappende reizigers gedaald met -4,6%.

In 2017 vonden op de luchthaven Kortrijk-Wevelgem 26.582 binnenlandse en 4.865 internationale vliegbewegingen plaats, goed voor een stijging van +4% in de periode 2006-2017. Ondanks de stijging van het aantal vluchten, daalde het aantal passagiers in diezelfde periode met zowat -5% tot 61.763 passagiers in 2017.

11. Toerisme en recreatie

In 2016 genereerde de toeristische sector in de Leiestreek een omzet van 113,3 miljoen euro, goed voor een tewerkstelling van zowat 1.700 voltijdse equivalenten. In 2016 mocht de Leiestreek in totaal 1,5 miljoen dagtoeristen ontvangen, naast 262.500 verblijfstoeristen, goed voor 516.600 overnachtingen. Dit betekende een stijging van het aantal bezoekers en overnachtingen met +3% in vergelijking met het jaar voordien.

Langs de aanbodzijde bood de Leiestreek in 2016 plaats aan 5.739 personen om te overnachten in commerciële logies, op langetermijnkampeerplaatsen, en op campings. De hotels staan in voor 65% van alle verblijfstoeristen in de West-Vlaamse Leiestreek. In vergelijking met 2013 is het aantal hotelgasten in de West-Vlaamse Leiestreek in 2016 met +19% toegenomen.

Het provinciedomein De Gavers in Harelbeke is een duidelijke sterkmaker, met jaarlijks zowat 790.000 bezoekers.

De UiTPAS zuidwest werd in september 2015 gelanceerd om de participatie aan het vrijetijdsaanbod te stimuleren, met bijzondere aandacht voor mensen in armoede. In februari 2018 waren er in totaal 24.334 pashouders in Zuid-West-Vlaanderen, waarvan 8.433 MiApassen voor mensen in armoede, wat een stijging betekent van +44,9% in vergelijking met januari 2017.

12. Energie

In de periode 2005-2017 steeg het totale energieverbruik met +16%, maar daalde tegelijk de totale CO₂-uitstoot met -11%. Dit wijst op een efficiënter gebruik van fossiele brandstoffen en op een stijgend aandeel van hernieuwbare energie in Zuid-West-Vlaanderen. Deze laatste situeert zich vooral op het vlak van biomassa, warmtekrachtkoppeling, zonnepanelen, biobrandstof en windenergie.

De grootste daling van de CO₂-uitstoot werd gerealiseerd met -24,4% binnen de sector van de woningen en met -11,4% binnen de industrie. De sterkste stijging van de CO₂-uitstoot zien we in de sector mobiliteit, namelijk +34% meer uitstoot als gevolg van transport over snelwegen en +21,5% meer ten gevolge van transport over lokale wegen en gewestwegen.

In 2017 bedroeg de totale energiekost 1,18 miljard euro in Zuid-West-Vlaanderen, een stijging van +56% in de periode 2005-2017. De energiekost voor de gezinnen is gestegen met +39%, ondanks een daling van het energieverbruik voor de gezinnen in diezelfde periode.

// INHOUDSTAFEL

VOORWOORD	3
GEBIEDSOMSCHRIJVING	4
EXECUTIVE SUMMARY	5
INHOUDSTAFEL	10
 1. DEMOGRAFIE	 15
1.1 Totale bevolking	16
1.2 Natuurlijke accres en migratiesaldo	19
1.3 Gezinnen	21
1.4 Prognoses	23
1.5 Bevolkingsmaatstaven	30
 2. WELVAART	 35
2.1 Bruto binnenlands product	36
2.2 Belastbaar inkomen	38
2.3 Bruto toegevoegde waarde	40
2.4 Arbeidsproductiviteit	42
 3. ARBEIDSMARKT	 47
3.1 Totale werkgelegenheid	48
3.1.1 Evolutie	48
3.1.2 Jobratio	51
3.1.3 Naar hoofdsector	52
3.2 Loontrekkenden	54
3.2.1 Evolutie	54
3.2.2 Naar grootteklasse van de vestiging	56
3.2.3 Naar hoofdsector	60
3.3 Zelfstandigen	62
3.3.1 Evolutie	62
3.3.2 Naar hoofdsector	63
3.4 Pendel	64
3.4.1 Evolutie	64
3.4.2 Pendelintensiteit	67
3.4.3 Grensarbeid	68
3.5 Sociale economie	69
3.5.1 Participatieladder	69
3.5.2 Tewerkstelling	69
3.6 Werkzaamheid	72
3.6.1 Evolutie	72
3.6.2 Bij laaggeschoolden	73
3.7 Werkloosheid	74
3.7.1 Evolutie	74
3.7.2 Naar geslacht	77
3.7.3 Naar scholingsgraad	78
3.7.4 Naar leeftijd	79
3.7.5 Naar werkloosheidsduur	80
3.7.6 Kansengroepen	81
3.7.7 Langdurig zieken	84

3.8 Vacatures	85
3.8.1 Aantal ontvangen vacatures.....	85
3.8.2 Naar hoofdsector.....	87
3.8.3 Aantal openstaande vacatures	89
3.8.4 Naar studievereisten	91
3.8.5 Naar beroepsgroepen.....	92
3.9 Arbeidsmarktkrapte	93
3.9.1 Evolutie	93
4. ECONOMISCHE ACTIVITEIT	97
4.1 Verloop van de ondernemingen.....	98
4.2 Investerings	107
4.3 Bedrijventerreinen	108
5. KENNISECONOMIE EN INNOVATIE	113
5.1 Tewerkstelling in technologische en kennisintensieve sectoren	114
5.2 Tewerkstelling in de fabrieken voor de toekomst	119
5.3 Overige indicatoren.....	126
6. ONDERWIJS EN OPLEIDING	131
6.1 Kleuteronderwijs.....	132
6.2 Basisonderwijs.....	134
6.3 Secundair onderwijs	136
6.4 Hoger onderwijs	140
6.5 Volwassenenonderwijs	146
6.6 Schoolse vertraging	147
6.7 Ongekwalficeerde uitstroom	149
7. ZORG EN GEZONDHEID	153
7.1 Gezondheidsindicatoren	154
7.2 Algemene ziekenhuizen	169
7.3 Geestelijke gezondheidszorg.....	171
7.4 Woonzorglandschap.....	173
7.5 Gehandicaptenzorg	175
7.6 Kinderopvang	176
8. WELZIJN EN KANSARMOEDE	181
8.1 Voorkeursregeling in de ziekteverzekering.....	182
8.2 Zorgverzekering	184
8.3 Kredietachterstal	186
8.4 Budgetmeters elektriciteit	188
8.5 LAC-dossiers elektriciteit.....	189
8.6 Leefloners	190
8.7 Geboorten in kansarme gezinnen.....	191
8.8 Kansarme buurten.....	192

// INHOUDSTAFEL

9. WONEN	195
9.1 Woonpatrimonium.....	196
9.2 Vergunde nieuwbouw – en renovatiewoningen.....	198
9.3 Gemiddelde verkoopprijzen.....	200
9.4 Aard en comfort van de woningen.....	203
9.5 Sociale huisvesting.....	206
10. MOBILITEIT EN LOGISTIEK	213
10.1 Voertuigen en snelwegen.....	214
10.2 Spoorverkeer.....	216
10.3 Binnenvaart.....	217
10.4 Multimodale logistieke platformen.....	219
10.5 Luchthaven Kortrijk-Wevelgem.....	220
11. TOERISME EN RECREATIE	225
11.1 Omzet en werkgelegenheid.....	226
11.2 Dag – en verblijfstoerisme.....	228
11.3 Provinciaal domein De Gavers.....	231
11.4 UiTPAS zuidwest.....	232
12. ENERGIE	235
12.1 Energieverbruik en CO ₂ -uitstoot.....	236
12.2 CO ₂ -uitstoot per sector.....	237
12.3 Energiekost.....	239
12.4 Aandeel duurzame energie in energieverbruik.....	240
12.5 CO ₂ -profiel per gemeente.....	241
BIJLAGEN:	
Bijlage 1: Gemeentelijke bevolkingspiramides.....	247
Bijlage 2: Loontrekkende tewerkstelling naar subsector.....	250
Bijlage 3: Gedetailleerde pendelgegevens.....	253
Bijlage 4: Kansarmoedekaarten.....	255
Bijlage 5: Gemeentelijke steekkaarten.....	260

DEMOGRAFIE



// 1 DEMOGRAFIE

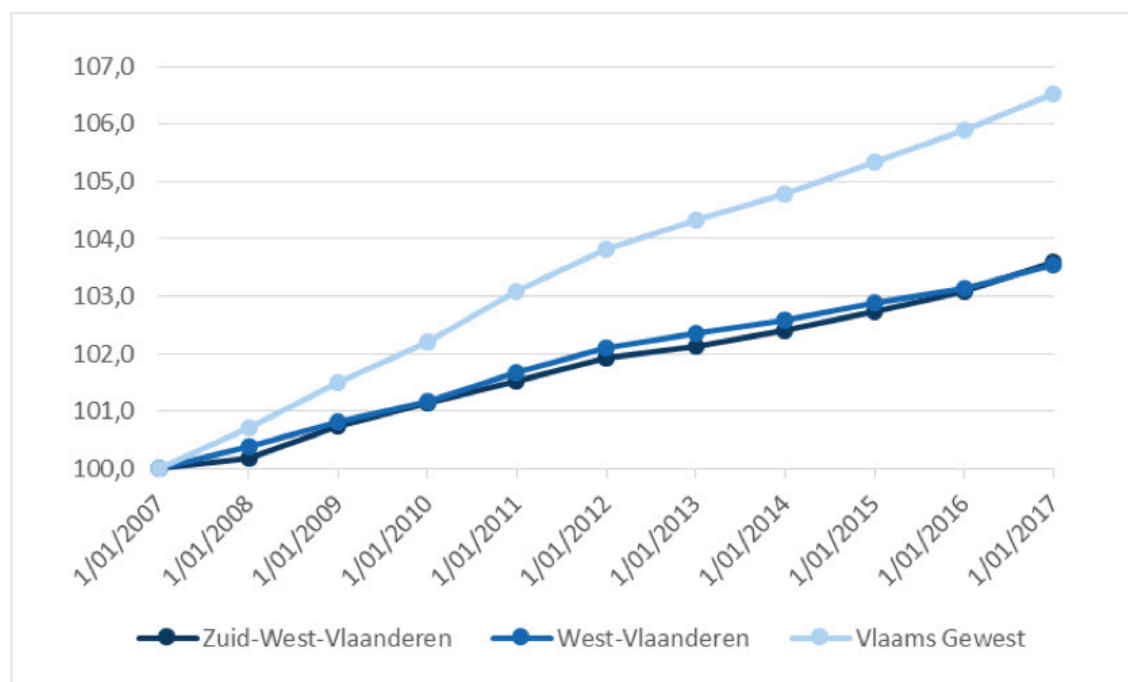
1.1 TOTALE BEVOLKING

Tabel 1.1.1: Evolutie van het aantal inwoners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2017.

	1/1/2007	1/1/2017	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	295.850	306.512	+3,6%
West-Vlaanderen	1.145.878	1.186.532	+3,5%
Vlaams Gewest	6.117.440	6.516.011	+6,5%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>25,8%</i>	<i>25,8%</i>	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.1.1: Evolutie van het aantal inwoners in Zuid-West-Vlaanderen, 1 januari 2007 - 1 januari 2017 (index 1 januari 2007 = 100).



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

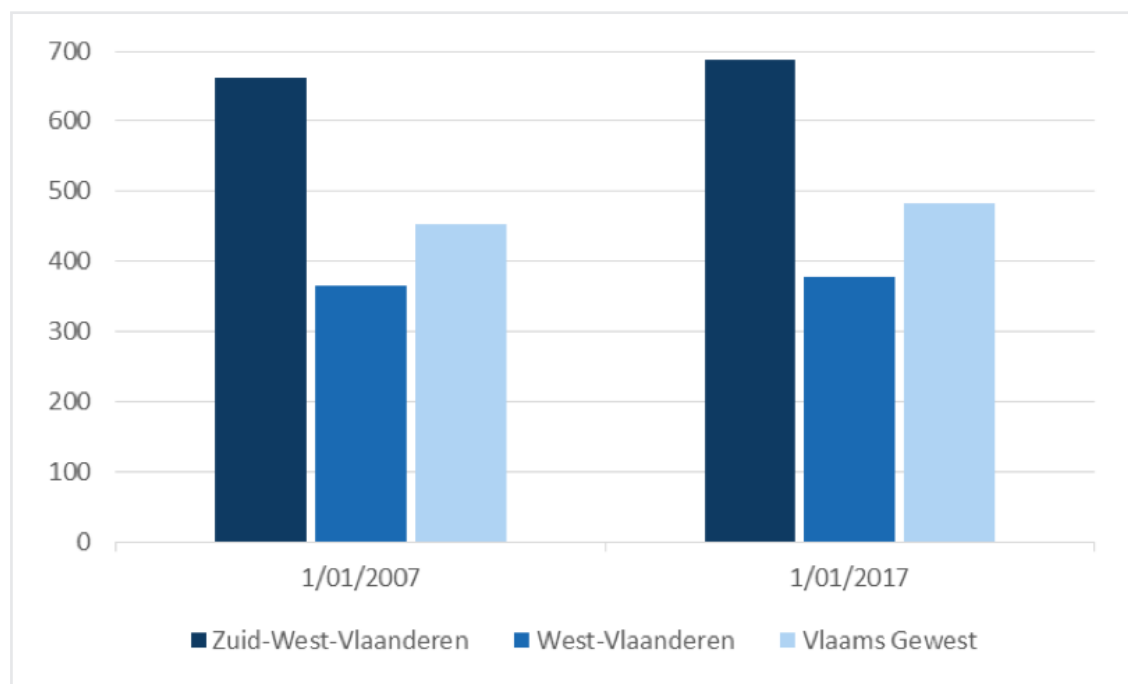
- In 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen in totaal **306.512 inwoners**. Dit staat gelijk aan 25,8% van de bevolking in West-Vlaanderen en aan 4,7% van de bevolking van het Vlaams gewest.
- In de periode 2007-2017 kende de bevolking in Zuid-West-Vlaanderen een **groei van +3,6%**, wat in dezelfde lijn ligt als de groei van +3,5% van de West-Vlaamse bevolking. De groei van de bevolking van het Vlaamse gewest lag evenwel een stuk hoger met +6,5% over de voorbije tien jaar.

Tabel 1.1.2: Evolutie van de bevolkingsdichtheid (inwoners per km²) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, // 17
1 januari 2007 - 1 februari 2017.

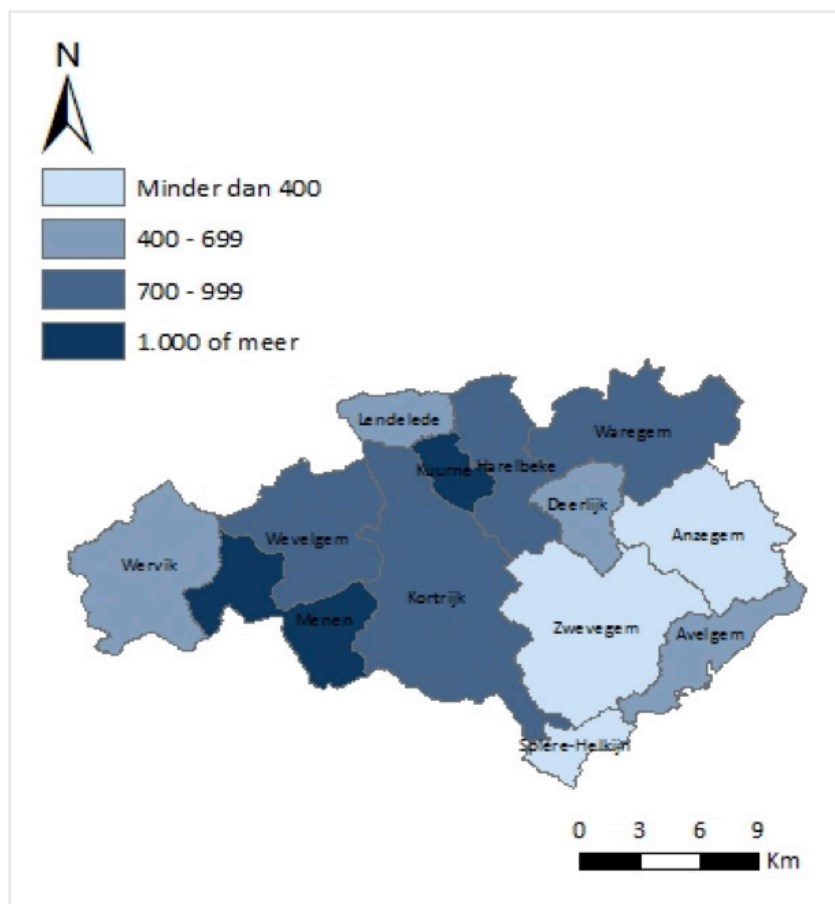
	1/1/2007	1/1/2017	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	662,6	686,5	+3,6%
West-Vlaanderen	364,4	377,4	+3,5%
Vlaams Gewest	452,4	481,9	+6,5%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.1.2: Evolutie van de bevolkingsdichtheid in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest
1 januari 2007 - 1 februari 2017.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 bedroeg de bevolkingsdichtheid in Zuid-West-Vlaanderen **686,5 inwoners/km²**.
- In de periode 2007-2017 nam de bevolkingsdichtheid met **+3,6%** in Zuid-West-Vlaanderen en met +3,5% in West-Vlaanderen minder sterk toe dan met +6,5% in het Vlaams Gewest.
- De bevolkingsdichtheid in Zuid-West-Vlaanderen ligt bijna dubbel zo hoog als de bevolkingsdichtheid in West-Vlaanderen met 377,4 inwoners/km² en ligt ook duidelijk hoger dan in het Vlaams Gewest met 481,9 inwoners/km².
- De gemeenten met de hoogste bevolkingsdichtheid zijn Kuurne en Menen. De laagste bevolkingsdichtheid vinden we in Spiere-Helkijn, Anzegem en Zwevegem.

1.2 NATUURLIJK ACCRES EN MIGRATIESALDO

// 19

Definities:

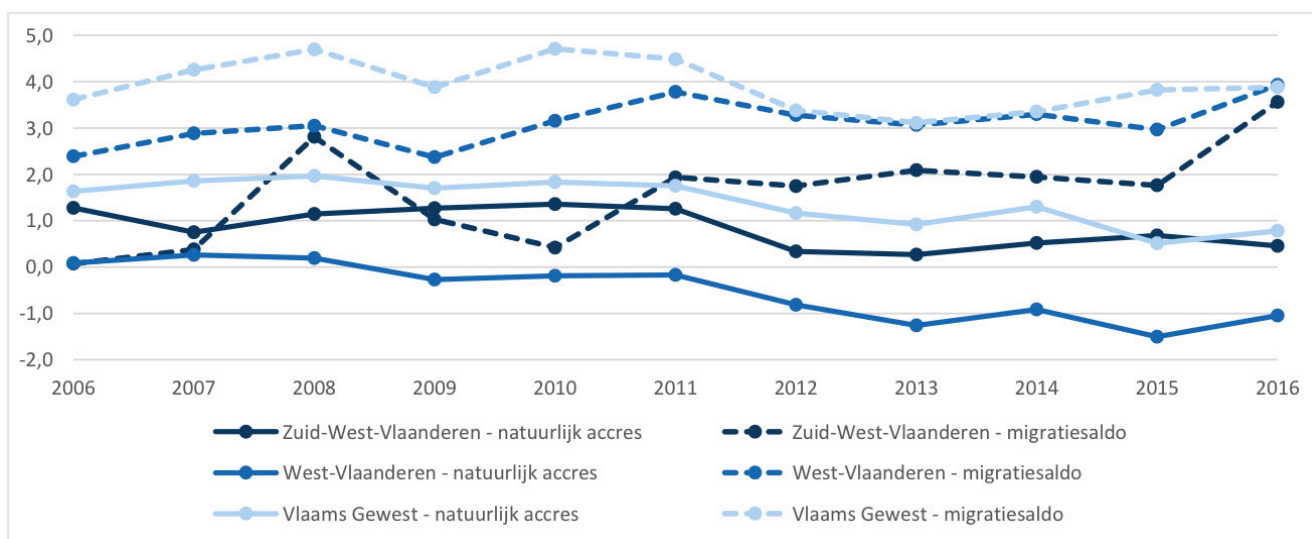
- **Natuurlijk accres:** saldo van geboorten en sterfte, uitgedrukt per 1.000 inwoners.
- **Migratiesaldo:** saldo van inwijking en uitwijking, uitgedrukt per 1.000 inwoners.

Tabel 1.2.1: Natuurlijk accres en migratiesaldo, per 1.000 inwoners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006 en 2016.

	2006		2016	
	Natuurlijk accres	Migratie-saldo	Natuurlijk accres	Migratie-saldo
Zuid-West-Vlaanderen	1,3	0,1	0,5	3,6
West-Vlaanderen	0,1	2,4	-1,0	3,9
Vlaams Gewest	1,6	3,6	0,8	3,9

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.2.1: Evolutie van het natuurlijk accres en migratiesaldo, per 1.000 inwoners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

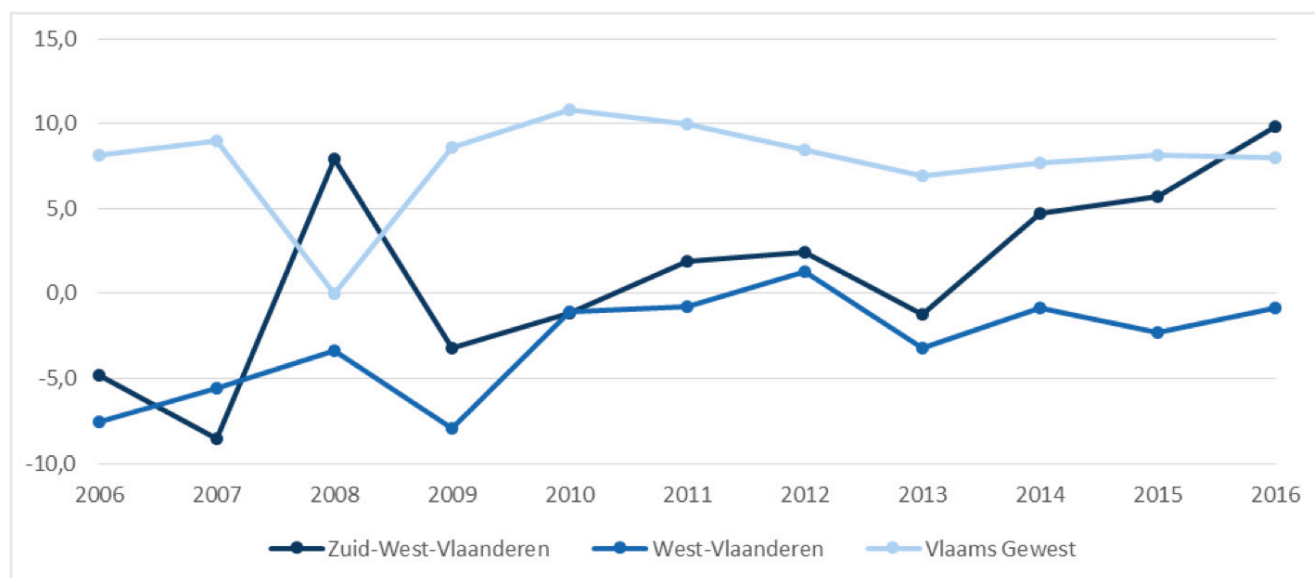
- In 2016 had Zuid-West-Vlaanderen een **positief natuurlijk accres van 0,5** en een **positief migratiesaldo van 3,6**.
- In de periode 2006-2016 is de bevolkingstoename in Zuid-West-Vlaanderen duidelijk meer het gevolg van het migratiesaldo dan van het natuurlijk accres.
- Deze vaststelling kunnen we niet maken voor West-Vlaanderen, waar het natuurlijk accres zo goed als continu negatief is, met uitzondering van de jaren 2006 tot en met 2008.
- In de periode 2006-2016 kende het Vlaams Gewest een groter migratiesaldo en een groter natuurlijk accres, maar voor wat het migratiesaldo betreft heeft Zuid-West-Vlaanderen de kloof met het Vlaams Gewest in deze periode bijna volledig gedicht.

20 // **Tabel 1.2.2:** Migratiesaldo 25-29-jarigen per 1.000 inwoners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006 en 2016.

	2006	2016
Zuid-West-Vlaanderen	-4,8	9,8
West-Vlaanderen	-7,6	-0,9
Vlaams Gewest	8,1	8,0

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.2.2: Migratiesaldo 25-29-jarigen per 1.000 inwoners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006 en 2016.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

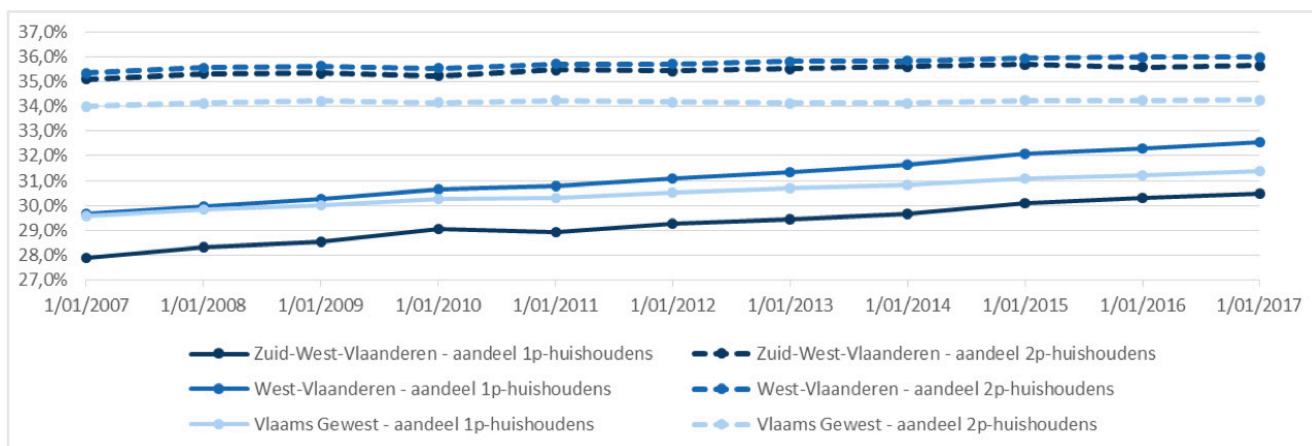
- In 2016 bedroeg het migratiesaldo van 25-29 jarigen per 1000 inwoners **+9,8%** in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2006-2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **positieve ommekeer** van het migratiesaldo bij de bevolking van 25 tot 29 jaar van -4,8% in 2006 naar +9,8% in 2016. Ook in West-Vlaanderen daalde het negatief migratiesaldo 25-29 jarigen fors van -7,6% in 2006 naar -0,9% in 2016. In het Vlaams Gewest bleef het migratiesaldo in deze periode vrij stabiel met 8,0% in 2016.

Tabel 1.3.1: Evolutie van het aantal private huishoudens in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2017.

	1/1/2007	1/1/2017	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	122.017	130.271	+6,8%
West-Vlaanderen	484.589	522.421	+7,8%
Vlaams Gewest	2.552.059	2.769.259	+8,5%
Aandeel ZWVL in WVL	25,2%	24,9%	

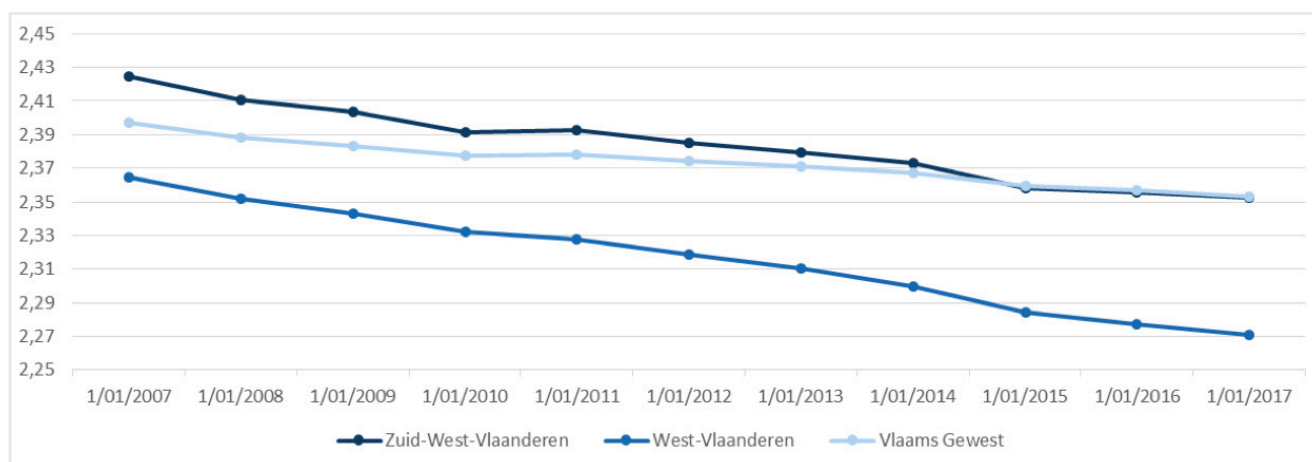
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.3.1: Evolutie van het aandeel één- en tweepersoonshuishoudens in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 en 1 januari 2017.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.3.2: Evolutie van de gemiddelde gezinsgrootte in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2017.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

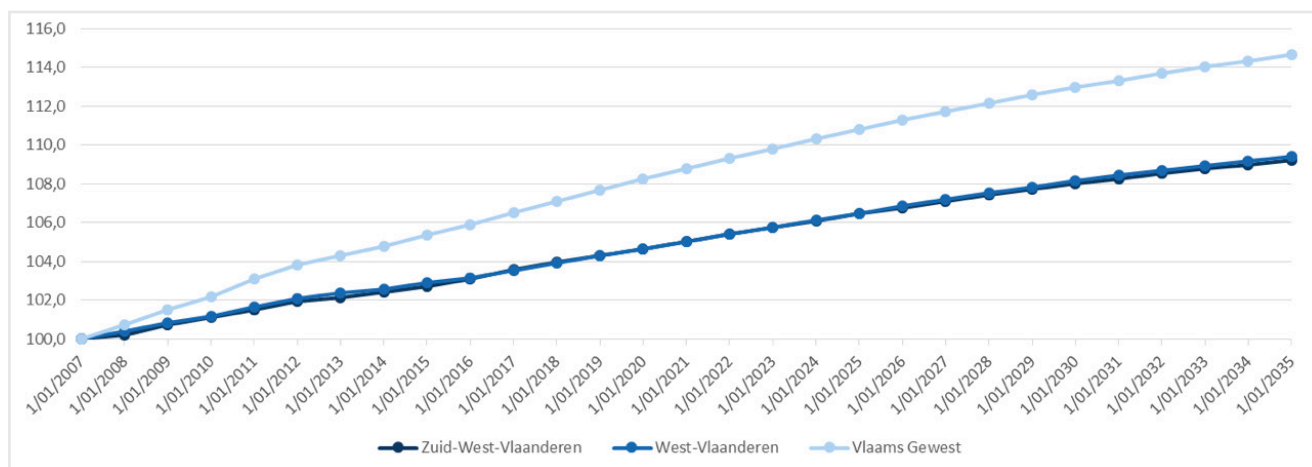
- In 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen **130.271 private huishoudens**.
- In de periode 2007-2017 nam het aantal private huishoudens met **+6,8%** toe in Zuid-West-Vlaanderen, wat minder groot is dan de toename van het aantal private huishoudens met +7,8% in West-Vlaanderen of met +8,5% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel éénpersoonshuishoudens** ligt lager in Zuid-West-Vlaanderen in vergelijking met West-Vlaanderen en met het Vlaams Gewest. Het **aandeel tweepersoonshuishoudens** is in Zuid-West-Vlaanderen iets kleiner dan in West-Vlaanderen, maar toch duidelijk groter dan in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2007-2017 stegen de aandelen van de eenpersoonshuishoudens sterker dan de aandelen van de tweepersoonshuishoudens in alle regio's, waardoor de **gemiddelde gezinsgrootte** overal daalde.
- In Zuid-West-Vlaanderen daalde de gemiddelde gezinsgrootte van 242 inwoners per 100 gezinnen (ofwel 2,42 leden per gezin) in 2007 naar 235 inwoners per 100 gezinnen (ofwel **2,35 leden per gezin**) in 2017. Hiermee ligt de gemiddelde gezinsgrootte op hetzelfde niveau als in het Vlaams Gewest, maar beduidend hoger dan gemiddeld 227 inwoners per 100 gezinnen (ofwel 2,27 leden per gezin) in West-Vlaanderen.

Tabel 1.4.1: Evolutie van het aantal inwoners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.

	1/1/2007	1/1/2017	1/1/2027	1/1/2035	Evolutie			
					2007-2017	2017-2027	2027-2035	2017-2035
Zuid-West-Vlaanderen	295.850	306.512	316.869	323.103	+3,6%	+3,4%	+2,0%	+5,4%
West-Vlaanderen	1.145.878	1.186.532	1.228.350	1.253.444	+3,5%	+3,5%	+2,0%	+5,6%
Vlaams Gewest	6.117.440	6.516.011	6.834.909	7.012.437	+6,5%	+4,9%	+2,6%	+7,6%
Aandeel ZWVL in WV	25,8%	25,8%	25,8%	25,8%				

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.4.1: Evolutie van het aantal inwoners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035 (index 2007 = 100).

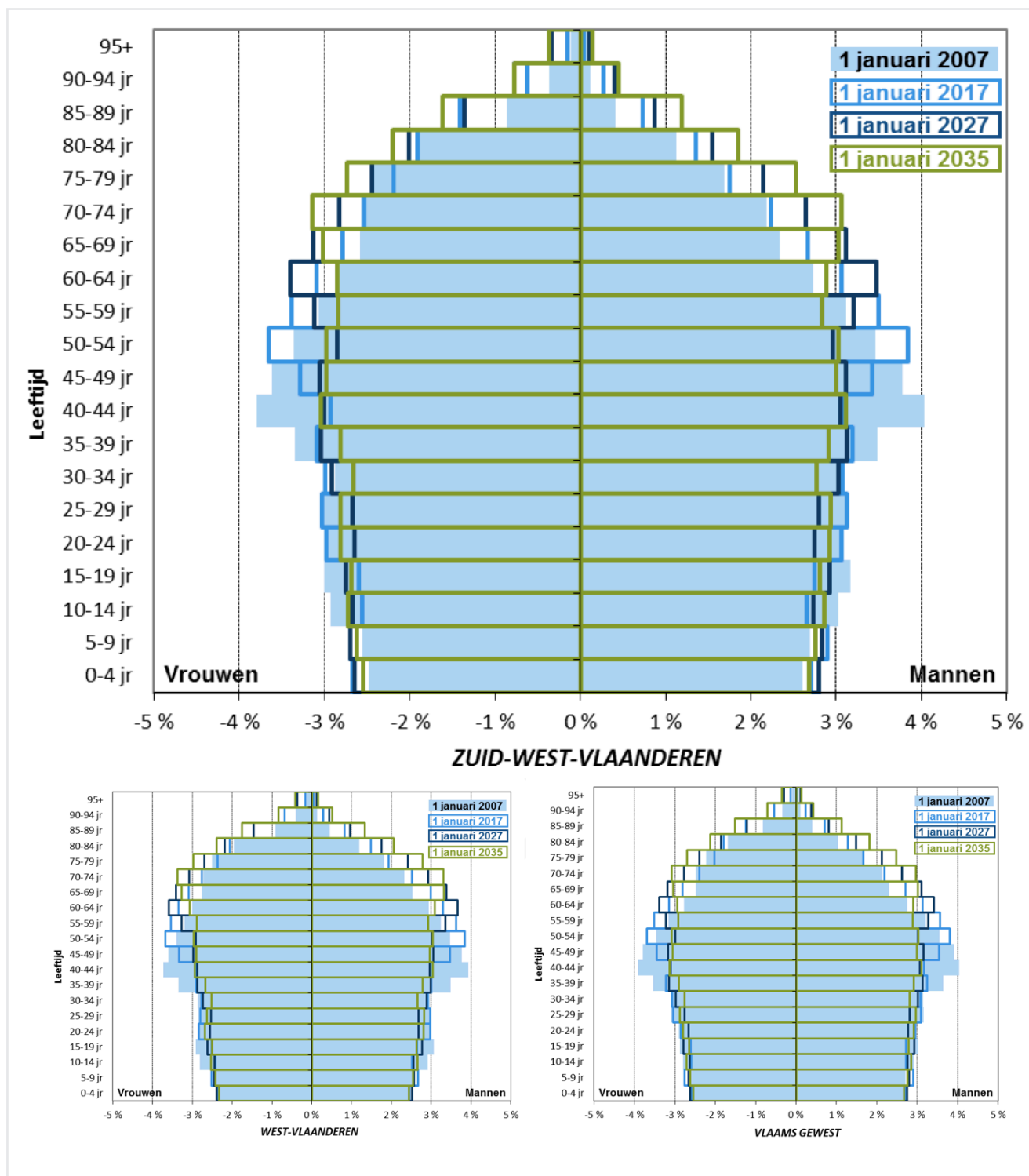


Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Volgens prognoses van de Studiedienst van de Vlaamse Regering zal de bevolking in Zuid-West-Vlaanderen in de periode 2017-2035 met circa **16.600 personen toenemen**.
- Procentueel betekent dit een **toename van +5,4%**, wat vergelijkbaar is met de groeiprognoze van +5,6% van West-Vlaanderen, maar lager ligt dan de groeiprognoze van +7,6% voor het Vlaams Gewest.
- In de periode 2017-2035 wordt alvast geen afname van de bevolking verwacht, noch in Zuid-West-Vlaanderen, noch in West-Vlaanderen, noch in het Vlaams Gewest.

24 // **Figuur 1.4.2:** Evolutie van de bevolking naar leeftijd en geslacht in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

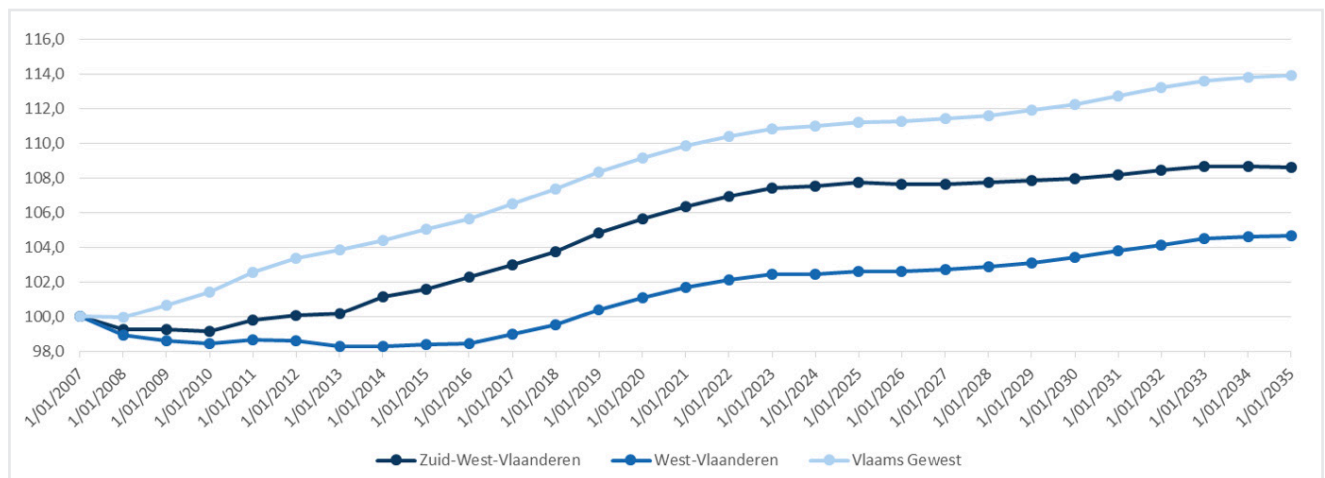
De leeftijdsspecifieke prognoses op gemeentelijk niveau, verwerkt in bevolkingspiramides, zijn opgenomen in **bijlage 1**.

Tabel 1.4.2: Evolutie van het aantal inwoners jonger dan 15 jaar in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.

	1/1/2007	1/1/2017	1/1/2027	1/1/2035	Evolutie			
					2007-2017	2017-2027	2027-2035	2017-2035
Zuid-West-Vlaanderen	48.202	49.658	51.888	52.360	+3,0%	+4,5%	+0,9%	+5,4%
West-Vlaanderen	178.724	176.953	183.563	187.067	-1,0%	+3,7%	+1,9%	+5,7%
Vlaams Gewest	993.807	1.058.744	1.107.339	1.132.212	+6,5%	+4,6%	+2,2%	+6,9%
Aandeel ZWVL in WVL	27,0%	28,1%	28,3%	28,0%				

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.4.3: Evolutie van het aantal inwoners jonger dan 15 jaar in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035 (index 2007 = 100).



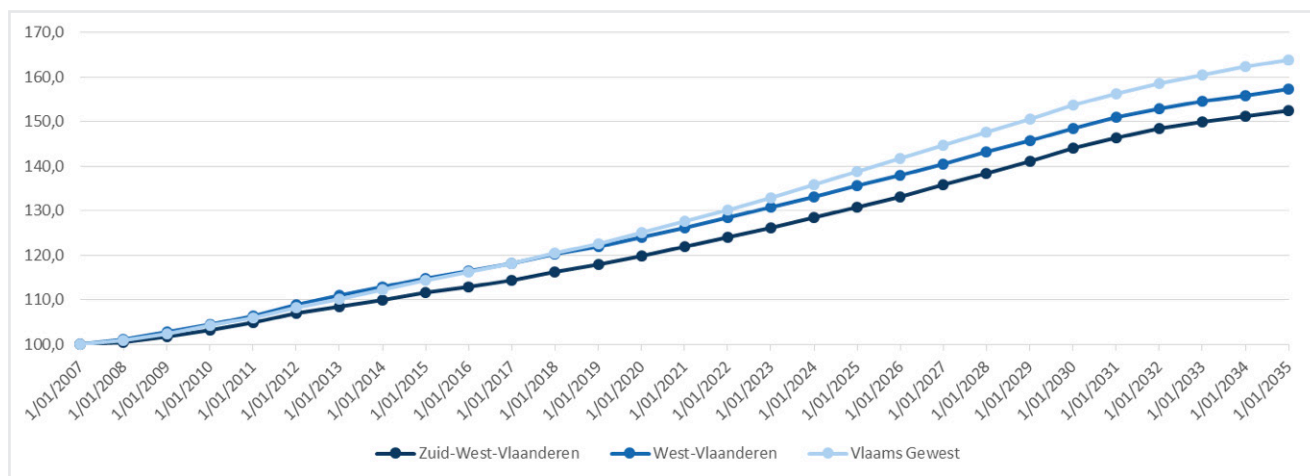
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 1.4.3: Evolutie van het aantal inwoners van 65 jaar en ouder in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.

	1/1/2007	1/1/2017	1/1/2027	1/1/2035	Evolutie			
					2007-2017	2017-2027	2027-2035	2017-2035
Zuid-West-Vlaanderen	55.314	63.275	75.132	84.309	+14,4%	+18,7%	+12,2%	+33,2%
West-Vlaanderen	227.490	269.066	319.833	357.714	+18,3%	+18,9%	+11,8%	+32,9%
Vlaams Gewest	1.089.307	1.287.035	1.575.759	1.785.081	+18,2%	+22,4%	+13,3%	+38,7%
Aandeel ZWVL in WVL	24,3%	23,5%	23,5%	23,6%				

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

26 // **Figuur 1.4.4:** Evolutie van het aantal inwoners van 65 jaar en ouder in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035 (index 2007 = 100).



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

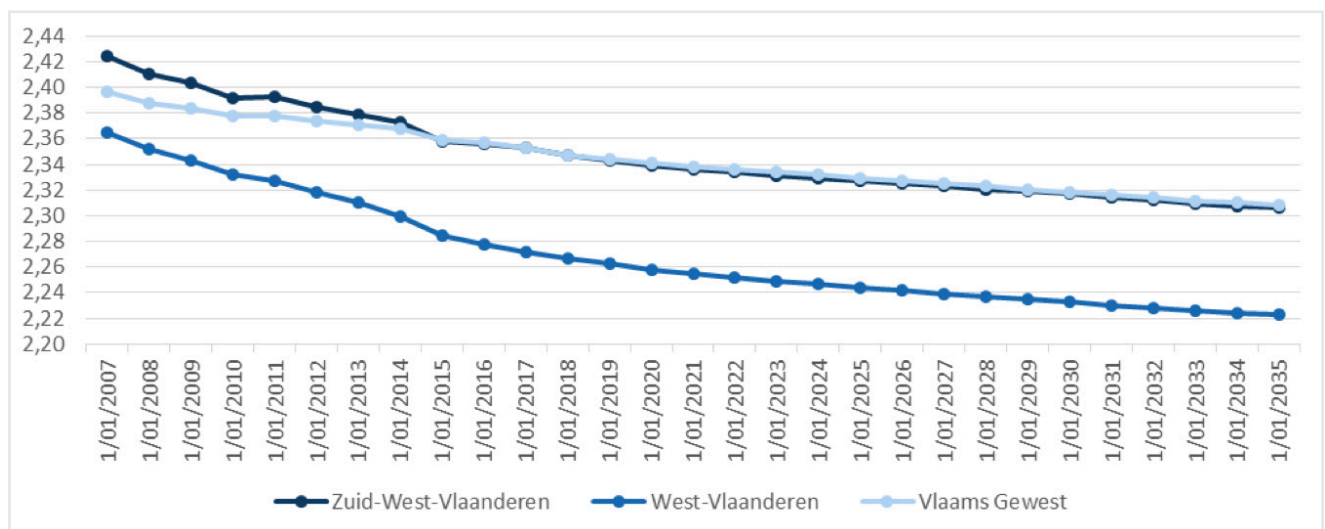
- De bevolkingspiramides bevestigen de **algemene verouderingstrend** van de bevolking in de periode 2017-2035, zowel in Zuid-West-Vlaanderen, als in West-Vlaanderen en in het Vlaams gewest. Dit blijft ook het beeld voor de volledige prognoseperiode.
- In de periode 2017-2035 zullen volgens prognoses de leeftijdsgroep **'jonger dan 15 jaar'** met **+5,4%** en de leeftijdsgroep **'65 jaar en ouder'** met **+33,2%** stijgen in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2017 nam het aantal jongeren in Zuid-West-Vlaanderen nog toe met +3% terwijl er in West-Vlaanderen een daling was met -1%. In de prognoseperiode 2017-2035 wordt de toename in Zuid-West-Vlaanderen afgevlakt en zal de groei nagenoeg dezelfde trend aanhouden als in West-Vlaanderen. In het Vlaams Gewest wordt een grotere toename van +6,9% van het aantal jongeren verwacht.
- Bij de oudere bevolking is de trend gelijklopend, al is hier de verwachte toename met +33,2% in Zuid-West-Vlaanderen en met +32,9% in West-Vlaanderen kleiner dan de verwachte toename van +38,7% in het Vlaams Gewest.

Tabel 1.4.4: Evolutie van het aantal private huishoudens in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.

	1/1/2007	1/1/2017	1/1/2027	1/1/2035	Evolutie			
					2007-2017	2017-2027	2027-2035	2017-2035
Zuid-West-Vlaanderen	122.017	130.271	136.418	140.120	+6,8%	+4,7%	+2,7%	+7,6%
West-Vlaanderen	484.589	522.421	548.637	563.922	+7,8%	+5,0%	+2,8%	+7,9%
Vlaams Gewest	2.552.059	2.769.259	2.940.037	3.037.867	+8,5%	+6,2%	+3,3%	+9,7%
Aandeel ZWVL in WV	25,2%	24,9%	24,9%	24,8%				

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

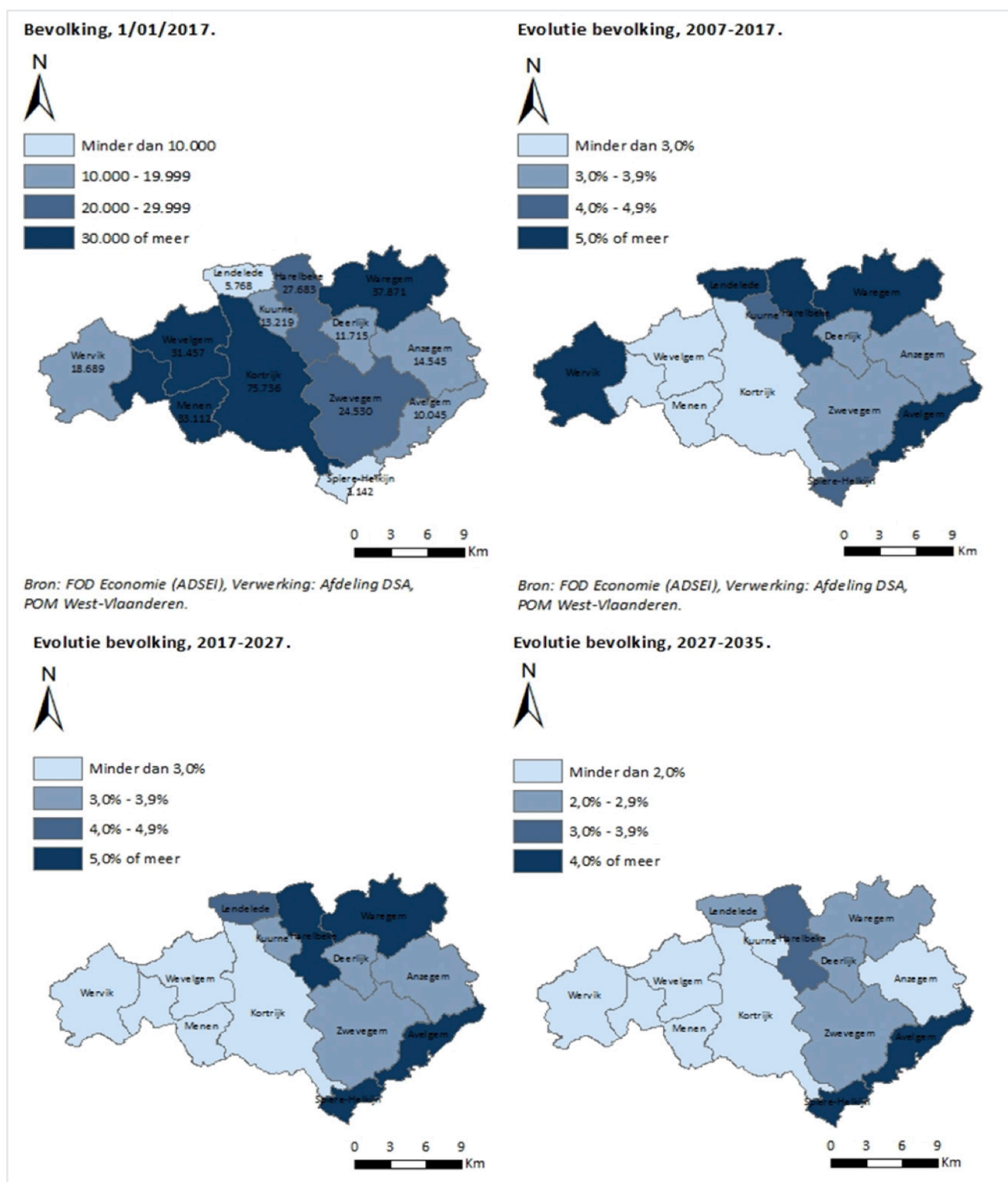
Figuur 1.4.5: Evolutie van de gemiddelde gezinsgrootte in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

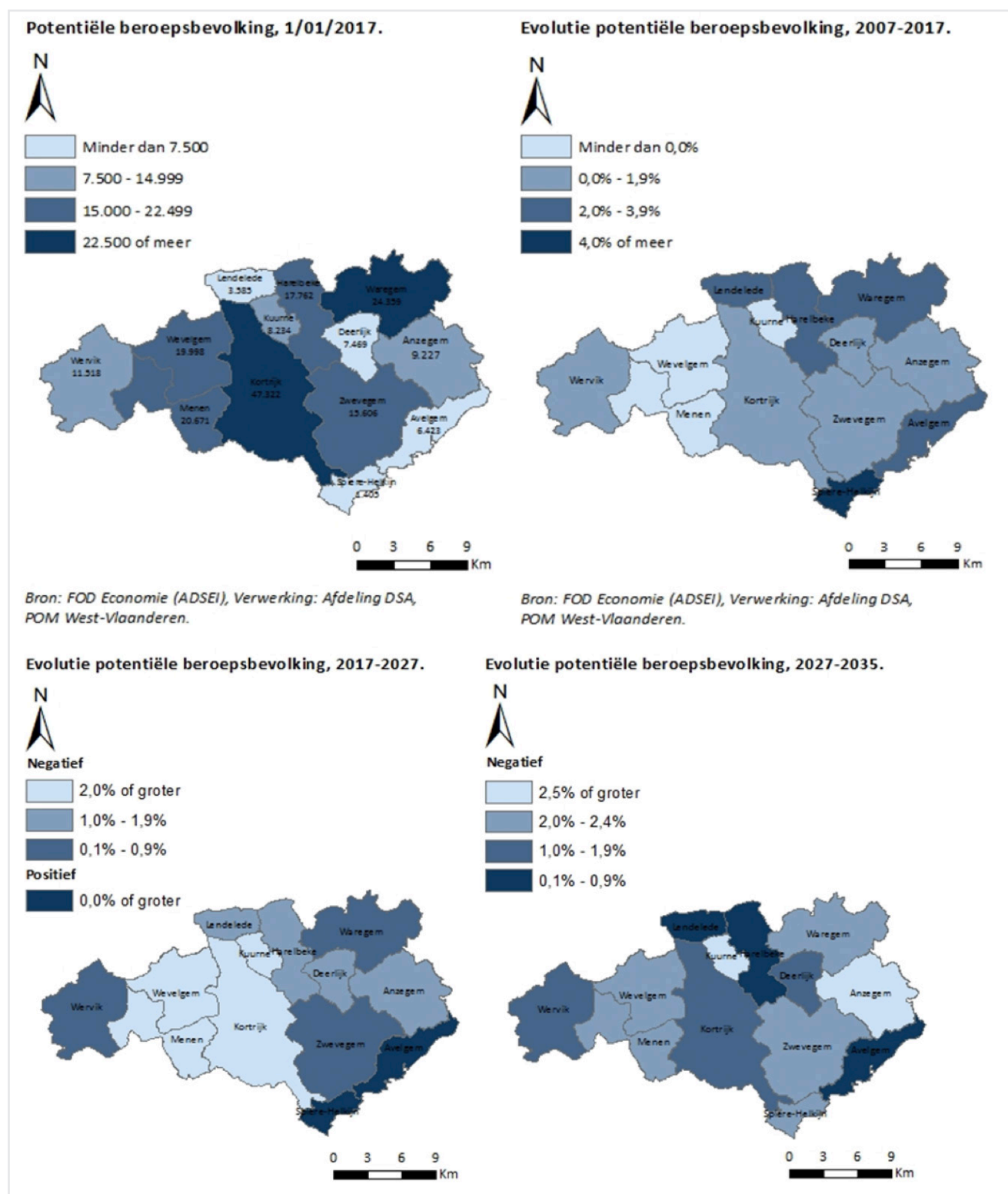
- In de periode 2017-2035 zal het **aantal private huishoudens met +7,6% toenemen** in Zuid-West-Vlaanderen van 130.271 in 2017 naar 140.120 in 2035. Deze toename ligt in dezelfde lijn voor West-Vlaanderen met +7,9%, maar ligt een stuk lager dan de verwachte groei van +9,7% van het aantal huishoudens in het Vlaams Gewest.
- De gezinsverdunding zal zich blijven manifesteren in de toekomst. Men verwacht tegen 2035 dat een **gemiddeld gezin nog 2,31 leden** zal tellen in Zuid-West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest. In West-Vlaanderen zal een gezin nog gemiddeld 2,22 leden tellen in 2035.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De **groeiprognozes** van de totale bevolking in de regio liggen met 5% of meer het hoogst in de gemeenten Harelbeke, Waregem, Avelgem en Spiere-Helkijn in de periode 2017-2027.
- In de periode 2027-2035 wijzen de prognoses op een verminderde demografische groei in Zuid-West-Vlaanderen.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 telde de **potentiële beroepsbevolking** van Zuid-West-Vlaanderen **193.579 personen**.
- Volgens de prognoses zal de potentiële beroepsbevolking in Zuid-West-Vlaanderen met **-1,9% afnemen tegen 2027** en met **-3,7 tegen 2035**.

Definities en leeswijzer:

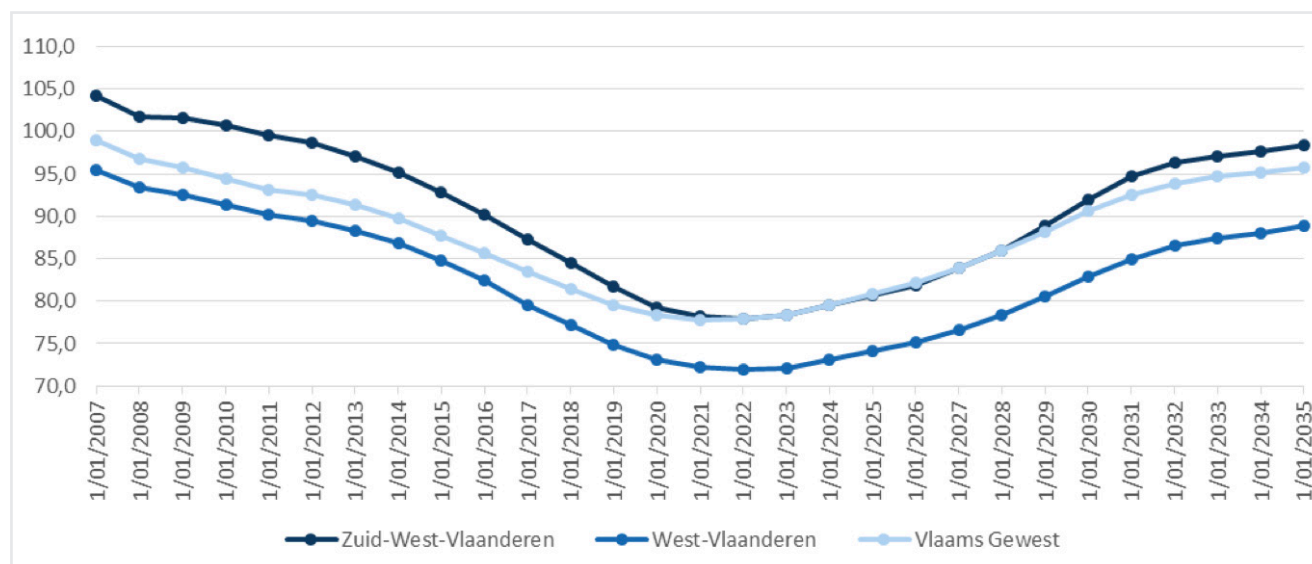
- De **doorstromingscoëfficiënt** is de verhouding van de bevolking van 15 à 24 jaar tot de bevolking van 55 à 64 jaar en geeft weer of de instroom in de beroepsbevolking voldoende is om de uitstroom uit de beroepsbevolking op te vangen. Een coëfficiënt groter dan 100 kan als gunstig bestempeld worden.
- De **afhankelijkheidsgraad** is de verhouding van de bevolking jonger dan 20 jaar en ouder dan 60 jaar (de 'afhankelijke' bevolking) tot de bevolking van 20 à 60 jaar (de 'onafhankelijke' bevolking). Hier is een coëfficiënt kleiner dan 100 gunstig. In dat geval is de onafhankelijke bevolking groter dan de afhankelijke bevolking.
- De **interne vergrijzing** is de verhouding van het aantal 80-plussers tot het aantal 60-plussers en geeft weer in welke mate de oudere bevolking ouder wordt.

Tabel 1.5.1: Evolutie van het aantal inwoners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.

	1/1/2007	1/1/2017	1/1/2027	1/1/2035
Zuid-West-Vlaanderen	104,2	87,2	83,9	98,4
West-Vlaanderen	95,4	79,6	76,6	88,8
Vlaams Gewest	98,9	83,4	83,9	95,8

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.5.1: Evolutie van de doorstromingscoëfficiënt in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

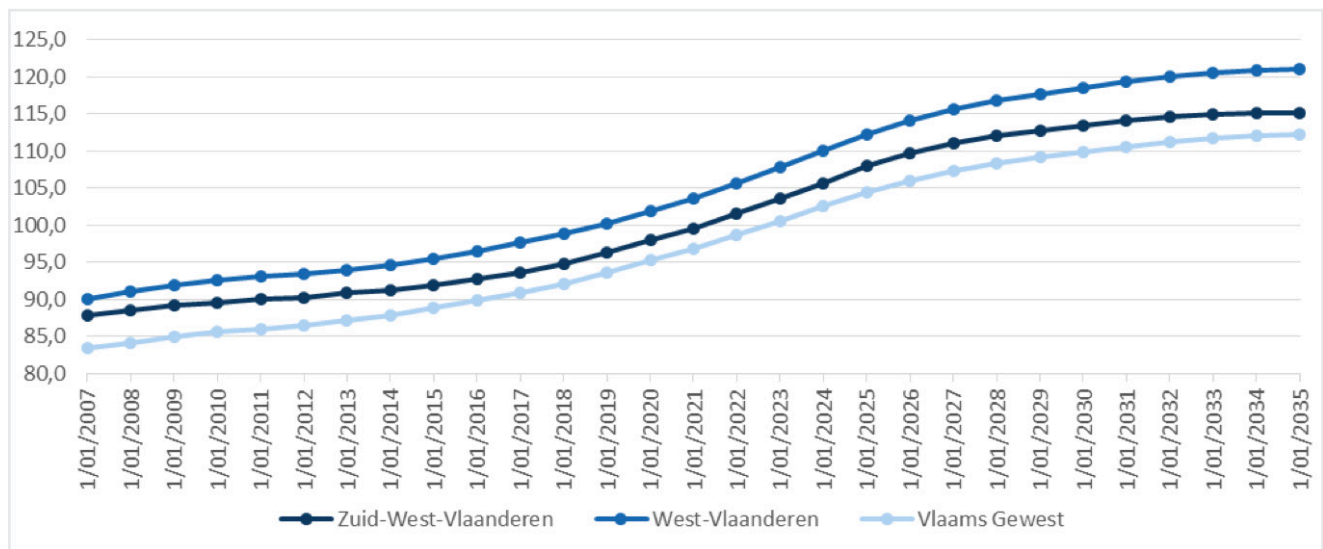
- In 2017 heeft Zuid-West-Vlaanderen een **doorstromingscoëfficiënt van 87,2**.
- De doorstromingscoëfficiënt lag begin 2007 nog hoger dan 100 in Zuid-West-Vlaanderen maar zakte daarna systematisch. In de prognosejaren wordt er eerst nog een verdere daling verwacht tot in de periode 2021-2023 om daarna weer toe te nemen, maar toch niet opnieuw boven 100 uit te komen. De coëfficiënt is en blijft in Zuid-West-Vlaanderen hoger dan in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest.

Tabel 1.5.2: Evolutie van de afhankelijkheidsgraad in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.

	1/1/2007	1/1/2017	1/1/2027	1/1/2035
Zuid-West-Vlaanderen	87,8	93,6	111,1	115,2
West-Vlaanderen	90,0	97,6	115,6	121,1
Vlaams Gewest	83,4	90,9	107,3	112,2

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.5.2: Evolutie van de afhankelijkheidsgraad in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

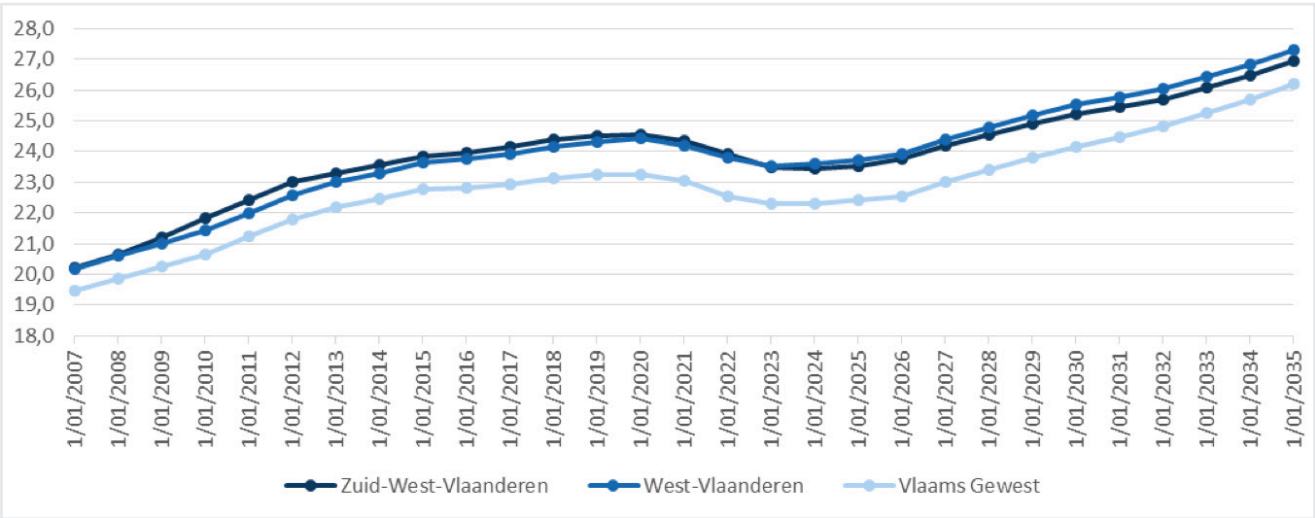
- In 2017 heeft Zuid-West-Vlaanderen een **afhankelijkheidsgraad van 93,6**.
- De afhankelijkheidsgraad stijgt zienderogen en ligt in Zuid-West-Vlaanderen vanaf 2021 boven de 100. De afhankelijkheidsgraad ligt in Zuid-West-Vlaanderen lager dan in West-Vlaanderen maar hoger dan in het Vlaams Gewest.

32 // **Tabel 1.5.3:** Evolutie van de interne vergrijzing in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.

	1/1/2007	1/1/2017	1/1/2027	1/1/2035
Zuid-West-Vlaanderen	20,2	24,2	24,2	27,0
West-Vlaanderen	20,2	23,9	24,4	27,3
Vlaams Gewest	19,4	22,9	23,0	26,2

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 1.5.3: Evolutie van de interne vergrijzing in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 1 januari 2007 - 1 januari 2035.



VASTSTELLINGEN

- In 2017 heeft Zuid-West-Vlaanderen een **interne vergrijzing van 24,2**.
- De interne vergrijzing neemt ook stelselmatig toe naar 27,0 tegen 2035. De waarden in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen liggen dicht bij elkaar en zijn hoger dan in het Vlaams Gewest.

DEMOGRAFIE IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

In 2017 telde de regio Zuid-West-Vlaanderen in totaal **306.512 inwoners**. In de periode 2007-2017 lag de **bevolkingsgroei van +3,6%** in Zuid-West-Vlaanderen lager dan de gemiddelde groei van +6,5% in het Vlaams Gewest.

De bevolking in Zuid-West-Vlaanderen zal in de **periode 2017-2035 met circa 16.600 personen toenemen**. Deze **toename van +5,4%** is vergelijkbaar met de groeiprognoze van +5,6% voor West-Vlaanderen, maar ligt lager dan de groeiprognoze van +7,6% voor het Vlaams Gewest.

Er is een hoge bevolkingsdichtheid in Zuid-West-Vlaanderen met **686,5 inwoners/km²**.

Zuid-West-Vlaanderen kende in 2016 een **positief natuurlijk accres van 0,5** en een **positief migratiesaldo van 3,6**.

Het migratiesaldo bij de **bevolking van 25 tot 29 jaar** werd omgebogen van -4,8% in 2006 naar +9,8% in 2016.

In 2017 waren er 130.271 **private huishoudens** in de regio. Het aantal gezinnen zal met +7,6% toenemen tegen 2035, en de gezinsverdunding zet zich in de regio verder tot gemiddeld 2,31 leden per gezin.

De **verouderingstrend in de regio** blijkt uit de prognoses dat de bevolking jonger dan 15 jaar met +5,4% toeneemt tegen 2035, maar dat de bevolking van 65 jaar en ouder met +33,2% toeneemt in dezelfde periode.

In 2017 telde de **potentiële beroepsbevolking** in Zuid-West-Vlaanderen **193.579 personen**. De potentiële beroepsbevolking zal met -1,9% afnemen tegen 2027 en met -3,7% tegen 2035.

WELVAART

2

// 2 WELVAART

2.1 BRUTO BINNENLANDS PRODUCT

Definitie:

- Het **bruto binnenlands product** van de regio is de totale geldwaarde van alle in de regio geproduceerde finale goederen en diensten gedurende een bepaalde periode.

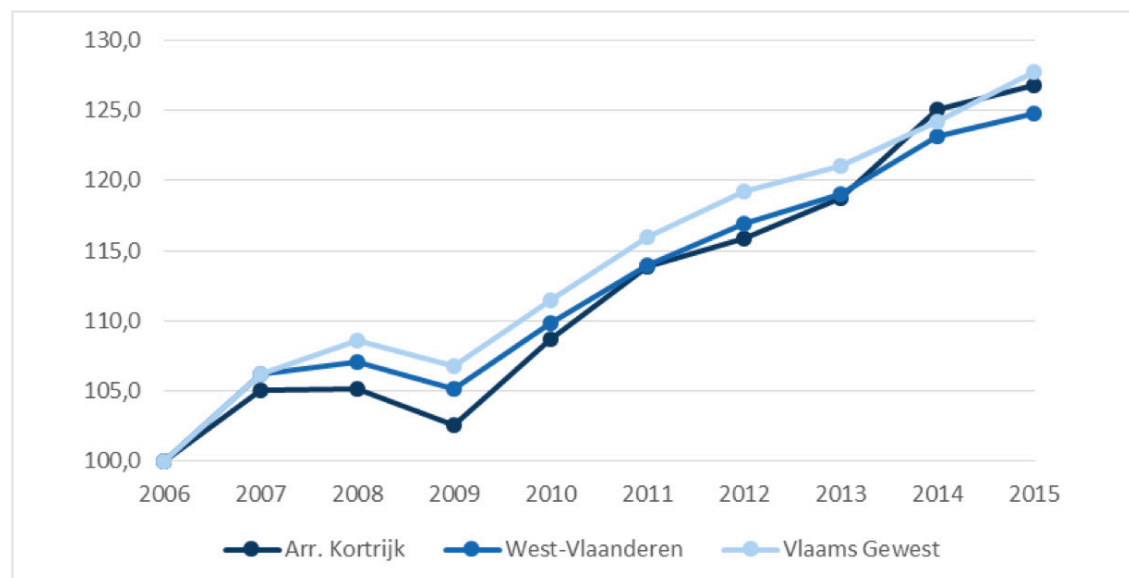
Tabel 2.1.1: Evolutie van het bruto binnenlands product (a) in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006	2015	Evolutie	Gem. jaarl. groei
Arr. Kortrijk	8.917	11.309	+26,8%	+2,7%
West-Vlaanderen	33.534	41.842	+24,8%	+2,5%
Vlaams Gewest	188.385	240.628	+27,7%	+2,8%
Aandeel arr. Kortrijk in WVL	26,6%	27,0%		

(a) In lopende prijzen (miljoen euro)

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 2.1.1: Evolutie van het bruto binnenlands product (a) in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015 (index 2006 = 100).



(a) In lopende prijzen (miljoen euro)

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 bedroeg het **bruto binnenlands product** voor het arrondissement Kortrijk **11.309 miljoen euro** in lopende prijzen, wat een toename van +26,8% betekende in vergelijking met 2006 zonder correctie voor inflatie.
- In de periode 2006-2015 kende het bruto binnenlands product in het arrondissement Kortrijk een gemiddelde jaarlijkse groei van **+2,7%**, wat hoger ligt dan de groei met +2,5% in West-Vlaanderen, maar lager ligt dan de groei met +27,7% in het Vlaams Gewest.
- Het aandeel van het arrondissement Kortrijk in het bruto binnenlands product van West-Vlaanderen is in de periode 2006-2015 gestegen van 26,6% naar 27,0%.

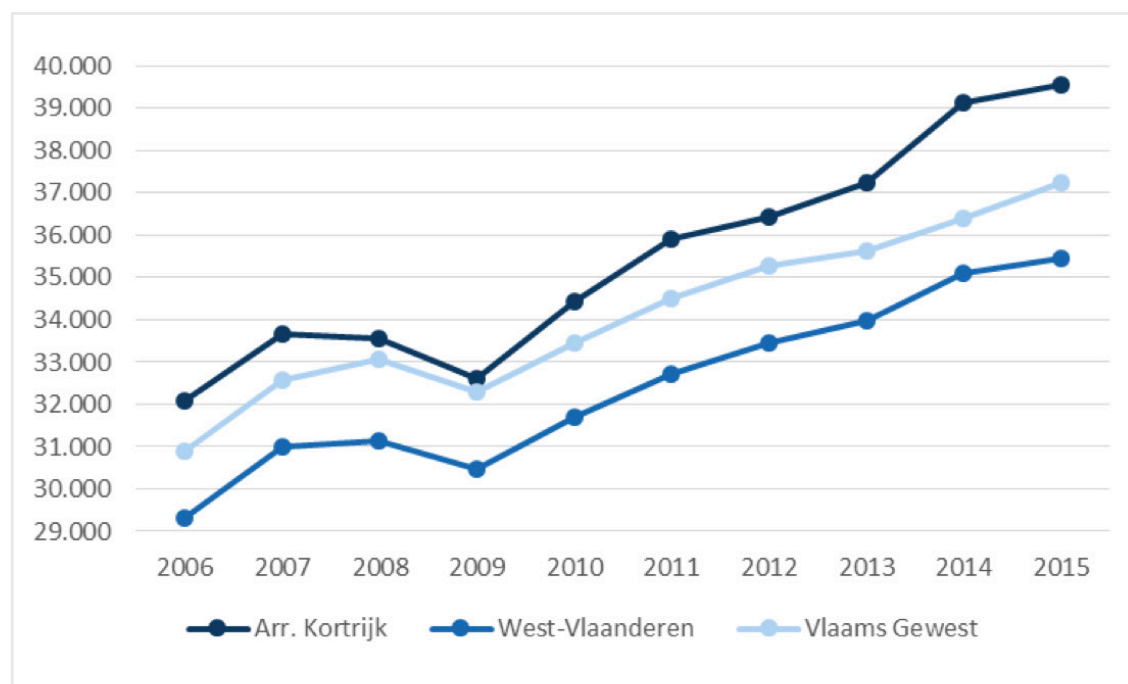
Tabel 2.1.2: Evolutie van het bruto binnenlands product (a) per inwoner in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006	2015	Evolutie	Gem. jaarl. groei
Arr. Kortrijk	32.095	39.542	+23,2%	+2,3%
West-Vlaanderen	29.316	35.447	+20,9%	+2,1%
Vlaams Gewest	30.893	37.243	+20,6%	+2,1%

(a) In lopende prijzen (euro)

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 2.1.2: Evolutie van het bruto binnenlands product (a) per inwoner in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.



(a) In lopende prijzen (euro)

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 bedroeg het **bruto binnenlands product per inwoner** van het arrondissement Kortrijk **39.542 euro** in 2015, wat een toename van +23,2% betekende in vergelijking met 2006.
- In de periode 2006-2015 kende het bruto binnenlands product per inwoner van het arrondissement Kortrijk een gemiddelde jaarlijkse groei van **+2,3%**, wat hoger ligt dan de groei met +2,1% in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest.

Definitie:

- Het **belastbaar inkomen** per inwoner of per aangifte vormt de basis waarop de belasting wordt berekend. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de categorieën belastbare inkomsten van onroerende goederen, van roerende goederen en kapitalen, en beroepsinkomen.

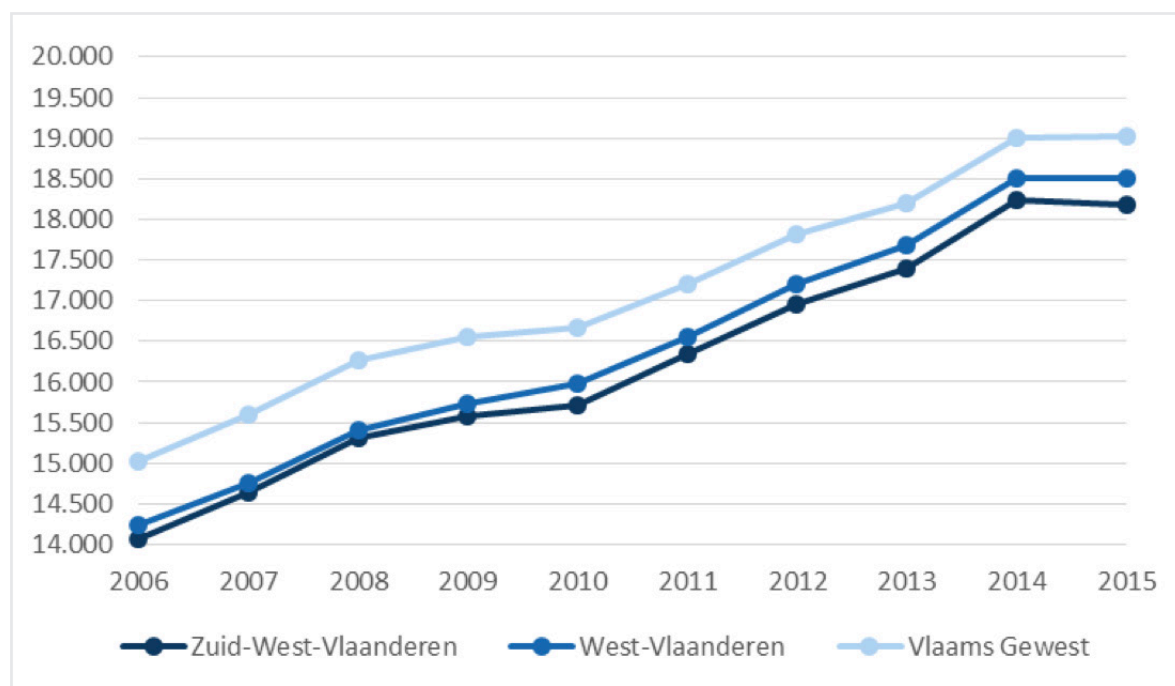
Tabel 2.2.1: Evolutie van het belastbaar inkomen (in euro) per inwoner in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006	2015	Evolutie	Gem. jaarl. groei
Arr. Kortrijk	14.064	18.189	+29,3%	+2,9%
West-Vlaanderen	14.243	18.514	+30,0%	+3,0%
Vlaams Gewest	15.032	19.020	+26,5%	+2,6%

(a) Tegen lopende prijzen

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 2.2.1: Evolutie van het belastbaar inkomen (in euro) per inwoner in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.



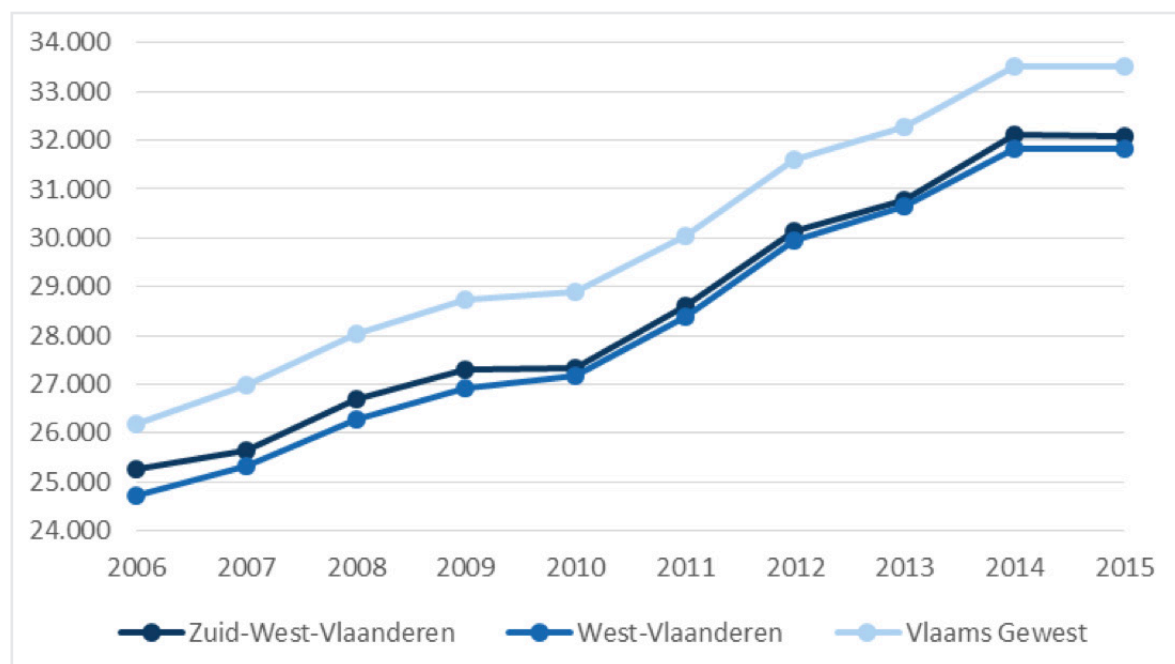
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 2.2.2: Evolutie van het belastbaar inkomen (in euro) per aangifte in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006	2015	Evolutie	Gem. jaarl. groei
Arr. Kortrijk	25.267	32.071	+26,9%	+2,7%
West-Vlaanderen	24.717	31.830	+28,8%	+2,9%
Vlaams Gewest	26.187	33.520	+28,0%	+2,8%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 2.2.2: Evolutie van het belastbaar inkomen (in euro) per aangifte in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 bedroeg het **gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner** in Zuid-West-Vlaanderen **18.189 euro**, wat lager lag dan 18.514 euro in West-Vlaanderen en 19.020 euro in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2015 is het gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner met **+2,9%** gestegen in Zuid-West-Vlaanderen, wat gelijklopend is met de toename met +3,0% in West-Vlaanderen en groter is dan de toename met +2,6% in het Vlaams Gewest.
- In 2015 bedroeg het **gemiddeld belastbaar inkomen per aangifte** in Zuid-West-Vlaanderen **32.071 euro**, wat hoger lag dan 31.830 euro in West-Vlaanderen en lager dan 33.520 euro in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2015 is het gemiddeld belastbaar inkomen per aangifte met **+2,7%** gestegen in Zuid-West-Vlaanderen, wat iets lager ligt dan de toename met +2,9% in West-Vlaanderen en +2,8% in het Vlaams Gewest.
- Dat het gemiddeld belastbaar inkomen per aangifte in Zuid-West-Vlaanderen groter is en het gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner kleiner is in vergelijking met West-Vlaanderen, heeft onder meer te maken met het feit dat de gezinnen in West-Vlaanderen gemiddeld dunner zijn dan in Zuid-West-Vlaanderen.

Definitie:

- De **bruto toegevoegde waarde** is de marktwaarde van de productie (omzet) minus de kosten van de grond- en hulpstoffen en de diensten van derden.

Tabel 2.3.1: Evolutie van de bruto toegevoegde waarde (a) naar hoofdsector in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

		2006	2015	Evolutie	Aandelen 2006	Aandelen 2015
Arr. Kortrijk	Primaire Sector	63	60	-4,6%	0,8%	0,6%
	Industrie	2.238	2.560	+14,4%	28,1%	25,3%
	Bouw	654	846	+29,5%	8,2%	8,4%
	Handel	3.579	4.714	+31,7%	44,9%	46,6%
	Diensten	1.434	1.944	+35,6%	18,0%	19,2%
West-Vlaanderen	Primaire Sector	773	662	-14,4%	2,6%	1,8%
	Industrie	7.017	7.619	+8,6%	23,4%	20,3%
	Bouw	2.249	2.973	+32,2%	7,5%	7,9%
	Handel	13.706	17.907	+30,6%	45,8%	47,8%
	Diensten	6.213	8.298	+33,6%	20,7%	22,2%
Vlaams Gewest	Primaire Sector	2.185	1.995	-8,7%	1,3%	0,9%
	Industrie	38.517	42.879	+11,3%	22,9%	19,9%
	Bouw	10.049	13.350	+32,8%	6,0%	6,2%
	Handel	84.937	112.303	+32,2%	50,5%	52,1%
	Diensten	32.607	44.888	+37,7%	19,4%	20,8%

(a) tegen basisprijzen in lopende prijzen (miljoen euro)

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 lag het aandeel van de bruto toegevoegde waarde van de **industrie** met 25,3% in het arrondissement Kortrijk beduidend hoger in vergelijking met het aandeel van 20,3% in West-Vlaanderen of 19,9% in het Vlaams Gewest. In de periode 2006-2015 steeg de toegevoegde waarde van de industrie met +14,4% sterker in het arrondissement Kortrijk dan +8,6% in West-Vlaanderen en +11,3% in het Vlaams Gewest.
- In 2015 lag het aandeel van de bruto toegevoegde waarde van de **bouwsector** met 8,4% ook hoger in het arrondissement Kortrijk dan het aandeel van 7,9% in West-Vlaanderen of 6,2% in het Vlaams Gewest. In de periode 2006-2015 steeg het aandeel van de bruto toegevoegde waarde van de bouwsector fors in alle regio's.
- De sector **handel** creëert met 46,6% veruit het grootste aandeel van de bruto toegevoegde waarde in het arrondissement Kortrijk in 2015.
- In de periode 2006-2015 lag de **sterkste groei** van de bruto toegevoegde waarde in de sector handel met +31,7% en in de sector diensten met +35,6% in het arrondissement Kortrijk. De groei van de sectoren handel en diensten lag hoger in vergelijking met West-Vlaanderen, maar lager dan de groei van beide sectoren in het Vlaams Gewest.

Definitie:

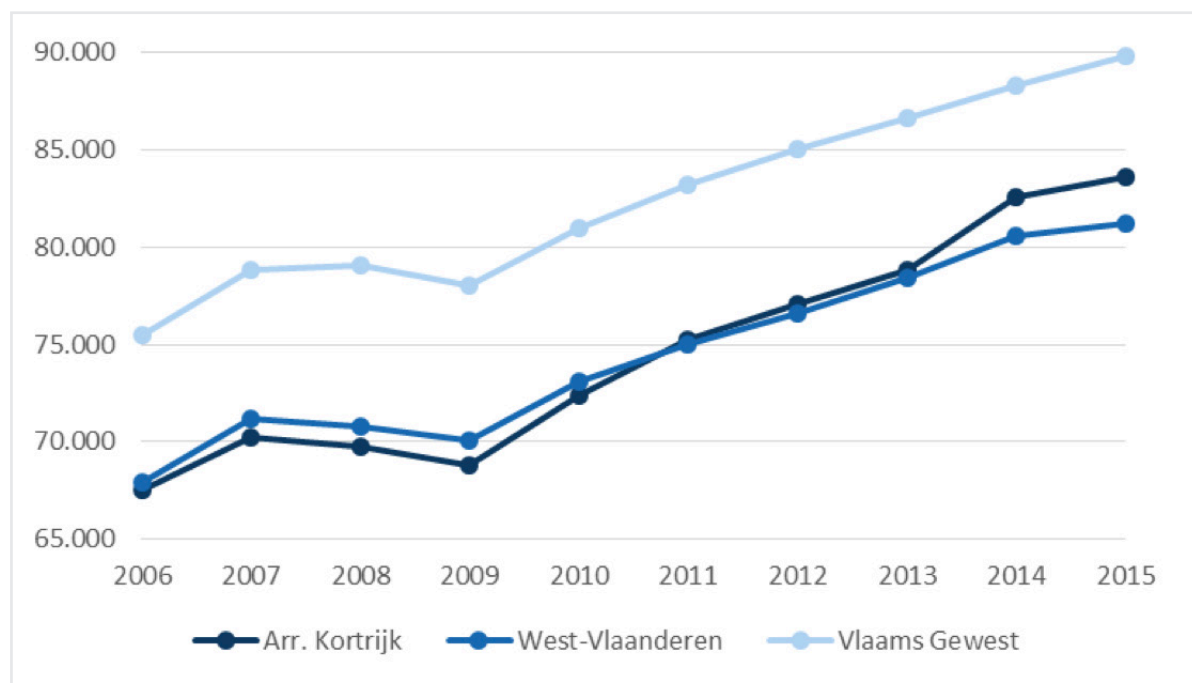
- De **arbeidsproductiviteit** is de waarde van de hoeveelheid productie van goederen of diensten dat per werknemer per tijdseenheid wordt geproduceerd, uitgedrukt in euro.

Tabel 2.4.1: Evolutie van de arbeidsproductiviteit in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006	2015	Evolutie	Gem. jaarl. groei
Arr. Kortrijk	67.478	83.610	+23,9%	+2,4%
West-Vlaanderen	67.921	81.209	+19,6%	+2,0%
Vlaams Gewest	75.483	89.840	+19,0%	+2,0%

Bron: NBB, Verwerking: DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 2.4.1: Evolutie van de arbeidsproductiviteit in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.



Bron: NBB, Verwerking: DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 2.4.2: Evolutie van de arbeidsproductiviteit naar hoofdsector in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

		2006	2015	Evolutie
Arr. Kortrijk	Primaire Sector	219.298	136.073	-38,0%
	Industrie	66.595	92.563	+39,0%
	Bouw	85.842	102.656	+19,6%
	Handel	128.733	150.357	+16,8%
	Diensten	45.859	54.801	+19,5%
West-Vlaanderen	Primaire Sector	312.920	188.033	-39,9%
	Industrie	71.589	89.776	+25,4%
	Bouw	87.713	110.267	+25,7%
	Handel	150.425	161.586	+7,4%
	Diensten	47.185	56.316	+19,4%
Vlaams Gewest	Primaire Sector	155.012	108.009	-30,3%
	Industrie	90.350	117.479	+30,0%
	Bouw	80.874	105.644	+30,6%
	Handel	135.566	152.127	+12,2%
	Diensten	48.985	59.330	+21,1%

Bron: NBB, Verwerking: DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 bedroeg de **arbeidsproductiviteit 83.610 euro** in het arrondissement Kortrijk, wat hoger lag dan 81.209 euro in West-Vlaanderen, maar beduidend lager dan 89.840 euro in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2015 is de **snellere groei van de arbeidsproductiviteit met +2,4%** in het arrondissement Kortrijk opvallend in vergelijking met de groei van +2,0% in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest. De kloof met het Vlaams Gewest werd zo een stuk gedicht.
- De arbeidsproductiviteit (zowel de nominatieve waarde als de evolutie) is zeer verschillend naar sector en naar regio. Wat opvalt bij de arbeidsproductiviteit is de **sterke daling van -38,0% in de primaire sector** en de **sterke toename van +39,0%** in de industrie in het arrondissement Kortrijk in de periode 2006-2015. De arbeidsproductiviteit in de industrie blijft in het arrondissement Kortrijk evenwel een stuk lager dan in het Vlaams Gewest.

WELVAART IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

De welvaart in Zuid-West-Vlaanderen is relatief hoog en neemt toe.

Het **bruto binnenlands product** voor het arrondissement Kortrijk bedroeg **11.309 miljoen euro** in lopende prijzen, wat in 2015 een toename van +26,8% betekende in vergelijking met 2006 zonder correctie voor inflatie.

Het **bruto binnenlands product per inwoner** van het arrondissement Kortrijk bedroeg **39.542 euro** in 2015, en kende een toename van +23,2% in vergelijking met 2006.

Het **gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner** in Zuid-West-Vlaanderen bedroeg **18.189 euro** in 2015, wat lager lag dan 18.514 euro in West-Vlaanderen en 19.020 euro in het Vlaams Gewest.

Het **gemiddeld belastbaar inkomen per aangifte** in Zuid-West-Vlaanderen bedroeg **32.071 euro** in 2015, wat hoger lag dan 31.830 euro in West-Vlaanderen, maar lager dan 33.520 euro in het Vlaams Gewest. In de periode 2006-2015 is het gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner met +2,9% en per aangifte met +2,7% toegenomen in Zuid-West-Vlaanderen.

De **bruto toegevoegde waarde van de industrie** in 2015 had in het arrondissement Kortrijk met 25,3% een veel groter aandeel in vergelijking met 20,3% in West-Vlaanderen of 19,9% in het Vlaams Gewest. De sector **handel** creëert met 46,6% evenwel veruit het grootste aandeel van de bruto toegevoegde waarde in het arrondissement Kortrijk.

De **arbeidsproductiviteit** in het arrondissement Kortrijk bedroeg **83.610 euro** in 2015, wat hoger lag dan 81.209 euro in West-Vlaanderen, maar beduidend lager dan 89.840 euro in het Vlaams Gewest. De arbeidsproductiviteit groeide met +2,4% sneller in het arrondissement Kortrijk, in vergelijking met de groei van +2% in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest in 2006-2015.

Wat opvalt bij de arbeidsproductiviteit is de sterke daling van -38,0% in de primaire sector en de sterke toename van +39,0% in de industrie in het arrondissement Kortrijk in de periode 2006-2015. De arbeidsproductiviteit in de industrie blijft in het arrondissement Kortrijk evenwel een stuk lager dan in het Vlaams Gewest.

ARBEIDSMARKT

3

// 3 ARBEIDSMARKT

3.1 TOTALE WERKGELEGENHEID

Definities en leeswijzer:

- De **totale werkgelegenheid** is de som van loontrekkenden en zelfstandigen, waarbij de zelfstandigen alle zelfstandigen en helpers omvat exclusief de zelfstandigen in bijberoep. Bron voor de data zijn de statistieken van de RSZ en de RSVZ. De loontrekkende tewerkstelling wordt gemeten naar werkplaats, de zelfstandige tewerkstelling naar woonplaats, ervan uitgaande dat de woonplaats van de zelfstandige in de meeste gevallen ook de plaats is waar de activiteit wordt uitgeoefend. Voor de analyse wordt vertrokken van het basisjaar 2006, tenzij het data naar sector betreft. In dat laatste geval is het basisjaar 2007, omwille van de nieuwe Nacebel-sectorindeling vanaf 2007.
- De **binnenlandse werkgelegenheid** zoals gedefinieerd door de VAR is minder ruim dan de som van loontrekkenden en alle zelfstandigen, exclusief zelfstandigen in bijberoep. In de VAR-statistiek worden nog andere hoedanigheden geheel of gedeeltelijk buiten beschouwing gelaten, zoals meewerkende echtgenotes, helpers in bijberoep en een deel van de zelfstandigen en helpers actief na pensioenleeftijd. Ook corrigeert de VAR voor dubbeltellingen of werkenden die een statuut van zelfstandige en loontrekkende combineren.

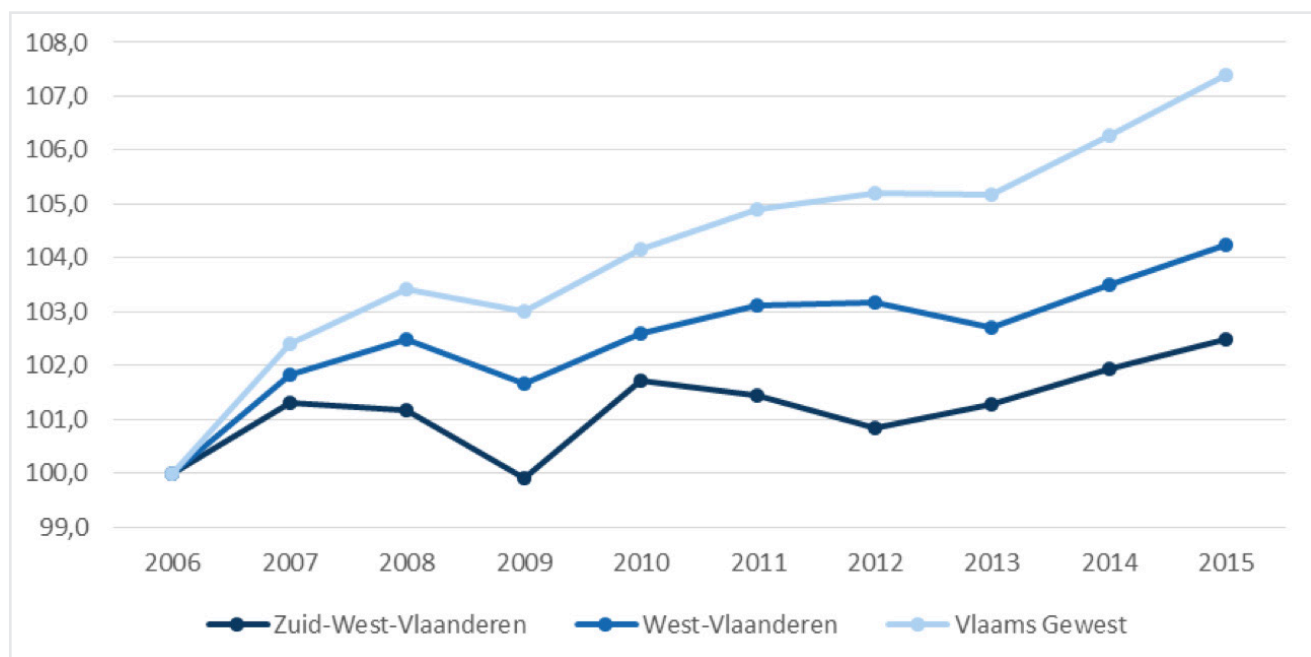
3.1.1 Evolutie

Tabel 3.1.1.1: Evolutie van de totale werkgelegenheid in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

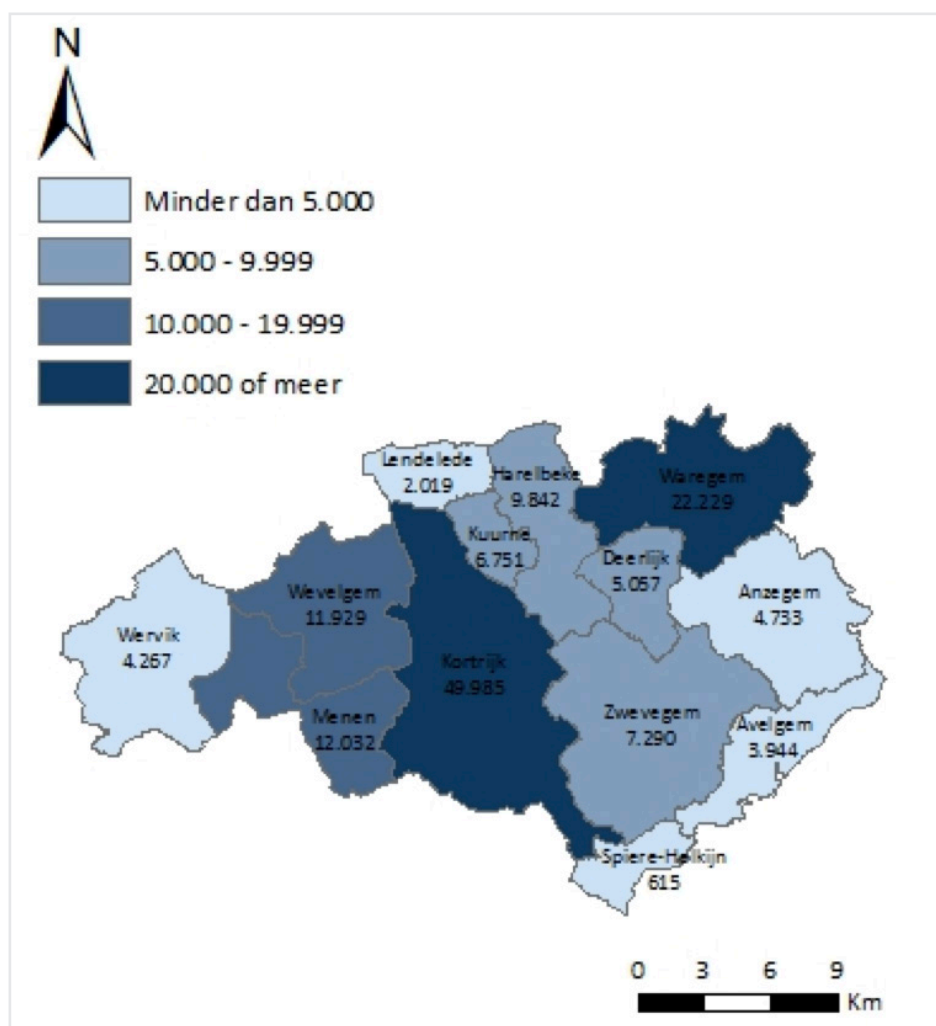
	2006	2015	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	137.294	140.693	+2,5%
West-Vlaanderen	497.990	519.100	+4,2%
Vlaams Gewest	2.527.373	2.714.192	+7,4%
<i>Aandeel ZWVL in WV</i>	<i>27,6%</i>	<i>27,1%</i>	

Bron: RSZ, RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.1.1: Evolutie van de totale werkgelegenheid in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015 (index 2006 = 100).



Bron: RSZ, RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.



Bron: RSZ, RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 telde Zuid-West-Vlaanderen **140.693 loontrekkenden en zelfstandigen**. Hiermee vertegenwoordigt Zuid-West-Vlaanderen **27,1% van de totale West-Vlaamse werkgelegenheid**.
- In de periode 2006-2015 nam de totale werkgelegenheid in Zuid-West-Vlaanderen met +2,5% toe. Deze **groei** was beduidend **lager** dan +4,2% in West-Vlaanderen en +7,4% in het Vlaams Gewest. Bijgevolg nam het aandeel van Zuid-West-Vlaanderen in de totale werkgelegenheid in West-Vlaanderen af van 27,6% in 2006 naar 27,1% in 2015.
- Meer dan een derde van de totale werkgelegenheid in Zuid-West-Vlaanderen wordt gegenereerd in Kortrijk met 35,5%, gevolgd door Waregem met 15,8%. Op plaats drie en vier komen Menen en Wevelgem die elk zo'n 8,5% van de totale Zuid-West-Vlaamse werkgelegenheid vertegenwoordigen.

Definitie en leeswijzer:

- De **jobratio** is de verhouding van het totaal aantal jobs voor loontrekkenden, zelfstandigen en helpers (alle hoedanigheden) tot de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar). Het totaal aantal jobs wordt gevormd door het totaal aantal loontrekkende jobs, de jobs van zelfstandigen en de jobs van helpers en wordt op een andere manier gemeten als de totale werkgelegenheid.

Zie ook:

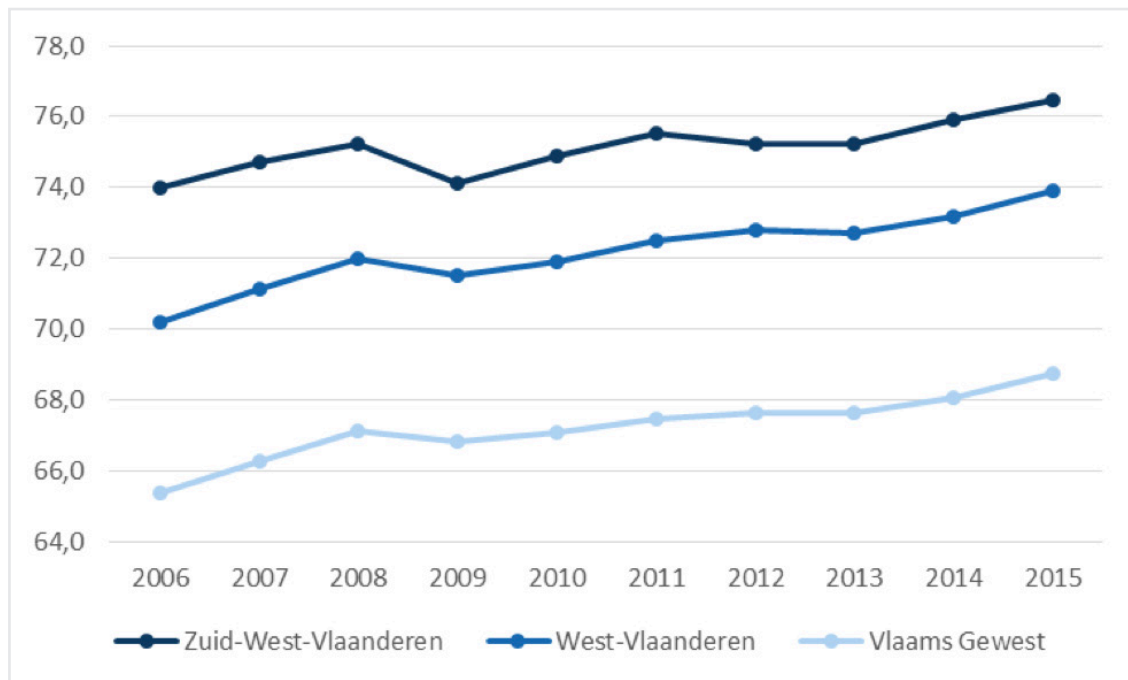
http://www.steunpuntwerk.be/sites/steunpuntwse.be/files/documents/cijfers/methodologie_var_beknopte_methodologie.pdf

Tabel 3.1.2.1: Evolutie van de jobratio in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006	2015	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	74,0	76,5	+3,4%
West-Vlaanderen	70,2	73,9	+5,3%
Vlaams Gewest	65,4	68,7	+5,2%

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.2.1: Evolutie van de jobratio in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.



Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 bedroeg de **jobratio 76,5%** in Zuid-West-Vlaanderen. Hiermee ligt de jobratio in Zuid-West-Vlaanderen **hoger** dan 73,9% in West-Vlaanderen en 68,7% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2015 is de jobratio in Zuid-West-Vlaanderen **gestegen met +3,4%**. Deze stijging ligt lager dan +5,3% in West-Vlaanderen en +5,2% in het Vlaams Gewest. Hiermee heeft de regio een stuk van zijn voorsprong moeten inleveren, al is deze minder sterke stijging onder meer te wijten aan de hoge jobratio die de regio al in 2006 optekende.

Tabel 3.1.3.1: Evolutie van de totale werkgelegenheid (a) naar hoofdsector in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

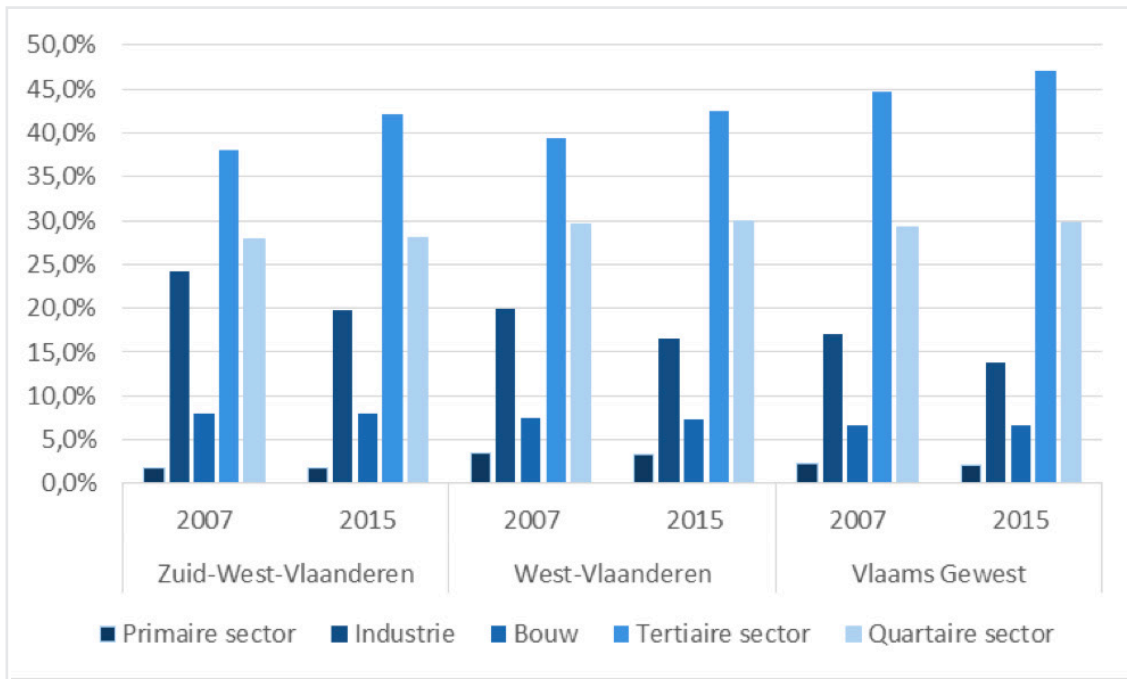
		2007	2015	Evolutie	Aandelen 2007	Aandelen 2015
Zuid-West-Vlaanderen	Primaire sector	2 406	2 397	-0,4%	1,7%	1,7%
	Industrie	33 784	27 703	-18,0%	24,3%	19,7%
	Bouw	11 121	11 296	+1,6%	8,0%	8,0%
	Tertiaire sector	52 852	59 174	+12,0%	38,0%	42,1%
	Quartaire sector	38 808	39 400	+1,5%	27,9%	28,0%
	Ongekend	122	723		0,1%	0,5%
West-Vlaanderen	Primaire sector	17 978	16 886	-6,1%	3,5%	3,3%
	Industrie	101 034	85 771	-15,1%	19,9%	16,5%
	Bouw	37 608	38 041	+1,2%	7,4%	7,3%
	Tertiaire sector	200 097	220 538	+10,2%	39,5%	42,5%
	Quartaire sector	149 623	154 965	+3,6%	29,5%	29,9%
	Ongekend	816	2 899		0,2%	0,6%
Vlaams Gewest	Primaire sector	57 318	55 349	-3,4%	2,2%	2,0%
	Industrie	439 831	375 961	-14,5%	17,0%	13,9%
	Bouw	173 970	178 476	+2,6%	6,7%	6,6%
	Tertiaire sector	1 157 224	1 278 045	+10,4%	44,7%	47,1%
	Quartaire sector	755 755	807 542	+6,9%	29,2%	29,8%
	Ongekend	4 085	18 819		0,2%	0,7%

(a) De werkgelegenheid die niet kon toegewezen worden aan een bepaalde sector is niet opgenomen in deze tabel.

Hierdoor verschilt de som van de sectoren van de totale werkgelegenheid.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.3.1: Evolutie van de totale werkgelegenheid naar hoofdsector in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.



Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 was **42,1%** van de loontrekkenden en zelfstandigen in Zuid-West-Vlaanderen **tewerkgesteld in de tertiaire sector**, zijnde de verkoop van goederen en diensten. Op de tweede plaats komt de tewerkstelling in de niet-commerciële sectoren zorg, onderwijs en overheid met **28%**, ook de **quartaire sector** genoemd. Ook de **industrie met 19,7%** en de **bouwsector met 8,0%** vertegenwoordigen samen zo'n 28% van de totale werkgelegenheid in Zuid-West-Vlaanderen. Slechts 1,7% van de jobs in de regio situeert zich in de land- en tuinbouw.
- De **industrie** was en bleef in 2015 met 19,7% van de totale werkgelegenheid **sterker vertegenwoordigd in Zuid-West-Vlaanderen** dan in West-Vlaanderen met 16,5% en in het Vlaams Gewest met 13,9%. Dit is ook zo voor de **bouwsector** die in Zuid-West-Vlaanderen 8,0% van de jobs vertegenwoordigt ten opzichte van 7,3% in West-Vlaanderen en 6,5% in het Vlaams Gewest. Omgekeerd zijn de aandelen van de primaire sector met 1,7%, de tertiaire sector met 42% en de quartaire sector met 28% kleiner in Zuid-West-Vlaanderen dan in West-Vlaanderen (3,2%, 42,5% en 29,9%) en in het Vlaams Gewest (2%, 47,1% en 29,8%). Deze verhouding strookt met de vaststelling van de verdeling van het BBP naar sector.
- In de periode 2007-2015 werd in Zuid-West-Vlaanderen de **grootste toename van de werkgelegenheid** in absolute aantallen gegenereerd in de **tertiaire sector** met ruim 6.300 jobs. De groei van de tertiaire sector in Zuid-West-Vlaanderen ligt met +12% bovendien zo'n 2% hoger dan in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest. De tewerkstelling in de quartaire sector steeg met +1,5% dan weer trager dan +3,6% in West-Vlaanderen en +6,9% in het Vlaams Gewest. De tewerkstelling in de bouwsector steeg met +1,6%, een stijging die vergelijkbaar is met +1,2% in West-Vlaanderen, maar lager ligt dan +2,6% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2007-2015 was er in de regio een aanzienlijke **afname van de tewerkstelling in de industrie van -18,0%**. In absolute cijfers is deze daling met circa 6.000 jobs, vergelijkbaar met de stijging van het aantal jobs in de tertiaire sector.

Definities en leeswijzer:

- De **specialisatiegraad van een sector** in de regio Zuid-West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaamse Gewest wordt als volgt berekend:

Loontrekkende tewerkstelling sector Zuid-West-Vlaanderen

Totale loontrekkende tewerkstelling Zuid-West-Vlaanderen

Loontrekkende tewerkstelling sector Vlaams Gewest

Totale loontrekkende tewerkstelling Vlaams Gewest

De specialisatiegraden van de sectoren in West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaams Gewest worden op dezelfde manier berekend.

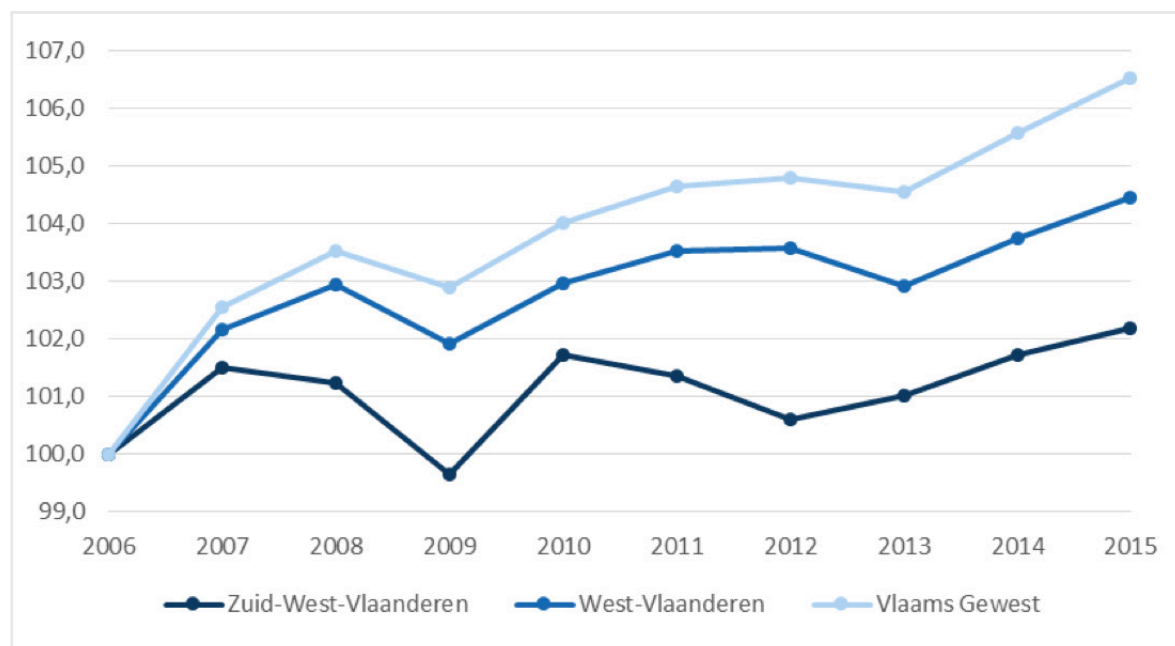
3.2.1 Evolutie

Tabel 3.2.1.1: Evolutie van het aantal loontrekkers en het aandeel loontrekkenden in de totale werkgelegenheid in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006		2015		Evolutie	
	Aantal loontrekkers	Aandeel loontrekkers	Aantal loontrekkers	Aandeel loontrekkers	Aantal loontrekkers	Aandeel loontrekkers
Zuid-West-Vlaanderen	113.536	82,7%	116.022	82,5%	+2,2%	-0,2%
West-Vlaanderen	394.525	79,2%	412.120	79,4%	+4,5%	+0,2%
Vlaams Gewest	2.086.316	82,5%	2.222.548	81,9%	+6,5%	-0,8%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	28,8%		28,2%			

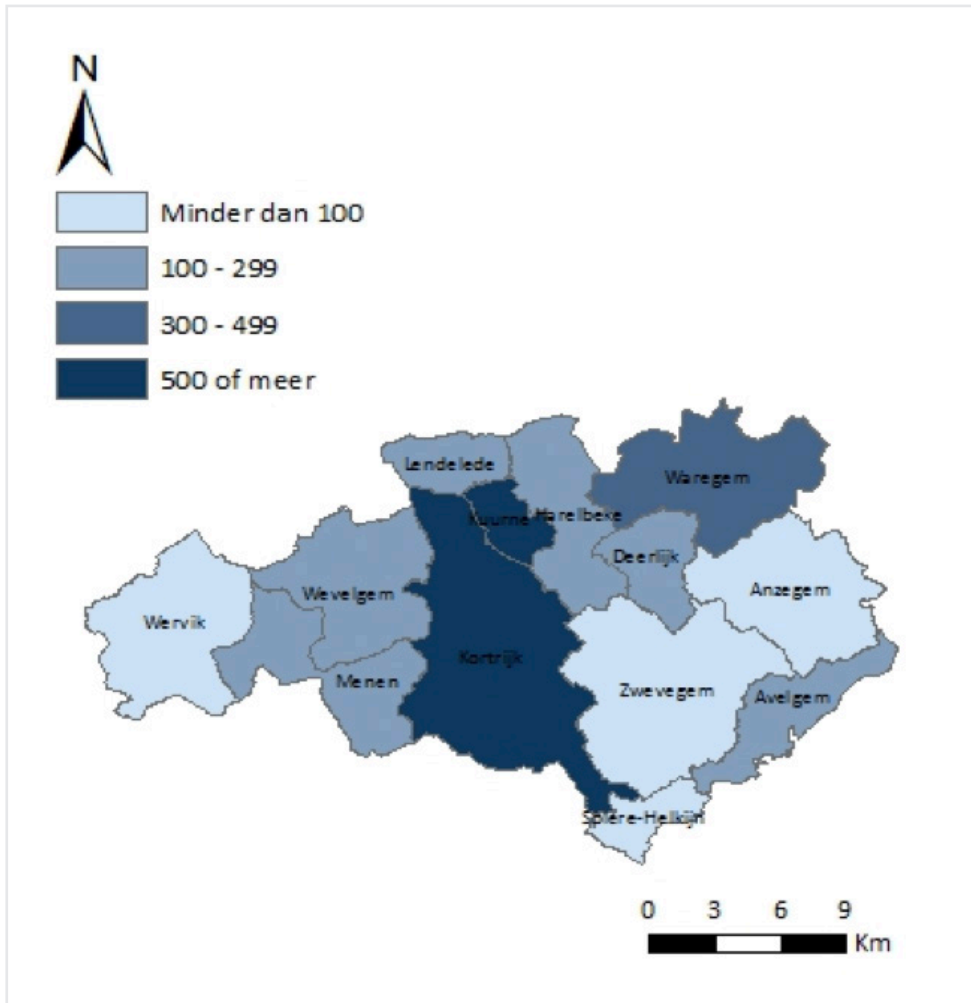
Bron: RSZ, RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.2.1.1: Evolutie van het aantal loontrekkenden in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015 (index 2006 = 100).



Bron: RSZ, RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 3.2.1.1: Tewerkstellingsdichtheid (aantal loontrekkenden/km²) in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, 31 december 2015.



Bron: RSZ, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 bestond de totale werkgelegenheid in Zuid-West-Vlaanderen voor **82,5% uit loontrekkenden**. Hiermee ligt het aandeel loontrekkenden ongeveer even hoog als in het Vlaams Gewest met 81,9%, maar zo'n 3% hoger dan in West-Vlaanderen met 79,4%.
- In de periode 2006-2015 steeg het aantal loontrekkenden in Zuid-West-Vlaanderen met +2,2%. Deze stijging ligt lager dan +4,5% in West-Vlaanderen en +6,5% in het Vlaams Gewest.
- Zuid-West-Vlaanderen vertegenwoordigt een **aandeel van 28,2% van de totale West-Vlaamse loontrekkende werkgelegenheid**. Het aandeel van Zuid-West-Vlaanderen in West-Vlaanderen nam tussen 2006 en 2015 evenwel met -0,6%-punten licht af, onder meer door een minder sterke groei van het aantal loontrekkenden ten opzichte van West-Vlaanderen.
- De tewerkstellingsdichtheid of het aantal loontrekkenden per km² is het grootst in Kuurne en Kortrijk met 500 of meer loontrekkenden per km². De laagste cijfers vinden we in de gemeenten Spiere-Helkijn, Wervik, Anzegem en Zwevegem met minder dan 100 loontrekkenden per km².

Tabel 3.2.2.1: Evolutie van het aantal vestigingen naar grootteklasse in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

		Aantallen			Aandelen	
		2006	2015	Evolutie	2006	2015
Zuid-West-Vlaanderen	< 50 werknemers	8.041	8.317	+3,4%	94,7%	94,7%
	50-99 werknemers	260	276	+6,2%	3,1%	3,1%
	100-199 werknemers	120	119	-0,8%	1,4%	1,4%
	≥ 200 werknemers	72	70	-2,8%	0,8%	0,8%
	Totaal	8.493	8.782	+3,4%	100%	100%
West-Vlaanderen	< 50 werknemers	32.802	33.458	+2,0%	95,8%	95,6%
	50-99 werknemers	820	865	+5,5%	2,4%	2,5%
	100-199 werknemers	395	449	+13,7%	1,2%	1,3%
	≥ 200 werknemers	235	233	-0,9%	0,7%	0,7%
	Totaal	34.252	35.005	+2,2%	100%	100%
Vlaams Gewest	< 50 werknemers	147.526	153.775	+4,2%	95,2%	94,9%
	50-99 werknemers	4.105	4.654	+13,4%	2,6%	2,9%
	100-199 werknemers	2.022	2.249	+11,2%	1,3%	1,4%
	≥ 200 werknemers	1.303	1.363	+4,6%	0,8%	0,8%
	Totaal	154.956	162.041	+4,6%	100%	100%

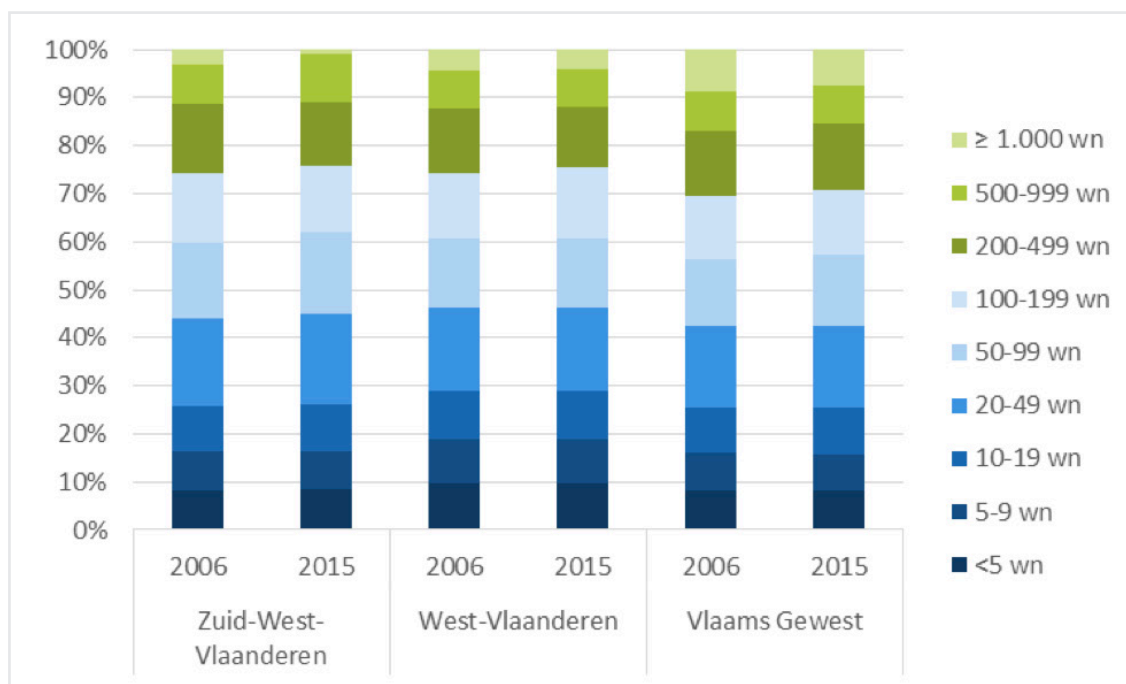
Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.2.2.2: Evolutie van het aantal loontrekkenden naar grootteklasse in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

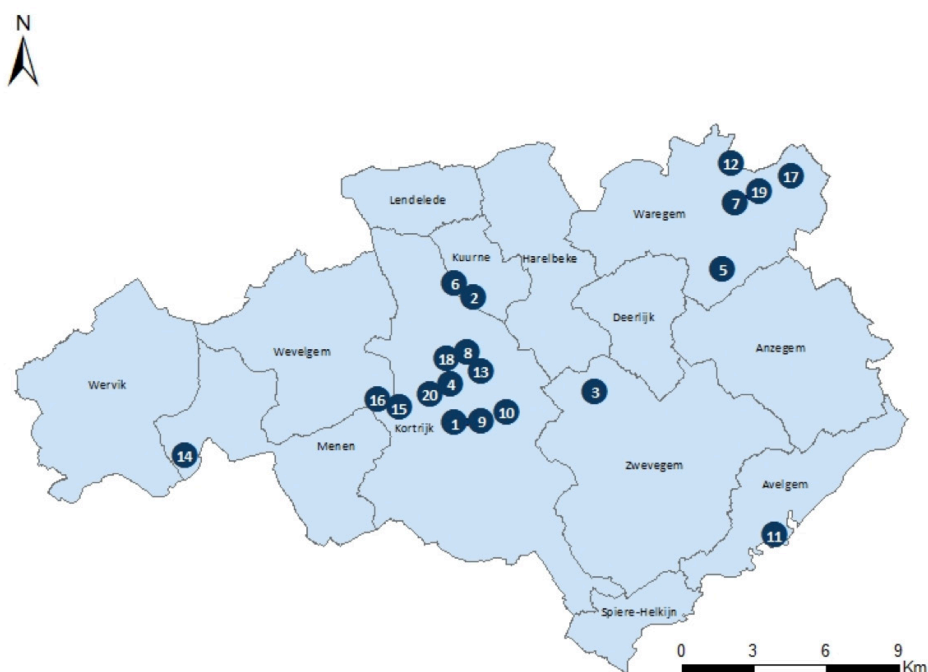
		Aantallen			Aandelen	
		2006	2015	Evolutie	2006	2015
Zuid-West-Vlaanderen	< 50 werknemers	49.925	52.198	+4,6%	44,0%	45,0%
	50-99 werknemers	17.911	19.607	+9,5%	15,8%	16,9%
	100-199 werknemers	16.512	16.125	-2,3%	14,5%	13,9%
	≥ 200 werknemers	29.188	28.092	-3,8%	25,7%	24,2%
	Totaal	113.536	116.022	+2,2%	100%	100%
West-Vlaanderen	< 50 werknemers	182.627	190.275	+4,2%	46,3%	46,2%
	50-99 werknemers	56.778	60.525	+6,6%	14,4%	14,7%
	100-199 werknemers	53.655	59.897	+11,6%	13,6%	14,5%
	≥ 200 werknemers	101.465	101.423	-0,0%	25,7%	24,6%
	Totaal	394.525	412.120	+4,5%	100%	100%
Vlaams Gewest	< 50 werknemers	886.625	945.409	+6,6%	42,5%	42,5%
	50-99 werknemers	285.455	324.372	+13,6%	13,7%	14,6%
	100-199 werknemers	275.563	305.395	+10,8%	13,2%	13,7%
	≥ 200 werknemers	638.673	647.372	+1,4%	30,6%	29,1%
	Totaal	2.086.316	2.222.548	+6,5%	100%	100%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

58 // **Figuur 3.2.2.1:** Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.



1	AZ GROENINGE	2.700-2.799 tew.	11	BALTA INDUSTRIES	700-799 tew.
2	WAAK-BW	1.800-1.899 tew.	12	ONZE LIEVE VROUW VAN LOURDES ZIEKENHUIS WAREGEM	600-699 tew.
3	NV BEKAERT	1.400-1.499 tew.	13	AGO INTERIM	600-699 tew.
4	SCHOLENGROEP 26 KORTRIJK	1.200-1.299 tew.	14	BW MENEN 'T VEER	600-699 tew.
5	TVH PARTS	1.200-1.299 tew.	15	MICHEL VAN DE WIELE	600-699 tew.
6	BARCO	1.200-1.299 tew.	16	ALPRO	600-699 tew.
7	KATHOLIEK SECUNDAIR ONDERWIJS WAREGEM - ANZEGEM - AVELGEM	900-999 tew.	17	GREENHOUSE	600-699 tew.
8	STAD KORTRIJK	900-999 tew.	18	KATHOLIEKE SCHOLENGROEP RHIZO	500-599 tew.
9	THUISHULP	800-899 tew.	19	STAD WAREGEM	500-599 tew.
10	KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES ZUID	800-899 tew.	20	BPOST	500-599 tew.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

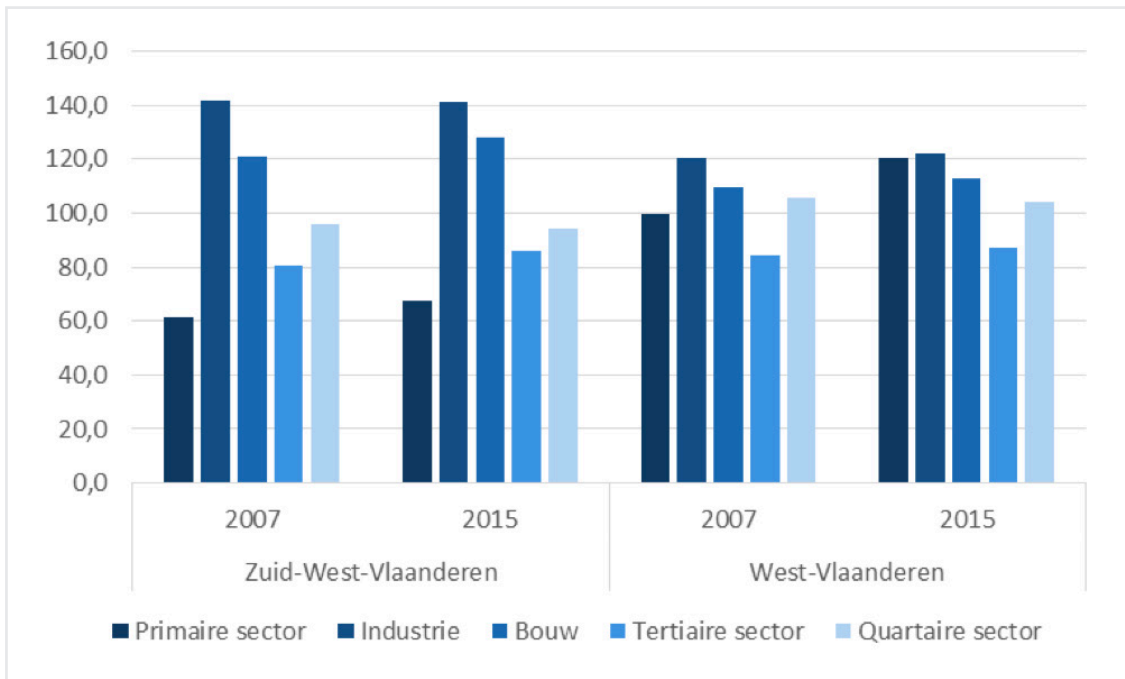
- In 2015 stelde **94,7% van de 8.782 vestigingen** in Zuid-West-Vlaanderen **minder dan 50 werknemers tewerk**. Slechts 0,8% (70 vestigingen) had meer dan 200 werknemers, 1,4% had 100 tot 199 werknemers en 3,1% had 50 tot 99 werknemers.
- In de periode 2006-2015 was er in Zuid-West-Vlaanderen enkel een toename bij de kleinere vestigingen met minder dan 100 werknemers. Het aantal ondernemingen met 100 tot 199 werknemers daalde met -0,8% en het aantal ondernemingen met meer dan 200 werknemers daalde met -2,8%. In West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest daarentegen was er ook een toename bij de grotere vestigingen.
- In 2015 was **61,9% van de loontrekkenden tewerkgesteld in een onderneming met minder dan 100 werknemers**. Dit aandeel lag in Zuid-West-Vlaanderen iets hoger dan 60,9% in West-Vlaanderen, maar is aanzienlijk groter dan 57,1% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2015 nam het aandeel van de groep loontrekkenden in een onderneming met minder dan 100 werknemers in Zuid-West-Vlaanderen sterker toe dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Dit correleert met de vaststelling dat er een afname was van vestigingen met meer dan 100 werknemers in Zuid-West-Vlaanderen.

Tabel 3.2.3.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling naar hoofdsector in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

		2007	2015	Evolutie	Aandelen 2007	Aandelen 2015
Zuid-West-Vlaanderen	Primaire sector	329	409	+24,3%	0,3%	0,4%
	Industrie	31 916	26 297	-17,6%	27,7%	22,7%
	Bouw	8 493	8 539	+0,5%	7,4%	7,4%
	Tertiaire sector	37 335	43 135	+15,5%	32,4%	37,2%
	Quartaire sector	37 178	37 642	+1,2%	32,3%	32,4%
	Ongekend	122	723		0,1%	0,5%
West-Vlaanderen	Primaire sector	1 864	2 589	+38,9%	0,5%	0,6%
	Industrie	94 499	80 674	-14,6%	23,4%	19,6%
	Bouw	26 856	26 701	-0,6%	6,7%	6,5%
	Tertiaire sector	136 745	154 657	+13,1%	33,9%	37,5%
	Quartaire sector	143 088	147 499	+3,1%	35,5%	35,8%
	Ongekend	816	2 899		0,2%	0,6%
Vlaams Gewest	Primaire sector	9 922	11 611	+17,0%	0,5%	0,5%
	Industrie	417 589	356 867	-14,5%	19,5%	16,1%
	Bouw	130 337	127 941	-1,8%	6,1%	5,8%
	Tertiaire sector	862 186	960 241	+11,4%	40,3%	43,2%
	Quartaire sector	719 844	765 888	+6,4%	33,6%	34,5%
	Ongekend	4 085	18 819		0,2%	0,7%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.2.3.1: Evolutie van de specialisatiegraden naar hoofdsector in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen t.o.v. het Vlaamse Gewest, 2007-2015.



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 lagen de aandelen van de loontrekkende tewerkstelling met **22,7% in de industrie en met 7,4% in de bouwsector beduidend hoger** in Zuid-West-Vlaanderen dan de aandelen van 19,6% in de industrie en 6,5% in de bouwsector in West-Vlaanderen en 16,1% industrie en 5,8% bouw in het Vlaams Gewest. Omgekeerd lagen de aandelen van de loontrekkende tewerkstelling **met 37,2% in de tertiaire sector en met 32,4% in de quartaire sector lager in Zuid-West-Vlaanderen** dan 37,5% in de tertiaire en 35,8% in de quartaire in West-Vlaanderen en 43,2% in de tertiaire en 34,5% in de quartaire in het Vlaams Gewest. Dit komt ook tot uiting in de figuur met de specialisatiegraden van de sectoren.
- In de periode 2007-2015 daalde de loontrekkende tewerkstelling in de **industrie in Zuid-West-Vlaanderen** met **-17,6%**, een daling van ruim 5.600 loontrekkenden. De loontrekkende tewerkstelling in de tertiaire sector steeg met +15,5% goed voor zo'n 5.800 jobs, en in de quartaire sector met +1,2% goed voor bijna 500 jobs.
- In de periode 2007-2015 kon de loontrekkende tewerkstelling in de **bouwsector zich het best handhaven** in Zuid-West-Vlaanderen met een toename +0,5%, in tegenstelling tot de afname met -0,6% in West-Vlaanderen en met -1,8% in het Vlaams Gewest. De loontrekkende tewerkstelling in de **quartaire sector** steeg met +1,2% gevoelig minder in Zuid-West-Vlaanderen in vergelijking met +3,1% in West-Vlaanderen en met +6,4% in het Vlaams Gewest.
- De groeicijfers in de primaire sector lijken groot maar zijn in absolute aantallen relatief beperkt¹.

Bijlage 2 geeft een meer gedetailleerd overzicht van de loontrekkende tewerkstelling naar subsector per 31 december 2015 in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen.

¹ De toename in de primaire sector is van administratieve aard door de hercodering van een activiteit tussen 2009 en 2010. Een activiteit die voorheen in de tertiaire sector (nacebel 81300) zat, werd verplaatst naar de primaire sector (nacebel 01610).

Definities en leeswijzer:

- Onder **zelfstandigen en helpers** worden in deze rubriek alle zelfstandigen en helpers, exclusief de zelfstandigen in bijberoep, inbegrepen.

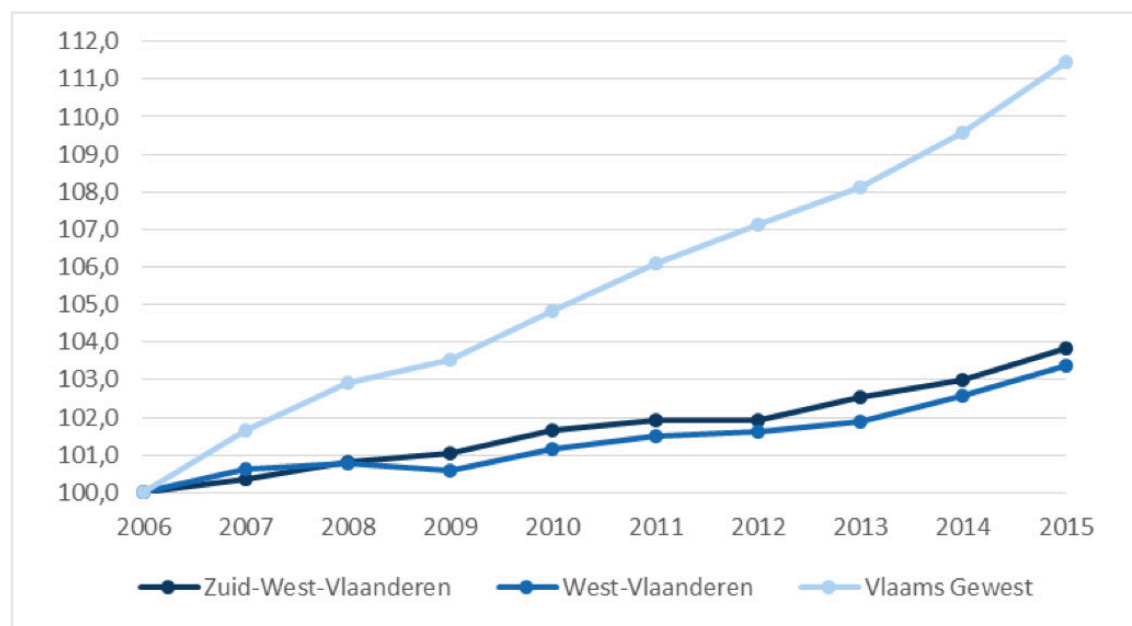
3.3.1 Evolutie

Tabel 3.3.1.1: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006	2015	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	23.758	24.671	+3,8%
West-Vlaanderen	103.465	106.980	+3,4%
Vlaams Gewest	441.057	491.644	+11,5%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>23,0%</i>	<i>23,1%</i>	

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.3.1.1: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015 (index 2006 = 100).



Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 telde Zuid-West-Vlaanderen **24.671 zelfstandigen en helpers**.
- In de periode 2006-2015 was de **groei** van het aantal zelfstandigen in Zuid-West-Vlaanderen met **+3,8%** iets groter dan de groei met +3,4% in West-Vlaanderen, maar **opmerkelijk kleiner dan de toename met +11,5% van het aantal zelfstandigen in het Vlaams Gewest**.
- In relatieve termen was de groei met +3,8% van het aantal zelfstandigen en helpers sterker dan de groei met +2,2% van het aantal loontrekkenden in Zuid-West-Vlaanderen, maar in nominatieve termen was de toename met +2.486 loontrekkenden groter ten opzichte van de toename met +913 zelfstandigen.

Tabel 3.3.2.1: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers naar hoofdsector (a) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

		2007	2015	Evolutie	Aandelen 2007	Aandelen 2015
Zuid-West-Vlaanderen	Primaire sector	2 077	1 988	-4,3%	8,7%	8,1%
	Industrie	1 868	1 406	-24,7%	7,8%	5,7%
	Bouw	2 628	2 757	+4,9%	11,0%	11,2%
	Tertiaire sector	15 517	16 039	+3,4%	65,1%	65,0%
	Quartaire sector	1 630	1 758	+7,9%	6,8%	7,1%
	Ongekend	122	723		0,5%	2,9%
West-Vlaanderen	Primaire sector	16 114	14 297	-11,3%	15,5%	13,4%
	Industrie	6 535	5 097	-22,0%	6,3%	4,8%
	Bouw	10 752	11 340	+5,5%	10,3%	10,6%
	Tertiaire sector	63 352	65 881	+4,0%	60,9%	61,6%
	Quartaire sector	6 535	7 466	+14,2%	6,3%	7,0%
	Ongekend	816	2 899		0,8%	2,7%
Vlaams Gewest	Primaire sector	47 396	43 738	-7,7%	10,6%	8,9%
	Industrie	22 242	19 094	-14,2%	5,0%	3,9%
	Bouw	43 633	50 535	+15,8%	9,7%	10,3%
	Tertiaire sector	295 038	317 804	+7,7%	65,8%	64,6%
	Quartaire sector	35 911	41 654	+16,0%	8,0%	8,5%
	Ongekend	4 085	18 819		0,9%	3,8%

(a) In vergelijking met 2007 konden in 2015 een aanzienlijk grote groep zelfstandigen en helpers niet toegewezen worden aan een sector. In Vlaanderen als geheel ging het om 3,8% van het aantal zelfstandigen en helpers, terwijl dat in 2007 maar 0,9% was.
Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 is de **tertiaire sector met 65% de grootste sector in Zuid-West-Vlaanderen wat het aantal zelfstandigen en helpers** betreft. Het aandeel van de tertiaire sector is in Zuid-West-Vlaanderen groter dan 61,6% in West-Vlaanderen en 64,6% in het Vlaams Gewest. Het grootste aantal zelfstandigen en helpers situeerde zich vervolgens in de bouw met 11,2% en in de primaire sector met 8,1%. De quartaire sector nam 7,1% van de zelfstandige tewerkstelling voor haar rekening en de industrie 5,7%.
- In de periode 2007-2015 is de **daling van het aantal zelfstandigen in de industrie met -24,7%** in Zuid-West-Vlaanderen het meest opvallend, een daling die sterker is dan de daling met -22,0% in West-Vlaanderen en met -14,2% in het Vlaams Gewest.
- In 2015 lag zowel het aandeel van zelfstandigen in de industrie met 5,7% als in de bouwsector met 11,2% in Zuid-West-Vlaanderen hoger dan in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest. In elke regio is het aandeel van zelfstandigen en helpers **in de bouwsector beduidend groter** dan in de industrie.

Definities en leeswijzer:

- De **in- en uitgaande pendel** heeft betrekking op loontrekkenden van 15 tot 64 jaar. De nominatieve cijfers met betrekking tot de totale inkomende en uitgaande pendel zijn exclusief de loontrekkenden die tegelijk wonen én werken in de betreffende streek.
- Het **pendelsaldo** is het saldo van in- en uitgaande pendel.
- De **inkomende pendelintensiteit** geeft het aantal loontrekkenden dat vanuit een andere regio komt werken in regio X ten opzichte van het totale aantal loontrekkenden dat in regio X werkt.
- De **uitgaande pendelintensiteit** geeft het aantal loontrekkenden dat vanuit regio X gaat werken in een andere regio ten opzichte van het totale aantal loontrekkenden dat in regio X woont.
- De **grensarbeid met Frankrijk** kan uit twee statistieken gehaald worden, enerzijds de statistieken van de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR) en anderzijds de RIZIV-statistieken. Er zijn echter verschillen tussen beide statistieken. Zo vertrekt de VAR-statistiek rechtstreeks van de aangiftes bij RSZ en RSZPPO. Deze aangiftes hebben betrekking op jaargemiddeldes, terwijl de RIZIV-statistiek de toestand op 30 juni weergeeft. Daarnaast kunnen werknemers wel nog ingeschreven zijn bij het RIZIV, terwijl ze bij RSZ en RSZPPO niet meegeteld worden omwille van bijvoorbeeld loopbaanonderbreking of uitdiensttreding. Een ander belangrijk verschil is dat de regionale verdeling bij het RIZIV gebeurt op basis van de plaats van inschrijving in het ziekenfonds, terwijl dit bij de VAR-statistiek de plaats van tewerkstelling is.

3.4.1 Evolutie

Tabel 3.4.1.1: Evolutie van de inkomende pendel in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006			2015			Evolutie		
	Totaal	Uit Wallonië	Uit Frankrijk	Totaal	Uit Wallonië	Uit Frankrijk	Totaal	Uit Wallonië	Uit Frankrijk
Arr. Kortrijk	37.756	3.912	4.320	40.229	3.774	4.542	+6,5%	-3,5%	+5,1%
West-Vlaanderen	50.683	8.170	9.707	50.866	7.029	11.256	+0,4%	-14,0%	+16,0%
Vlaams Gewest	123.018	58.004	11.355	132.849	49.922	12.830	+8,0%	-13,9%	+13,0%

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.4.1.2: Evolutie van de uitgaande pendel uit het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006			2015			Evolutie		
	Totaal	Naar Wallonië	Naar Frankrijk	Totaal	Naar Wallonië	Naar Frankrijk	Totaal	Naar Wallonië	Naar Frankrijk
Arr. Kortrijk	31.713	3.240	446	34.873	3.179	440	+10,0%	-1,9%	-1,4%
West-Vlaanderen	63.888	7.232	827	62.293	6.238	794	-2,5%	-13,8%	-4,0%
Vlaams Gewest	306.528	39.105	996	288.730	30.237	976	-5,8%	-22,7%	-2,0%

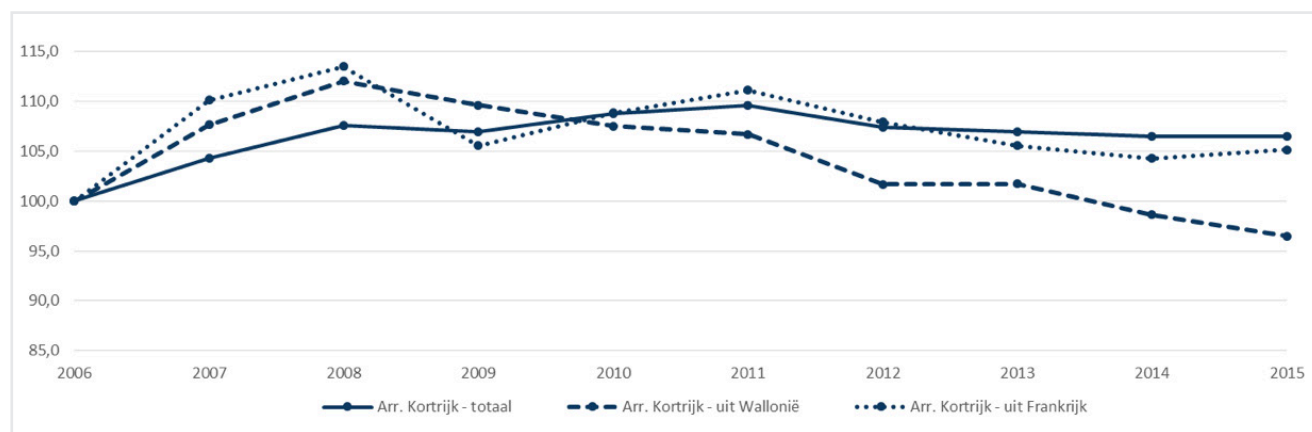
Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.4.1.3: Evolutie van het pendelsaldo van het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015.

	2006			2015			Evolutie		
	Totaal	Naar Wallonië	Naar Frankrijk	Totaal	Naar Wallonië	Naar Frankrijk	Totaal	Naar Wallonië	Naar Frankrijk
Arr. Kortrijk	6.044	672	3.873	5.357	595	4.102	-11,4%	-11,5%	+5,9%
West-Vlaanderen	-13.206	938	8.880	-11.428	792	10.462	-13,5%	-15,6%	+17,8%
Vlaams Gewest	-183.510	18.899	10.358	-155.880	19.684	11.854	-15,1%	+4,2%	+14,4%

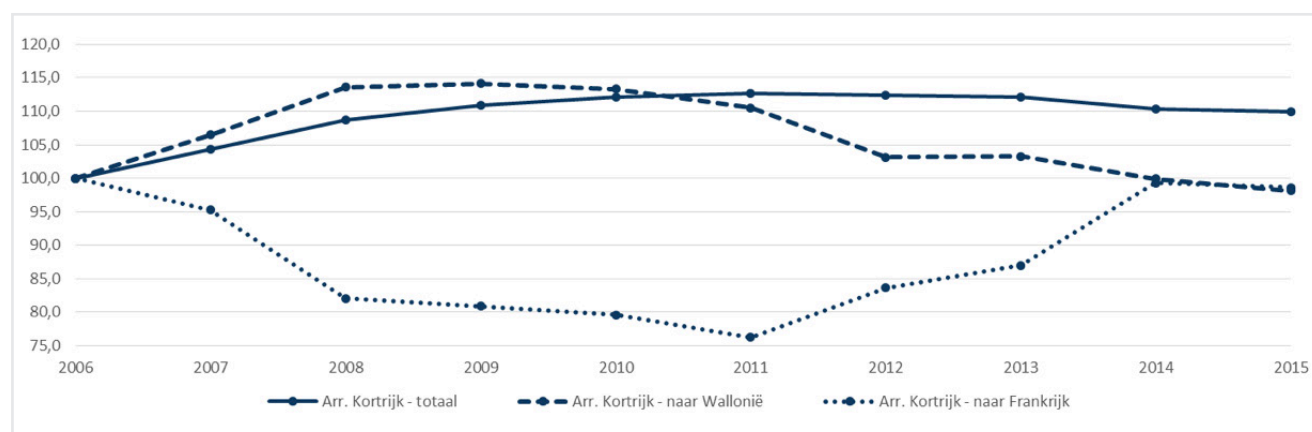
Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.4.1.1: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015 (index 2006 = 100).



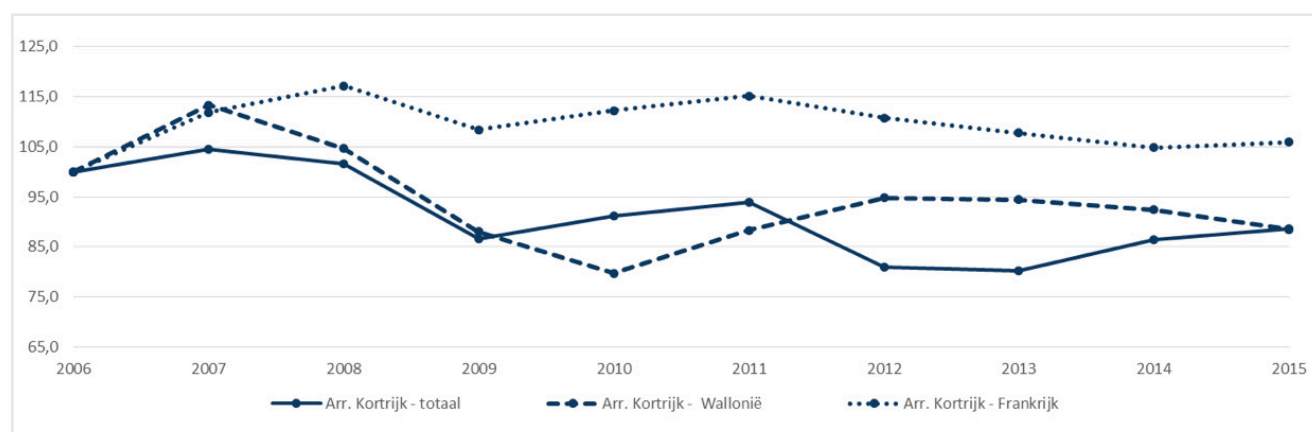
Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.4.1.2: Evolutie van de uitgaande pendel uit het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015 (index 2006 = 100).



Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.4.1.3: Evolutie van het pendelsaldo van het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2015 (index 2006 = 100).



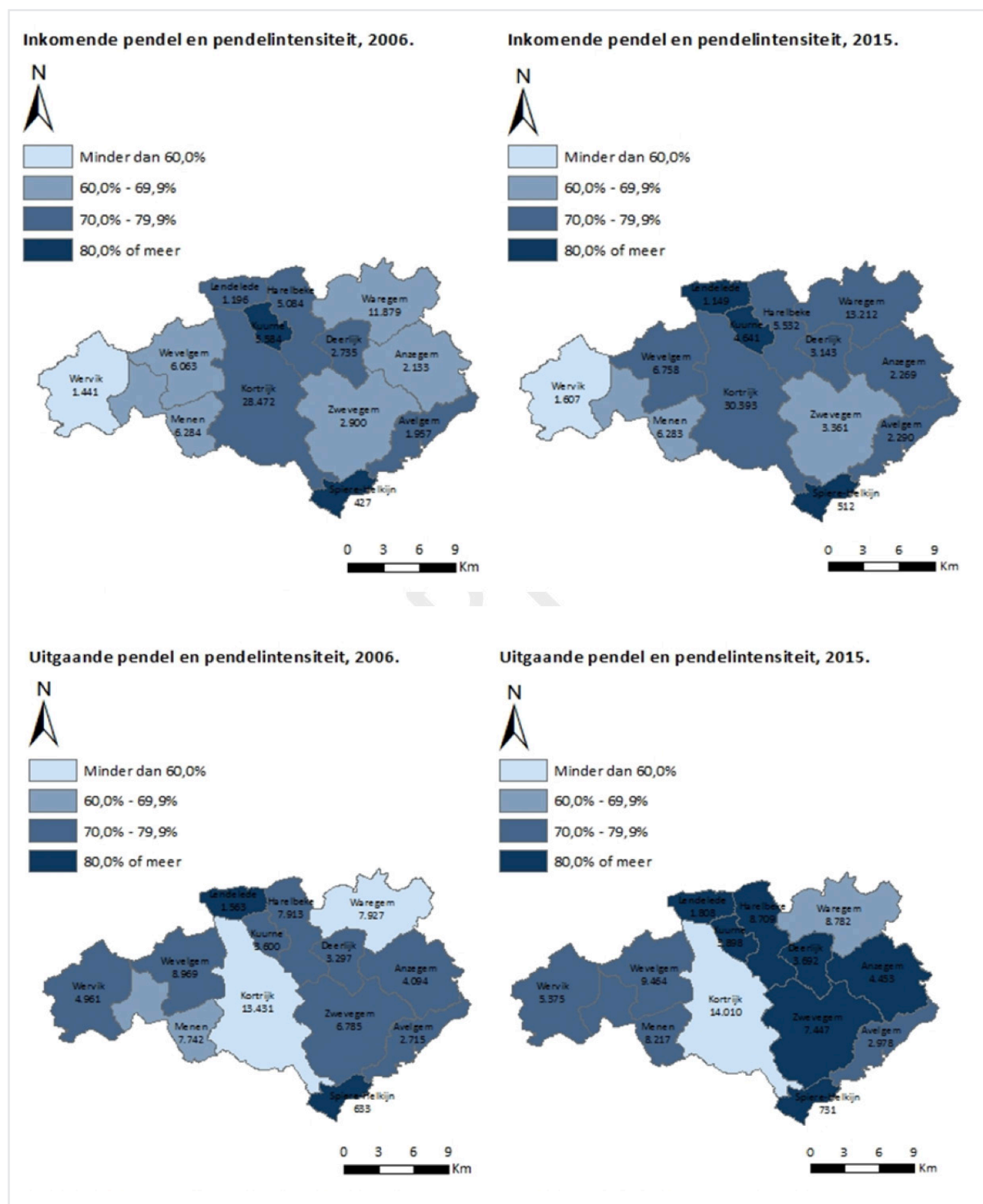
Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 kende het arrondissement Kortrijk een **inkomende pendel van 40.229** loontrekkenden en een **uitgaande pendel van 34.873** loontrekkenden, wat resulteerde in een positief **pendelsaldo van 5.357 loontrekkenden**. Hiermee week de situatie in het arrondissement Kortrijk af van het negatief pendelsaldo van -11.428 in West-Vlaanderen en -155.880 in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2015 namen zowel de inkomende als de uitgaande pendel in het arrondissement Kortrijk toe. De uitgaande pendel nam met +10% sterker toe dan de inkomende pendel met +6,5%, waardoor het **pendelsaldo daalde met -11,4%** van 6.044 naar 5.357. Het pendelsaldo kende in West-Vlaanderen met -13,5% en in het Vlaams Gewest met -15,1% eveneens een negatief verloop.
- De inkomende pendel uit Wallonië in het arrondissement Kortrijk steeg tussen 2006 en 2008, en nam vervolgens vanaf 2009 stelselmatig weer af. Ook de uitgaande pendel steeg oorspronkelijk, maar nam vanaf 2010 terug af.
- In 2015 was de inkomende pendel uit Wallonië met 3.774 iets groter dan de uitgaande pendel naar Wallonië van 3.179. Aangezien de grootteorde van de in- en uitgaande pendel ongeveer gelijk is, is het **pendelsaldo tussen het arrondissement Kortrijk en Wallonië** in absolute cijfers **relatief klein (595)**. Opmerkelijk is dat de in- en uitgaande pendel met Wallonië zich in de periode 2006-2017 beter konden handhaven in het arrondissement Kortrijk dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.
- Het arrondissement Kortrijk kende in 2015 een **sterke inkomende pendelstroom vanuit Frankrijk van 4.542** loontrekkenden en een kleine uitgaande pendel naar Frankrijk van 440. Bijgevolg is het **pendelsaldo arrondissement Kortrijk-Frankrijk aanzienlijk groot (4.102)**.
- In de periode 2006-2015 is de **inkomende pendel vanuit Frankrijk** in het arrondissement Kortrijk met +5,1% toegenomen. De inkomende pendel vanuit Frankrijk naar West-Vlaanderen steeg met +16% en naar het Vlaams Gewest met +13%.

Bijlage 3 geeft meer gedetailleerde tabellen weer over de herkomst en bestemming van de pendel van het arrondissement Kortrijk.

Kaart 3.4.2.1: Inkomende en uitgaande pendel en pendelintensiteit, gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, 2006 en 2015.



Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 vinden we binnen de regio de **laagste inkomende pendelintensiteit in Wervik, Menen en Zwevegem**. In deze gemeenten is het aandeel loontrekkenden dat werkt in de gemeente maar van een andere gemeente komt het kleinst (minder dan 69,9%). De hoogste ratio's zijn voor de gemeenten Spiere-Helkijn, Kuurne en Lendeledede (80% of meer).
- De **uitgaande pendelintensiteit is het laagst in Kortrijk, Waregem en Menen**. Dat wil zeggen dat voor deze gemeenten het aandeel woonachtige loontrekkenden dat in een andere gemeente gaat werken het kleinst is. Deze ratio is het grootst voor Spiere-Helkijn, Lendeledede en Anzegem.
- **Tussen 2006 en 2015 is zowel de ingaande als de uitgaande pendelintensiteit groter geworden** voor de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen. Er wordt dus meer intergemeentelijk gependeld. Een kleiner aandeel loontrekkenden werkt én woont in de eigen gemeente.

3.4.3 Grensarbeid

Tabel 3.4.3.1: Inkomende en uitgaande grensarbeid met Frankrijk van Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

	Inkomende grensarbeid			Uitgaande grensarbeid		
	2006	2016	Evolutie	2006	2016	Evolutie
Arr. Kortrijk	3.412	5.689	+66,7%	461	448	-2,8%
West-Vlaanderen	4.591	6.796	+48,0%	836	818	-2,2%
Vlaams Gewest	4.975	7.154	+43,8%	1.002	1.003	+0,1%
Aandeel Arr. Kortrijk in WV	74,3%	83,7%		55,1%	54,8%	

Bron: RIZIV, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

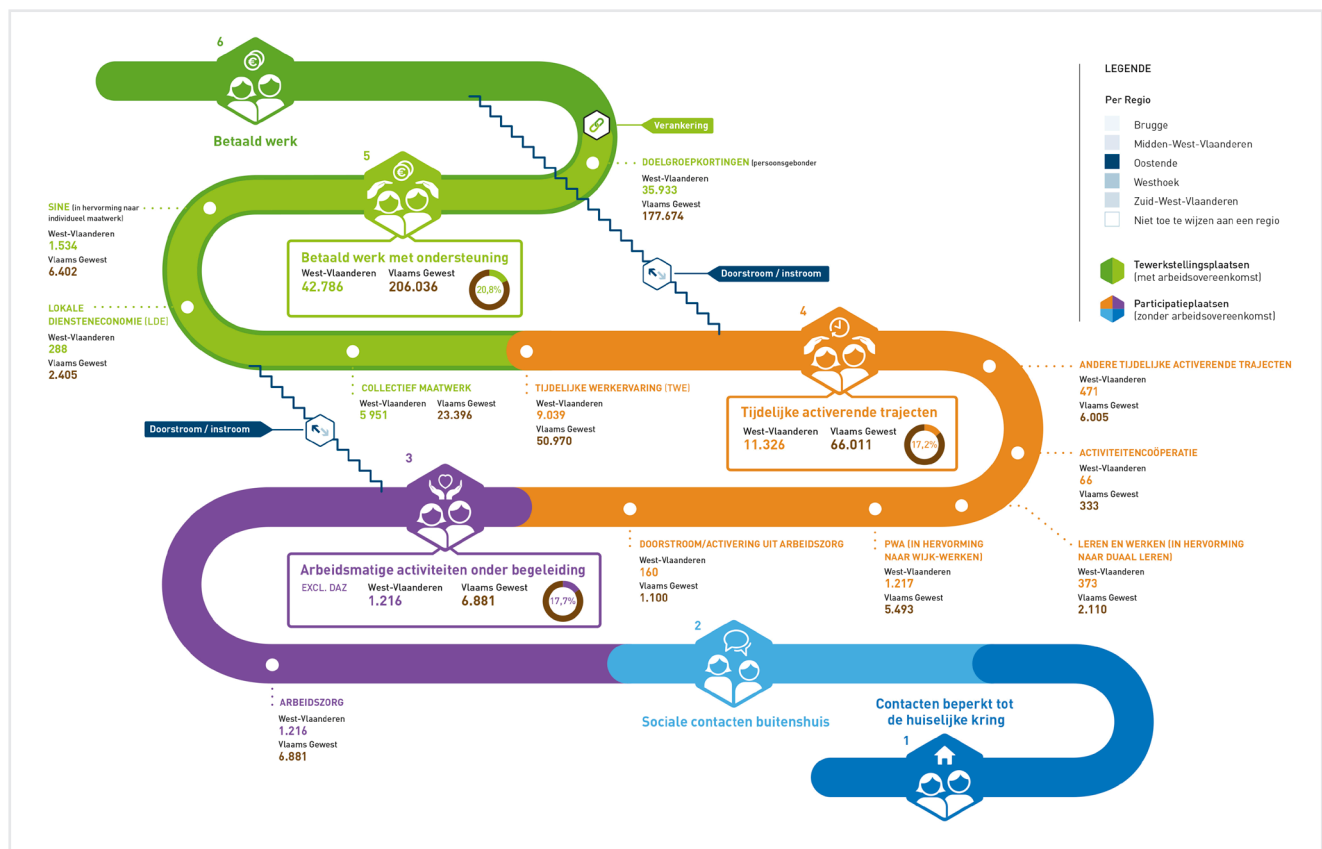
- In 2016 kende het arrondissement Kortrijk een **inkomende grensarbeid van 5.689** en een **uitgaande grensarbeid van 448 met Frankrijk**. Hiermee vertegenwoordigde de regio 83,7% van de inkomende en 54,8% van de uitgaande grensarbeid Frankrijk-West-Vlaanderen.
- In de periode 2006-2016 **nam de inkomende grensarbeid vanuit Frankrijk met +66,7% toe** in het arrondissement Kortrijk, een stijging die aanzienlijk groter is dan +48% in West-Vlaanderen en +43,8% in het Vlaams Gewest. De uitgaande grensarbeid van het arrondissement Kortrijk naar Frankrijk kende een daling van -2,8%.
- Er zijn opmerkelijke verschillen tussen de RIZIV-statistiek en de VAR-statistiek. De aantallen van West-Vlaanderen liggen lager in de RIZIV-statistiek dan in de VAR-statistiek. De aantallen voor het arrondissement Kortrijk zijn dan weer groter volgens de RIZIV-cijfers dan volgens de cijfers van de VAR.

3.5.1 Participatieladder

Definities en leeswijzer:

- De POM West-Vlaanderen introduceerde de **participatieladder** om de tewerkstelling en de arbeidsmatige participatie van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt grafisch voor te stellen, en de diverse tewerkstellings- en activeringsmaatregelen waarmee dit gebeurt, logisch te ordenen.
- Elke trede van de participatieladder weerspiegelt een bepaald participatieniveau van volwassenen in de maatschappij. Op trede 3, 4 en 5 van de participatieladder vinden we de personen met een afstand tot de arbeidsmarkt terug die arbeidsmatig participeren aan de maatschappij.

Figuur 3.5.1: Participatieladder, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest



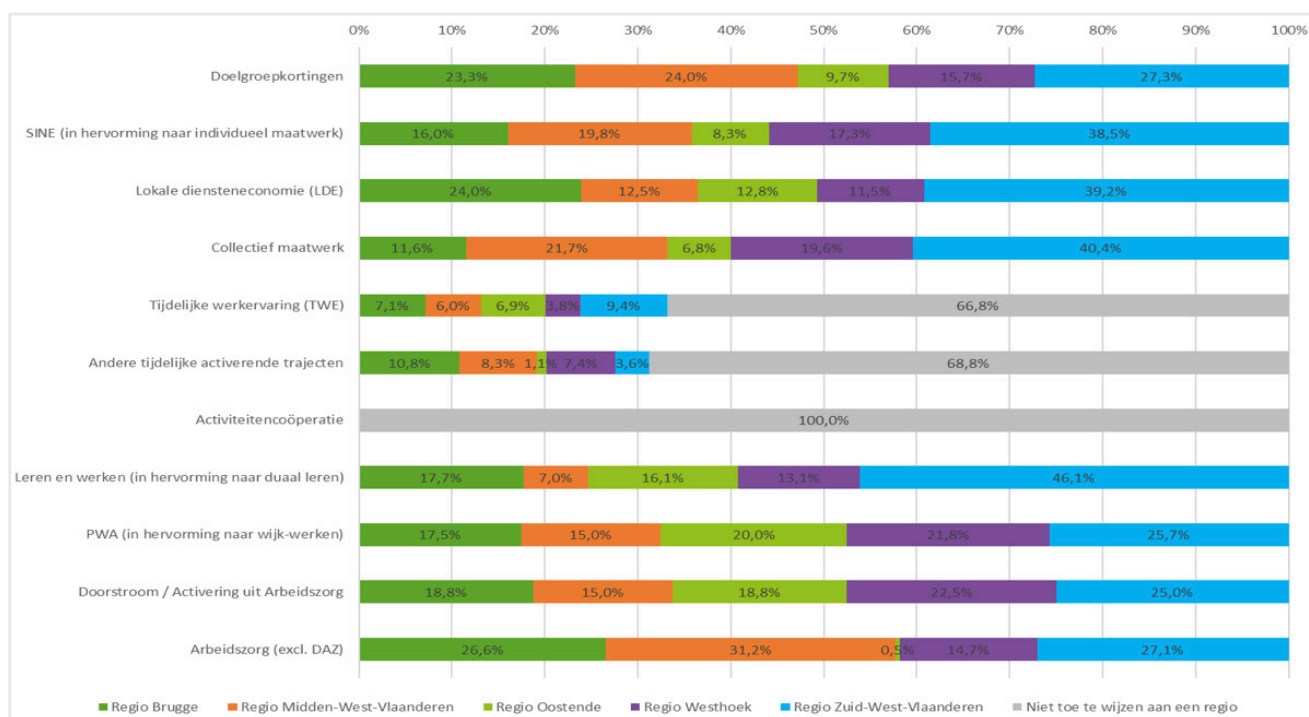
Bron: Diverse, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

3.5.2 Tewerkstelling

Tabel 3.5.2.1: Tewerkstelling en (arbeidsmatige) participatie van personen uit de kansengroepen, arrondissement Kortrijk en West-Vlaanderen, 2016.

	Trede 5	Trede 4 (a)	Trede 3	Totaal
Arr. Kortrijk	12.557	1.388	329	14.275
West-Vlaanderen	42.786	11.326	1.216	55.328
Aandeel arr. Kortrijk in WVL	29,3%	12,3%	27,1%	25,8%

³ Voor een gedetailleerde uitleg over de zes treden verwijzen we naar de infographic en de beschrijvende nota over de treden en haar werkvormen in deel 2 van de publicatie "Tewerkstellingsinitiatieven voor kansengroepen", Editie december 2017 (zie www.pomwvl.be).



Bron: Regionale participatieladder, Editie december 2017, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 werden in het arrondissement Kortrijk in totaliteit minstens **14.275 personen** met behulp van een tewerkstelling- of activeringsmaatregel economisch of **arbeidsmatig geactiveerd** (trede 3, 4 en 5 op de participatieladder).
- 40,4% van de West-Vlaamse tewerkstellingsplaatsen **collectief maatwerk** bevindt zich in regio Zuid-West-Vlaanderen. In 2016 werden in de regio **2.110** personen met een afstand tot de arbeidsmarkt tewerkgesteld in collectief maatwerk, zijnde de beschutte en sociale werkplaatsen.
- In de **lokale diensteneconomie** werden in 2016 in de regio **113** doelgroepwerknemers te werk gesteld, goed voor 93 Voltijds Equivalenten. Hiermee vertegenwoordigt Zuid-West-Vlaanderen 39,2% van de totale tewerkstellingsplaatsen in de lokale diensteneconomie in West-Vlaanderen.
- In 2016 werden in Zuid-West-Vlaanderen **591 personen** tewerkgesteld via de **sociale inschakelingseconomie (SINE)**, goed voor een aandeel van 38,5% van de totale SINE-tewerkstellingen in West-Vlaanderen.

Tot slot geven we nog de conclusies uit de nota **‘Verankeringswaarde maatwerkbedrijven’** van de POM West-Vlaanderen van oktober 2016:

Maatwerkbedrijven nemen volwaardig deel aan de economie en versterken de West-Vlaamse industrie. Van alle West-Vlaamse industriële ondernemingen met tien of meer werknemers (met zetel in West-Vlaanderen) is één op twee (47,8%) gelinkt aan een maatwerkbedrijf, als leverancier of als klant. Binnen de quartaire sector (36,3%) en binnen de tertiaire sector (33,4%) is dit een verhouding van één op drie.

Maatwerkbedrijven werken samen met de bedrijven die de motor vormen van onze economie inzake tewerkstelling, investeringen, innovatie ... Ondernemingen met tien of meer werknemers verbonden met maatwerkbedrijven vertegenwoordigen 57,5% van de tewerkstelling bij de West-Vlaamse ondernemingen. Ze realiseerden 60,1% van alle West-Vlaamse netto toegevoegde waarde, staan in voor 62,2% van de investeringen in materiële vaste activa en voor maar liefst 73,4% van de totale investeringen in immateriële vaste activa.

Maatwerkbedrijven zijn daarenboven verankerd met de West-Vlaamse speerpuntsectoren binnen de Fabrieken voor de Toekomst (FvT): één op drie van alle ondernemingen met tien of meer werknemers binnen de FvT ‘Nieuwe materialen’ (36,9%) en de FvT ‘Voeding’ (34,4%) werkt samen met maatwerkbedrijven. Voor de FvT ‘Mechatronica & Machinebouw’ loopt dit zelfs op tot 62,6%.

Definities en leeswijzer:

- De **werkzaamheidsgraad** is het aandeel van de werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar).
- De **werkzaamheidsgraad van laaggeschoolden** kan enkel berekend worden voor West-Vlaanderen en voor het Vlaams Gewest. Laaggeschoolden zijn personen zonder einddiploma in het secundair onderwijs.

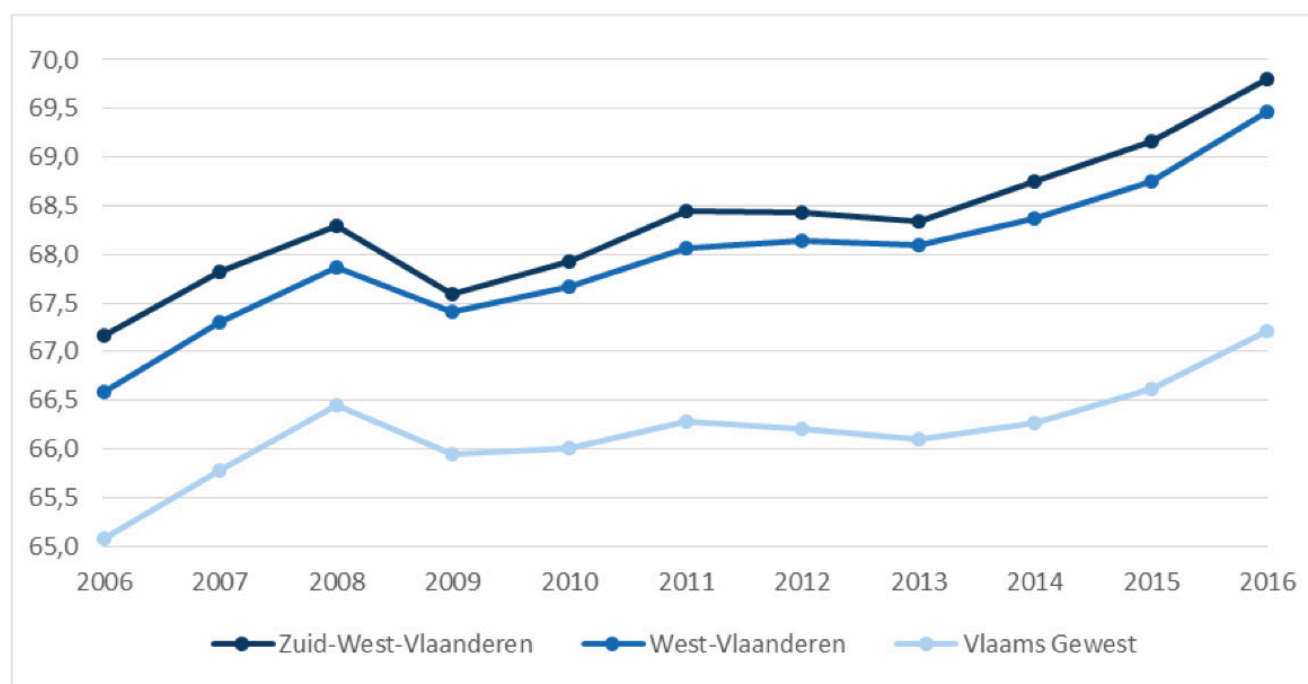
3.6.1 Evolutie

Tabel 3.6.1.1: Evolutie van de werkzaamheidsgraad in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	67,2	69,8	+3,9%
West-Vlaanderen	66,6	69,5	+4,3%
Vlaams Gewest	65,1	67,2	+3,3%

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.6.1.1: Evolutie van de werkzaamheidsgraad in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.



Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

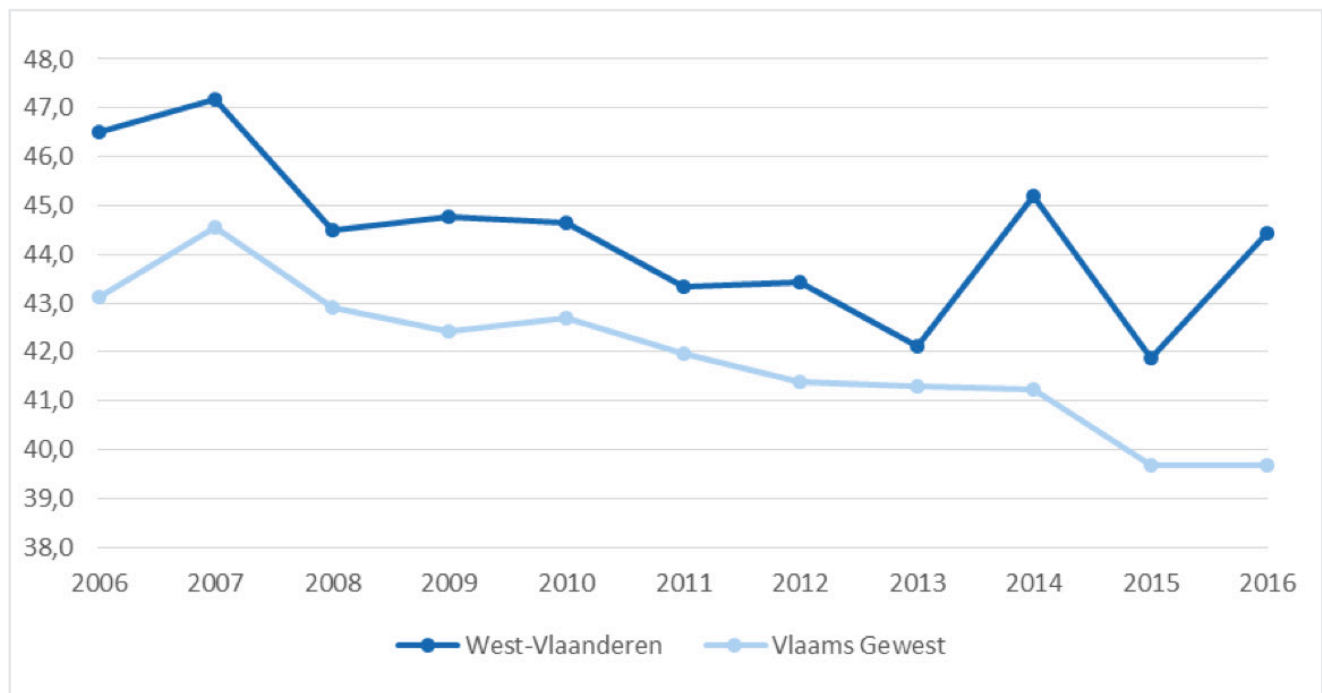
- In 2016 bedroeg de werkzaamheidsgraad in Zuid-West-Vlaanderen **69,8%**, wat betekent dat bijna 70% van de bevolking tussen 15 en 64 aan het werk was. Hiermee is de werkzaamheidsgraad in Zuid-West-Vlaanderen vergelijkbaar met deze in West-Vlaanderen met 69,5% maar duidelijk hoger dan de werkzaamheidsgraad van 67,2% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2016 is de werkzaamheidsgraad in de regio **gestegen met +3,9%**. De verhoudingen met de overkoepelende regio's bleef in de periode 2006-2016 ongewijzigd. De werkzaamheidsgraad nam in elke regio volgens een gelijklopende trend toe. Over de volledige periode bleek de toename in Zuid-West-Vlaanderen iets kleiner dan de toename met +4,3% in West-Vlaanderen, maar groter dan de stijging met +3,3% in het Vlaams Gewest.
- In 2016 lag de werkzaamheidsgraad in Zuid-West-Vlaanderen met 73% en meer het hoogst in de gemeenten Lendelede, Deerlijk en Anzegem, en met een score tussen 66% en 68% het laagst in de gemeenten Spiere-Helkijn, Kortrijk en Menen.

Tabel 3.6.2.1: Evolutie van de werkzaamheidsgraad bij laaggeschoolden (15-64 jaar) in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

	2006	2016	Evolutie
West-Vlaanderen	46,5	44,4	-4,4%
Vlaams Gewest	43,1	39,7	-8,0%

Bron: FOD Economie (ADSEI), EAK, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.6.2.1: Evolutie van de werkzaamheidsgraad bij laaggeschoolden (15-64 jaar) in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.



Bron: FOD Economie (ADSEI), EAK, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De **werkzaamheidsgraad van laaggeschoolden** is enkel te berekenen voor West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. In 2016 lag de werkzaamheidsgraad van laaggeschoolden in West-Vlaanderen met **44,4%** een stuk lager dan de algemene werkzaamheidsgraad van 69,8%. De werkzaamheid van laaggeschoolden in het Vlaams Gewest ligt evenwel nog lager met 39,7%.
- In tegenstelling tot de totale werkzaamheidsgraad, kende de **werkzaamheidsgraad bij laaggeschoolden in West-Vlaanderen** in de periode 2006-2016 een **daling met -4,4%**. De werkzaamheidsgraad bij laaggeschoolden in het Vlaams Gewest is in die periode gedaald met -8% waardoor de kloof groter is geworden.

Definities en leeswijzer:

- De **niet-werkende werkzoekenden** zijn werkzoekenden met de hoogste graad van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt, zoals gedefinieerd overeenkomstig de bepalingen van Eurostat.
- De **werkloosheidsgraad** is het aandeel van de niet-werkende werkzoekenden in de beroepsbevolking (werkenden + werkzoekenden).

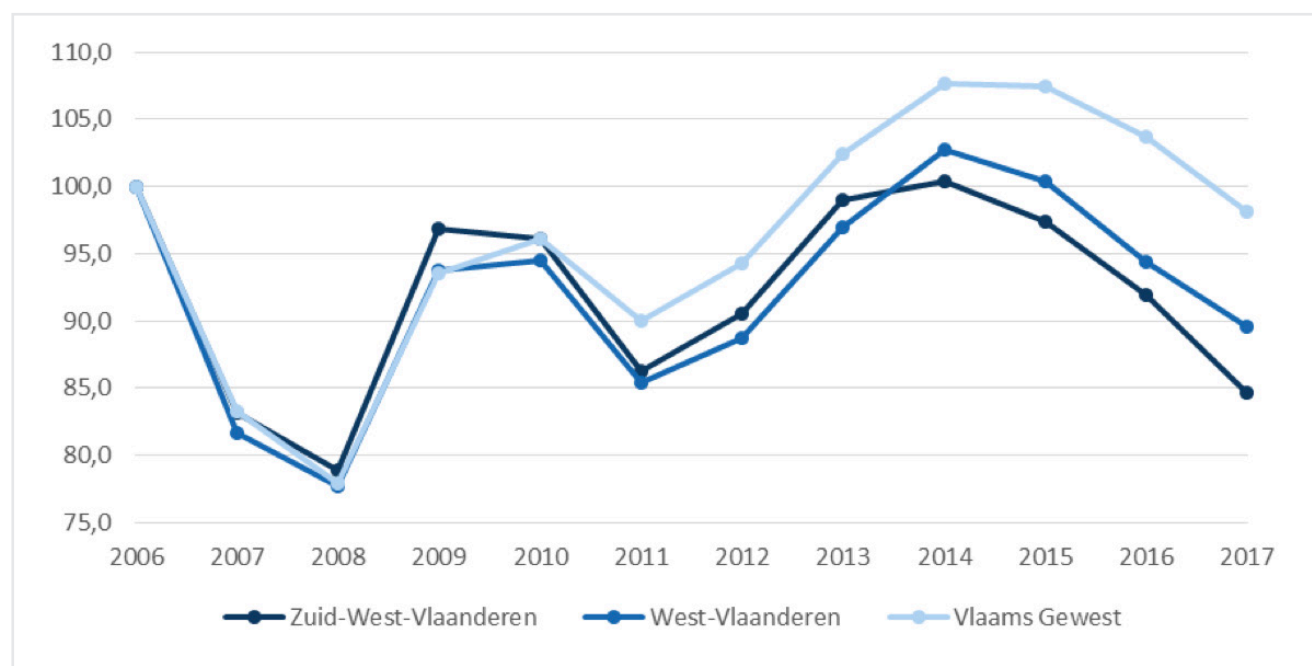
3.7.1 Evolutie

Tabel 3.7.1.1: Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.

	2006	2017	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	9.123	7.719	-15,4%
West-Vlaanderen	33.644	30.124	-10,5%
Vlaams Gewest	216.762	212.677	-1,9%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>27,1%</i>	<i>25,6%</i>	

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.7.1.1: Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017 (index 2006 = 100).



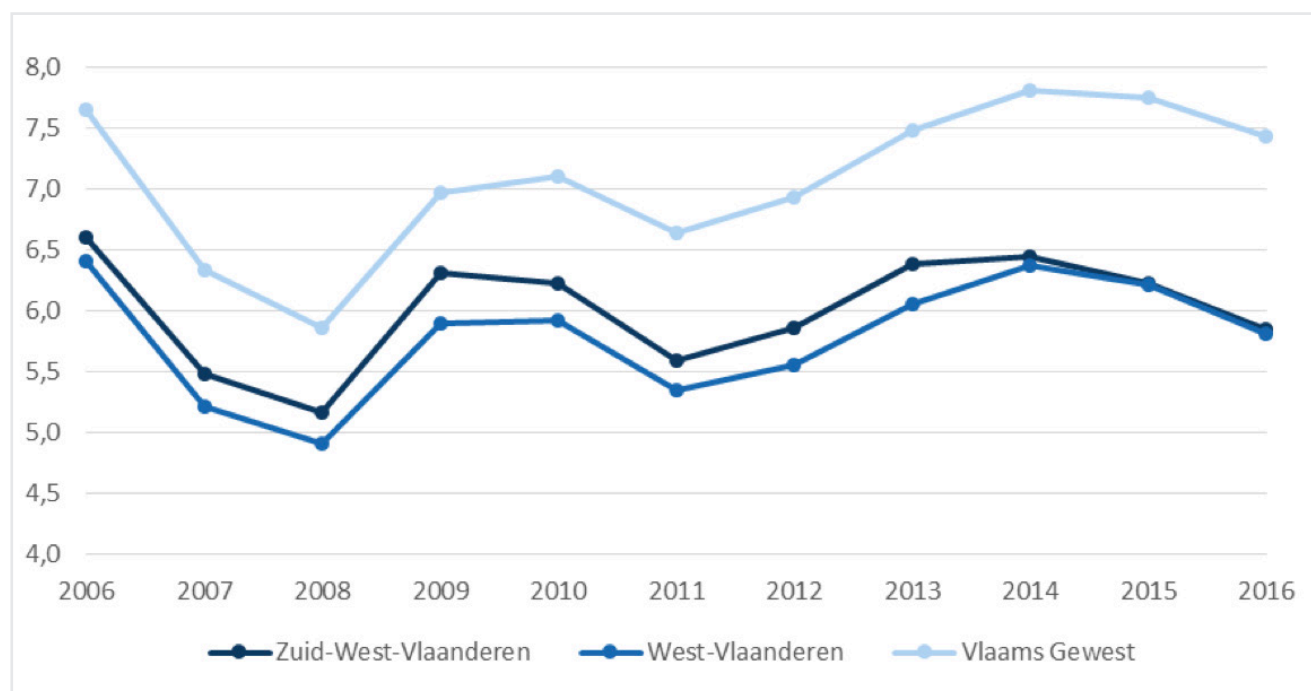
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.7.1.2: Evolutie van de werkloosheidsgraad (15-64 jaar) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

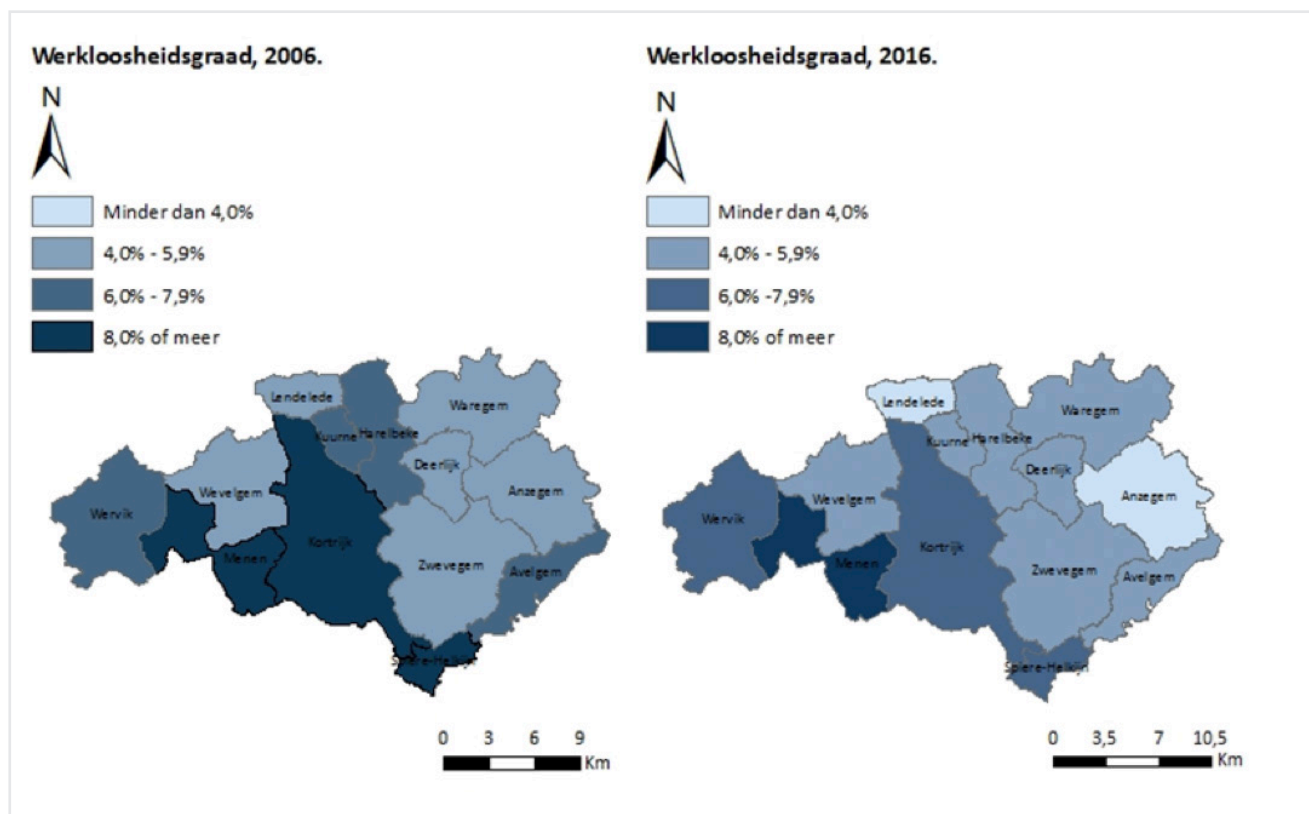
	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	6,6	5,8	-11,5%
West-Vlaanderen	6,4	5,8	-9,3%
Vlaams Gewest	7,7	7,4	-2,9%

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.7.1.2: Evolutie van de werkloosheidsgraad (15-64 jaar) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.



Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.



Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

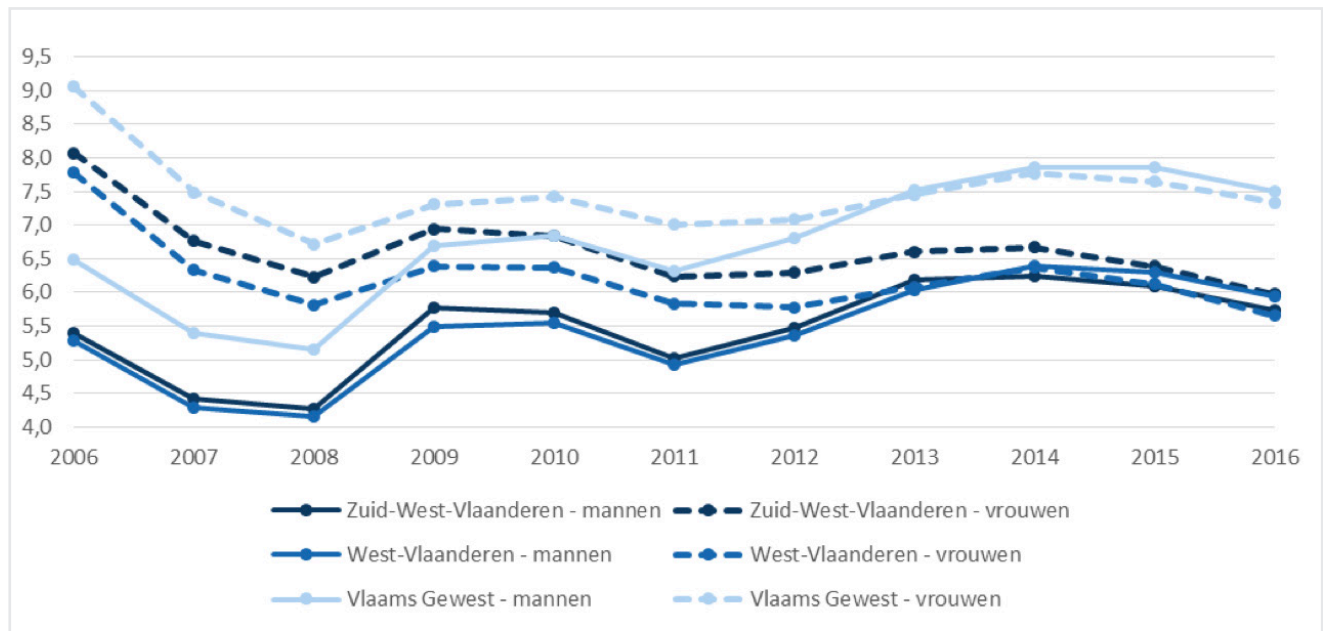
- In 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen gemiddeld **7.719 niet-werkende werkzoekenden** (NWWZ). In de periode 2006-2017 is het aantal NWWZ in Zuid-West-Vlaanderen **gedaald met -15,4%**, wat veruit de sterkste daling is in vergelijking met -10,5% in West-Vlaanderen en met -1,9% in het Vlaams Gewest.
- In 2016 bedroeg de **werkloosheidsgraad** in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen **5,8%**. De werkloosheidsgraad in het Vlaams Gewest lag een stuk hoger met 7,4%.
- In de periode 2006-2016 is de werkloosheidsgraad **gedaald met -11,5%** in Zuid-West-Vlaanderen, met -9,3% in West-Vlaanderen en met -2,9% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** in de NWWZ in West-Vlaanderen daalde in de periode 2006-2017 van 27,1% naar 25,6%.
- Het verloop van het aantal NWWZ wordt conjunctureel bepaald. Zo waren er pieken in 2009, 2010 en 2014.
- In de regio is er een **grote variatie in de werkloosheidsgraad** tussen de gemeenten. De gemeenten Lendelede en Anzegem kenden in 2016 een werkloosheidsgraad lager dan 4%, terwijl dit in de stad Menen boven de 8% lag.

Tabel 3.7.2.1: Evolutie van de werkloosheidsgraad (15-64 jaar) naar geslacht in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

	2006		2016		Evolutie	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Zuid-West-Vlaanderen	5,4	8,1	5,7	6,0	+6,5%	-26,0%
West-Vlaanderen	5,3	7,8	5,9	5,7	+12,8%	-27,3%
Vlaams Gewest	6,5	9,1	7,5	7,3	+15,6%	-19,0%

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 3.7.2.1: Evolutie van de werkloosheidsgraad (15-64 jaar) naar geslacht in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.



Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

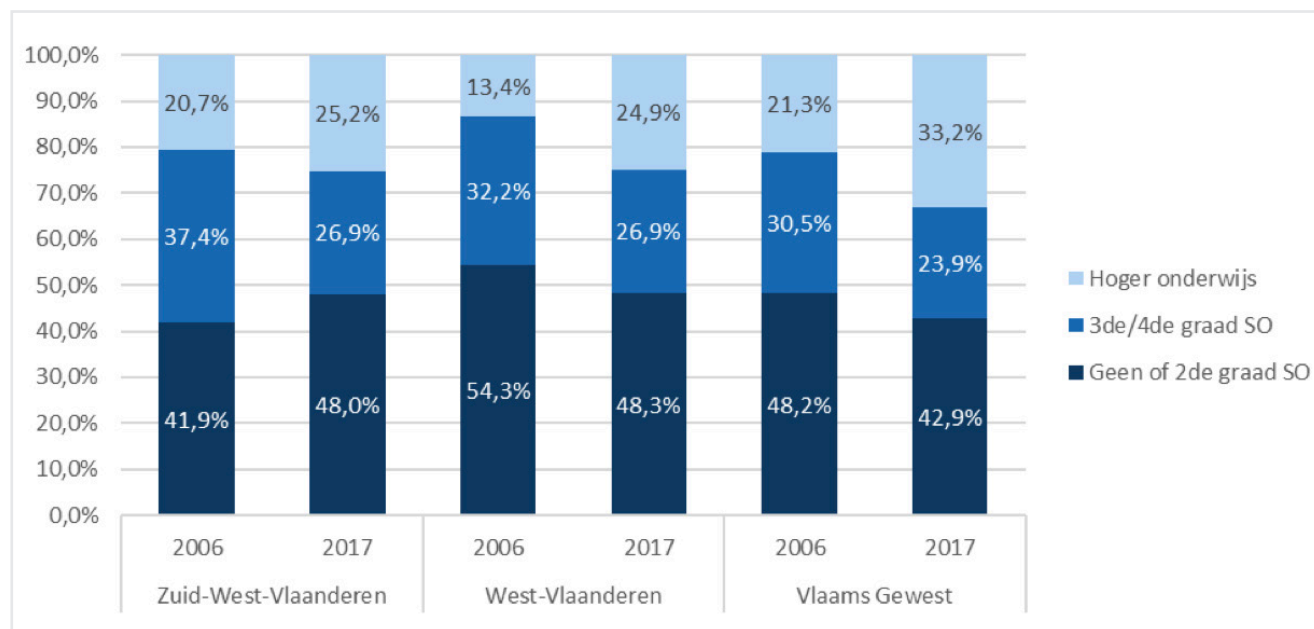
- In 2016 lag de 6% **werkloosheidsgraad bij vrouwen** in Zuid-West-Vlaanderen iets hoger dan de **5,7% werkloosheidsgraad bij mannen**. Dit wijkt af van de situatie in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest waar de werkloosheidsgraad bij mannen iets hoger ligt dan de werkloosheidsgraad bij vrouwen.
- In de periode 2006-2016 is in Zuid-West-Vlaanderen de werkloosheidsgraad **bij mannen gestegen met +6,5%** in tegenstelling tot de **daling met -26% van de werkloosheidsgraad bij vrouwen**. Het is bijgevolg door de forse daling van de vrouwelijke werkloosheid dat de totale werkloosheidsgraad in Zuid-West-Vlaanderen met -11,5% gedaald is.
- In diezelfde periode is in de overkoepelende regio's de werkloosheidsgraad bij mannen sterker toegenomen met +12,8% in West-Vlaanderen en met +15,6% in het Vlaams Gewest. De daling van de werkloosheid bij de vrouwen bedroeg -27,3% in West-Vlaanderen en -19,0% in het Vlaams Gewest.

Tabel 3.7.3.1: Evolutie van de werkloosheid naar scholingsgraad in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.

	2006			2017			Evolutie		
	Laag	Midden	Hoog	Laag	Midden	Hoog	Laag	Midden	Hoog
Zuid-West-Vlaanderen	5.065	2.808	1.250	3.968	2.470	1.280	-21,7%	-12,0%	+2,4%
West-Vlaanderen	18.318	10.777	4.549	15.241	9.909	4.974	-16,8%	-8,1%	+9,3%
Vlaams Gewest	111.563	72.335	32.864	99.016	73.544	40.117	-11,2%	+1,7%	+22,1%
Aandeel ZWVL in WVL	27,7%	26,1%	27,5%	26,0%	24,9%	25,7%			

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.7.3.1: Evolutie van de werkloosheid naar scholingsgraad in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.



Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

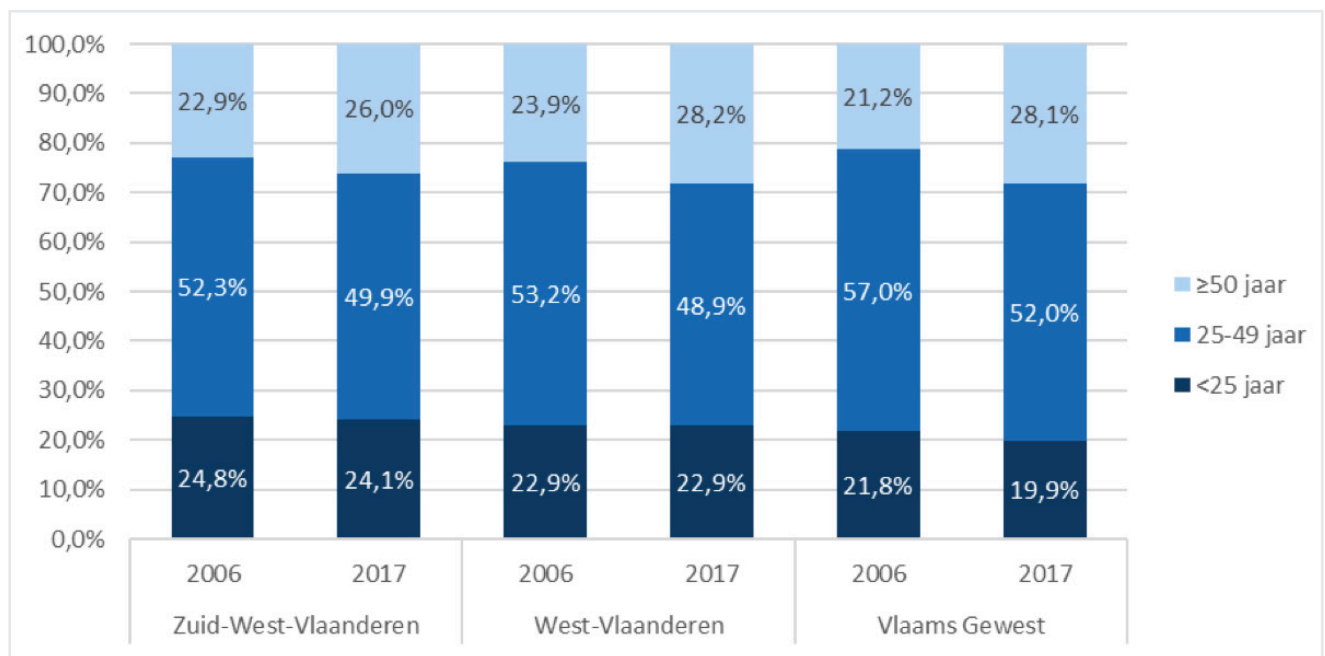
VASTSTELLINGEN

- In 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen **51,4% laaggeschoolde** NWWZ, **32% middengeschoolde** NWWZ en **16,6% hooggeschoolde** NWWZ.
- In de periode 2006-2017 kende Zuid-West-Vlaanderen een daling met -21,7% van het aantal laaggeschoolde NWWZ en met -12,0% van het aantal middengeschoolde NWWZ, terwijl het aantal hooggeschoolde NWWZ licht steeg met +2,4%.
- De evolutie is bij **alle scholingsgraden gunstiger** in vergelijking met de overkoepelende regio's. Het aantal laaggeschoolde NWWZ in Zuid-West-Vlaanderen daalde met -21,7% sterker ten opzichte van West-Vlaanderen met -16,8% en het Vlaams Gewest met -11,2%. Het aantal hooggeschoolde NWWZ is overal gestegen, maar de toename met +2,4% in Zuid-West-Vlaanderen ligt lager dan de toename met +9,3% in West-Vlaanderen en met +22,1% in het Vlaams Gewest.

Tabel 3.7.4.1: Evolutie van de werkloosheid naar leeftijd in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.

	2006			2017			Evolutie		
	<25 jaar	25-49 jaar	≥ 50 jaar	<25 jaar	25-49 jaar	≥ 50 jaar	<25 jaar	25-49 jaar	≥ 50 jaar
Zuid-West-Vlaanderen	2.266	4.772	2.085	1.858	3.852	2.008	-18,0%	-19,3%	-3,7%
West-Vlaanderen	7.708	17.921	8.033	6.890	14.740	8.495	-10,6%	-17,8%	+5,8%
Vlaams Gewest	47.335	123.466	45.962	42.256	110.562	59.860	-10,7%	-10,5%	+30,2%
Aandeel ZWVL in WVL	29,4%	26,6%	26,0%	27,0%	26,1%	23,6%			

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.7.4.1: Evolutie van de werkloosheid naar leeftijd in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

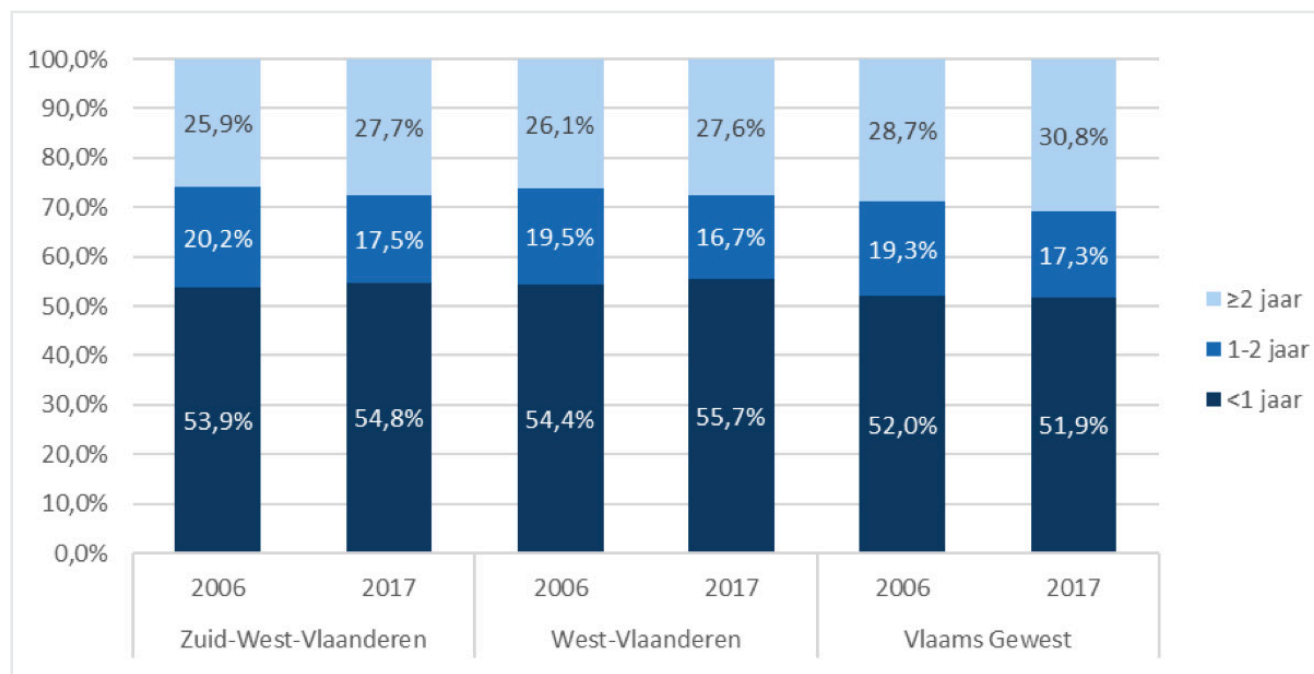
- In 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen **24,1% NWWZ jonger dan 25 jaar, 49,9% NWWZ tussen 25 en 49 jaar, en 26% NWWZ ouder dan 50 jaar.**
- In de **periode 2006-2017** is het aantal NWWZ in elke leeftijdscategorie gedaald in Zuid-West-Vlaanderen.
- In 2017 lag het **aandeel jeugdwerklozen met 24,1% hoger** in Zuid-West-Vlaanderen dan 22,9% in West-Vlaanderen en 19,9% in het Vlaams Gewest.
- Het aantal NWWZ ouder dan 50 jaar is in Zuid-West-Vlaanderen gedaald met -3,7% maar kende een stijging met +5,8% in West-Vlaanderen en met +30,2% in het Vlaams Gewest. Bijgevolg is het aandeel van Zuid-West-Vlaanderen in de populatie NWWZ ouder dan 50 jaar in West-Vlaanderen in periode 2006-2017 gedaald van 26% naar 23,6%. De toename van 50-plussers in de werkloosheid is onder meer een gevolg van de strenger geworden voorwaarden om zich te laten uitschrijven als werkzoekende.

Tabel 3.7.5.1: Evolutie van de werkloosheid naar werkloosheidsduur in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.

	2006			2017			Evolutie		
	<1 jaar	1-2 jaar	≥ 2 jaar	<1 jaar	1-2 jaar	≥ 2 jaar	<1 jaar	1-2 jaar	≥ 2 jaar
Zuid-West-Vlaanderen	4.916	1.847	2.362	4.231	1.349	2.139	-13,9%	-27,0%	-9,4%
West-Vlaanderen	18.309	6.553	8.801	16.775	5.027	8.323	-8,4%	-23,3%	-5,4%
Vlaams Gewest	112.713	41.842	62.206	110.275	36.809	65.593	-2,2%	-12,0%	+5,4%
Aandeel ZWVL in WVL	26,9%	28,2%	26,8%	25,2%	26,8%	25,7%			

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.7.5.1: Evolutie van de werkloosheid naar werkloosheidsduur in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.



Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 waren er in Zuid-West-Vlaanderen **54,8% NWWZ minder dan één jaar** werkloos, **17,5% NWWZ tussen één en twee jaar** werkloos, en **27,7% NWWZ meer dan twee jaar** werkloos.
- Het **aandeel van de langdurige NWWZ** in Zuid-West-Vlaanderen lag met 27,7% op het niveau van West-Vlaanderen, maar is lager dan 30,8% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2017 kende Zuid-West-Vlaanderen een daling van het aantal NWWZ in **elke categorie werkloosheidsduur**. Het **aantal kortdurige NWWZ** nam in de periode 2006-2017 in Zuid-West-Vlaanderen met -13,9% sterker af dan in West-Vlaanderen met -8,4% en in het Vlaams Gewest met -2,2%.

- **Aantal niet-toeleidbare personen:**

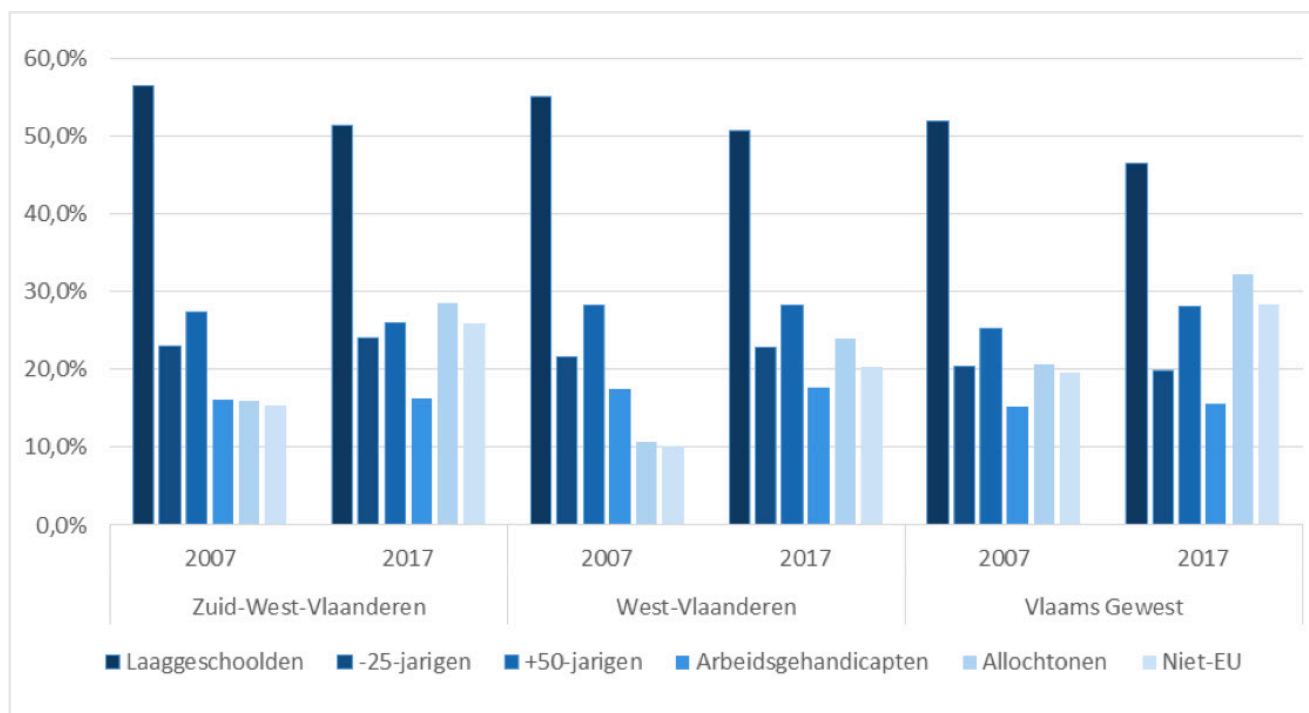
- Het begrip **toeleidbaar** geeft weer dat de werkzoekende voldoende basiscompetenties heeft om gebruik te kunnen maken van het VDAB-begeleidingsaanbod en toeleidbaar is naar remediërende VDAB-acties die kunnen gericht zijn op het normaal economisch circuit (NEC) of het sociaal economisch circuit (SEC). Een toeleidbare werkzoekende kan wel of niet inzetbaar zijn in het NEC.
- Het begrip **niet-toeleidbaar** wijst op een gevalideerde multiële problematiek die ervoor zorgt dat er tijdelijk of definitief geen of onvoldoende 'verdienvermogen' is waardoor de werkzoekende niet meer thuishoort in de werkloosheid en nood heeft aan een beter passend uitkeringsstelsel. Een niet-toeleidbare werkzoekende is niet inzetbaar of niet bemiddelbaar.

Tabel 3.7.6.1: Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden uit kansengroepen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2017.

	2007						2017					
	Laaggeschoolden	-25-jarigen	+50-jarigen	Arbeidsgehandicapten	Allochtonen	Niet-EU	Laaggeschoolden	-25-jarigen	+50-jarigen	Arbeidsgehandicapten	Allochtonen	Niet-EU
Zuid-West-Vlaanderen	4.286	1.743	2.078	1.222	1.214	1.165	3.968	1.858	2.008	1.254	2.203	2.001
West-Vlaanderen	15.139	5.955	7.780	4.832	2.933	2.787	15.241	6.890	8.495	5.346	7.224	6.109
Vlaams Gewest	93.531	36.843	45.592	27.520	37.270	35.508	99.016	42.256	59.860	33.180	68.406	60.161
Aandeel ZWVL in WVL	28,3%	29,3%	26,7%	25,3%	41,4%	41,8%	26,0%	27,0%	23,6%	23,5%	30,5%	32,8%

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

82 // **Figuur 3.7.6.1:** Evolutie van het aandeel niet-werkende werkzoekenden uit kansengroepen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2017.



Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 was in Zuid-West-Vlaanderen 51,4% van de NWWZ laaggeschoold, 26% ouder dan 50 jaar, 28,5% van allochtone origine en 24% jonger dan 25 jaar.
- In de periode 2007-2017 is in Zuid-West-Vlaanderen het **aantal laaggeschoolde NWWZ het sterkst gedaald**, maar dit blijft evenwel de **grootste kansengroep** in aantal in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2017 zijn in Zuid-West-Vlaanderen de kansengroepen **NWWZ met allochtone achtergrond** en **NWWZ niet-EU** het **sterkst in aantal toegenomen**.
- In 2017 lag het aandeel van laaggeschoolde NWWZ, -25-jarige NWWZ en NWWZ met een arbeidshandicap in Zuid-West-Vlaanderen hoger dan in het Vlaams Gewest. Omgekeerd zijn in Zuid-West-Vlaanderen de aandelen van de 50-plussers en de NWWZ van allochtone origine kleiner dan in het Vlaams Gewest.
- De aandelen van Zuid-West-Vlaanderen binnen alle categorieën niet-werkende werkzoekenden uit de kansengroepen in West-Vlaanderen zijn in de periode 2007-2017 overal verminderd, al zijn de evoluties tussen Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen over het algemeen gelijklopend.

Tabel 3.7.6.2: Aantal niet-toeleidbare niet-werkende werkzoekenden in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, // 83
2017.

	2017
Zuid-West-Vlaanderen	94
West-Vlaanderen	546
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>17,2%</i>

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Op 31 december 2017 kende de VDAB **546** niet-werkende werkzoekenden met een **advies niet-toeleidbaar** die woonachtig zijn in West-Vlaanderen. In Zuid-West-Vlaanderen waren dat 94 personen of een aandeel van 17,2% in West-Vlaanderen.

Definities en leeswijzer:

- Het **aantal langdurig zieken** omvat het aantal invaliden in het stelsel van de loontrekkenden en zelfstandigen. Een invalide die zelfstandig is, behoort macro-economisch bij de werkenden. Een invalide die loontrekkend is, behoort macro-economisch bij de werkenden of bij de niet-werkende werkzoekende, afhankelijk van hun statuut voor hun arbeidsongeschiktheid.

Tabel 3.7.7.1: Evolutie van het aantal langdurig zieken in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2010-2017 (toestand 30 juni).

	2010	2017	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	7.261	9.898	+36,3%
West-Vlaanderen	29.212	41.479	+42,0%
Vlaams Gewest	146.847	209.300	+42,5%
Aandeel arr. Kortrijk in WVL	24,9%	23,9%	

Bron: RIZIV, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.7.7.2: Evolutie van het aantal langdurig zieken naar leeftijd in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2010-2017 (toestand 30 juni).

Regio	Leeftijd	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Evolutie 2010-17 (index 2010=100)
Arr. Kortrijk	<25 jaar	37	43	36	34	39	31	43	47	127
	25-49 jaar	2.749	2.883	2.929	2.873	2.904	3.080	3.344	3.428	125
	≥ 50 jaar	4.475	4.623	4.880	5.053	5.366	5.745	6.138	6.423	144
West-Vlaanderen	<25 jaar	151	168	145	138	149	162	192	167	111
	25-49 jaar	10.723	11.198	11.806	12.051	12.272	13.178	14.052	14.333	134
	≥ 50 jaar	18.338	19.083	19.961	20.920	22.231	23.888	25.752	26.979	147
Vlaams Gewest	<25 jaar	741	769	702	760	735	841	881	765	103
	25-49 jaar	57.070	59.189	61.201	62.705	65.187	70.054	74.412	75.979	133
	≥ 50 jaar	89.036	93.665	98.460	104.093	110.761	119.037	126.904	132.556	149

Bron: RIZIV, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Op 30 juni 2017 telde het RIZIV in het arrondissement Kortrijk **9.898 loontrekkenden en zelfstandigen die één jaar of langer arbeidsongeschikt** waren. Dit komt overeen met bijna 7% van de effectieve beroepsbevolking (alle werkenden en werklozen tussen 18 en 64 jaar). Dit betekent dat er méér langdurig zieken (9.898 personen) dan niet-werkende werkzoekenden (gemiddeld 7.234 niet-werkende werkzoekenden in 2017) werden geteld.
- Tussen 2010 en 2017 is het **aantal langdurig zieken** bij de loontrekkenden en zelfstandigen **gestegen met +36,3%** in het arrondissement Kortrijk. Deze sterke stijging ligt evenwel lager dan de stijging met +42% in West-Vlaanderen en met +42,5% in het Vlaams Gewest.
- De stijging van het aantal langdurig zieken is het meest uitgesproken bij de 50-plussers.

3.8 VACATURES

Definities en leeswijzer:

- **Vacatures in het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten (NECzU).** Wegens te grote niet-conjunctuurgerelateerde schommelingen worden de vacatures voor studentenjobs vanaf januari 2014 niet meer meegeteld in het Normaal Economisch Circuit. Vanaf januari 2015 worden enkel die vacatures meegenomen die rechtstreeks aan de VDAB worden gemeld.

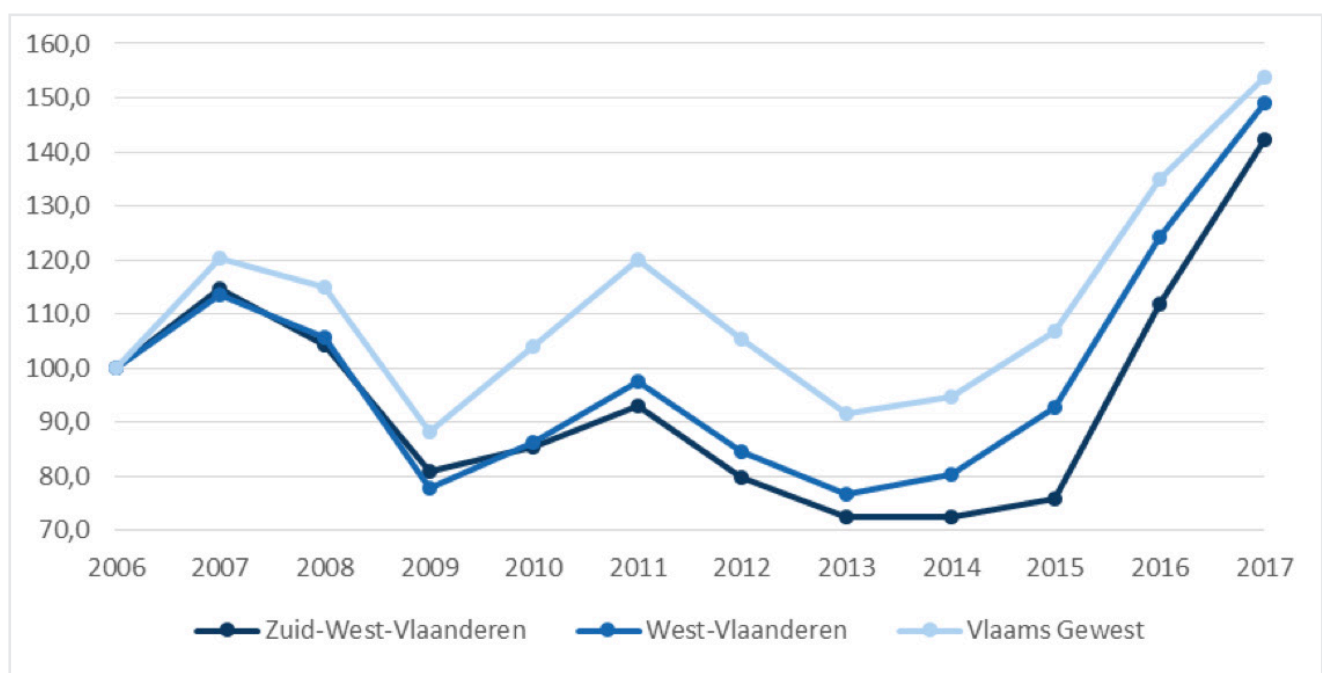
3.8.1 Aantal ontvangen vacatures

Tabel 3.8.1.1: Evolutie van het aantal ontvangen vacatures in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.

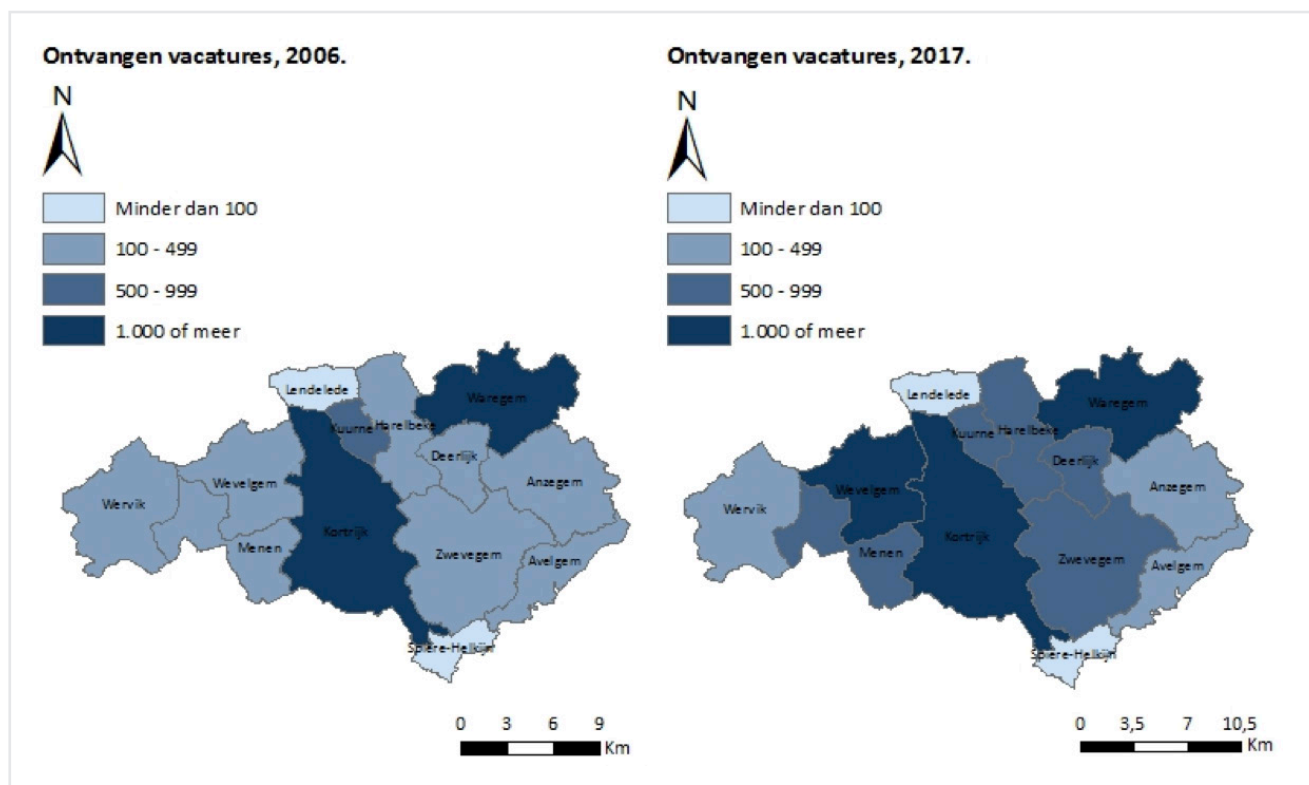
	2006	2017	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	8.793	12.499	+42,1%
West-Vlaanderen	31.530	46.984	+49,0%
Vlaams Gewest	167.850	258.124	+53,8%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>27,9%</i>	<i>26,6%</i>	

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.8.1.1: Evolutie van het aantal ontvangen vacatures in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017 (index 2006 = 100).



Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.



Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

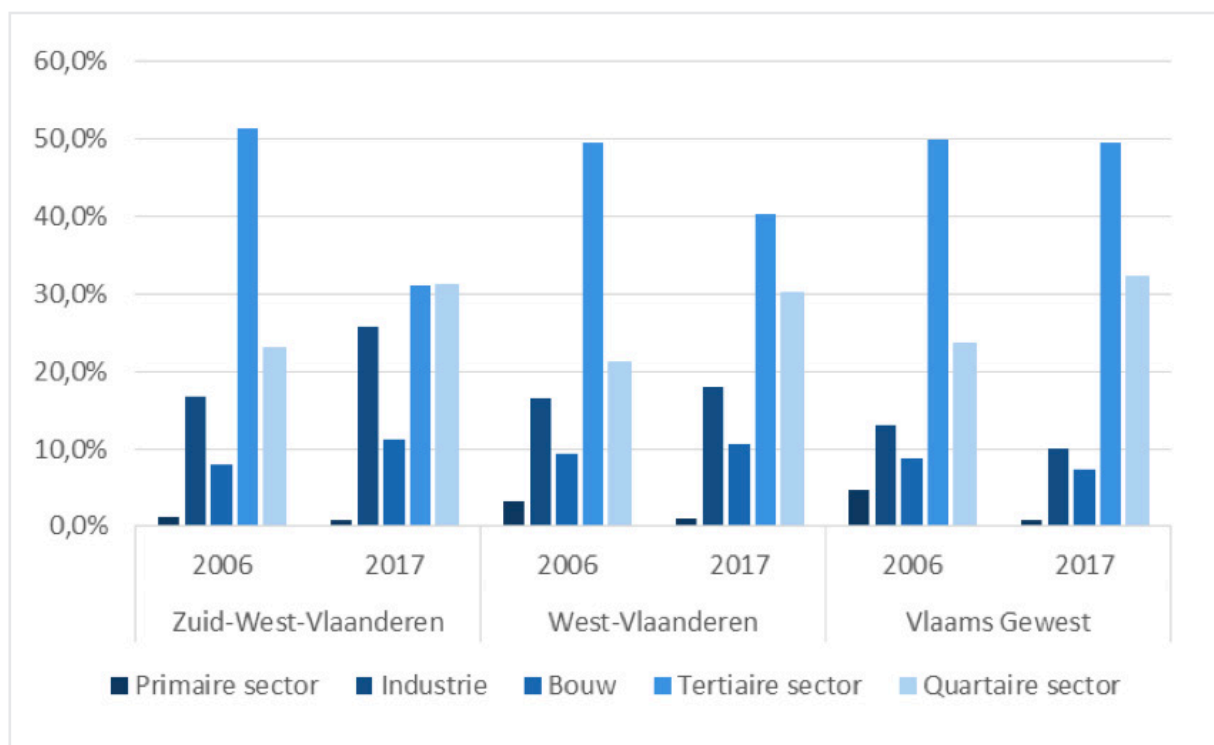
VASTSTELLINGEN

- In 2017 werden in Zuid-West-Vlaanderen **12.499 vacatures** rechtstreeks ontvangen bij VDAB.
- In de periode 2006-2017 is het **aantal vacatures met +42,1% fors gestegen** in Zuid-West-Vlaanderen. Het aantal ontvangen vacatures kende eerst een dalende trend om vanaf 2015 bijna exponentieel te stijgen.
- Deze stijging in Zuid-West-Vlaanderen ligt evenwel **lager dan +49,0% in West-Vlaanderen en +53,8% in het Vlaams Gewest**. De evoluties van het aantal ontvangen vacatures waren in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest gelijklopend.
- De kaart op gemeentelijk niveau van 2017 kleurt ook veel donkerder – en wijst op grotere aantallen ontvangen vacatures – dan deze van 2006. Er waren slechts drie gemeenten met een minieme afname van het aantal ontvangen vacatures, namelijk Spiere-Helkijn, Avelgem en Kuurne. Omgekeerd waren de toenames in absolute cijfers het omvangrijkst in Waregem, Deerlijk en Wevelgem.

Tabel 3.8.2.1: Evolutie van het aantal ontvangen vacatures naar hoofdsector in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.

		2006	2017	Evolutie	Aandelen 2006	Aandelen 2017
Zuid-West-Vlaanderen	Primaire sector	101	88	-12,9%	1,1%	0,7%
	Industrie	1 468	3 231	+120,1%	16,7%	25,9%
	Bouw	692	1 409	+103,6%	7,9%	11,3%
	Tertiaire sector	4 512	3 874	-14,1%	51,3%	31,0%
	Quartaire sector	2 020	3 897	+92,9%	23,0%	31,2%
	Ongekend	0	0		0,0%	0,0%
West-Vlaanderen	Primaire sector	1 056	441	-58,2%	3,3%	0,9%
	Industrie	5 233	8 455	+61,6%	16,6%	18,0%
	Bouw	2 962	4 985	+68,3%	9,4%	10,6%
	Tertiaire sector	15 605	18 946	+21,4%	49,5%	40,3%
	Quartaire sector	6 668	14 143	+112,1%	21,1%	30,1%
	Ongekend	6	14	+133,3%	0,0%	0,0%
Vlaams Gewest	Primaire sector	7 857	2 160	-72,5%	4,7%	0,8%
	Industrie	21 864	25 817	+18,1%	13,0%	10,0%
	Bouw	14 738	18 973	+28,7%	8,8%	7,4%
	Tertiaire sector	83 807	127 912	+52,6%	49,9%	49,6%
	Quartaire sector	39 496	83 165	+110,6%	23,5%	32,2%
	Ongekend	88	97	+10,2%	0,1%	0,0%

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.



Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

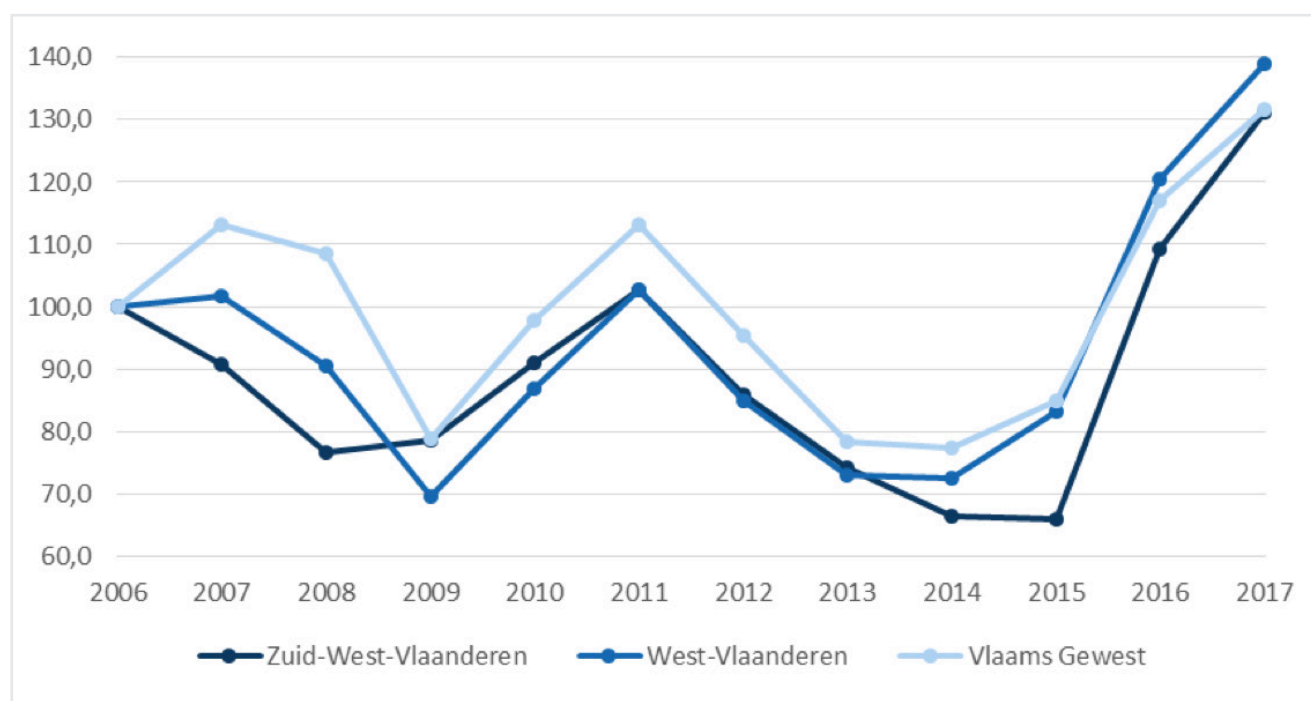
- In 2017 situeerden de meeste vacatures in Zuid-West-Vlaanderen zich met 31% in de tertiaire sector en met 31,2% in de quartaire sector, beiden goed voor zo'n kleine 3.900 vacatures, op de voet gevolgd door de industrie met 3.231 vacatures. In de bouwsector telden we 1.409 vacatures.
- De verdeling van het aantal vacatures naar sector is in Zuid-West-Vlaanderen in 2017 duidelijk anders dan in 2006 en wijkt ook af van de verdeling in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest. **Het aandeel van vacatures in de industrie en in de bouwsector ligt in 2017 beduidend hoger** in Zuid-West-Vlaanderen dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest terwijl het aandeel vacatures in de tertiaire sector een stuk lager ligt.
- In de periode 2006-2017 is het **aantal ontvangen vacatures met +120,1% in de industrie** en **met +103,6% in de bouw sterker gestegen in Zuid-West-Vlaanderen** dan in West-Vlaanderen met een stijging van +61,6% in de industrie en +68,3% in de bouw, en in het Vlaams Gewest met een stijging +18,1% in de industrie en +28,7% in de bouw. Omgekeerd was er een **daling van het aantal vacatures in de tertiaire sector** met -14,1% in Zuid-West-Vlaanderen in tegenstelling tot een toename met +21,4% in West-Vlaanderen en met +52,6% in het Vlaams Gewest. Het aantal vacatures in de quartaire sector nam met +92,9% fors toe in Zuid-West-Vlaanderen, maar deze groei lag lager dan +112,1% in West-Vlaanderen en +110,6% in het Vlaams Gewest.

Tabel 3.8.3.1: Evolutie van het aantal openstaande vacatures in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, eind 2006 - eind 2017.

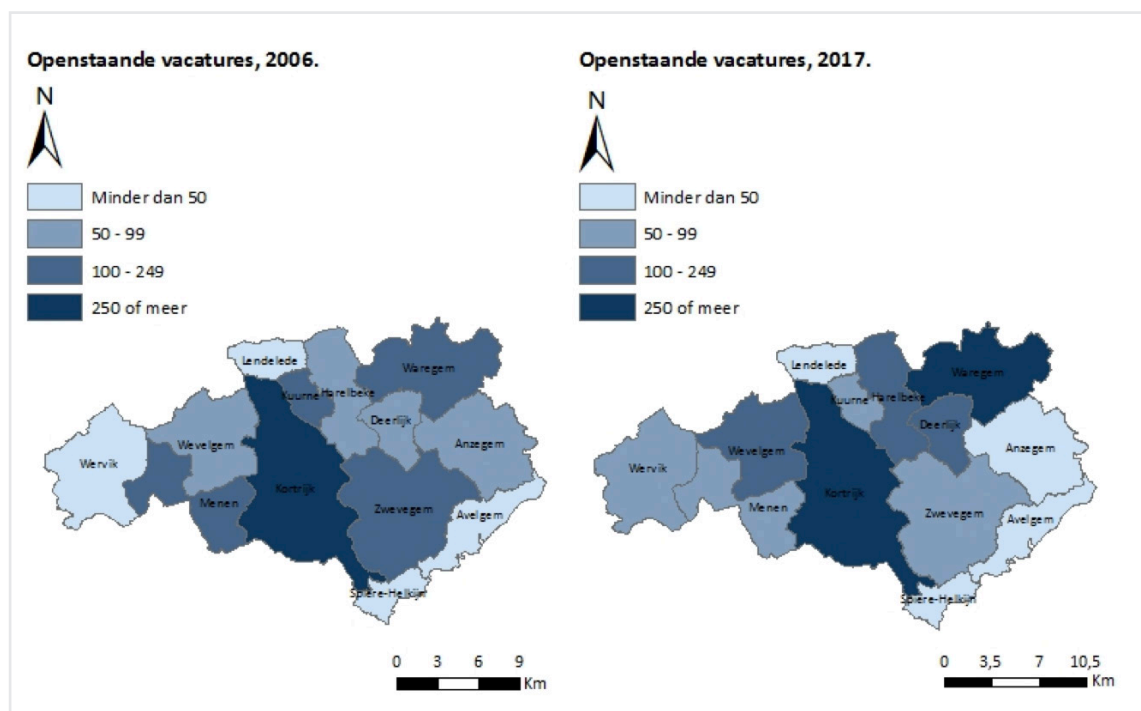
	2006	2017	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	1.491	1.956	+31,2%
West-Vlaanderen	5.301	7.372	+39,1%
Vlaams Gewest	29.468	38.809	+31,7%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>28,1%</i>	<i>26,5%</i>	

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.8.3.1: Evolutie van het aantal openstaande vacatures in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, eind 2006 - eind 2017 (index eind 2006 = 100).



Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.



Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

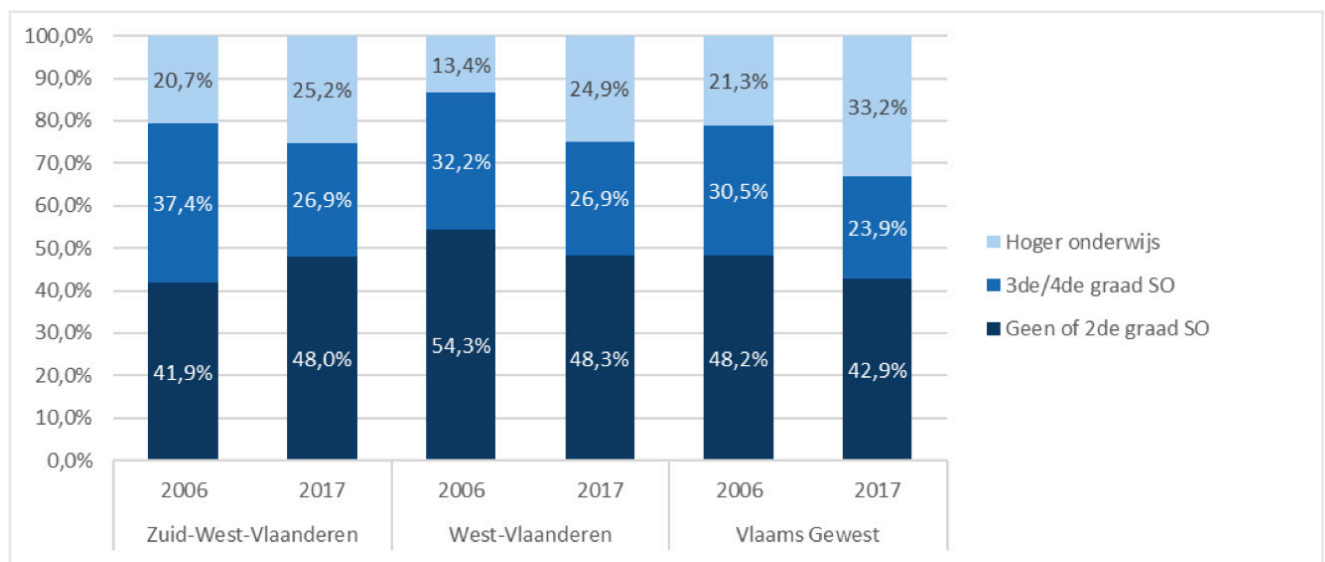
- Eind 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen **1.956 openstaande vacatures**.
- In de periode 2006-2017 is het **aantal openstaande vacatures met +31,2% gestegen** in Zuid-West-Vlaanderen. Deze stijging in Zuid-West-Vlaanderen ligt op hetzelfde niveau van de stijging met +31,7% in het Vlaams Gewest, maar lager dan de stijging met +39,1% in West-Vlaanderen.
- Het aantal openstaande vacatures steeg in Zuid-West-Vlaanderen met +31,2% over het algemeen iets minder sterk dan het aantal ontvangen vacatures met +41,2%.
- Binnen de regio zien we duidelijke verschillen voor wat betreft de evolutie van het aantal openstaande vacatures: zes gemeenten kenden een daling en zeven gemeenten een stijging van het aantal openstaande vacatures.

Tabel 3.8.4.1: Evolutie van het aantal openstaande vacatures naar studievereiste in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, eind 2006 - eind 2017.

	2006			2017			Evolutie		
	Geen of 2de graad SO	3de/4de graad SO	Hoger onderwijs	Geen of 2de graad SO	3de/4de graad SO	Hoger onderwijs	Geen of 2de graad SO	3de/4de graad SO	Hoger onderwijs
Zuid-West-Vlaanderen	625	558	308	938	526	492	+50,1%	-5,7%	+59,7%
West-Vlaanderen	2.881	1.709	711	3.560	1.980	1.832	+23,6%	+15,9%	+157,7%
Vlaams Gewest	14.208	8.982	6.278	16.649	9.261	12.899	+17,2%	+3,1%	+105,5%
Aandeel ZWVL in WVL	21,7%	32,7%	43,3%	26,3%	26,6%	26,9%			

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.8.4.1: Evolutie van het aantal openstaande vacatures naar studievereiste in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, eind 2006 - eind 2017.



Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2017 stelde **48% van de openstaande vacatures** in Zuid-West-Vlaanderen **geen of lage diplomaverreisten**. Dit aandeel is vergelijkbaar met 48,3% in West-Vlaanderen maar ligt hoger dan 42,9% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006 –2017 steeg het aantal vacatures zonder of met lage diplomaverreisten in Zuid-West-Vlaanderen met +50,1% sterker in Zuid-West-Vlaanderen dan in West-Vlaanderen met +23,6% en in Vlaanderen met +17,2%. Hierdoor is het **aandeel vacatures zonder of met lage diplomaverreisten toegenomen** in Zuid-West-Vlaanderen, in tegenstelling tot de daling van dit aandeel in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest.
- Het **aantal openstaande vacatures voor hogeschoolden nam in diezelfde periode sterk toe**, al ligt de stijging met +59,7% in Zuid-West-Vlaanderen beduidend lager dan de stijging met +157,7% in West-Vlaanderen en met +105,5% in het Vlaams Gewest.
- De **aandelen van Zuid-West-Vlaanderen** in West-Vlaanderen zijn in 2017 met 26% gelijklopend voor de verschillende opleidingsvereisten. In 2006 was er echter nog een opmerkelijk groot aandeel van 43,3% voor Zuid-West-Vlaanderen voor wat het aantal openstaande vacatures voor hogeschoolden betreft.

Tabel 3.8.5.1: Evolutie van het aantal openstaande vacatures naar grootste beroepsgroepen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, eind 2013 - eind 2017.

	2013		2017	
	Grootste beroepsgroep	Aantal	Grootste beroepsgroep	Aantal
Zuid-West-Vlaanderen	Schoonmaak- en onderhoudspersoneel	172	Schoonmaak- en onderhoudspersoneel	272
	Persoonlijke dienstverleners	168	Bouwvakkers en -technici	242
	Bouwvakkers en -technici	116	Verkopers	175
	Verkopers	89	Metaalbewerkers	171
	Horecapersoneel	71	Industriële technici	111
West-Vlaanderen	Schoonmaak- en onderhoudspersoneel	691	Schoonmaak- en onderhoudspersoneel	1.143
	Persoonlijke dienstverleners	435	Bouwvakkers en -technici	762
	Bouwvakkers en -technici	371	Metaalbewerkers	566
	Verkopers	305	Horecapersoneel	508
	Horecapersoneel	226	Verkopers	494
Vlaams Gewest	Schoonmaak- en onderhoudspersoneel	2.927	Schoonmaak- en onderhoudspersoneel	4.793
	Persoonlijke dienstverleners	2.408	Verkopers	3.532
	Bouwvakkers en -technici	1.826	Bouwvakkers en -technici	3.350
	Verkopers	1.507	Gespecialiseerde administratief medewerkers	2.099
	Horecapersoneel	1.384	Verpleegkundigen en verzorgenden	2.046

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2017 waren het grootste aantal openstaande vacatures in Zuid-West-Vlaanderen vacatures voor **schoonmaak- en onderhoudspersoneel** (272). Ook in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest stond deze beroepsgroep op de eerste plaats.
- In Zuid-West-Vlaanderen waren **drie van de vijf grootste groepen openstaande vacatures** voor **beroepen in de bouw en de industrie**: bouwvakkers en –technici (242), metaalbewerkers (171) en industriële technici (111). In West-Vlaanderen zijn er dat maar twee (bouwvakkers en –technici en metaalbewerkers), in het Vlaams Gewest één (bouwvakkers en –technici).
- De **metaalbewerkers** kwamen in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen in 2017 voor in de top vijf, terwijl ze in 2013 niet in de lijst voorkwamen. Omgekeerd komt horecapersoneel in 2017 minder duidelijk naar voren dan in 2013.

Definities en leeswijzer:

- De **arbeidsmarktkrapte** is het aantal niet-werkende werkzoekende per openstaande vacature. Vanaf januari 2015 worden enkel de vacatures meegenomen die rechtstreeks aan de VDAB worden gemeld. Hoe kleiner het cijfer, hoe groter de arbeidsmarktkrapte.

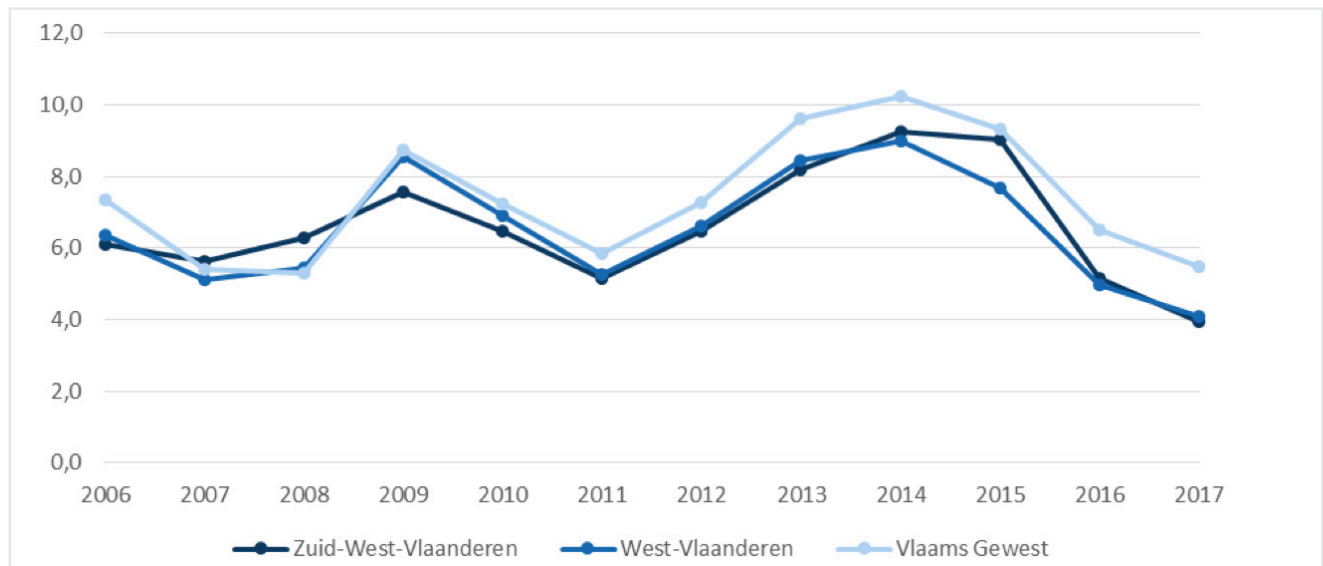
3.9.1 Evolutie

Tabel 3.9.1.1: Evolutie van de arbeidsmarktkrapte in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.

	2006			2017			Evolutie		
	Nwwz	Openstaande vacatures	Arbeidsmarktkrapte	Nwwz	Openstaande vacatures	Arbeidsmarktkrapte	Nwwz	Openstaande vacatures	Arbeidsmarktkrapte
Zuid-West-Vlaanderen	9.123	1.491	6,1	7.719	1.956	3,9	-15,4%	+31,2%	-35,5%
West-Vlaanderen	33.644	5.301	6,3	30.124	7.372	4,1	-10,5%	+39,1%	-35,6%
Vlaams Gewest	216.762	29.468	7,4	212.677	38.809	5,5	-1,9%	+31,7%	-25,5%
Aandeel ZWVL in WVL	27,1%	28,1%		25,6%	26,5%				

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.9.1.1: Evolutie van de arbeidsmarktkrapte in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, eind 2006 - eind 2017.



Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen **3,9 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature**. Hiermee is de **arbeidsmarktkrapte in Zuid-West-Vlaanderen meer uitgesproken** dan in West-Vlaanderen met 4,1 en het Vlaams Gewest met 5,5. Dit was in 2006 ook al het geval.
- De arbeidsmarktkrapte kent een conjunctureel verloop maar is in 2017 toegenomen ten opzichte van 2006. In 2006 waren er in Zuid-West-Vlaanderen nog 6,1 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature. Tijdens periodes van economische recessie en crisis nam de arbeidsmarktkrapte af, in periodes van economisch herstel en expansie nam de arbeidsmarktkrapte toe.

ARBEIDSMARKT IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

In 2015 vertegenwoordigde Zuid-West-Vlaanderen **27,1% van de totale West-Vlaamse werkgelegenheid**, maar de regio kende met **+2,5% een kleinere groei van de werkgelegenheid** in de periode 2006-2015 in vergelijking met de groei van de werkgelegenheid in het Vlaams Gewest van +7,4%.

Zuid-West-Vlaanderen heeft een **hoge jobratio van 76,5%**, zijnde de verhouding tussen het aantal jobs tot de bevolking op beroepsactieve leeftijd. De jobratio is tussen 2006 en 2015 **gestegen met +3,4%**, een stijging die evenwel kleiner is dan de stijging van +5% in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

Met een werkzaamheidsgraad van 69,8% waren er in Zuid-West-Vlaanderen in 2016 beduidend meer mensen tussen 15 en 64 jaar aan het werk dan in het Vlaams Gewest waar de werkzaamheidsgraad 67,2% bedroeg. In de periode 2006-2016 nam de werkzaamheidsgraad in de regio toe met +3,9%, een stijging die iets lager ligt dan de toename met +4,3% in West-Vlaanderen, maar wel hoger dan de toename met +3,3% in het Vlaams Gewest.

Zuid-West-Vlaanderen blijft gekenmerkt door de **maakindustrie**. Met **20% en 8%** van de totale werkgelegenheid bleven de **industrie** en de **bouwsector** in 2015 relatief sterk vertegenwoordigd in Zuid-West-Vlaanderen. Niettemin **daalde de tewerkstelling in de industrie** tussen 2007 en 2015 met **-18%**. De bouwsector kon zich beter handhaven dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest met een stijging van +1,6%.

De **grootste toename van de werkgelegenheid** in Zuid-West-Vlaanderen situeerde zich de voorbije 10 jaar in de verkoop van goederen en diensten. Met een toename van **+12%** steeg de tewerkstelling in de **tertiaire sector** in Zuid-West-Vlaanderen zo'n 2% sterker dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

Zuid-West-Vlaanderen bevestigt en **versterkt haar KMO-karakter**. In 2015 stelde **94,7%** van de ondernemingen **minder dan 50 werknemers tewerk** en 61,9% van de loontrekkenden is tewerkgesteld in een onderneming met minder dan 100 werknemers. In de regio is enkel een toename van ondernemingen met minder dan 100 werknemers en het aandeel loontrekkenden tewerkgesteld in een onderneming met minder dan 100 werknemers nam sterker toe dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Ook het aantal zelfstandigen en helpers steeg met +3,8%, evenwel opmerkelijk minder dan in het Vlaams Gewest met een stijging van +11,5%.

Zuid-West-Vlaanderen trekt werknemers uit andere regio's aan. In tegenstelling tot West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest kende Zuid-West-Vlaanderen in 2015 een **positief pendelsaldo**. Er kwamen dagelijks zo'n **5.357** mensen meer naar Zuid-West-Vlaanderen om te werken dan er uit de regio pendelden naar een andere regio. Niettemin **daalde het pendelsaldo** tussen 2006 en 2015 met **-11,4%** door een sterkere toename van de uitgaande pendel ten opzichte van de inkomende pendel. Op gemeenteniveau steeg de in- en uitgaande pendelintensiteit wat betekent dat het aandeel inwoners dat woont én werkt in de eigen gemeente de voorbije 10 jaar gedaald is.

In 2016 kwamen zo'n **5.700 Franse arbeiders** naar Zuid-West-Vlaanderen om te werken. Hun aantal nam tussen 2006 en 2016 toe met +66,7%.

Zuid-West-Vlaanderen kent een **sterke aanwezigheid van de sociale economie**. In 2016 werden **14.275 personen** met een afstand tot de arbeidsmarkt met behulp van een tewerkstellings- of activeringsmaatregel **arbeidsmatig geactiveerd**.

In 2017 waren in het arrondissement Kortrijk **9.898** loontrekkenden en zelfstandigen **langdurig ziek**. Tussen 2010 en 2017 is hun aantal **gestegen met +36,3%**.

Met **7.719 niet-werkende werkzoekenden** had Zuid-West-Vlaanderen in 2016 een **werkloosheidsgraad van 5,8%**.

De groepen **laaggeschoolden, jongeren en personen met een arbeidshandicap** waren in 2016 in het arrondissement Kortrijk **sterker aanwezig in de werkloosheid** dan in het Vlaams Gewest. Van alle kansengroepen in Zuid-West-Vlaanderen zijn de **niet-werkende werkzoekenden met een migratie-achtergrond het sterkst in aantal toegenomen** in de periode 2007-2017. Het aantal laaggeschoolde NWWZ is het sterkst afgenomen, al blijven de laaggeschoolden de grootste kansengroep.

Sinds 2015 blijft het **aantal vacatures** exponentieel te stijgen. Dit resulteerde uiteindelijk in een forse **stijging van +42,1%** in Zuid-West-Vlaanderen. In 2017 werden **12.499 vacatures** rechtstreeks aan VDAB gemeld.

Ook in de vacatures is de maakindustrie relatief goed vertegenwoordigd in Zuid-West-Vlaanderen. Het **aandeel van vacatures in de industrie en in de bouwsector lag in 2017 beduidend hoger in Zuid-West-Vlaanderen** dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest terwijl het aandeel vacatures in de tertiaire sector een stuk lager lag. Bovendien zijn drie van de vijf grootste groepen openstaande vacatures in Zuid-West-Vlaanderen vacatures voor beroepen in de bouw en de industrie.

In 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen **3,9** niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature. Hiermee is de **arbeidsmarktkrapte** in Zuid-West-Vlaanderen **meer uitgesproken** dan in West-Vlaanderen (4,1) en het Vlaams Gewest (5,5).

ECONOMISCHE ACTIVITEIT

4

// 4 ECONOMISCHE ACTIVITEIT

4.1 VERLOOP VAN DE ONDERNEMINGEN

Definities en leeswijzer:

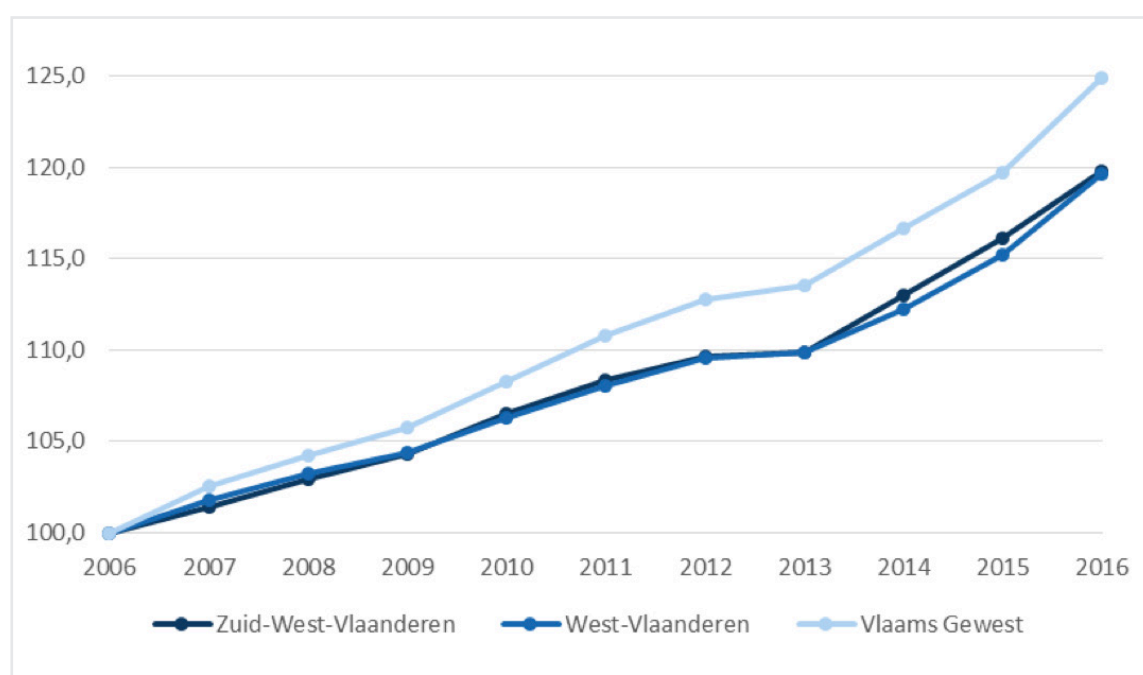
- Het aantal **actieve ondernemingen** zijn het aantal btw-plichtige ondernemingen. De statistiek wordt beïnvloed door een aantal administratieve wijzigingen. Zo werd in 2012 de btw-plicht ingevoerd voor notarissen en gerechtsdeurwaarders en in 2014 voor advocaten waardoor deze groep toetrad tot de statistiek van btw-plichtige ondernemingen.
- Het aantal **opgerichte ondernemingen** komt overeen met de eenheden die op december van het beschouwde jaar de hoedanigheid van btw-plichtige hebben en die hoedanigheid nog niet hadden op december van het voorgaande jaar (zogenaamde oprichtingen). Het kan hier al dan niet gaan om nieuwe btw-plichtigen.
- Het aantal **stopgezette ondernemingen** zijn de eenheden die op 31 december van het beschouwde jaar niet meer staan ingeschreven in de btw-registers maar het wel waren op 31 december van het voorgaande jaar (zogenaamde schrappingen). Het kan daarbij al dan niet gaan om btw-plichtigen die hun activiteiten definitief stopzetten. De statistiek van de stopgezette ondernemingen werd in 2013 en 2014 sterk beïnvloed door de administratieve wijziging waarbij het ontbinden van een vennootschap vanaf 1.10.2014 een stuk duurder werd als gevolg van de toename van de liquiditeitsbonus van 10% naar 25%.
- Sommige geregistreerde bewegingen zijn louter van bestuurlijke oorsprong en weerspiegelen niet noodzakelijk een economische realiteit. Hierbij denken wij bijv. aan de omvorming van een eenheid van “natuurlijke persoon” tot “rechtspersoon”. Als de activiteit van de natuurlijke persoon btw-plichtig is, wordt de schrapping en de oprichting van de rechtspersoon mee in rekening genomen in de btw-statistieken, ook al heeft dit geen weerslag op de reële economische activiteit.
- De **oprichtingsratio** is de verhouding van het aantal opgerichte ondernemingen tot het aantal actieve ondernemingen.
- De **stopzettingratio** is de verhouding van het aantal stopgezette ondernemingen tot het aantal actieve ondernemingen.
- De **nettogroeiratio** is de verhouding van het saldo van oprichtingen en stopzettingen tot het aantal actieve ondernemingen.
- De **turbulentieratio** is de verhouding van de som van oprichtingen en stopzettingen tot het aantal actieve ondernemingen. De turbulentieratio is een maat voor de vernieuwing van het economisch weefsel.

Tabel 4.1.1: Evolutie van het aantal actieve ondernemingen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	23.634	28.309	+19,8%
West-Vlaanderen	96.125	115.013	+19,6%
Vlaams Gewest	438.300	547.504	+24,9%
Aandeel ZWVL in WVL	24,6%	24,6%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.1: Evolutie van het aantal actieve ondernemingen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016 (index 2006 = 100).



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

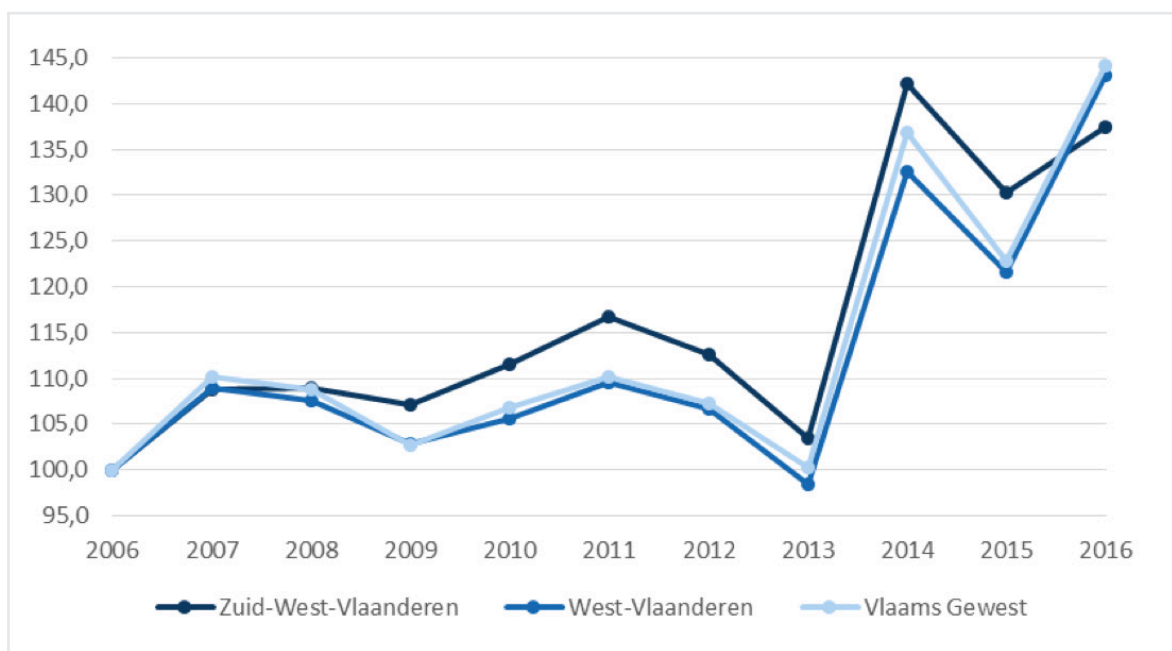
- In 2016 zijn er **28.309 actieve ondernemingen in Zuid-West-Vlaanderen**.
- In de periode 2006-2016 nam het **aantal actieve ondernemingen met +19,8% toe** in Zuid-West-Vlaanderen. Deze toename is even groot als +19,6% in West-Vlaanderen, maar ligt wel lager dan de toename met +24,9% van het aantal actieve ondernemingen in het Vlaams Gewest.
- Het aandeel van de actieve ondernemingen van Zuid-West-Vlaanderen in West-Vlaanderen bleef in deze periode ongewijzigd op 24,6%.

100 // **Tabel 4.1.2:** Evolutie van het aantal opgerichte ondernemingen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	1.739	2.391	+37,5%
West-Vlaanderen	7.095	10.150	+43,1%
Vlaams Gewest	37.275	53.722	+44,1%
<i>Aandeel ZWVL in WV</i>	<i>24,5%</i>	<i>23,6%</i>	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.2: Evolutie van het aantal opgerichte ondernemingen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016 (index 2006 = 100).



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

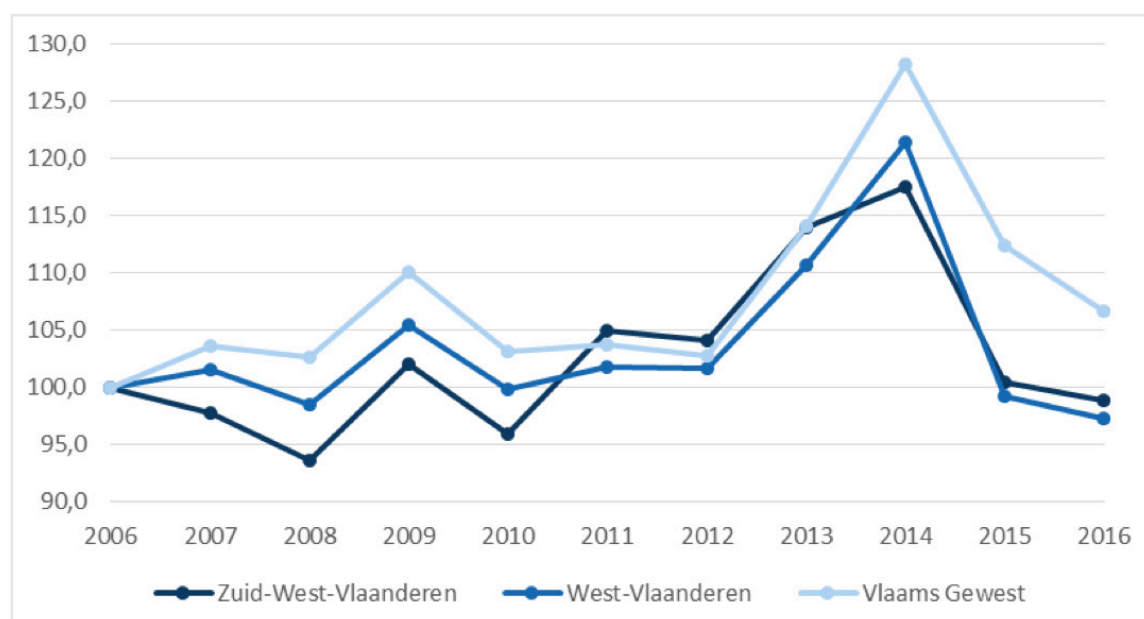
- In 2016 werden er **2.391 ondernemingen opgericht** in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2006-2016 nam het **aantal opgerichte ondernemingen toe met +37,5%**, waarmee Zuid-West-Vlaanderen een lagere toename kende dan +43,1% in West-Vlaanderen en +44,1% in het Vlaams Gewest.
- De forse stijging in 2014 heeft te maken met de invoering van de btw-plicht voor advocaten.

Tabel 4.1.3: Evolutie van het aantal stopgezette ondernemingen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	1.495	1.478	-1,1%
West-Vlaanderen	5.956	5.793	-2,7%
Vlaams Gewest	29.042	30.980	+6,7%
Aandeel ZWVL in WV	25,1%	25,5%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.3: Evolutie van het aantal stopgezette ondernemingen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016 (index 2006 = 100).



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

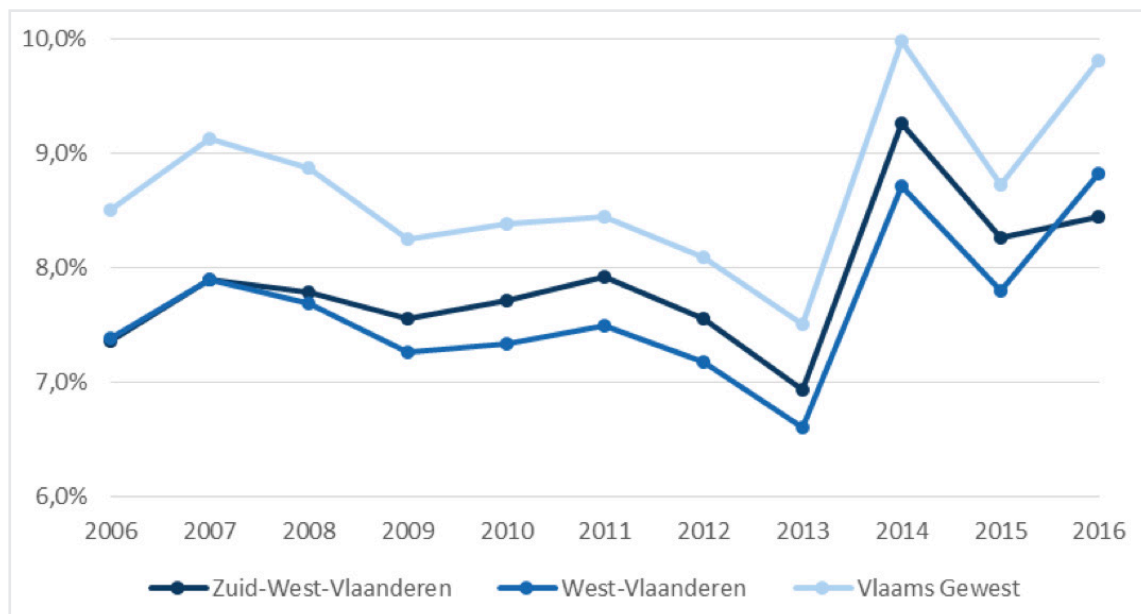
VASTSTELLINGEN

- In 2016 waren er **1.478 stopgezette ondernemingen** in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2006-2016 bleef het **aantal stopgezette ondernemingen relatief stabiel op -1,1%**. De evolutie van het aantal stopgezette ondernemingen ligt in West-Vlaanderen lager op -2,7%, en in het Vlaams Gewest hoger op +6,7%.
- De forse stijgingen in 2013 en 2014 kunnen mee verklaard worden door de administratieve wijziging vanaf 01.10.2014 waarbij het ontbinden van een vennootschap een stuk duurder werd door de toename van de liquidatiebonus van 10% naar 25%. Nadien viel het aantal stopzettingen opnieuw terug naar het normale niveau.

	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	7,4%	8,4%	+14,8%
West-Vlaanderen	7,4%	8,8%	+19,6%
Vlaams Gewest	8,5%	9,8%	+15,4%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.4: Evolutie van de oprichtingsratio in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

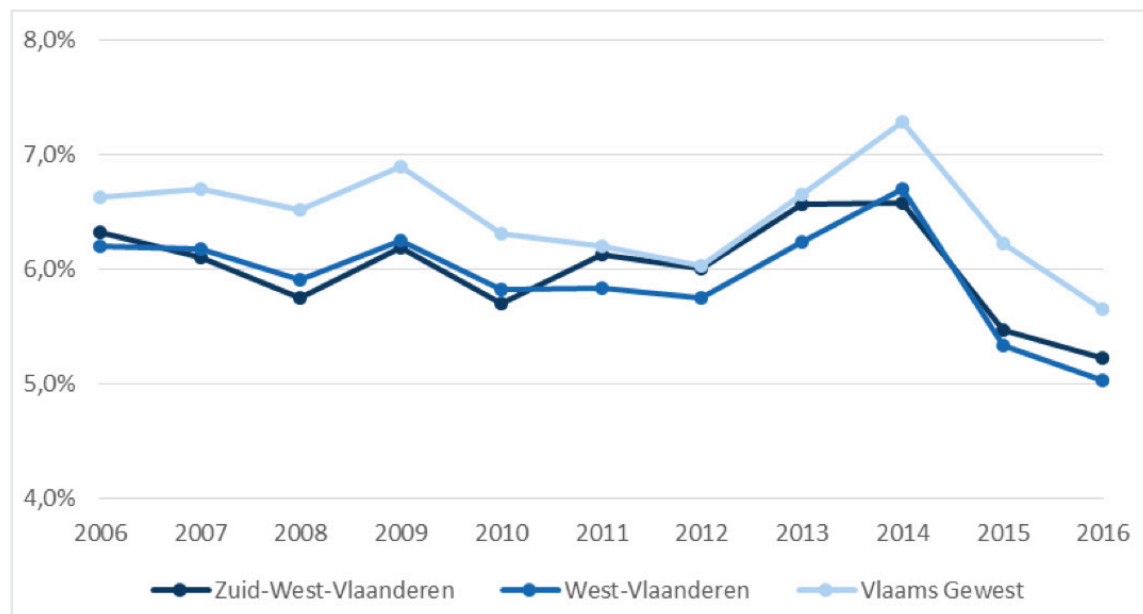
VASTSTELLINGEN

- In 2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **oprichtingsratio van 8,4%**, wat lager is dan de oprichtingsratio van 8,8% in West-Vlaanderen en 9,8% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2016 nam de **oprichtingsratio toe met +14,8%** in Zuid-West-Vlaanderen, wat lager ligt dan de toename in West-Vlaanderen met +19,6% en in het Vlaams Gewest met +15,4%.

Tabel 4.1.5: Evolutie van de stopzettingsratio in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	6,3%	5,2%	-17,5%
West-Vlaanderen	6,2%	5,0%	-18,7%
Vlaams Gewest	6,6%	5,7%	-14,6%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.5: Evolutie van de stopzettingsratio in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

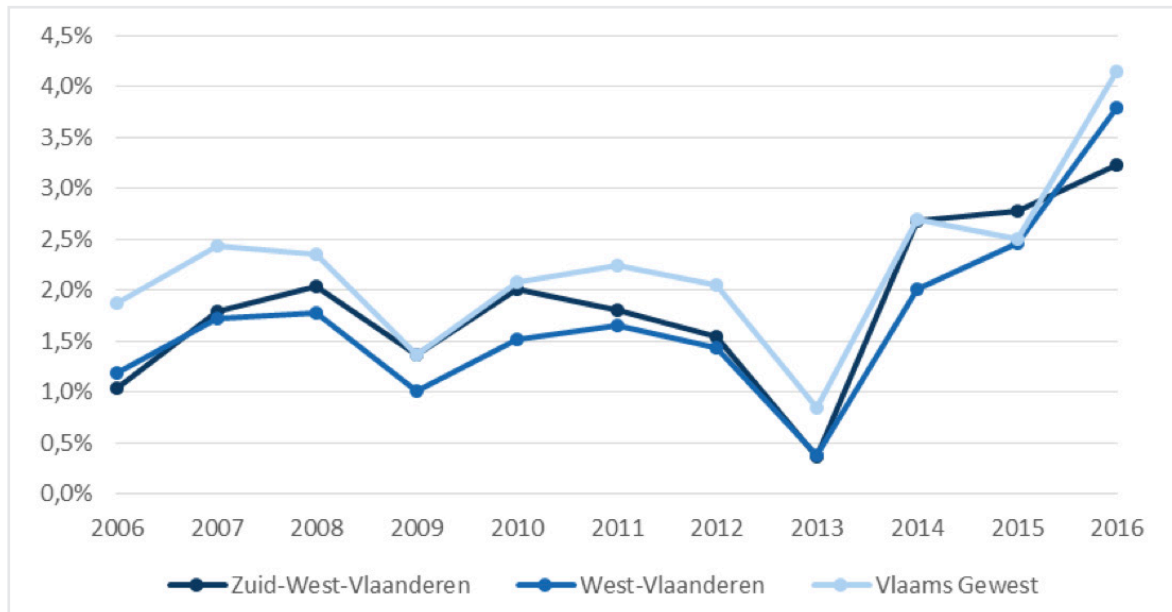
VASTSTELLINGEN

- In 2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **stopzettingsratio van 5,2%**, wat hoger is dan de stopzettingsratio van 5,0% in West-Vlaanderen en lager dan 5,7% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2016 **daalde de stopzettingsratio met -17,5%**, wat lager ligt dan de daling in West-Vlaanderen met -18,7% en hoger dan de daling in het Vlaams Gewest met -14,6%.

	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	1,0%	3,2%	+212,4%
West-Vlaanderen	1,2%	3,8%	+219,7%
Vlaams Gewest	1,9%	4,2%	+121,1%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.6: Evolutie van de nettogroeiratio in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

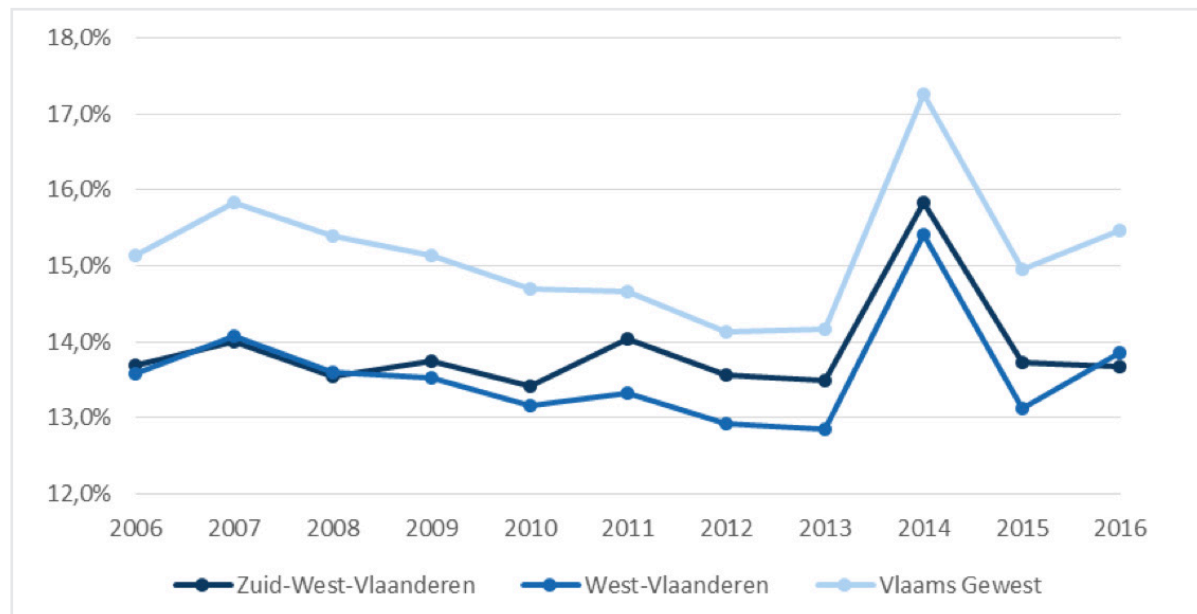
VASTSTELLINGEN

- In 2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een nettogroeiratio van 3,2%, wat lager is dan de nettogroeiratio van 3,8% in West-Vlaanderen en van 4,2% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2016 kende de nettogroeiratio een spectaculaire toename van +212,4% in Zuid-West-Vlaanderen, wat iets lager ligt dan de toename in West-Vlaanderen met 219,7% en beduidend hoger dan de toename in het Vlaams Gewest met 121,1%.
- Vanaf 2013 steeg de nettogroeiratio fors voor de drie regio's.

Tabel 4.1.7: Evolutie van de turbulentieratio in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	13,7%	13,7%	-0,1%
West-Vlaanderen	13,6%	13,9%	+2,1%
Vlaams Gewest	15,1%	15,5%	+2,2%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.7: Evolutie van de turbulentieratio in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

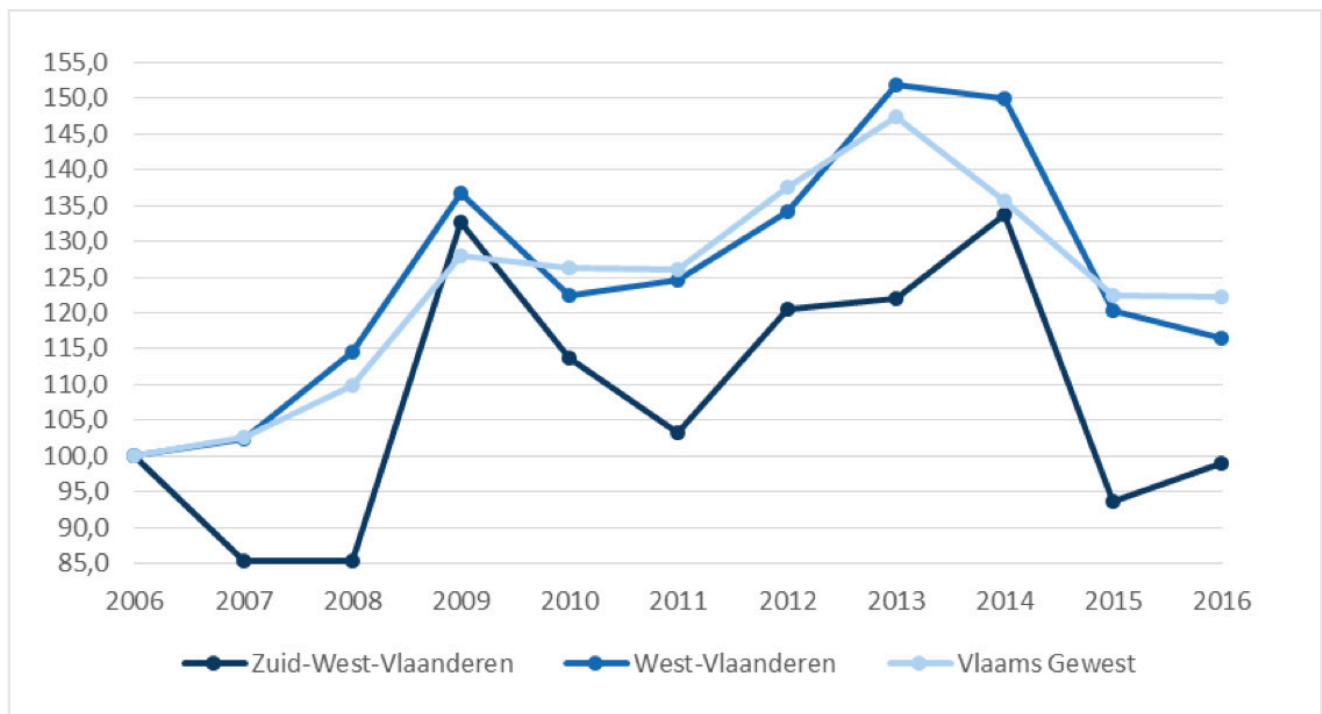
VASTSTELLINGEN

- In 2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **turbulentieratio van 13,7%**, wat lager ligt dan de turbulentieratio van 13,9% in West-Vlaanderen en beduidend lager ligt dan 15,5% van het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2016 bleef de turbulentieratio in Zuid-West-Vlaanderen **relatief stabiel** en daalde met -0,1%, wat lager ligt dan de toename van de turbulentieratio met +2,1% in West-Vlaanderen en +2,2% in het Vlaams Gewest.
- De turbulentieratio is in Vlaanderen met 15,5% opmerkelijk groter dan in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen. Dit kan er op wijzen dat het economisch weefsel zich in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen trager vernieuwt dan in het Vlaams Gewest.

	2006	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	190	185	-2,6%
West-Vlaanderen	628	720	+14,6%
Vlaams Gewest	3.893	4.688	+20,4%
Aandeel ZWVL in WVL	30,3%	25,7%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.8: Evolutie van de faillissementen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2016 (index 2006 = 100).



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 waren er **185 faillissementen** in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2006-2016 waren er in Zuid-West-Vlaanderen 2.444 faillissementen, wat overeenkomt met 26,1% van het aantal faillissementen in West-Vlaanderen en met 4,2% in het Vlaams Gewest.
- In deze periode kende de evolutie van het aantal faillissementen in Zuid-West-Vlaanderen een **daling van -2,6%**, in tegenstelling tot de stijging van het aantal faillissementen met +14,6% in West-Vlaanderen en met +20,4% in het Vlaams Gewest.
- Met uitzondering van het jaar 2009 kende Zuid-West-Vlaanderen een minder sterke stijging van het aantal faillissementen ten opzichte van West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.
- Het aandeel van Zuid-West-Vlaanderen in West-Vlaanderen ligt met 25,7% hoger voor de faillissementen dan het aandeel van 24,6% van het aantal actieve ondernemingen in 2016.

4.2 INVESTERINGEN

Definitie:

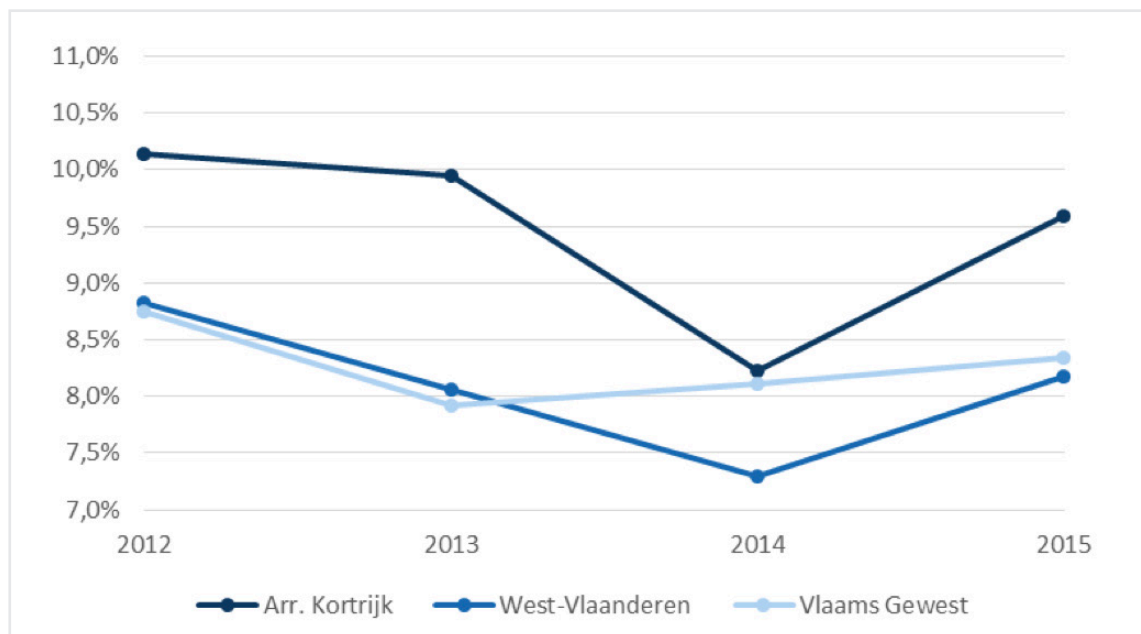
- De **investeringsquote** is de verhouding van de investeringen tot het bruto binnenlands product in lopende prijzen (bron: FOD Economie en NBB).

Tabel 4.2.1: Evolutie van de investeringsquote in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012-2015.

	2012	2015	Evolutie
Arr. Kortrijk	10,1%	9,6%	-5,4%
West-Vlaanderen	8,8%	8,2%	-7,3%
Vlaams Gewest	8,7%	8,3%	-4,6%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.2.1: Evolutie van de investeringsquote in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012-2015.



Bron: FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

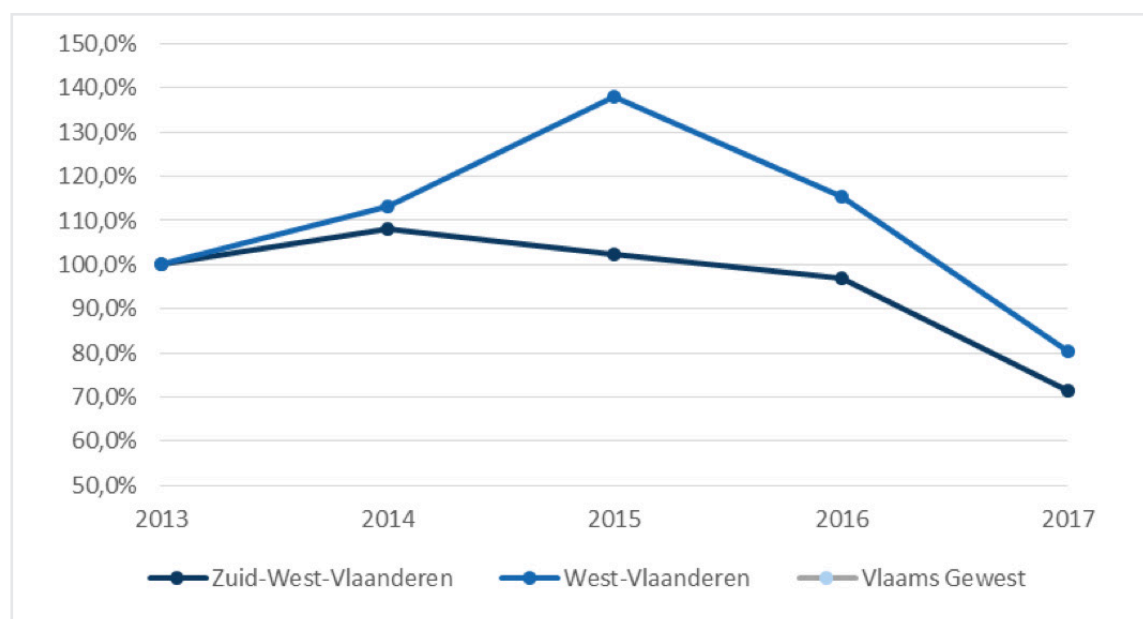
- In 2015 kende het arrondissement Kortrijk een **investeringsquote van 9,6%**, die significant groter is dan 8,2% in West-Vlaanderen en 8,3% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2012-2015 **daalde de investeringsquote met -5,4%** in het arrondissement Kortrijk, wat lager is dan de daling van -7,3% in West-Vlaanderen en hoger is dan de daling van -4,6% in het Vlaams Gewest.

Tabel 4.3.1: Evolutie van het beschikbaar aanbod bedrijventerreinen (in ha) in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen, 2013-2017.

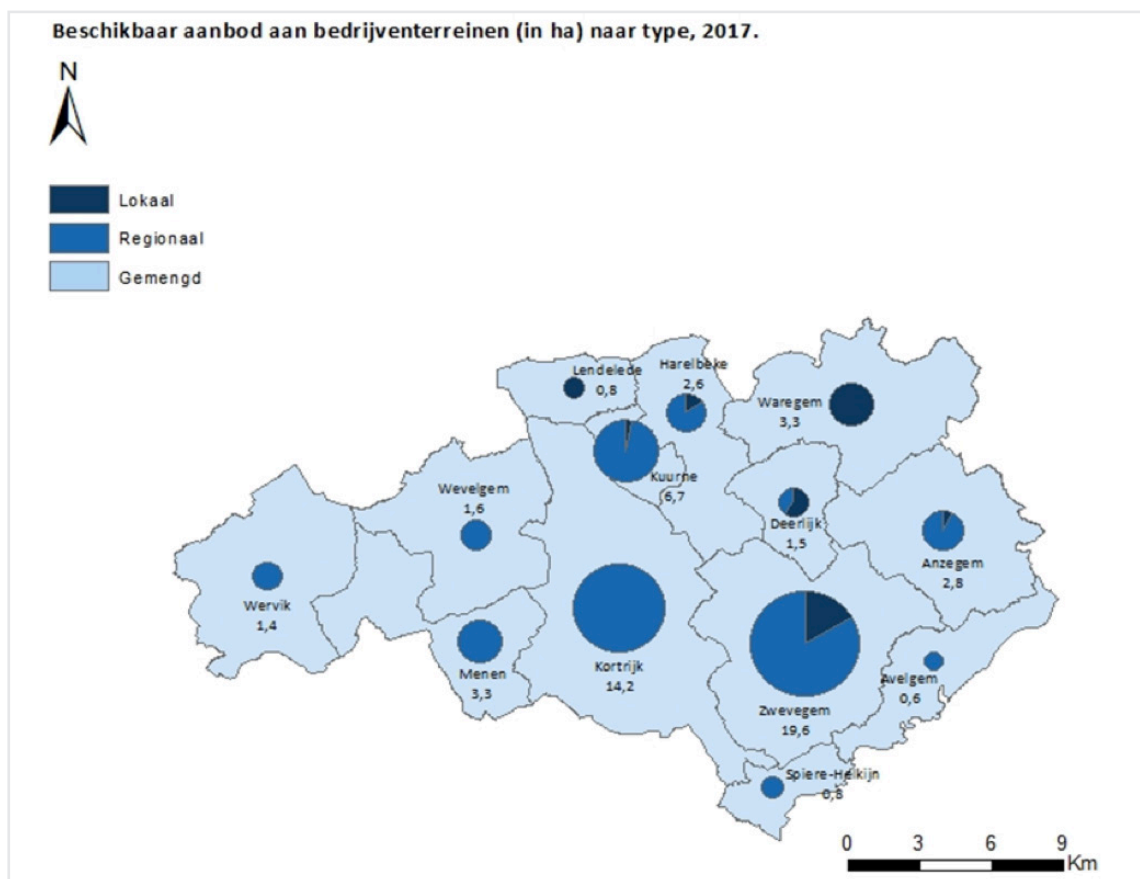
	2013	2017	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	82,8	59,2	-28,5%
West-Vlaanderen	225,0	181,0	-19,5%
Aandeel ZWVL in WVL	36,8%	32,7%	

Bron: Ruimtemonitor POM West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.3.1: Evolutie van het beschikbaar aanbod bedrijventerreinen (in ha) in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen, 2013-2017 (index 2013 = 100).



Bron: Ruimtemonitor POM West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.3.1: Beschikbaar aanbod aan bedrijventerreinen (in ha) naar type, 2017.

Bron: Ruimtemonitor POM West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 daalde het **beschikbaar aanbod aan bedrijventerreinen naar 59,2 ha** in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2013-2017 daalde het beschikbaar aanbod met -28,5% in Zuid-West-Vlaanderen, wat wijst op een sterkere daling dan -19,5% in West-Vlaanderen. Het aanbod in de regio maakt nu circa één derde uit van het West-Vlaamse aanbod.
- Binnen Zuid-West-Vlaanderen situeert zich het grootste aanbod in de gemeenten Zwevegem, Kortrijk en Kuurne. Zwevegem heeft binnen de regio het grootste aanbod regionale terreinen (16,4 ha) en bijna het grootste aanbod lokale terreinen (3,2 ha). In Waregem is het aanbod lokale terreinen nog net iets groter (3,3 ha). Kortrijk heeft het op één na grootste aanbod regionale terreinen (14,2 ha).

INDICATOREN VAN ECONOMISCHE ACTIVITEIT IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

In de periode 2006-2016 steeg het **aantal actieve ondernemingen met +19,8% naar 28.309 ondernemingen** in Zuid-West-Vlaanderen. Deze toename is even groot als +19,6% in West-Vlaanderen, maar ligt wel lager dan de toename met +24,9% van het aantal actieve ondernemingen in het Vlaams Gewest.

In 2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **oprichtingsratio** van 8,4%, een **stopzettingsratio** van 5,2%, een **nettogroeiratio** van 3,2% en een **turbulentieratio** van 13,7%.

De **turbulentieratio in het Vlaams Gewest ligt beduidend hoger** met 15,5%, omdat Zuid-West-Vlaanderen in de periode 2006-2016 gemiddeld 5,3% van de actieve ondernemingen telde in Vlaanderen, wat hoger ligt dan 4,8% van de oprichtingen en 4,9% van de stopzettingen van ondernemingen in het Vlaams Gewest.

Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen in West-Vlaanderen** in 2016 bedroeg 24,6% van alle actieve West-Vlaamse ondernemingen, 23,6% van alle opgerichte ondernemingen, 25,5% van alle stopgezette ondernemingen en 25,7% van de faillissementen.

In de periode 2006-2016 waren er in Zuid-West-Vlaanderen **2.444 faillissementen**, wat overeenkomt met 26,1% van het aantal faillissementen in West-Vlaanderen en met 4,2% in het Vlaams Gewest.

Er is een **relatief grote investeringsquote van 9,6%** in het arrondissement Kortrijk, die significant groter is dan 8,2% in West-Vlaanderen en 8,3% in het Vlaams Gewest.

In 2017 daalde het **beschikbaar aanbod aan bedrijventerreinen naar 59,2 ha** in Zuid-West-Vlaanderen.

KENNISECONOMIE EN INNOVATIE



// 5 KENNISECONOMIE EN INNOVATIE

5.1 LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING IN TECHNOLOGISCHE EN KENNISINTENSIEVE SECTOREN

Definities en leeswijzer:

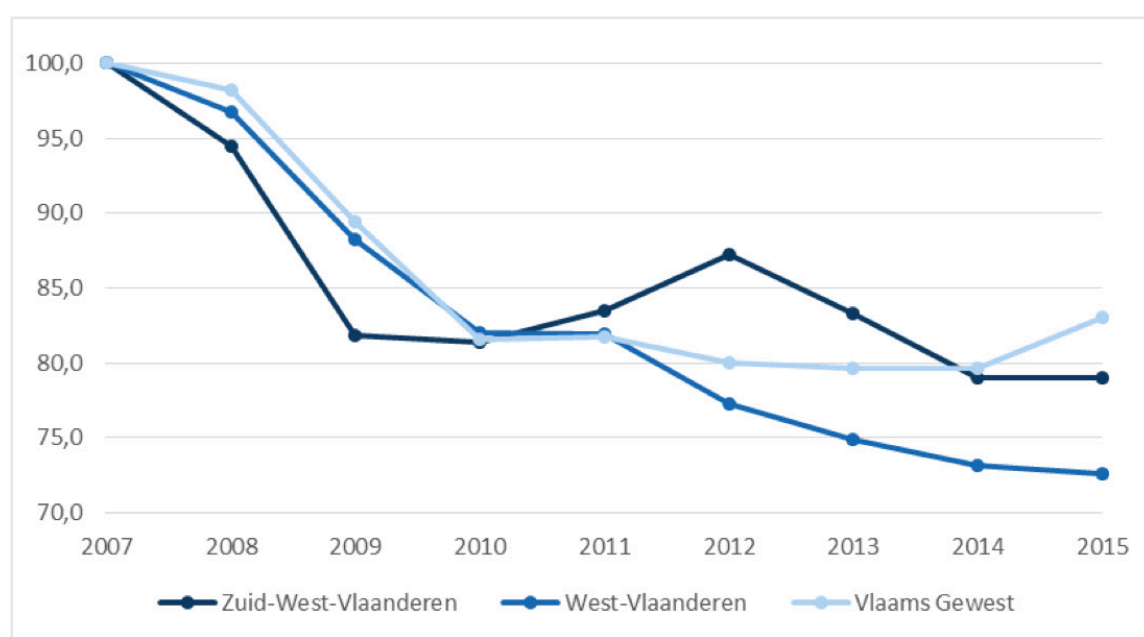
- **Hoogtechnologische industrie** (definitie Eurostat):
 - Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (nacebel 21)
 - Vervaardiging van informaticaproducten en elektronische en optische producten (nacebel 26)
- **Middelhoogtechnologische industrie** (definitie Eurostat):
 - Vervaardiging van chemische producten (nacebel 20)
 - Vervaardiging van elektrische apparatuur (nacebel 27)
 - Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (nacebel 28)
 - Vervaardiging van transportmiddelen (nacebel 29+30)
- **Hoogtechnologische kennisintensieve diensten** (definitie Eurostat):
 - Audiovisuele bedrijven (nacebel 59+60)
 - Telecommunicatie (nacebel 61)
 - Informatica (nacebel 62+63)
 - Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (nacebel 72)
- **Andere kennisintensieve diensten** (definitie Eurostat):
 - Vervoer over water (nacebel 50)
 - Luchtvaart (nacebel 51)
 - Uitgeverijen (nacebel 58)
 - Financiële activiteiten en verzekeringen (nacebel 64 t/m 66)
 - Rechtskundige, boekhoudkundige, bedrijfskundige en technische dienstverlening (nacebel 69 t/m 71)
 - Reclame en overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten (nacebel 73 t/m 75)
 - Terbeschikkingstelling van personeel (nacebel 78)
 - Beveiligings- en opsporingsdiensten (nacebel 80)
 - Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (nacebel 84)
 - Onderwijs (nacebel 85)
 - Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (nacebel 86 t/m 88)
 - Kunst, amusement en recreatie (nacebel 90 t/m 93)

Tabel 5.1.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de hoogtechnologische industrie in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007		2015		Evolutie
	HT industrie	% in totaal	HT industrie	% in totaal	HT industrie
Zuid-West-Vlaanderen	2.221	1,9%	1.754	1,5%	-21,0%
West-Vlaanderen	4.981	1,2%	3.616	0,9%	-27,4%
Vlaams Gewest	23.444	1,1%	19.470	0,9%	-17,0%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>44,6%</i>		<i>48,5%</i>		

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.1.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de hoogtechnologische industrie in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

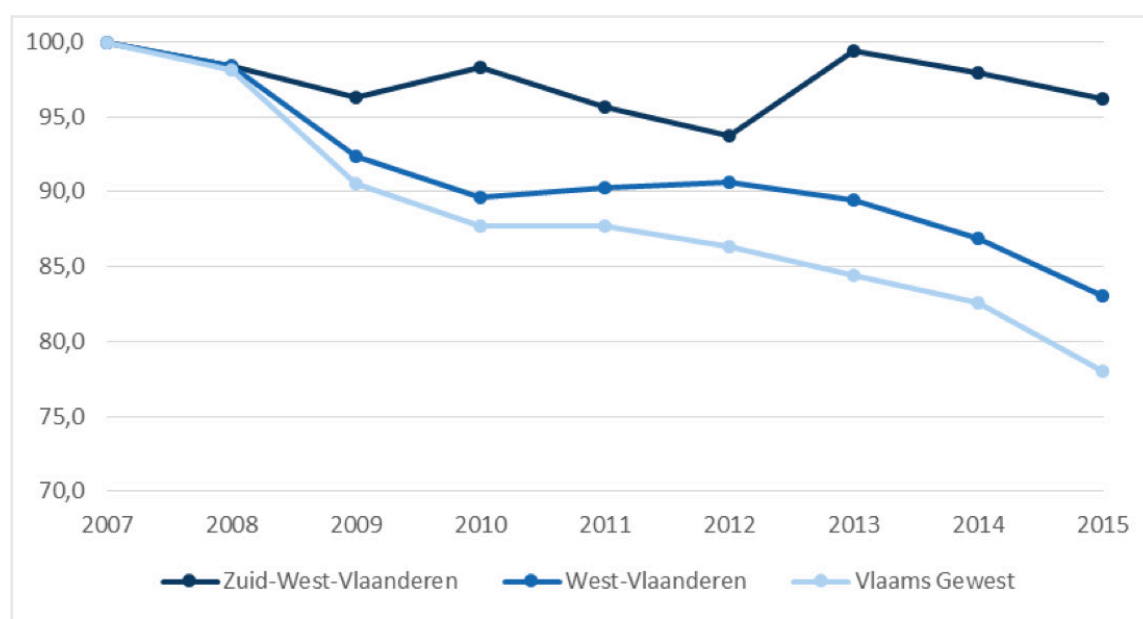
- In 2015 waren **1.754 personen als loontrekkende tewerkgesteld** in de hoogtechnologische industrie in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is de loontrekkende tewerkstelling in de hoogtechnologische industrie **sterk gedaald met -21,0%** in Zuid-West-Vlaanderen. De daling vertoonde zich nog sterker in West-Vlaanderen met -27,4%, en in het Vlaams Gewest bedroeg de daling -17,0%.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen de loontrekkende tewerkstelling in de hoogtechnologische industrie in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 gestegen van 44,6% naar 48,5%.

116 // **Tabel 5.1.2:** Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de middelhoogtechnologische industrie in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007		2015		Evolutie
	MHT industrie	% in totaal	MHT industrie	% in totaal	MHT industrie
Zuid-West-Vlaanderen	4.014	3,5%	3.862	3,3%	-3,8%
West-Vlaanderen	18.228	4,5%	15.133	3,7%	-17,0%
Vlaams Gewest	116.108	5,4%	90.550	4,1%	-22,0%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>22,0%</i>		<i>25,5%</i>		

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.1.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de middelhoogtechnologische industrie in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

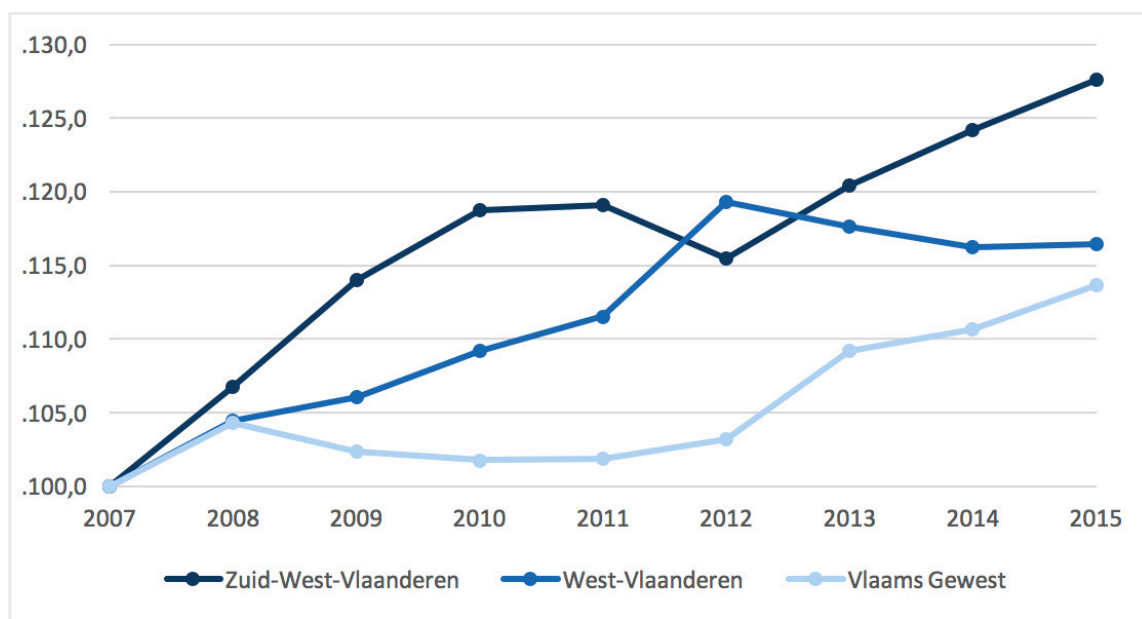
- In 2015 waren **3.862 personen als loontrekkende tewerkgesteld** in de middelhoogtechnologische industrie in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is de loontrekkende tewerkstelling in de middelhoogtechnologische industrie **gedaald met -3,8%** in Zuid-West-Vlaanderen. Deze daling van tewerkstelling ligt beduidend lager dan de daling met -17,0% in West-Vlaanderen en met -22,0% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen de loontrekkende tewerkstelling in de middelhoogtechnologische industrie in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 gestegen van 22,0% naar 25,5%.

Tabel 5.1.3: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007		2015		Evolutie
	HT KI diensten	% in totaal	HT KI diensten	% in totaal	HT KI diensten
Zuid-West-Vlaanderen	1.351	1,2%	1.724	1,5%	+27,6%
West-Vlaanderen	3.931	1,0%	4.578	1,1%	+16,5%
Vlaams Gewest	47.937	2,2%	54.476	2,5%	+13,6%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>34,4%</i>		<i>37,7%</i>		

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.1.3: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

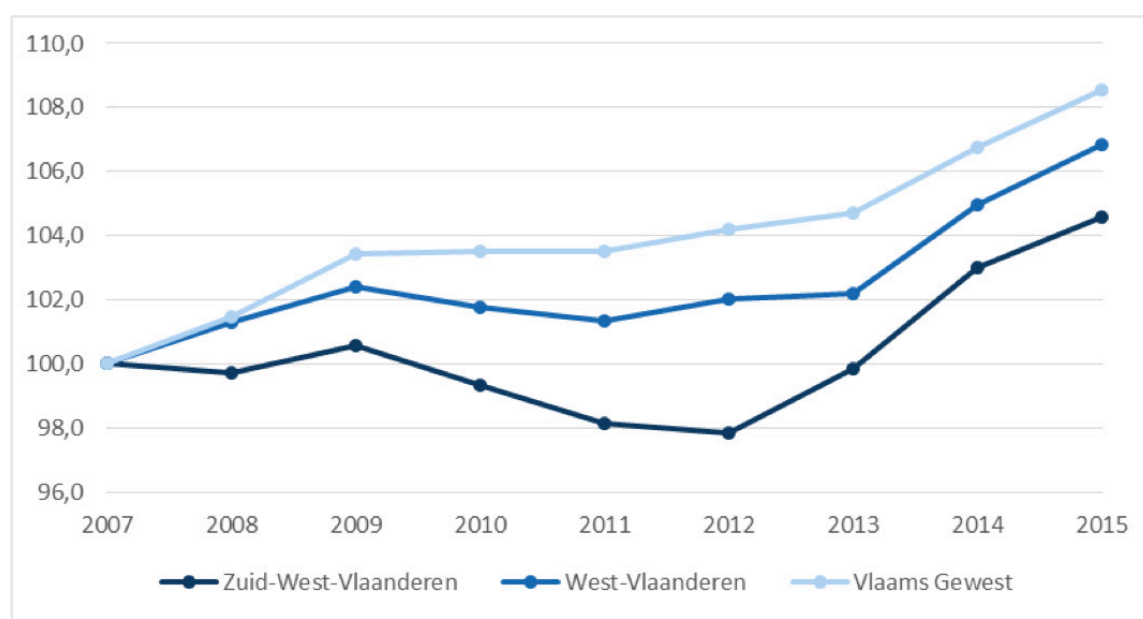
- In 2015 waren **1.724 personen als loontrekkende tewerkgesteld** in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is de loontrekkende tewerkstelling in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten **sterk gestegen met +27,6%**. Deze sterke toename van tewerkstelling ligt beduidend hoger dan de toename met +16,5% in West-Vlaanderen en met +13,6% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen de loontrekkende tewerkstelling in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 gestegen van 34,4% naar 37,7%.

118 // **Tabel 5.1.4:** Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de andere kennisintensieve diensten in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007		2015		Evolutie
	Andere KI diensten	% in totaal	Andere KI diensten	% in totaal	Andere KI diensten
Zuid-West-Vlaanderen	47.435	41,2%	49.600	42,8%	+4,6%
West-Vlaanderen	176.395	43,8%	188.456	45,7%	+6,8%
Vlaams Gewest	932.893	43,6%	1.012.817	45,6%	+8,6%
Aandeel ZWVL in WVL	26,9%		26,3%		

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.1.4: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de andere kennisintensieve diensten in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 waren **49.600 personen als loontrekkende tewerkgesteld** in de andere kennisintensieve diensten in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is de loontrekkende tewerkstelling in de andere kennisintensieve diensten **gestegen met +4,6%**. Deze toename van tewerkstelling ligt lager dan de toename met +6,8% in West-Vlaanderen en met +8,6% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen de loontrekkende tewerkstelling in de andere kennisintensieve diensten in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 licht gedaald van 26,9% naar 26,3%.

Definities en leeswijzer:

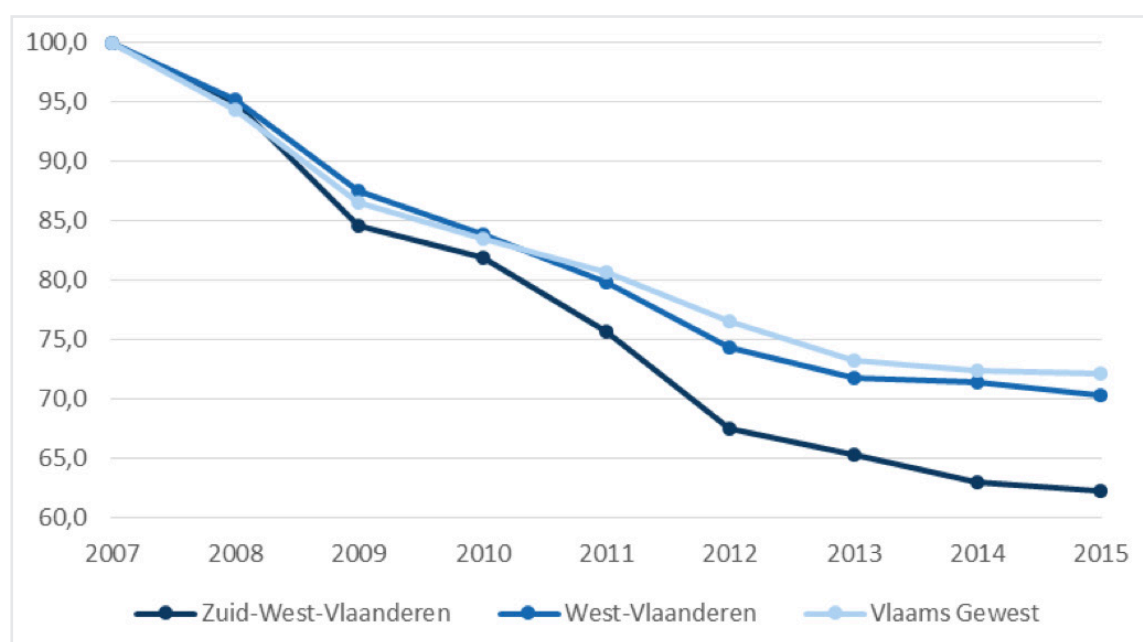
- **Fabriek voor de toekomst ‘Nieuwe materialen’ (definitie POM):**
 - Textiel (nacebel 13)
 - Kleding (nacebel 14)
 - Leer (nacebel 15)
 - Rubber en kunststof (nacebel 22)
- **Fabriek voor de toekomst ‘Voeding’ (definitie POM):**
 - Voeding (nacebel 10)
 - Drank (nacebel 11)
- **Fabriek voor de toekomst ‘Mechatronica incl. machinebouw’ (definitie FMTC):**
 - Vervaardiging van elektronische onderdelen en printplaten (nacebel 26.1)
 - Vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en –apparatuur (nacebel 26.5)
 - Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur (nacebel 26.6)
 - Vervaardiging van andere elektrische apparatuur (nacebel 27.9)
 - Machinebouw (nacebel 28)

120 // **Tabel 5.2.1:** Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007	2015	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	10.287	6.406	-37,7%
West-Vlaanderen	20.775	14.609	-29,7%
Vlaams Gewest	51.515	37.171	-27,8%
Aandeel ZWVL in WVL	49,5%	43,8%	

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.2.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

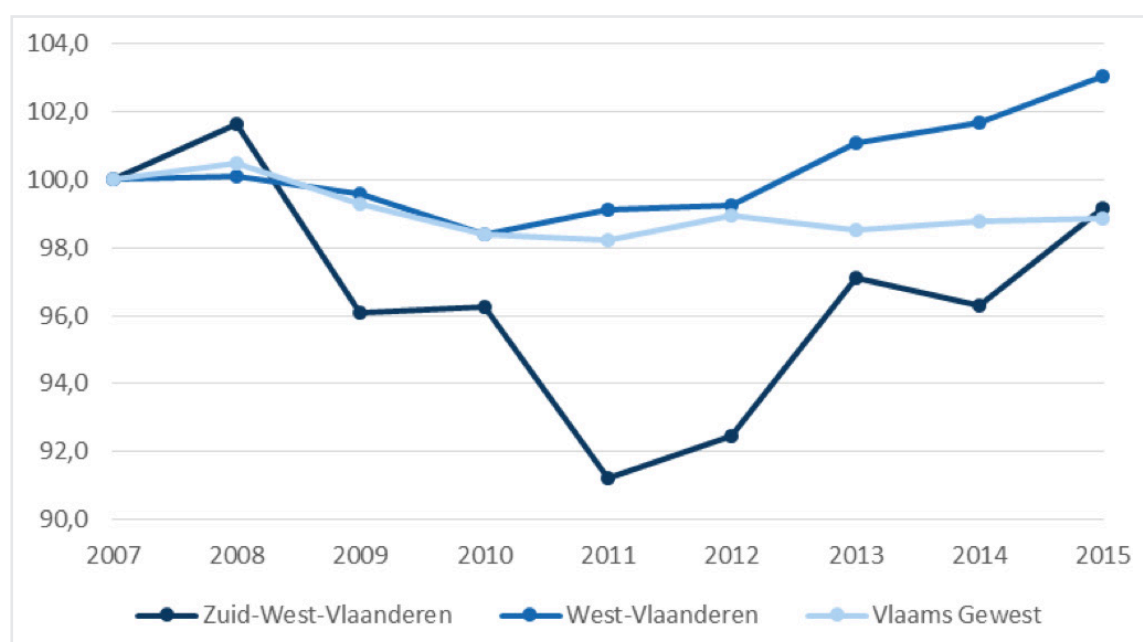
- In 2015 waren **6.406 personen als loontrekkende tewerkgesteld** in de fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is de loontrekkende tewerkstelling in de fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' **zeer sterk gedaald met -37,7%**. Deze sterke daling van tewerkstelling ligt in Zuid-West-Vlaanderen nog hoger dan de grote afname met -29,7% in West-Vlaanderen en met -27,8% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen de loontrekkende tewerkstelling in de fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 gedaald van 49,5% naar 43,8%.

Tabel 5.2.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in fabriek voor de toekomst 'Voeding' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007	2015	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	2.848	2.824	-0,8%
West-Vlaanderen	16.190	16.682	3,0%
Vlaams Gewest	63.053	62.341	-1,1%
Aandeel ZWVL in WVL	17,6%	16,9%	

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.2.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in fabriek voor de toekomst 'Voeding' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

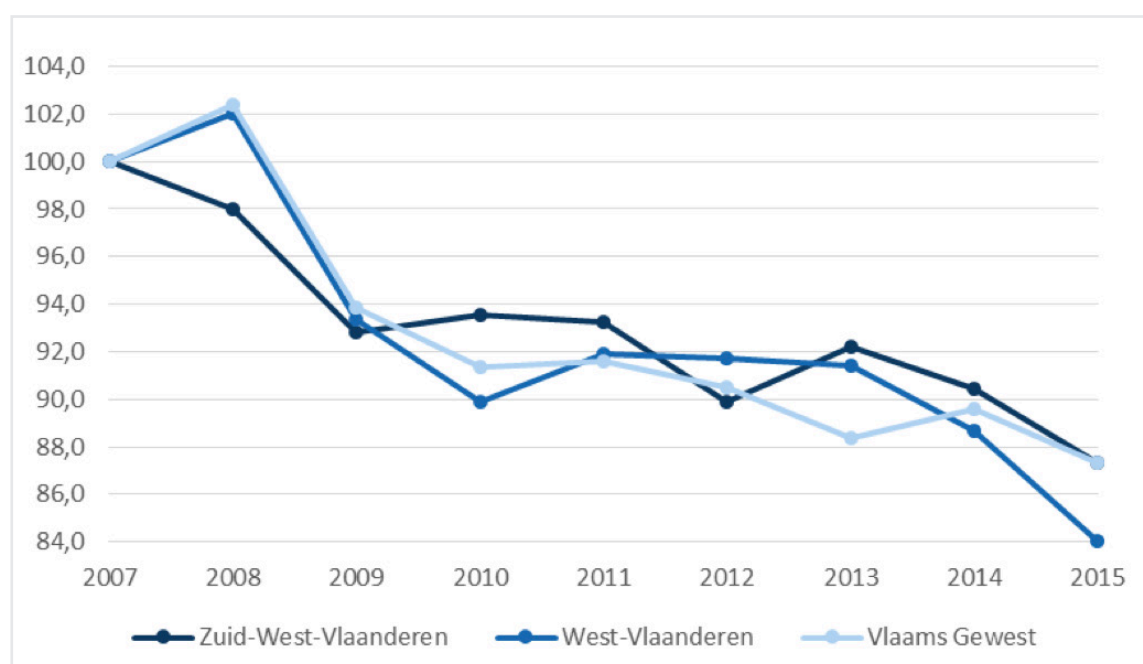
- In 2015 waren **2.824 personen als loontrekkende tewerkgesteld** in de fabriek voor de toekomst 'Voeding' in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is de loontrekkende tewerkstelling in de fabriek voor de toekomst 'Voeding' stabiel gebleven met een **lichte daling van -0,8%** in Zuid-West-Vlaanderen. De loontrekkende tewerkstelling in de fabriek voor de toekomst 'Voeding' is in West-Vlaanderen gestegen met +3,0% en in het Vlaams Gewest gedaald met -1,1%.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen de loontrekkende tewerkstelling in de fabriek voor de toekomst 'Voeding' in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 gedaald van 17,6% naar 16,9%.

122 // **Tabel 5.2.3:** Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in fabriek voor de toekomst 'Mechatronica (incl. machinebouw)' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007	2015	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	3.088	2.696	-12,7%
West-Vlaanderen	13.436	11.294	-15,9%
Vlaams Gewest	32.309	28.219	-12,7%
Aandeel ZWVL in WV	23,0%	23,9%	

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.2.3: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in fabriek voor de toekomst 'Mechatronica (incl. machinebouw)' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

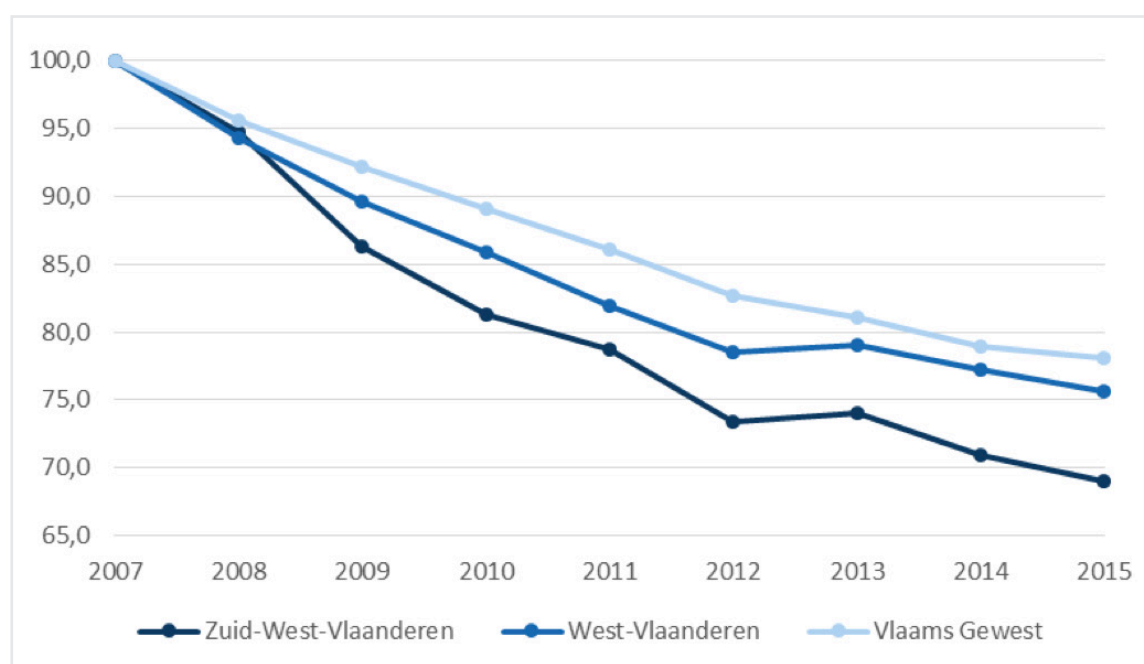
- In 2015 waren **2.696 personen als loontrekkende tewerkgesteld** in de fabriek voor de toekomst 'Mechatronica' in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is de loontrekkende tewerkstelling in de fabriek voor de toekomst 'Mechatronica' **sterk gedaald met -12,7%** in Zuid-West-Vlaanderen. De daling van loontrekkende tewerkstelling in de fabriek voor de toekomst 'Mechatronica' ligt in West-Vlaanderen nog hoger met -15,9% en is gelijklopend in het Vlaams Gewest met -12,7%.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen de loontrekkende tewerkstelling in de fabriek voor de toekomst 'Mechatronica' in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 licht gestegen van 23,0% naar 23,9%.

Tabel 5.2.4: Evolutie van de vestigingen in fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007	2015	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	320	221	-30,9%
West-Vlaanderen	615	465	-24,4%
Vlaams Gewest	1.497	1.169	-21,9%
Aandeel ZWVL in WVL	52,0%	47,5%	

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.2.4: Evolutie van de vestigingen in fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

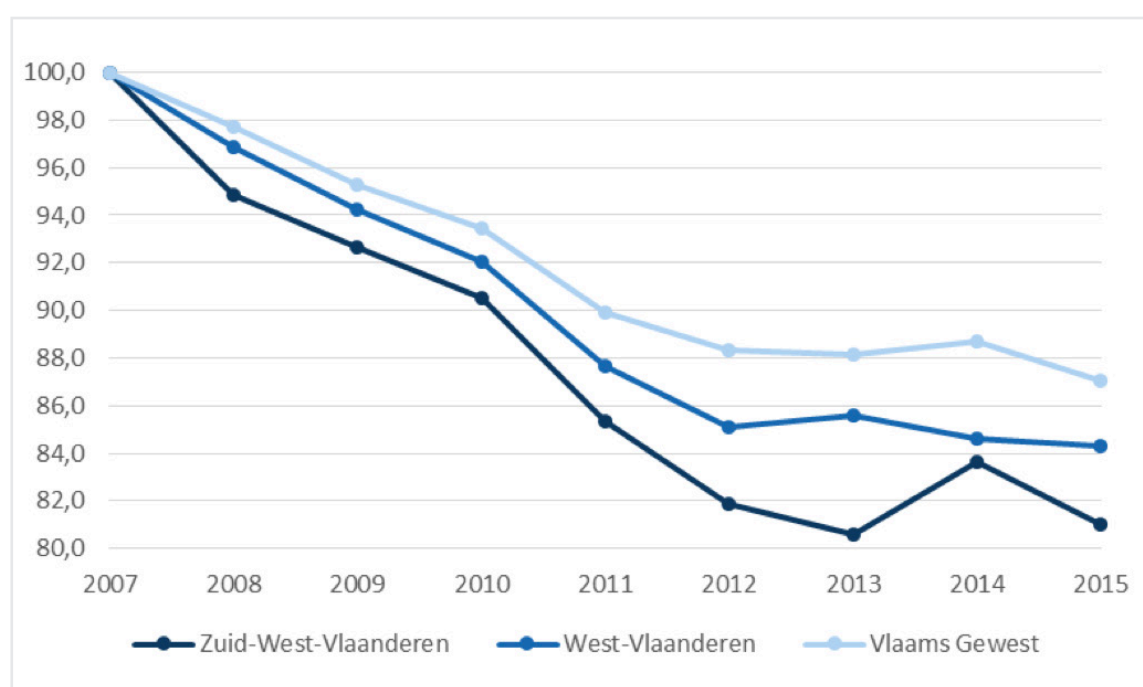
- In 2015 waren er **221 vestigingen** van de fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is het aantal vestigingen van de fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' **zeer sterk gedaald met -30,9%**. Deze sterke daling van het aantal vestigingen ligt in Zuid-West-Vlaanderen nog hoger dan de grote afname met -24,4% in West-Vlaanderen en de afname met -21,9% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen het aantal vestigingen van de fabriek voor de toekomst 'Nieuwe materialen' in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 gedaald van 52,0% naar 47,5%.

124 // **Tabel 5.2.5:** Evolutie van de vestigingen in fabriek voor de toekomst 'Voeding' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007	2015	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	232	188	-19,0%
West-Vlaanderen	1.020	860	-15,7%
Vlaams Gewest	3.778	3.289	-12,9%
Aandeel ZWVL in WVL	22,7%	21,9%	

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.2.5: Evolutie van de vestigingen in fabriek voor de toekomst 'Voeding' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

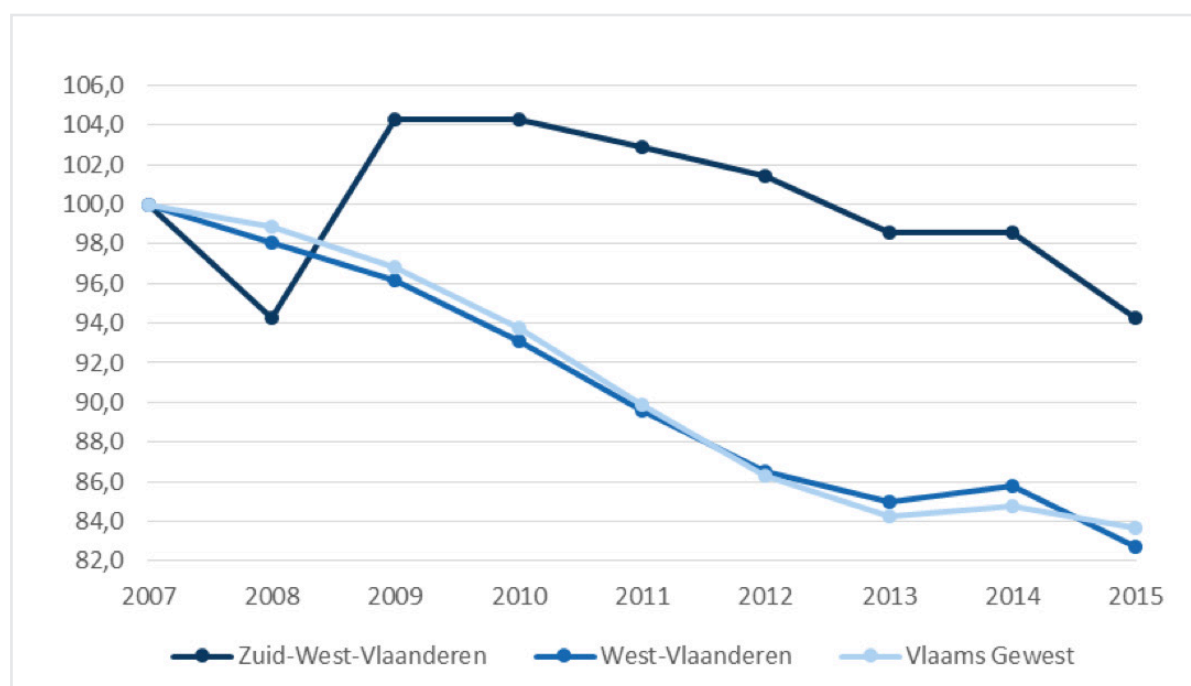
- In 2015 waren er **188 vestigingen van de fabriek voor de toekomst 'Voeding'** in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is het aantal vestigingen van de fabriek voor de toekomst 'Voeding' **sterk gedaald met -19,0%**. Deze sterke daling van het aantal vestigingen ligt in Zuid-West-Vlaanderen nog hoger dan de afname met -15,7% in West-Vlaanderen en met -12,9% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen het aantal vestigingen van de fabriek voor de toekomst 'Voeding' in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 licht gedaald van 22,7% naar 21,9%.

Tabel 5.2.6: Evolutie van de vestigingen in fabriek voor de toekomst 'Mechatronica (incl. machinebouw)' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007	2015	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	70	66	-5,7%
West-Vlaanderen	260	215	-17,3%
Vlaams Gewest	782	654	-16,4%
Aandeel ZWVL in WVL	26,9%	30,7%	

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.2.6: Evolutie van de vestigingen in fabriek voor de toekomst 'Mechatronica (incl. machinebouw)' in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015 (index 2007 = 100).



Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 waren er **66 vestigingen van de fabriek voor de toekomst 'Mechatronica'** in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 is het aantal vestigingen van de fabriek voor de toekomst 'Mechatronica' **gedaald met -5,7%** in Zuid-West-Vlaanderen. Deze daling van het aantal vestigingen vertoont zich nog veel sterker in West-Vlaanderen met een daling van -17,3% en in het Vlaams Gewest met een daling van -16,4%.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen het aantal vestigingen van de fabriek voor de toekomst 'Mechatronica' in West-Vlaanderen is in de periode 2007-2015 gestegen van 26,9% naar 30,7%.

Definities en leeswijzer:

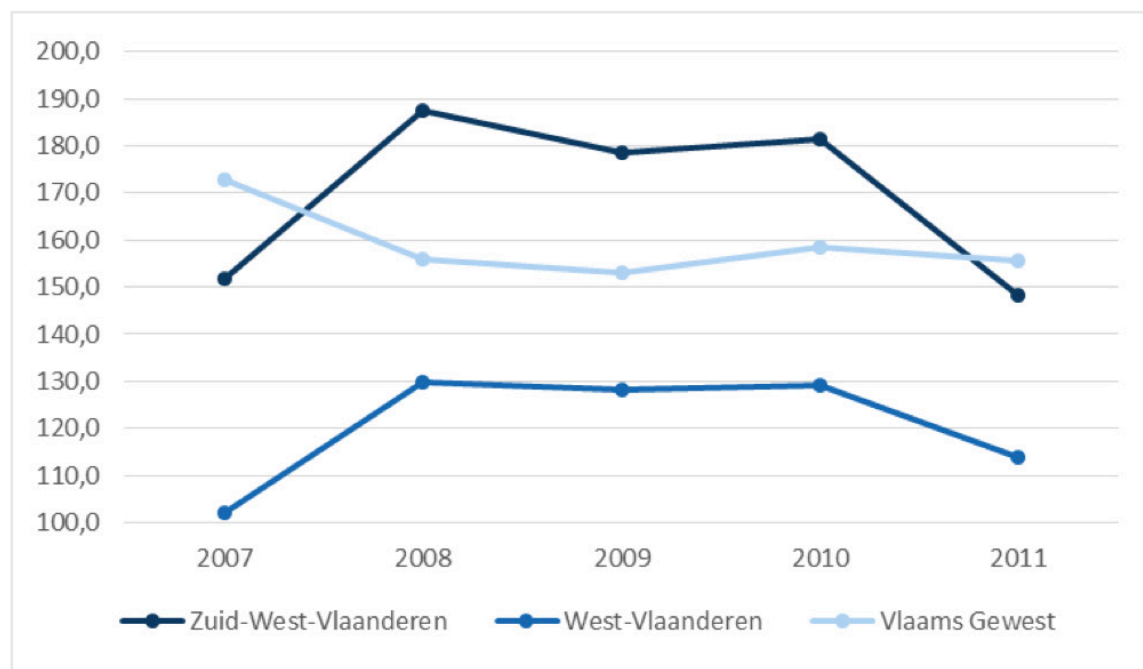
- **Patentaanvragen:** Om uitvinders in staat te stellen in meerdere landen tegelijk een patent te verkrijgen, werd in Europa het European Patent Office (EPO) opgericht. Daar kan men in één van drie talen (Frans, Duits, Engels) patenten aanvragen voor alle of een deel van de lidstaten. Indien het patent wordt goedgekeurd, heeft de uitvinder het exclusieve recht om anderen te verbieden zijn uitvinding toe te passen.
- Het **begrip O&O-personeel** heeft betrekking op alle personeelsleden die rechtstreeks (onderzoekers) of onrechtstreeks (dienstverlening) betrokken zijn bij O&O. O&O-personeel kan worden onderverdeeld in (1) onderzoekers, (2) technici en (3) andere ondersteunende personeelsleden zoals O&O-managers en bedienden.

Tabel 5.3.1: Evolutie van het aantal patentaanvragen bij het EPO per miljoen inwoners in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2011.

	2007	2011	Evolutie
Arr. Kortrijk	151,6	148,2	-2,3%
West-Vlaanderen	102,0	114,0	11,7%
Vlaams Gewest	172,8	155,7	-9,9%

Bron: Eurostat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.3.1: Evolutie van het aantal patentaanvragen bij het EPO per miljoen inwoners in het arrondissement Kortrijk, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2011.



Bron: Eurostat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 5.3.2: Evolutie van het O&O-personeel in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007	2015	Evolutie
West-Vlaanderen	4.355	6.494	+49,1%
Vlaams Gewest	48.884	70.035	+43,3%
<i>Aandeel ZWVL in WV</i>	<i>8,9%</i>	<i>9,3%</i>	

Bron: Eurostat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.3.3: Evolutie van het aantal onderzoekers in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2015.

	2007	2015	Evolutie
West-Vlaanderen	2.106	3.579	+69,9%
Vlaams Gewest	29.130	44.453	+52,6%
<i>Aandeel ZWVL in WV</i>	<i>7,2%</i>	<i>8,1%</i>	

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2011 bedroeg het aantal patentaanvragen in het arrondissement per miljoen inwoners 148,2 en lag hiermee tussen de 114,0 aanvragen in West-vlaanderen en 155,7 aanvragen in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2011-2007 is het aantal patentaanvragen in de regio gedaald met -2,3% terwijl er in West-Vlaanderen een stijging van +11,7% was en in het Vlaams Gewest een daling van -9,9%.
- In 2015 waren er **6.494 O&O-personeelsleden** en **3.579 onderzoekers actief** in West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2015 stegen het aantal O&O-personeelsleden met +49,1% en het aantal onderzoekers met +69,9% in West-Vlaanderen. Dit wijst op een snellere groei dan in het Vlaams Gewest.
- Het **West-Vlaams aandeel van 9,3% van de O&O-personeelsleden** en **van 8,1% van de onderzoekers** in het Vlaams Gewest is licht toegenomen in de periode 2007-2015, maar blijft zeer beperkt binnen het Vlaams Gewest.
- Uitgedrukt ten opzichte van de totale loontrekkende tewerkstelling is 1,6% van de loontrekkende tewerkstelling in West-Vlaanderen O&O-personeel. In het Vlaams Gewest bedraagt dat 3,2%.

KENNISECONOMIE EN INNOVATIE IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

Zuid-West-Vlaanderen heeft een **grote tewerkstelling in de technologische en kennisintensieve sectoren**. In 2015 zijn er in totaal 1.754 loontrekkenden tewerkgesteld in de hoogtechnologische industrie, 3.862 loontrekkenden in de middelhoogtechnologische industrie, 1.724 in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten en 49.600 in andere kennisintensieve diensten.

De hoog- en middelhoogtechnologische industrie en de hoogtechnologische kennisintensieve diensten samen maken **6,5% uit van de loontrekkende tewerkstelling in Zuid-West-Vlaanderen**, wat meer is dan 5,5% in West-Vlaanderen en iets minder is dan 6,8% in het Vlaams Gewest.

In de periode 2007-2015 is de loontrekkende tewerkstelling in de hoogtechnologische industrie sterk gedaald met -21,0% in Zuid-West-Vlaanderen, daar waar de tewerkstelling in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten sterk gestegen is met +27,6%, wat kan wijzen op een **verschuiving van de tewerkstelling binnen de hoogtechnologische sector**.

Voor de **middelhoogtechnologische industrie kon zich sterk handhaven** in Zuid-West-Vlaanderen in de periode 2007-2015 met een relatief beperkte daling van -3,8% in de tewerkstelling in vergelijking met de sterke daling van -17,0% in West-Vlaanderen en -22,0% in het Vlaams Gewest.

De **kennisintensieve diensten groeiden** in dezelfde periode. De groei was met +27,6% sterker in Zuid-West-Vlaanderen dan in West-Vlaanderen en Vlaanderen wat de hoogtechnologische kennisintensieve diensten betreft. De andere kennisintensieve diensten groeiden met +4,6% evenwel minder sterk in Zuid-West-Vlaanderen.

Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** in de loontrekkende tewerkstelling in West-Vlaanderen in 2015 bedraagt 48,5% in de hoogtechnologische industrie, 25,5% in de middelhoogtechnologische industrie, 37,7% in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten, en 26,3% in de andere kennisintensieve diensten.

Alle fabrieken voor de toekomst werden in de periode 2007-2015 geconfronteerd met een aanzienlijke **daling van de tewerkstelling en van het aantal vestigingen** in Zuid-West-Vlaanderen. Enkel de tewerkstelling binnen de FvT 'Voeding' bleef status quo, en enkel in de FvT 'Mechatronica' was de afname van het aantal vestigingen kleiner dan in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest.

Voor de **grote specialisatie van de FvT 'Nieuwe materialen'** in Zuid-West-Vlaanderen is opvallend. Ondanks een sterke daling, situeert zich nog steeds 43,8% van de West-Vlaamse loontrekkende tewerkstelling en 47,5% van het aantal vestigingen in deze FvT in Zuid-West-Vlaanderen.

Opmerkelijk bij de fabrieken voor de toekomst is dat het **Zuid-West-Vlaams aandeel in West-Vlaanderen inzake vestigingen groter is** dan inzake tewerkstelling. Dit betekent dat de vestigingen gemiddeld kleiner in omvang zijn dan in de rest van West-Vlaanderen.

Het **West-Vlaams aandeel van 9,3% van de O&O-personeelsleden en van 8,1% van de onderzoekers** in het Vlaams Gewest is licht toegenomen in de periode 2007-2015, maar blijft zeer beperkt binnen het Vlaams Gewest.

ONDERWIJS EN OPLEIDING



// 6 ONDERWIJS EN OPLEIDING

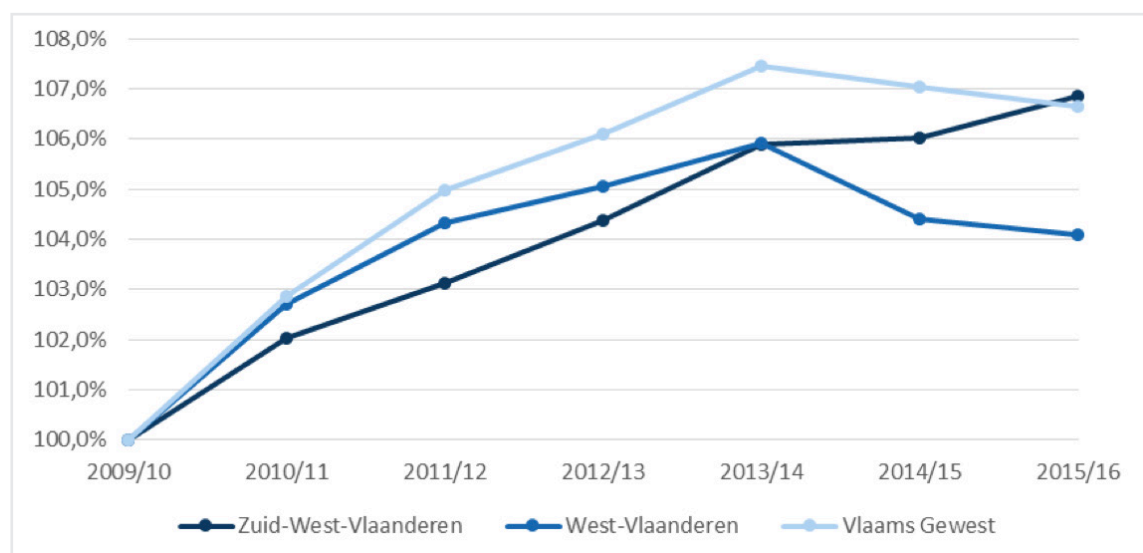
6.1 KLEUTERONDERWIJS

Tabel 6.1.1: Evolutie van het aantal leerlingen kleuteronderwijs naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2009/2010 - schooljaar 2015/2016.

	2009/10	2015/16	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	11.402	12.185	6,9%
West-Vlaanderen	41.475	43.168	4,1%
Vlaams Gewest	238.910	254.768	6,6%
<i>Aandeel ZWVL in WVL</i>	<i>27,5%</i>	<i>28,2%</i>	

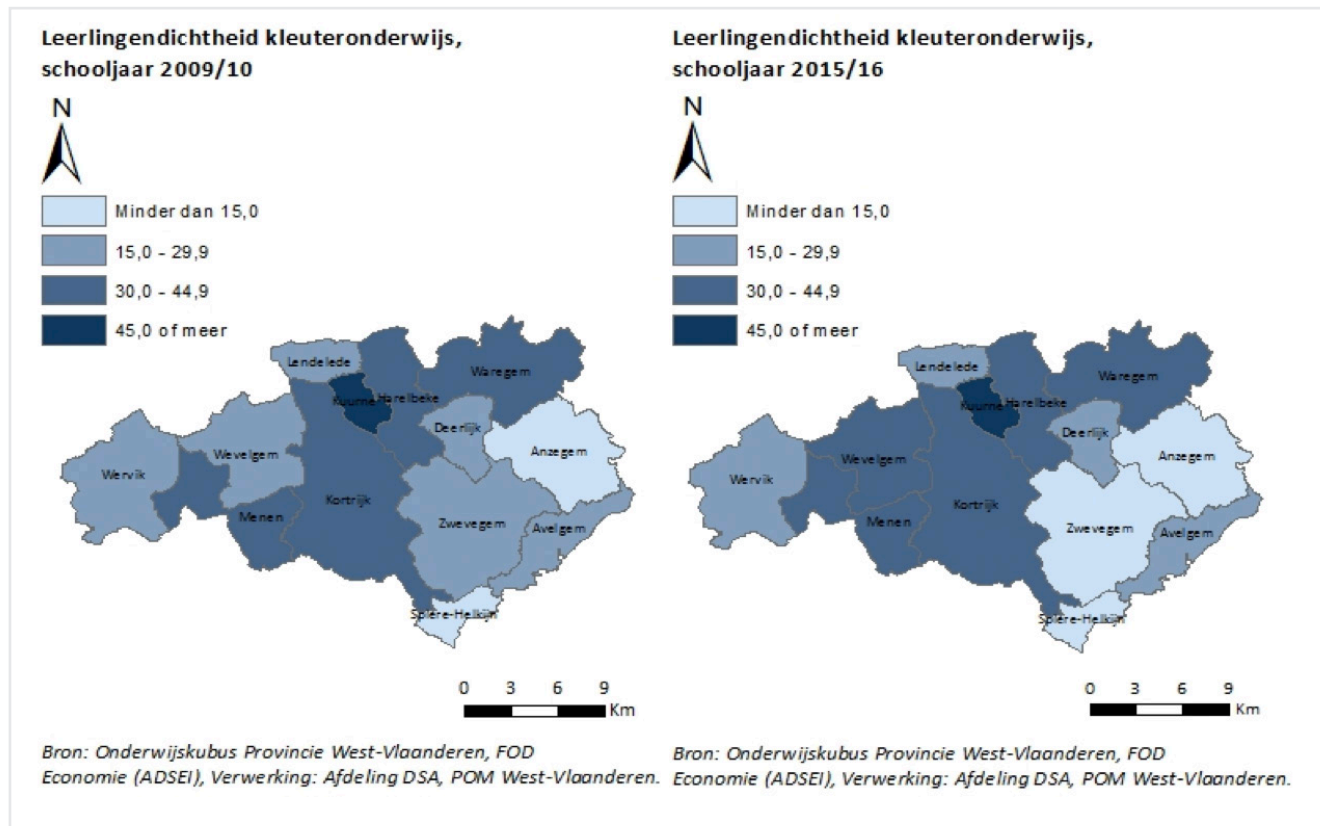
Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.1.1: Evolutie van het aantal leerlingen kleuteronderwijs naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2009/10 - schooljaar 2015/16 (index schooljaar 2009/2010 = 100).



Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 6.1.1: Evolutie van de leerlingendichtheid (per km²) in het kleuteronderwijs naar woonplaats in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, schooljaren 2009/2010 - schooljaren 2015/2016.



VASTSTELLINGEN

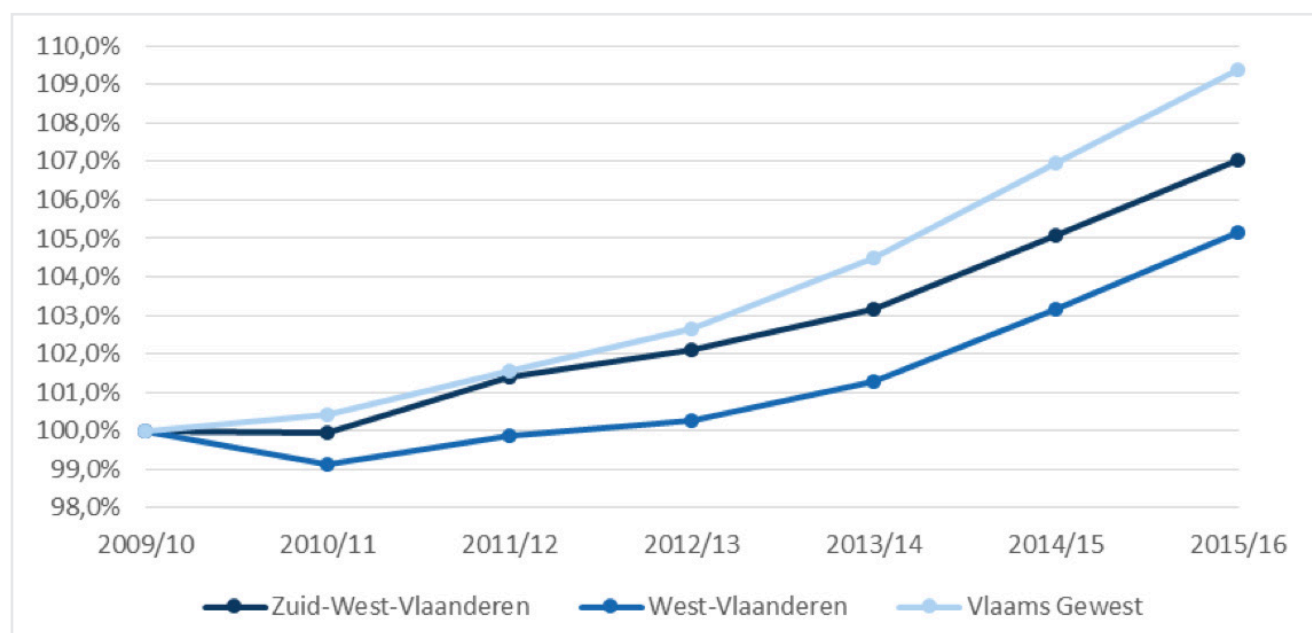
- In het schooljaar 2015/2016 waren er **12.185 leerlingen kleuteronderwijs** woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2009/2010 - 2015/2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **stijging van +6,9%** van het aantal leerlingen in het kleuteronderwijs, wat hoger ligt dan de toename van +4,1% in West-Vlaanderen en in dezelfde lijn ligt als de toename van +6,6% in het Vlaams Gewest. In West-Vlaanderen en in mindere mate in het Vlaams Gewest was er een terugval vanaf 2013/2014.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen het aantal leerlingen kleuteronderwijs in West-Vlaanderen is in de periode 2009/2010 - 2015/2016 gestegen van 27,5% naar 28,2%.
- Op de kaarten zien we een afname van de leerlingendichtheid in het kleuteronderwijs in Anzegem en Zwevegem tussen de schooljaren 2009/2010 en 2015/2016. Er was ook een lichte afname in Wervik. De grootste toenames zien we cijfermatig in Harelbeke, Kuurne en Kortrijk.

Tabel 6.2.1: Evolutie van het aantal leerlingen basisonderwijs naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2009/2010 - schooljaar 2015/2016.

	2009/10	2015/16	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	18.706	20.025	7,1%
West-Vlaanderen	69.941	73.553	5,2%
Vlaams Gewest	391.013	427.708	9,4%
Aandeel ZWVL in WVL	26,7%	27,2%	

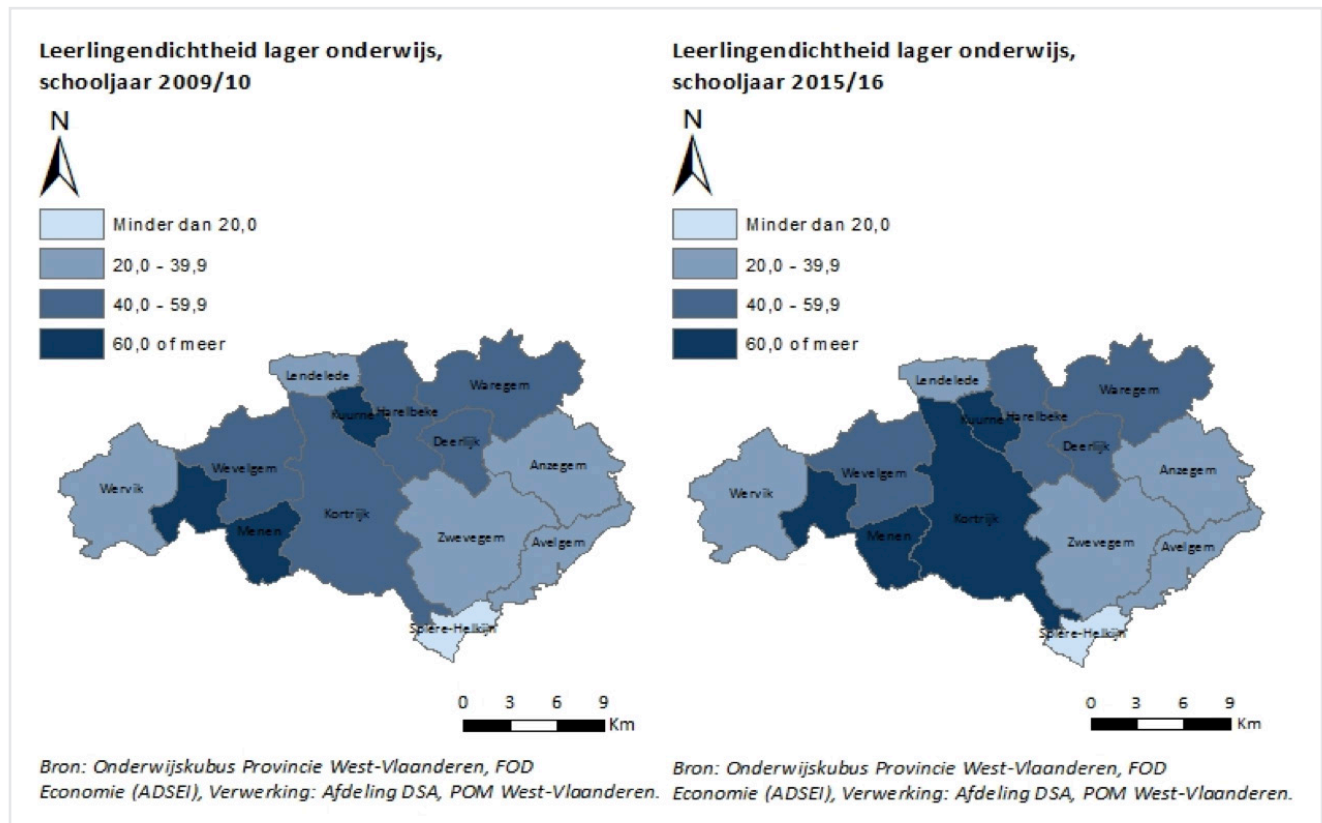
Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.2.1: Evolutie van het aantal leerlingen basisonderwijs naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2009/2010 - schooljaar 2015/2016 (index schooljaar 2009/2010 = 100).



Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 6.2.1: Evolutie van de leerlingendichtheid (per km²) in het basisonderwijs naar woonplaats in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, schooljaren 2009/2010 - 2015/2016.



VASTSTELLINGEN

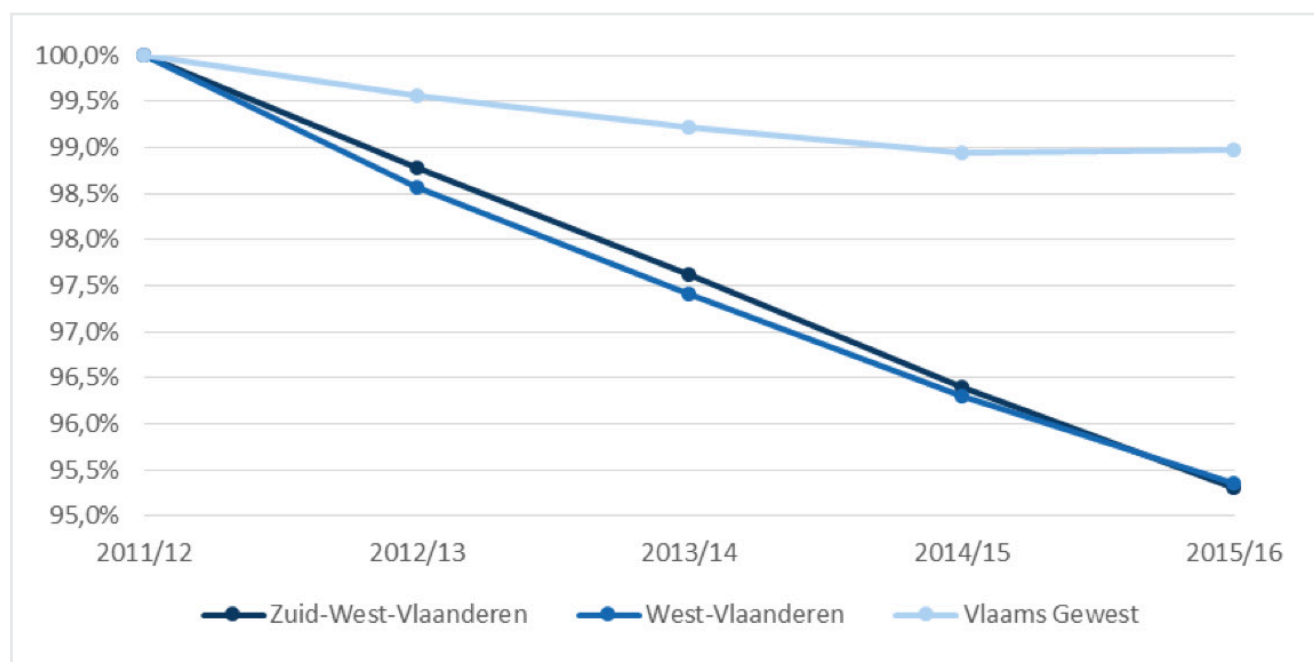
- In het schooljaar 2015/2016 waren er **20.025 leerlingen basisonderwijs** woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2009/2010 - 2015/2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **stijging van +7,1%** van het aantal leerlingen in het basisonderwijs, wat hoger ligt dan de toename van +5,2% in West-Vlaanderen, maar lager ligt als de toename van +9,4% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen het aantal leerlingen basisonderwijs in West-Vlaanderen is in de periode 2009/2010 - 2015/2016 gestegen van 26,7% naar 27,2%.
- Niet te zien op de kaart, maar in Wevelgem en Spiere-Helkijn nam de **leerlingendichtheid** in het basisonderwijs licht af tussen de schooljaren 2009/2010 en 2015-2016. In Kortrijk en Kuurne waren de grootste toenames.

Tabel 6.3.1: Evolutie van het aantal leerlingen secundair onderwijs naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2006/2007 - schooljaar 2015/2016.

	2006/07	2011/12	2015/16	Evolutie		
				2006/07- 2011/12	2011/12- 2015/16	2006/07- 2015/16
Zuid-West-Vlaanderen	22.353	21.165	20.173	-5,3%	-4,7%	-9,8%
West-Vlaanderen	84.892	80.169	76.441	-5,6%	-4,7%	-10,0%
Vlaams Gewest	n.b.	431.036	426.595	n.b.	-1,0%	n.b.
Aandeel ZWVL in WVL	26,3%	26,4%	26,4%			

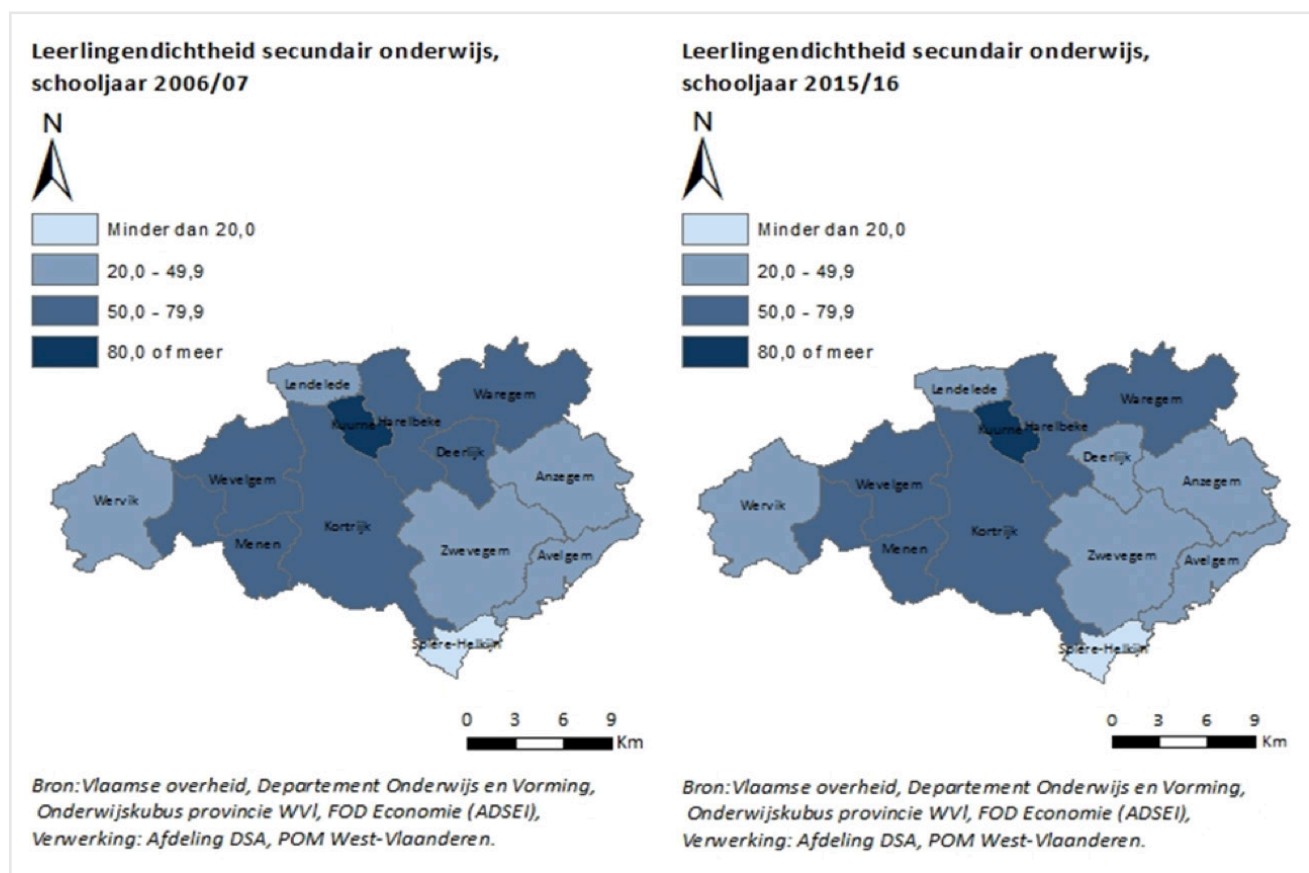
Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.3.1: Evolutie van het aantal leerlingen secundair onderwijs naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2011/2012 - schooljaar 2015/2016 (index schooljaar 2011/2012 = 100).



Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 6.3.1: Evolutie van de leerlingendichtheid (per km²) in het secundair naar woonplaats in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, schooljaren 2006/2007 - 2015/2016.

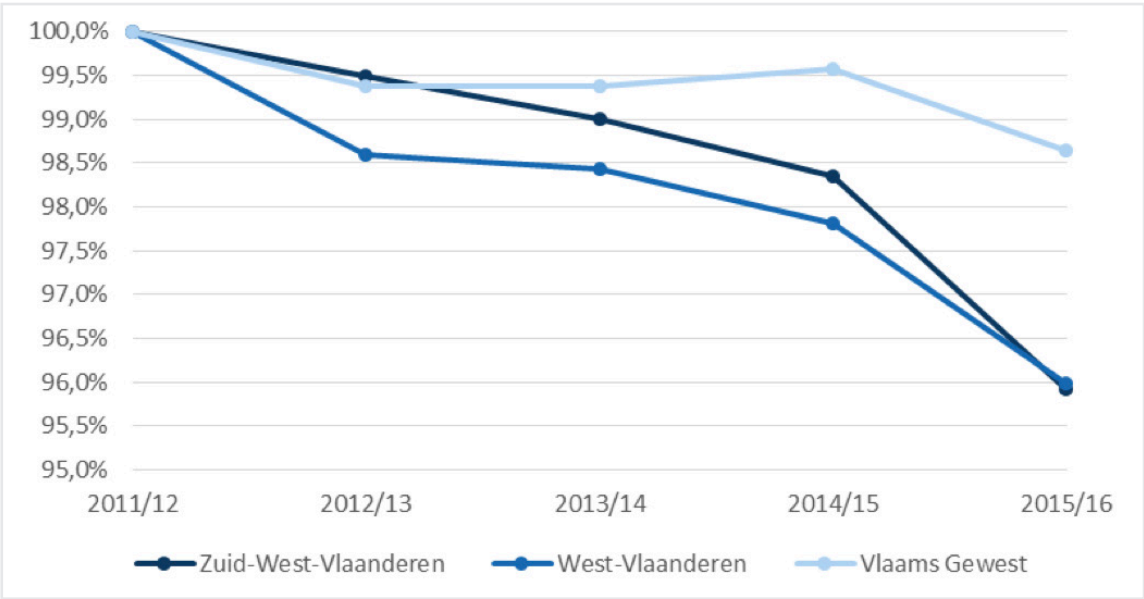


Tabel 6.3.2: Evolutie van het aantal leerlingen secundair onderwijs in BSO en TSO naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2006/2007 - schooljaar 2015/2016.

	2006/07	2011/12	2015/16	Evolutie		
				2006/07-2011/12	2011/12-2015/16	2006/07-2015/16
Zuid-West-Vlaanderen	9.047	8.611	8.259	-4,8%	-4,1%	-8,7%
West-Vlaanderen	34.881	32.527	31.223	-6,7%	-4,0%	-10,5%
Vlaams Gewest	n.b.	165.253	163.007	n.b.	-1,4%	n.b.
Aandeel ZWVL in WVL	25,9%	26,5%	26,5%			

Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

138 // **Figuur 6.3.2:** Evolutie van het aantal leerlingen secundair onderwijs in BSO en TSO naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2011/2012 - schooljaar 2015/2016 (index schooljaar 2011/2012 = 100).



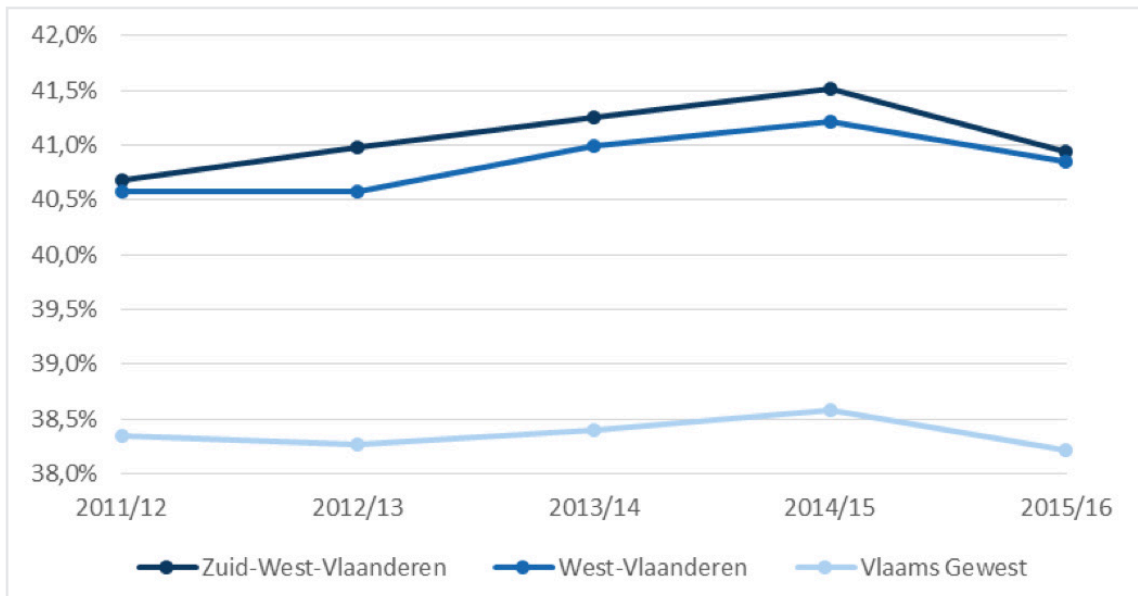
Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 6.3.3: Evolutie van het aandeel leerlingen secundair onderwijs in BSO en TSO naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2006/2007 - schooljaar 2015/2016.

				Evolutie		
	2006/07	2011/12	2015/16	2006/07-2011/12	2011/12-2015/16	2006/07-2015/16
Zuid-West-Vlaanderen	40,5%	40,7%	40,9%	0,5%	0,6%	1,2%
West-Vlaanderen	41,1%	40,6%	40,8%	-1,3%	0,7%	-0,6%
Vlaams Gewest	n.b.	38,3%	38,2%	n.b.	-0,3%	n.b.

Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.3.3: Evolutie van het aandeel leerlingen secundair onderwijs in BSO en TSO naar woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, schooljaar 2006/2007 - schooljaar 2015/2016.



Bron: Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming, Onderwijskubus provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

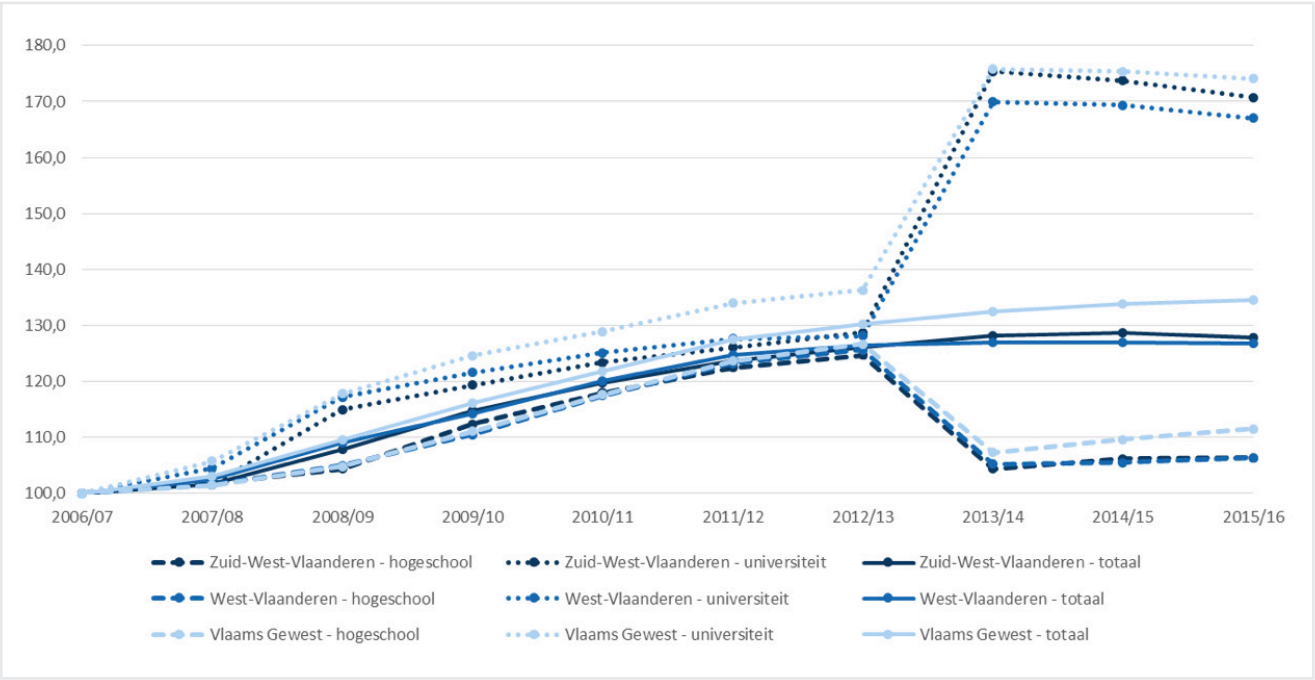
- In het schooljaar 2015/2016 waren er **in totaal 20.173 leerlingen secundair onderwijs** woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen. Daarvan volgden er 8.259 leerlingen secundair onderwijs in BSO en TSO.
- In de periode 2006/2007 - 2015/2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **sterke daling van -9,8%** van het totaal aantal leerlingen in het secundair onderwijs, wat in dezelfde lijn ligt als de daling van -10,0% in West-Vlaanderen.
- Het aantal leerlingen in het totale secundaire onderwijs, maar ook in de richtingen BSO/TSO daalde in Vlaanderen beduidend minder dan in Zuid-West-Vlaanderen en in West-Vlaanderen. Deze grotere afnames in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen corresponderen met een grotere afname van de bevolking op middelbare schoolleeftijd in vergelijking met de afnames in Vlaanderen.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen het totaal aantal leerlingen secundair onderwijs in West-Vlaanderen is in de periode 2006/2007 - 2015/2016 constant gebleven op 26,4%.
- In het Vlaams Gewest ligt het **aandeel van 38,2% leerlingen in secundair onderwijs BSO en TSO in het Vlaams Gewest opmerkelijk lager** in vergelijking met 40,9% in Zuid-West-Vlaanderen en 40,8% in West-Vlaanderen. Het aandeel van BSO/TSO bleek licht stijgend de laatste jaren, maar kende een lichte daling in het schooljaar 2015/16.
- Op de gemeentelijke kaart blijkt elke gemeente zich in dezelfde categorie te bevinden qua leerlingendichtheid in schooljaar 2006/07 en schooljaar 2015/16. Toch worden alle gemeenten, met uitzondering van Spiere-Helkijn, Anzegem en Avelgem, met een afname geconfronteerd.

Tabel 6.4.1: Evolutie van het aantal inschrijvingen hoger onderwijs naar soort en woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, academiejaar 2006/2007 - academiejaar 2015/2016 (a).

	2006/07			2015/16			Evolutie		
	Hoge-school	Univer-siteit	Totaal HO	Hoge-school	Univer-siteit	Totaal HO	Hoge-school	Univer-siteit	Totaal HO
Zuid-West-Vlaanderen	5.283	2.651	7.934	5.621	4.526	10.147	+6,4%	+70,7%	+27,9%
West-Vlaanderen	19.472	9.871	29.343	20.713	16.489	37.202	+6,4%	+67,0%	+26,8%
Vlaams Gewest	99.550	57.786	157.336	111.030	100.576	211.606	+11,5%	+74,0%	+34,5%
Aandeel ZWVL in WV	27,1%	26,9%	27,0%	27,1%	27,4%	27,3%			

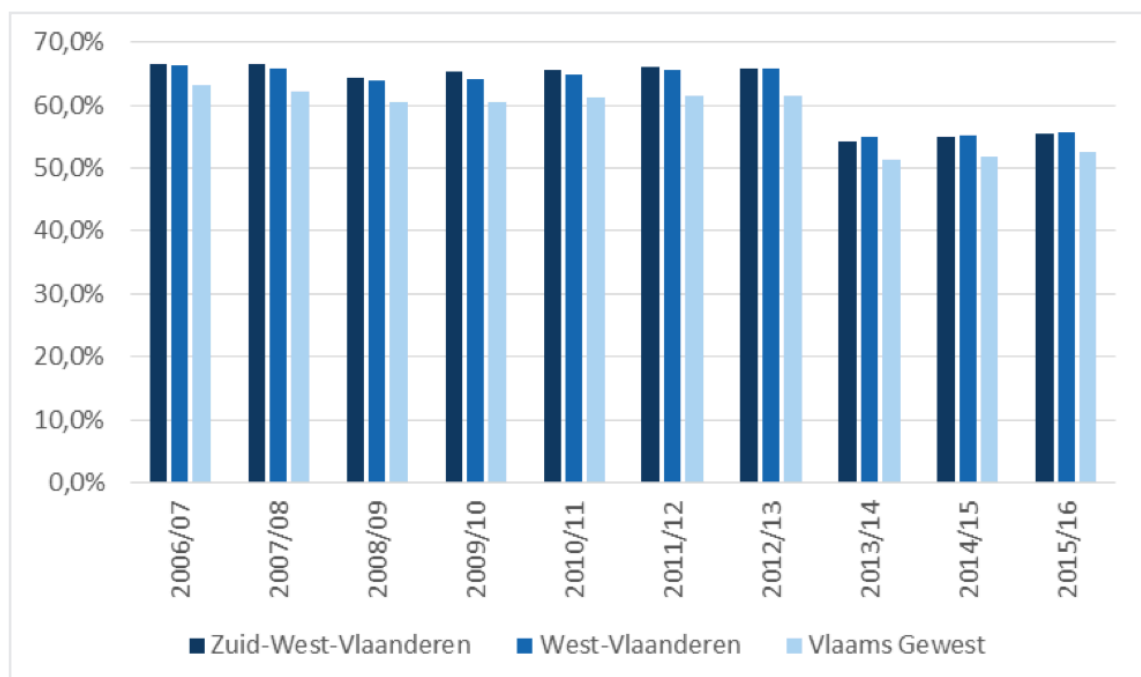
(a) Door de hervorming van het hoger onderwijs was er in het academiejaar 2013/14 een belangrijke verschuiving van hogeschool naar universitair onderwijs.
Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.4.1: Evolutie van het aantal inschrijvingen hoger onderwijs naar soort en woonplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, academiejaar 2006/2007 - academiejaar 2015/2016 (index academiejaar 2006/2007 = 100) (a).



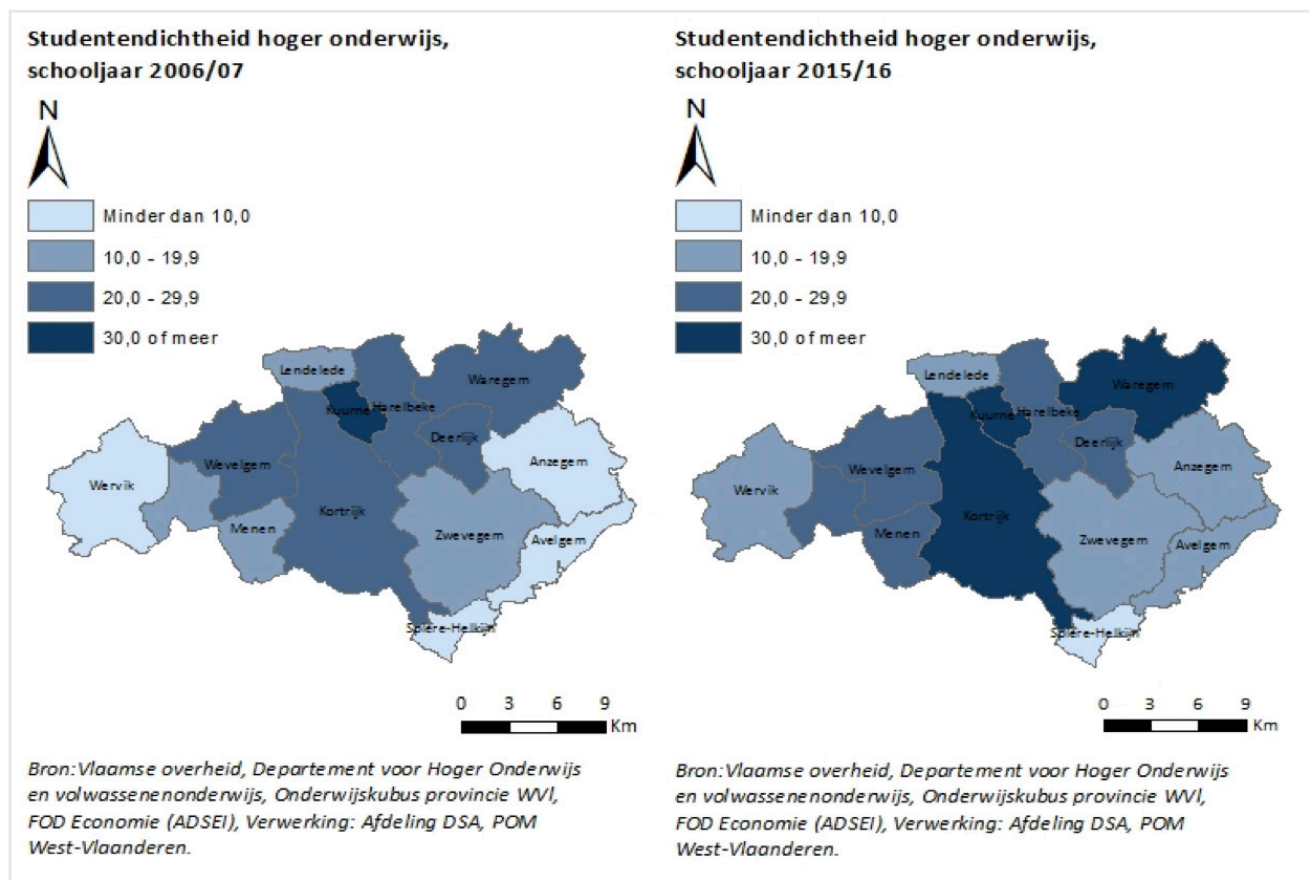
(a) Door de hervorming van het hoger onderwijs was er in het academiejaar 2013/2014 een belangrijke verschuiving van hogeschool naar universitair onderwijs.
Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.4.2: Evolutie van het aandeel inschrijvingen aan hogescholen in totaal aantal inschrijvingen naar woonplaats, academiejaar 2006/2007 - academiejaar 2015/2016.



(a) Door de hervorming van het hoger onderwijs was er in het academiejaar 2013/2014 een belangrijke verschuiving van hogeschool naar universitair onderwijs.

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.



VASTSTELLINGEN

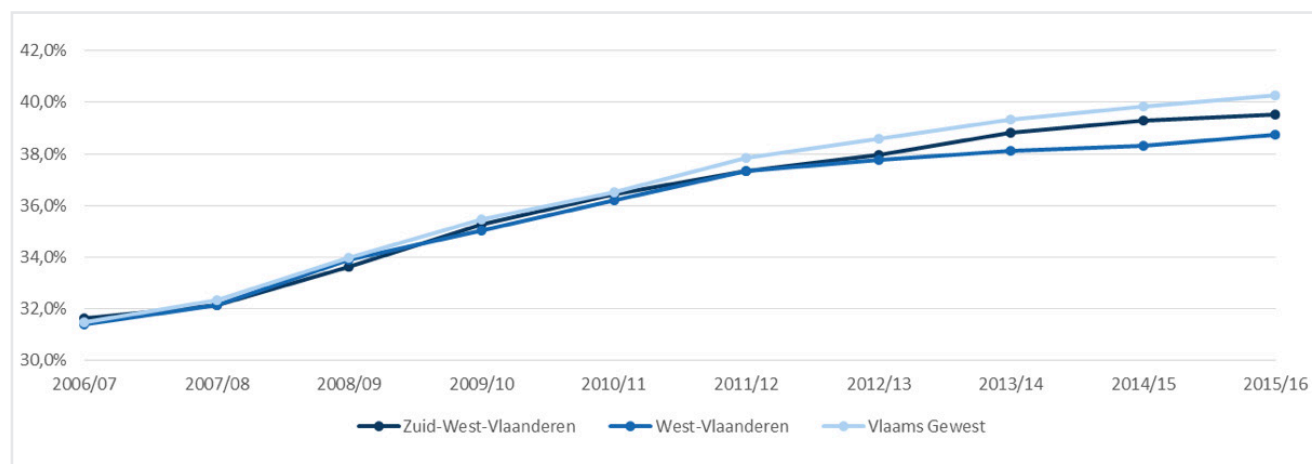
- In het academiejaar 2015/2016 waren er in totaal **10.147 studenten hoger onderwijs** woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen, waarvan er 5.621 een hogeschoolopleiding en 4.526 een universitaire opleiding volgden.
- In de periode 2006/2007 - 2015/2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **stijging van +27,9%** van het aantal studenten hoger onderwijs, wat hoger ligt dan de toename van +26,8% in West-Vlaanderen, maar lager ligt dan de toename van +34,5% in het Vlaams Gewest.
- Vanaf het academiejaar 2013/2014 was er door de hervorming van het hoger onderwijs (met onder meer de inkanteling van ingenieursopleidingen binnen universiteiten) een belangrijke verschuiving en een directe toename van het aantal studenten bij de universiteiten.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen het aantal studenten hoger onderwijs in West-Vlaanderen is in de periode 2006/2007 - 2015/2016 gestegen van 27,0% naar 27,3%.
- De **studentendichtheid** neemt in elke gemeente toe tussen 2006/2007 en 2015/2016, met uitzondering van een status quo voor Spiere-Helkijn. Op de kaarten is vast te stellen dat meerdere gemeenten door de toename van de studentendichtheid van klasse verhogen.

Tabel 6.4.2: Evolutie van het aandeel inschrijvingen hoger onderwijs naar woonplaats in de bevolking van 18 tot 24 jaar in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, academiejaar 2006/2007 - academiejaar 2015/2016.

	2006/07	2015/16	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	31,6%	39,5%	+25,0%
West-Vlaanderen	31,4%	38,7%	+23,4%
Vlaams Gewest	31,5%	40,3%	+28,0%

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.4.3: Evolutie van het aandeel inschrijvingen hoger onderwijs naar woonplaats in de bevolking van 18 tot 24 jaar in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, academiejaar 2006/2007 - academiejaar 2015/2016.



Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

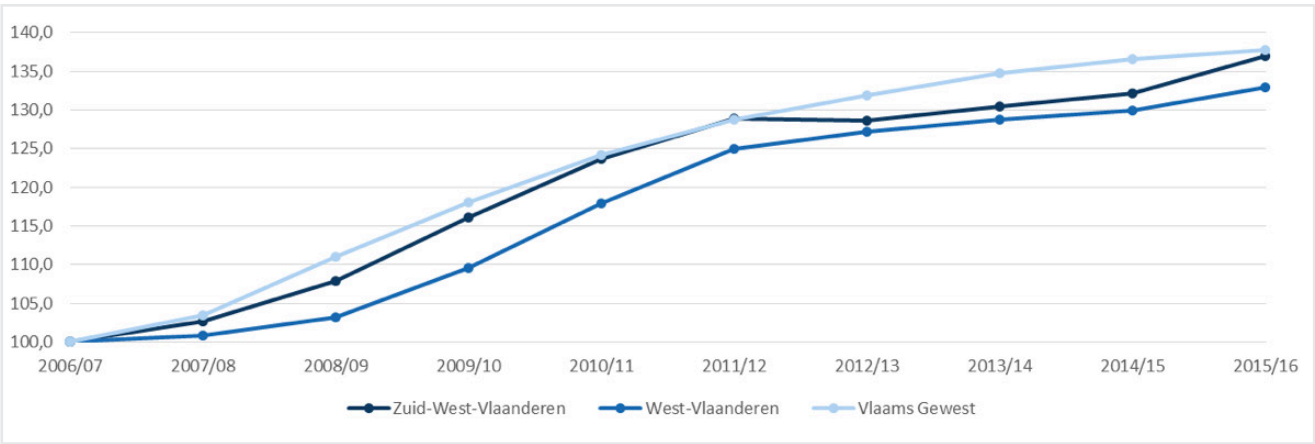
- In de periode 2006/2007 - 2015/2016 is het **aandeel inschrijvingen hoger onderwijs** van studenten woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen gestegen met +25,0%, wat hoger ligt dan de toename van +23,4% in West-Vlaanderen, maar lager ligt dan de toename van +28,0% in het Vlaams Gewest.
- De **participatiegraad** bij de Zuid-West-Vlaamse hogeschoolstudenten ligt met 39,5% in 2015/2016 ook tussen die van 38,7% in West-Vlaanderen en 40,3% in het Vlaams Gewest.

144 // **Tabel 6.4.3:** Evolutie van het aantal inschrijvingen hoger onderwijs naar studieplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, academiejaar 2006/2007 - academiejaar 2015/2016.

	2006/07	2015/16	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	7.015	9.611	+37,0%
West-Vlaanderen	14.640	19.454	+32,9%
Vlaams Gewest	145.554	200.582	+37,8%
Aandeel ZWVL in WVL	47,9%	49,4%	

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.4.4: Evolutie van het aantal inschrijvingen hoger onderwijs naar studieplaats in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, academiejaar 2006/2007 - academiejaar 2015/2016 (index academiejaar 2006/2007 = 100).



Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In het academiejaar 2015/2016 waren er in totaal **9.611 studenten hoger onderwijs** ingeschreven met een studieplaats in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2006/2007 - 2015/2016 is het **aantal inschrijvingen hoger onderwijs** met studieplaats in Zuid-West-Vlaanderen sterk gestegen met +37,0%, wat hoger ligt dan de toename van +32,9% in West-Vlaanderen, maar net iets lager ligt dan de gemiddelde toename van +37,8% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** binnen het totaal aantal inschrijvingen hoger onderwijs in West-Vlaanderen is in de periode 2006/2007 - 2015/2016 gestegen van 47,9% naar 49,4%, wat betekent dat bijna de helft van de inschrijvingen in het West-Vlaamse hoger onderwijs zich situeert in Zuid-West-Vlaanderen.

Tabel 6.4.4: Evolutie van de instroom van studenten hoger onderwijs in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen, academiejaren 2006/2007 - 2015/2016 (a) (b).

		2006/07		2015/16		Evolutie	
		In a.c.	In %	In a.c.	In %	In a.c.	In %
Zuid-West-Vlaanderen	Hogeschool	3.708	61,4%	5.216	67,4%	+40,7%	+9,8%
	Universiteit	563	57,9%	1.110	59,4%	+97,2%	+2,7%
	Totaal HO	4.271	60,9%	6.326	65,8%	+48,1%	+8,1%
West-Vlaanderen	Hogeschool	2.638	19,3%	4.463	26,0%	+69,2%	+34,7%
	Universiteit	72	7,4%	357	15,6%	+395,8%	+110,9%
	Totaal HO	2.710	18,5%	4.820	24,8%	+77,9%	+33,8%

(a) Door de hervorming van het hoger onderwijs was er in het academiejaar 2013/2014 een belangrijke verschuiving van hogeschool naar universitair onderwijs.

(b) Instroom in a.c. = aantal studenten dat buiten (Zuid-)West-Vlaanderen woont en studeert in (Zuid-)West-Vlaanderen.

Instroom in % = aandeel studenten dat buiten (Zuid-)West-Vlaanderen woont en studeert in (Zuid-)West-Vlaanderen t.o.v. totaal aantal studenten dat in (Zuid-)West-Vlaanderen studeert.

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 6.4.5: Evolutie van de uitstroom van studenten hoger onderwijs in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen, academiejaren 2006/2007 - 2015/2016 (a) (b).

		2006/07		2015/16		Evolutie	
		In a.c.	In %	In a.c.	In %	In a.c.	In %
Zuid-West-Vlaanderen	Hogeschool	2.949	55,8%	3.094	55,0%	+4,9%	-1,4%
	Universiteit	2.241	84,5%	3.768	83,3%	+68,1%	-1,5%
	Totaal HO	5.190	65,4%	6.862	67,6%	+32,2%	+3,4%
West-Vlaanderen	Hogeschool	8.443	43,4%	8.007	38,7%	-5,2%	-10,8%
	Universiteit	8.970	90,9%	14.558	88,3%	+62,3%	-2,8%
	Totaal HO	17.413	59,3%	22.565	60,7%	+29,6%	+2,2%

(a) Door de hervorming van het hoger onderwijs was er in het academiejaar 2013/2014 een belangrijke verschuiving van hogeschool naar universitair onderwijs.

(b) Uitstroom in a.c. = aantal studenten dat buiten (Zuid-)West-Vlaanderen studeert en woont in (Zuid-)West-Vlaanderen.

Uitstroom in % = aandeel studenten dat buiten (Zuid-)West-Vlaanderen studeert en woont in (Zuid-)West-Vlaanderen t.o.v. totaal aantal studenten dat in (Zuid-)West-Vlaanderen woont.

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

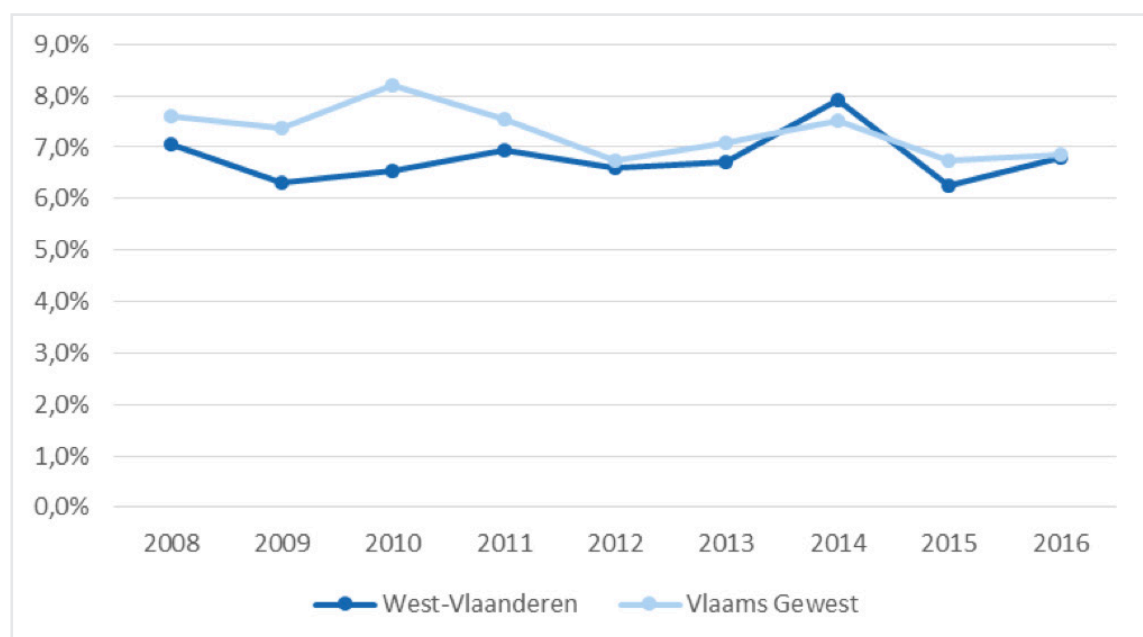
- In het academiejaar 2015/2016 waren er **6.326 studenten** ofwel 65,8% van de studenten hoger onderwijs **woonachtig buiten Zuid-West-Vlaanderen**. Omgekeerd gingen **6.862 studenten** ofwel 67,6% van de Zuid-West-Vlaamse studenten hoger onderwijs **buiten de regio studeren**.
- In de periode 2006/2007 - 2015/2016 steeg de **instroom** met +8,1% van studenten hoger onderwijs die van buiten de regio naar Zuid-West-Vlaanderen komen studeren. De **uitstroom** van Zuid-West-Vlaamse studenten naar andere regio's nam in deze periode ook toe met +3,4%.
- Het instroompercentage van 24,8% voor West-Vlaanderen ligt veel lager. Slechts een kwart van de studenten komt van buiten de provincie in West-Vlaanderen studeren, maar het percentage neemt wel duidelijk toe. Het uitstroompercentage van 60,7% van de West-Vlaamse studenten die buiten de provincie studeren ligt ook iets lager in vergelijking met Zuid-West-Vlaanderen.

Tabel 6.5.1: Evolutie van het aandeel 25-64-jarigen dat deelneemt aan levenslang leren in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2008-2016.

	2008	2016	Evolutie
West-Vlaanderen	7,0%	6,8%	-3,7%
Vlaams Gewest	7,6%	6,9%	-9,8%

Bron: FOD Economie (ADSEI), EAK, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.5.1: Evolutie van het aandeel 25-64-jarigen dat deelneemt aan levenslang leren in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2008-2016.



Bron: FOD Economie (ADSEI), EAK, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 nam **6,8%** van het aantal 25-64-jarigen deel aan levenslang leren in West-Vlaanderen, wat op hetzelfde niveau ligt als 6,9% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2008-2016 was er een **daling van -3,7%** van het aantal 25-64-jarigen dat deelnam aan levenslang leren in West-Vlaanderen, wat lager ligt dan de daling met -9,8% in het Vlaams Gewest.
- In de periode april 2016-maart 2017 waren er in West-Vlaanderen **58.503 cursisten** ingeschreven in de centra voor het volwassenenonderwijs en **8.501 cursisten** ingeschreven in de centra voor basiseducatie. Naargelang de duurtijd van de opleiding kunnen sommige cursisten in deze periode meerdere opleidingen gevolgd hebben.
- In het cursusjaar 2016-2017 namen **9.866 cursisten** deel aan de opleidingen bij Syntra West.
- In 2017 namen **10.140 cursisten** deel aan een VDAB-opleiding in West-Vlaanderen, waarvan 6.239 werkzoekenden en 3.901 werkenden.
- In 2017 werden er door VDAB **2228 Individuele Beroepsopleidingen (IBO)** voor werkzoekenden afgesloten in West-Vlaanderen.

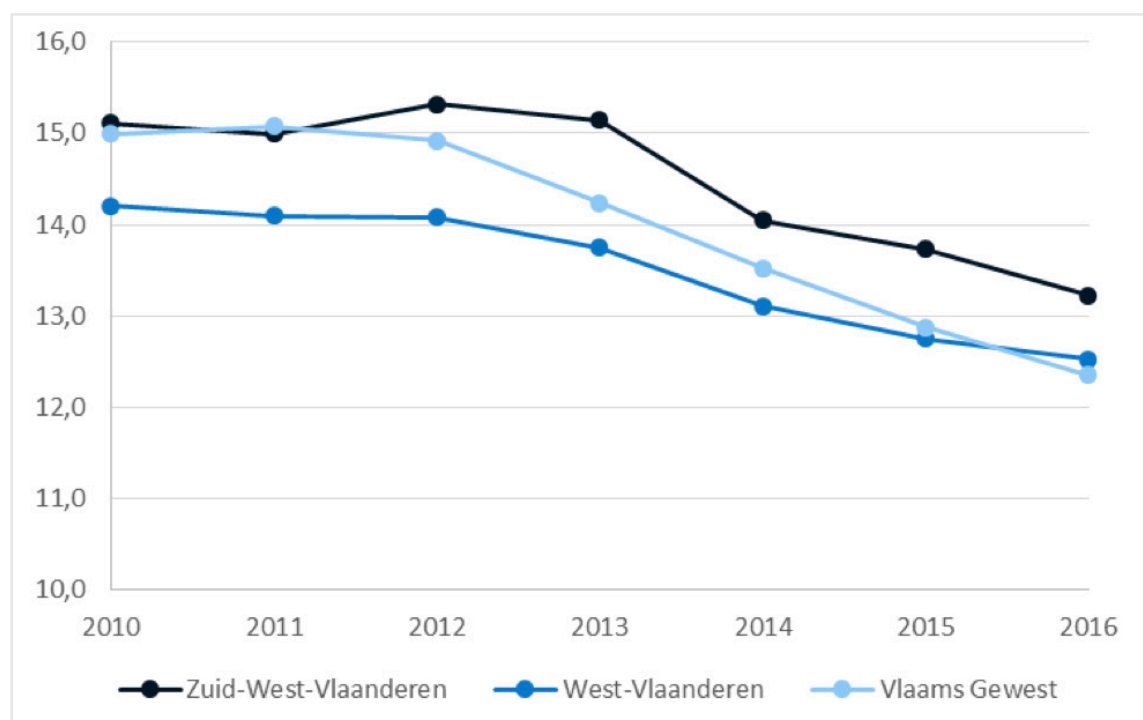
6.6 SCHOOLSE VERTRAGING

Tabel 6.6.1: Evolutie van de schoolse achterstand van minimum één jaar in het gewone basisonderwijs in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2010-2016.

	Zuid-West-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	#	%	#	%	#	%
2010	2.596	15,11	9.196	14,20	54.593	14,99
2011	2.568	14,99	9.027	14,10	55.074	15,08
2012	2.662	15,32	9.085	14,08	55.122	14,92
2013	2.656	15,14	8.916	13,75	53.239	14,24
2014	2.496	14,05	8.592	13,11	51.546	13,52
2015	2.495	13,73	8.544	12,75	50.433	12,88
2016	2.467	13,23	8.611	12,53	49.773	12,35

Bron: Departement Onderwijs, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 6.6.1: Evolutie van het aandeel 25-64-jarigen dat deelneemt aan levenslang leren in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2008-2016.



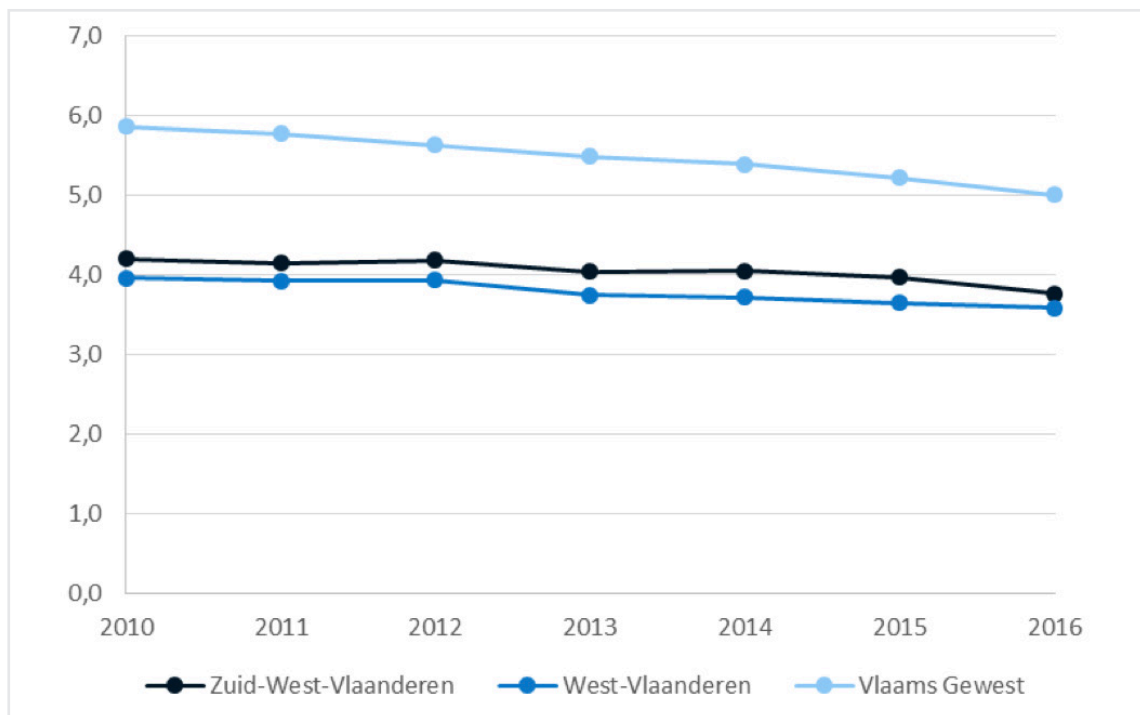
Bron: Departement Onderwijs, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

148 // **Tabel 6.6.2:** Evolutie van de schoolse achterstand van minimum twee jaar in het secundair basis in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2010-2016.

	Zuid-West-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	#	%	#	%	#	%
2010	901	4,20	3.211	3,96	24.998	5,87
2011	871	4,15	3.130	3,93	24.362	5,77
2012	858	4,19	3.065	3,94	23.564	5,64
2013	818	4,04	2.881	3,74	22.847	5,49
2014	811	4,05	2.832	3,72	22.405	5,40
2015	785	3,97	2.744	3,65	21.594	5,22
2016	738	3,76	2.669	3,58	20.762	5,01

Bron: Departement Onderwijs, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 6.6.2: Evolutie van de schoolse achterstand van minimum twee jaar in het secundair basis in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2010-2016.



Bron: Departement Onderwijs, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 waren er in totaal **2.467 leerlingen** (13,23%) met minimum één jaar schoolse achterstand in het gewone basisonderwijs en **738 leerlingen** (3,76%) met minimum twee jaar schoolse vertraging in secundair onderwijs in Zuid-West-Vlaanderen.
- De afname van de schoolse vertraging in het basisonderwijs ligt in dezelfde lijn voor Zuid-West-Vlaanderen als voor West-Vlaanderen en voor het Vlaams Gewest.
- De schoolse vertraging in het secundair onderwijs ligt duidelijk lager in Zuid-West-Vlaanderen en in West-Vlaanderen in vergelijking met het Vlaams Gewest.

Definities en leeswijzer:

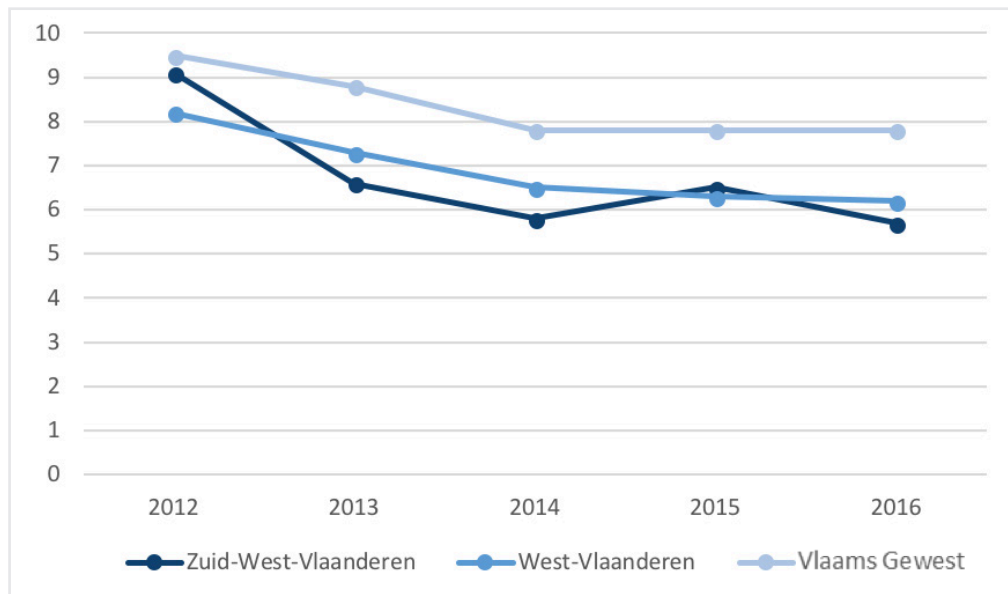
- Elke jongere (< 30 jaar) die in het jaar X ingeschreven is in een erkende onderwijsinstelling en in het jaar X+1 niet langer ingeschreven is, wordt beschouwd als een **schoolverlater** in het jaar X. Schoolverlaters uit het hoger beroepsonderwijs (HBO5) en het tweedekansonderwijs zijn (voorlopig) niet opgenomen. Ook schoolverlaters die één of meerdere jaren in het buitenland studeerden of die studies volgden in een onderwijsinstelling die niet onder de bevoegdheid valt van het Vlaams departement Onderwijs en Vorming, komen niet voor in de cijfers.
- **Ongekwalficeerde uitstroom** verwijst naar alle schoolverlaters met maximaal scholingsniveau secundair onderwijs 1e graad, algemeen secundair onderwijs 2e graad, beroepssecundair onderwijs 2e graad, technisch secundair onderwijs 2e graad en kunstsecundair onderwijs 2e graad.

Tabel 6.7.1: Ongekwalficeerde uitstroom in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012-2016

	Schooljaar 2012			Schooljaar 2016		
	Schoolverlaters	Ongekwalficeerde uitstroom		Schoolverlaters	Ongekwalficeerde uitstroom	
Zuid-West-Vlaanderen	3.545	322	9,1%	3.586	206	5,7%
West-Vlaanderen	14.167	1.167	8,2%	14.431	899	6,2%
Vlaams Gewest	73.385	6.985	9,5%	77.365	6.002	7,8%

Bron: Schoolverlatersrapport VDAB – editie 2018

Figuur 6.7.1: Ongekwalficeerde uitstroom in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012-2016



Bron: Schoolverlatersrapport VDAB – editie 2018

VASTSTELLINGEN

- In 2016 kende Zuid-West-Vlaanderen een **ongekwalficeerde uitstroom van 5,7%**. 206 van de 3.586 schoolverlaters in Zuid-West-Vlaanderen had ten hoogste een diploma van het lager secundair onderwijs behaald.
- In 2016 lag het aandeel vroegtijdige schoolverlaters in Zuid-West-Vlaanderen met 5,7% **lager** dan in West-Vlaanderen met 6,2% en in het Vlaams Gewest met 7,8%.
- In de periode 2012-2014 kende de ongekwalificeerde uitstroom een dalende trend die stagneert in 2015 en 2016 en dit zowel in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen als in het Vlaams Gewest. Het aandeel van de ongekwalificeerde uitstroom in Zuid-West-Vlaanderen kende in de periode 2012-2016 een daling van 9,1% naar 5,7%.

ONDERWIJS EN OPLEIDING IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

In het schooljaar 2015/2016 waren er **12.185 leerlingen kleuteronderwijs**, **20.025 leerlingen basisonderwijs**, **20.173 leerlingen secundair onderwijs** en **10.147 studenten hoger onderwijs** woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen.

In de periode 2009/2010 - 2015/2016 evolueerde het aantal leerlingen in het kleuteronderwijs met **+6,9%**, in het basisonderwijs met **+7,1%** en in het secundair onderwijs met **-9,8%**. Het hoger onderwijs in Zuid-West-Vlaanderen heeft in de periode 2006/2007 - 2015/2016 een stijging van **+27,9%** van het aantal studenten gekend. In het volwassenenonderwijs in West-Vlaanderen is het aantal cursisten in de periode 2008-2016 licht gedaald met **-3,7%**.

De **daling in het secundair onderwijs** is opmerkelijk en ligt een stuk hoger dan in het Vlaams Gewest, omwille van een grotere afname van het aantal leerlingen op middelbare schoolleeftijd in vergelijking met het Vlaams Gewest.

Het aandeel leerlingen **secundair BSO/TSO** is de voorbije jaren gestegen naar 40,9%, wat hoger ligt dan 38,2% in het Vlaams Gewest.

De verhouding van het aantal ingeschreven studenten aan de hogescholen ten opzichte van universiteiten, ligt bij de studenten uit Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen hoger dan in het Vlaams Gewest. Gemiddeld ligt het **aandeel inschrijvingen aan de hogescholen** 3% hoger dan in het Vlaams Gewest.

In het hoger onderwijs steeg de **instroom** met +8,1% naar 6.326 studenten hoger onderwijs die van buiten de regio naar Zuid-West-Vlaanderen komen studeren. De **uitstroom** van Zuid-West-Vlaamse studenten die naar andere regio's gaan studeren nam in deze periode ook toe met +3,4% naar 6.862 studenten.

Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** bedraagt 28,2% van het kleuteronderwijs, 27,2% van het basisonderwijs, 26,4% van het secundair onderwijs in West-Vlaanderen in 2015/2016. In het hoger onderwijs in West-Vlaanderen hebben 49,4% van de inschrijvingen een studieplaats in Zuid-West-Vlaanderen.

De **schoolse vertraging** in het basisonderwijs neemt in alle regio's in dezelfde mate af. In het secundair onderwijs ligt de schoolse vertraging duidelijk lager in Zuid-West-Vlaanderen en in West-Vlaanderen in vergelijking met het Vlaams Gewest.

In 2016 kende Zuid-West-Vlaanderen **een ongekwalificeerde uitstroom van 5,7%**, wat een gunstige evolutie betekent ten opzichte van 9,1% in 2012. Het aandeel vroegtijdige schoolverlaters in Zuid-West-Vlaanderen lag hiermee lager dan 6,2% in West-Vlaanderen en 7,8% in het Vlaams Gewest.

ZORG EN GEZONDHEID



// 7 ZORG EN GEZONDHEID

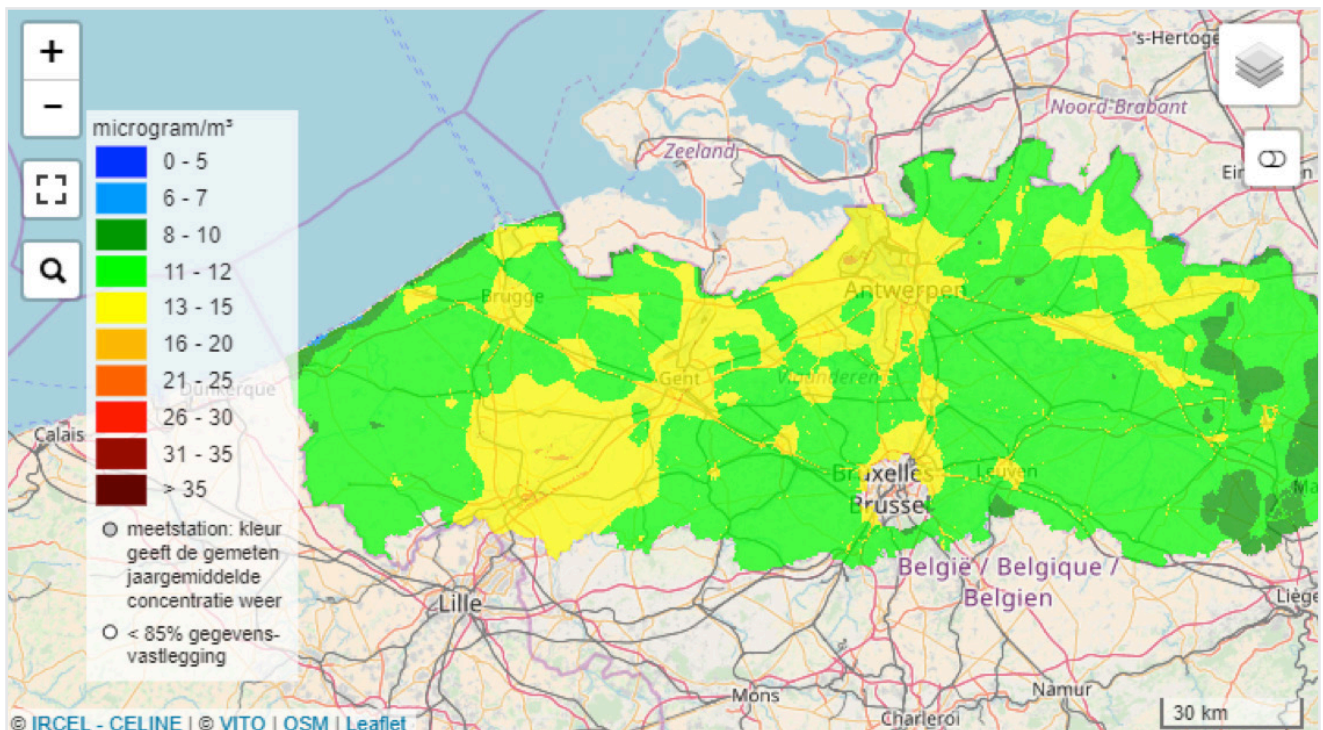
7.1 GEZONDHEIDSINDICATOREN

7.1.1 Luchtkwaliteit

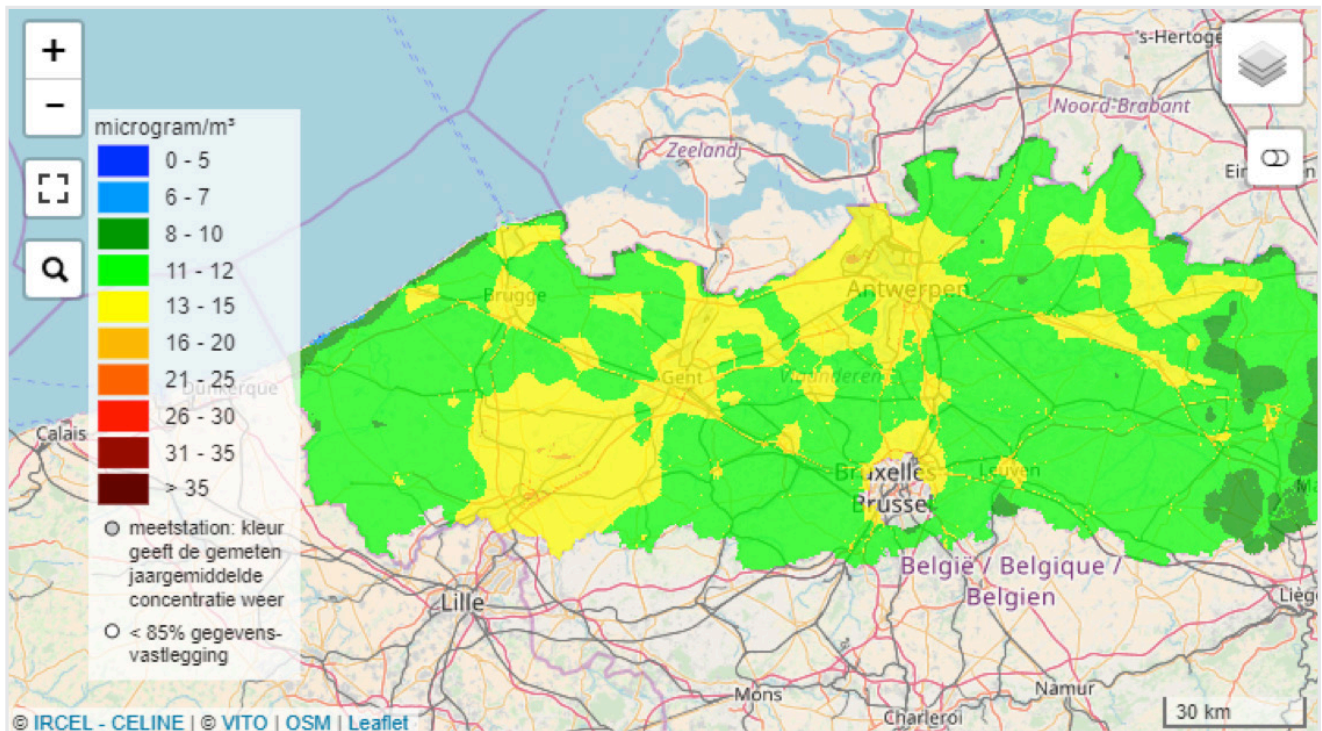
Leeswijzer:

- Teveel luchtvervuiling zorgt voor nadelige gezondheidseffecten op zowel korte als lange termijn. Luchtvervuiling bestaat uit verschillende stoffen. Het is niet altijd duidelijk welke stof verantwoordelijk is voor welk gezondheidseffect. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat zeker de langdurige blootstelling aan fijn stof (PM_{2,5}) zorgt voor de belangrijkste impact op de gezondheid.

Kaart 7.1.1.1: Fijn stof PM_{2,5} interpolatie in Vlaams Gewest, 2016.



Bron: <http://www.vmm.be/data/luchtkwaliteit-in-je-eigen-omgeving>.



Bron: www.vmm.be/data/luchtkwaliteit-in-je-eigen-omgeving.

De kaarten tonen de best beschikbare inschattingen van de lokale luchtkwaliteit. In de oranje/rode zones is de kans op schadelijke effecten voor de bevolking groter. Dit betekent niet dat er in de groenere zones helemaal geen schadelijke gezondheidseffecten kunnen optreden. Voor fijn stof hebben wetenschappers geen veilige grens kunnen aantonen.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 situeerde de **concentratie van fijn stof** in de regio Zuid-West-Vlaanderen zich in hoofdzaak tussen de **13 tot 15 microgram/m³ jaargemiddeld**. Eenzelfde concentratie merkten we rond de West-Vlaamse centrumsteden zoals Roeselare, Brugge en Oostende. De kustregio en de rest van West-Vlaanderen kenden doorgaans een lagere concentratie van fijn stof.
- Binnen de regio stellen we een hogere concentratie fijn stof vast aan de snelwegen, de Ring rond Kortrijk en in centrum Kortrijk.
- De luchtkwaliteit in Vlaanderen verbetert gestaag. Enkel voor stikstofdioxide en zware metalen haalt Vlaanderen op een beperkt aantal plaatsen de Europese doelstellingen niet. Voor fijn stof, ozon, stikstofdioxide en zwaveldioxide scoort Vlaanderen ondermaats als we naar gezondheidsimpact kijken.

Leeswijzer:

- Op elke leeftijd kan men aan de huisarts vragen om een globaal medisch dossier (GMD) aan te leggen. Een globaal medisch dossier bevordert de kwaliteit van de zorgverlening en geeft recht op vermindering van remgeld. Door **centralisatie van persoonlijke medische gegevens**, worden bijvoorbeeld overbodige onderzoeken vermeden en is er een efficiënter beheer van de gezondheid.
- Via een preventiemodule van het GMD kan er preventief aan gezondheid gewerkt worden. Voor wie tussen 45 en 75 jaar is, kan de huisarts die het GMD beheert 1 keer per jaar samen met de patiënt, op basis van een checklist, overlopen welke preventieve gezondheidsmaatregelen nuttig kunnen zijn.

Tabel 7.1.2.1: Aantal patiënten met GMD in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2011-2015.

GMD patiënten huisartsenpraktijk	2011	2012	2013	2014	2015
Gemeente Anzegem	80	81	83	82	82
Gemeente Avelgem	83	82	.	.	.
Gemeente Deerlijk	71	75	77	78	78
Gemeente Harelbeke	75	77	76	78	81
Gemeente Kortrijk	70	72	73	75	78
Gemeente Kuurne	76	75	75	78	78
Gemeente Lendelede	.	.	.	.	72
Gemeente Menen	82	83	83	84	85
Gemeente Wevelgem	81	81	84	89	86
Gemeente Wervik	79	77	77	76	84
Gemeente Waregem	81	83	82	85	86
Gemeente Spiere-Helkijn	.	.	.	.	.
Gemeente Zwevegem	74	70	71	73	77
Zuid-West-Vlaanderen	77	78	78	80	81
Provincie West-Vlaanderen	75	76	77	78	80
Gewest Vlaams Gewest	72	72	73	75	77

< 72	
72 < 73	
73 < 74	
74 < 75	
>= 75	
Speciale waarden	. Verborgen waarde
Eenheid	percentage
Bron	http://www.ima-aim.be

Bron: IMA, Verwerking: Logo Leieland.

Tabel 7.1.2.2: Aantal patiënten (45-75 jaar) met GMD waarbij preventiemodule wordt geactiveerd in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012-2015.

Preventiemodule GMD	2012	2013	2014	2015
Gemeente Anzegem	1,50	3,00	3,20	3,30
Gemeente Avelgem	2,80	4,20	4,80	5,30
Gemeente Deerlijk	18,10	20,10	20,90	20,10
Gemeente Harelbeke	8,20	9,80	12,00	15,00
Gemeente Kortrijk	3,70	7,80	10,70	12,80
Gemeente Kuurne	7,50	10,80	14,80	16,40
Gemeente Lendelede	4,20	14,50	14,20	13,60
Gemeente Menen	9,40	10,50	12,60	12,00
Gemeente Wevelgem	12,90	14,30	17,60	18,90
Gemeente Wervik	3,00	2,40	2,60	5,30
Gemeente Waregem	7,80	9,30	10,70	13,10
Gemeente Spiere-Helkijn	2,60	4,80	5,80	7,60
Gemeente Zwevegem	16,60	16,60	19,70	18,70
Zuid-West-Vlaanderen	7,56%	9,85	11,51	12,47
Provincie West-Vlaanderen	11,30%	13,30	16,00	17,30
Gewest Vlaams Gewest	9,90%	11,70	13,50	14,60

< 11	
11 < 12	
12 < 13	
13 < 14	
>= 14	
Eenheid	percentage
Bron	http://www.ima-aim.be

Bron: IMA, Verwerking: Logo Leieland.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 beschikte **81%** van de patiënten in Zuid-West-Vlaanderen over een **globaal medisch dossier** (GMD) bij de huisarts. Het aandeel patiënten met een GMD **steeg in de periode 2011-2015 gestaag** naar 81% in Zuid-West-Vlaanderen en 80% in West-Vlaanderen, wat hoger ligt dan het Vlaams gemiddelde van 77%. Er zijn echter vrij grote verschillen tussen de gemeenten van de regio.
- In 2015 maakte slechts **12,47%** van de patiënten in Zuid-West-Vlaanderen tussen 45 en 75 jaar gebruik van de **preventiemodule**. Hoewel er een stijgende tendens merkbaar is, wordt de preventiemodule in de regio nog veel te weinig gebruikt, in vergelijking met 14,6% in het Vlaams Gewest en 17,3% in West-Vlaanderen. Hier dient de regio Zuid-West-Vlaanderen nog een inhaalbeweging te maken.

Leeswijzer:

- Mondzorg heeft een effect op onze algemene gezondheid en levenskwaliteit. Een minder goede mondgezondheid wordt vaak in verband gebracht met ondervoeding, gewichtsverlies, hart- en vaataandoeningen, diabetes en andere gezondheidsproblemen. Op controle gaan bij de tandarts, minimum 1x per jaar, is geen overbodige luxe. De tandarts controleert op gaatjes (cariës), plak en tandsteen. Hij geeft advies en grijpt zo nodig in. Op die manier voorkomt de tandarts ernstig tandbederf en ontstekingen van het tandvlees of het kaakbot.

Tabel 7.1.3.1: Aantal rechthebbenden (% op bevolking vanaf 3 jaar) met minimum 2 preventieve contacten bij de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2011-2015.

Preventieve mondzorg	2011	2012	2013	2014	2015
Gemeente Avelgem	23,7	24,6	24,8	25,1	28,6
Gemeente Anzegem	28,8	29,8	30,1	31,2	35
Gemeente Deerlijk	28,9	29,8	30,9	32,4	35,8
Gemeente Harelbeke	27,9	28,9	29,5	30,6	33,2
Gemeente Kortrijk	32,4	33,2	34,2	35,2	37,8
Gemeente Lendelede	26,1	27,2	28,3	28,3	28,6
Gemeente Menen	26,2	27,4	28,3	29,3	31,6
Gemeente Waregem	32,2	32,5	33,1	34,4	38
Gemeente Spiere-Helkijn	27,5	27,9	26	27,9	30,8
Gemeente Wevelgem	31,5	33,1	34,3	35,3	38,1
Gemeente Wervik	29,4	30,6	31,2	32,7	35,7
Gemeente Kuurne	34,2	35,1	36	37,3	39,9
Gemeente Zwevegem	28,9	29,6	30,3	31,5	34,3
Zuid-West-Vlaanderen	29,1	30	30,5	31,6	34,4
Provincie West-Vlaanderen	28,4	29,3	30,1	31,1	33,8
Gewest Vlaams Gewest	28	28,9	29,6	30,8	33,3

< 29	
29 < 30	
30 < 31	
31 < 32	
>= 32	
Eenheid	percentage
Bron	http://www.ima-aim.be

Bron: IMA, Verwerking: Logo Leieland.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 ging **slechts 34,4%** van de bevolking +3 jaar in Zuid-West-Vlaanderen geregeld bij de tandarts langs voor preventieve mondzorg.
- Hiermee heeft Zuid-West-Vlaanderen net iets meer rechthebbenden dan gemiddeld 33,8% in West-Vlaanderen en 33,3% in het Vlaams Gewest.
- Uit nationaal en internationaal onderzoek blijkt echter dat de mondgezondheid voornamelijk bij zorgbehoevende ouderen, personen met een beperking en personen met een kwetsbare positie in de maatschappij voor verbetering vatbaar is.

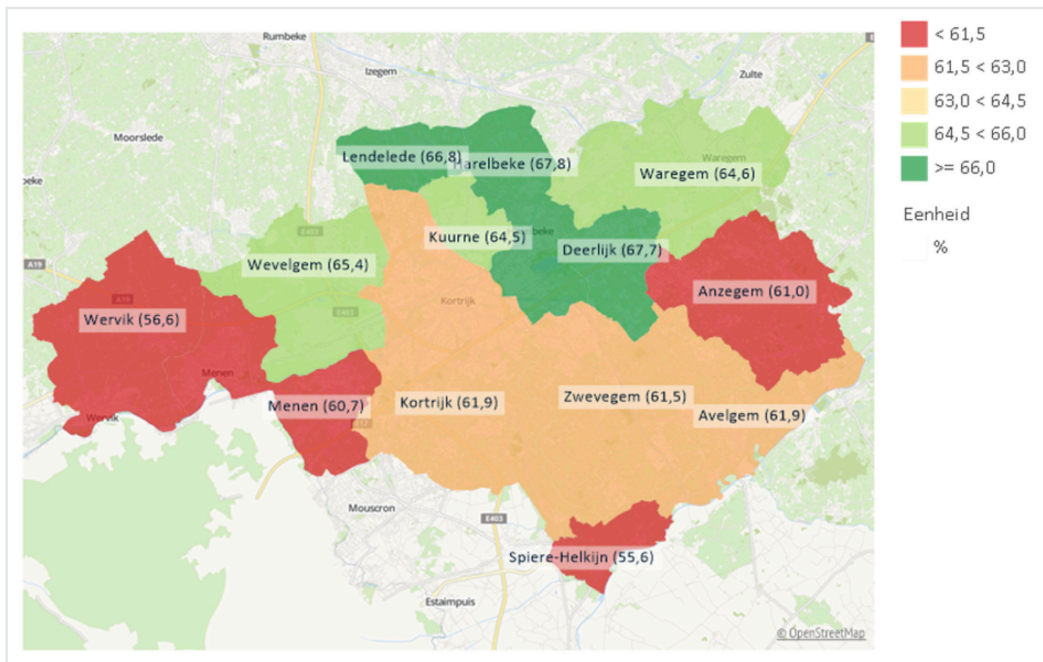
Definities en leeswijzer:

- De totale dekkingsgraad borstkanker is het percentage van de 50- t.e.m. 70-jarige vrouwen dat zich preventief laten onderzoeken op borstkanker.
- Het **Vlaamse streefdoel is een totale dekkingsgraad van 75% te bereiken tegen 2020**. Bedoeling is via vroegtijdige opsporing van borstkanker, de impact van de behandeling te beperken en de kans op genezing te bevorderen.

Tabel 7.1.4.1: Totale dekkingsgraad borstkanker in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2013-2016.

Totale dekkingsgraad borstkanker	2013	2014	2015	2016
Gemeente Anzegem	62,0%	60,5%	59,8%	61,0%
Gemeente Wervik	54,8%	55,8%	54,1%	56,6%
Gemeente Menen	58,7%	58,6%	58,9%	60,7%
Gemeente Wevelgem	62,5%	61,0%	64,2%	65,4%
Gemeente Kortrijk	61,5%	60,5%	61,4%	61,9%
Gemeente Lendeledede	67,5%	64,8%	67,5%	66,8%
Gemeente Kuurne	65,8%	63,5%	64,5%	64,5%
Gemeente Harelbeke	66,5%	64,8%	66,2%	67,8%
Gemeente Deerlijk	61,2%	62,6%	66,8%	67,7%
Gemeente Zwevegem	59,6%	57,7%	58,8%	61,5%
Gemeente Avelgem	58,5%	56,7%	58,3%	61,9%
Gemeente Spiere-Helkijn	56,9%	58,8%	61,6%	55,6%
Gemeente Waregem	64,4%	62,9%	63,9%	64,6%
Regio Zuid-West-Vlaanderen	61,5%	60,6%	62,0%	62,8%
Provincie West-Vlaanderen	62,7%	62,3%	61,9%	63,8%
Gewest Vlaams Gewest	65,5%	64,8%	64,8%	65,3%

Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister, Verwerking: Logo Leiland.



Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister.

VASTSTELLINGEN

- De **totale dekkingsgraad borstkanker**, of het aandeel Zuid-West-Vlaamse vrouwen tussen 50 en 69 jaar dat zich in 2016 preventief lieten onderzoeken op borstkanker, bedraagt **62,8%**.
- In de periode 2013-2016 is het aantal vrouwen tussen 50 en 69 jaar dat zich laat screenen op borstkanker gestegen van 61,5% naar 62,8%
- Hiermee ligt de totale dekkingsgraad borstkanker in Zuid-West-Vlaanderen **lager dan 63,8% in West-Vlaanderen en 65,3% in het Vlaams Gewest**. Om de Vlaamse doelstelling van 2020 te halen (75%) is lokaal, maar ook in de regio en Vlaanderen nog heel wat werk aan de winkel.
- De totale dekkingsgraad van de gemeenten in de regio varieert van 55,6% tot 67,8%. Geen enkele gemeente in de regio haalt momenteel de Vlaamse doelstelling van 75% (tegen 2020).

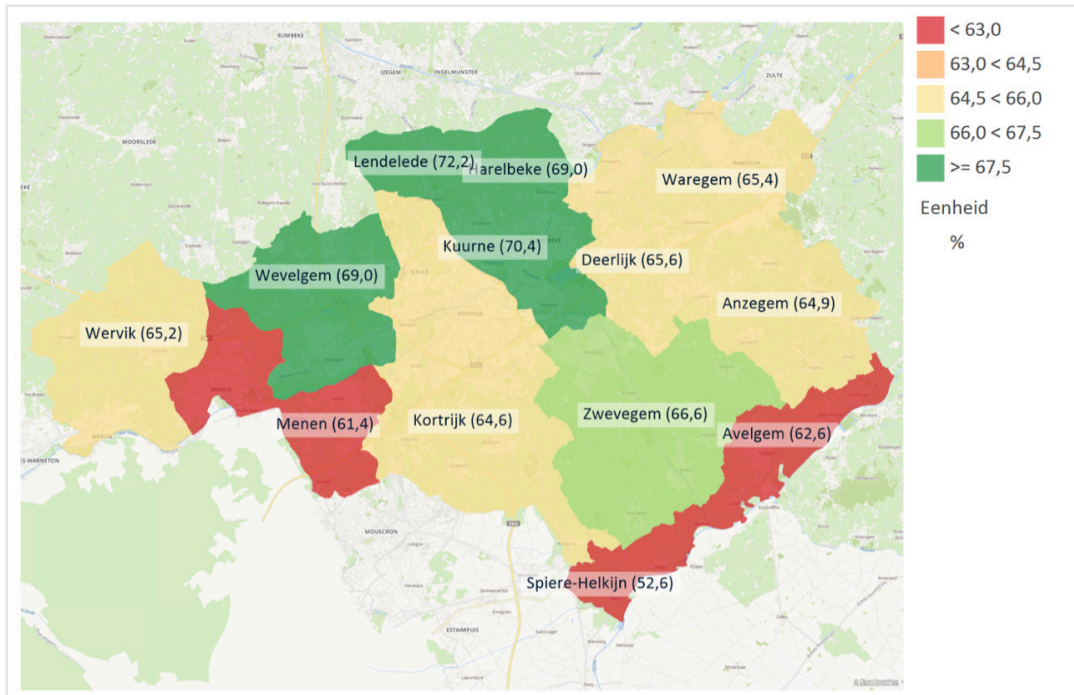
Definitie en leeswijzer:

- De totale dekkingsgraad dikkedarmkanker is het percentage van de 55- t.e.m. 74-jarige mannen en vrouwen dat zich preventief laten onderzoeken op dikkedarmkanker.
- Het **streefdoel is een totale dekkingsgraad van 60% te bereiken tegen 2020**. Bedoeling is via vroegtijdige opsporing van dikkedarmkanker, de impact van de behandeling te beperken en kans op genezing te vergroten.

Tabel 7.1.5.1: Totale dekkingsgraad dikkedarmkanker in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2013-2016.

Totale dekkingsgraad dikkedarmkanker	2013	2014	2015	2016
Gemeente Anzegem	28,6%	48,7%	61,6%	64,9%
Gemeente Wervik	35,7%	53,4%	64,7%	65,2%
Gemeente Menen	32,3%	47,3%	59,7%	61,4%
Gemeente Wevelgem	33,6%	53,4%	67,3%	69,0%
Gemeente Kortrijk	32,3%	49,7%	62,4%	64,6%
Gemeente Lendelede	39,3%	59,7%	70,5%	72,2%
Gemeente Kuurne	37,9%	56,2%	68,7%	70,4%
Gemeente Harelbeke	32,9%	53,1%	66,2%	69,0%
Gemeente Deerlijk	29,3%	49,1%	63,5%	65,6%
Gemeente Zwevegem	29,5%	50,9%	63,6%	66,6%
Gemeente Avelgem	29,4%	48,5%	61,3%	62,6%
Gemeente Spiere-Helkijn	28,5%	42,2%	49,7%	52,6%
Gemeente Waregem	29,1%	49,0%	62,9%	65,4%
Regio Zuid-West-Vlaanderen	32,2%	50,9%	63,2%	65,3%
Provincie West-Vlaanderen	31,4%	50,8%	63,6%	65,7%
Gewest Vlaams Gewest	31,0%	50,5%	63,6%	65,6%

Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister, Verwerking: Logo Leiland.



Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 bedroeg de **totale dekkingsgraad dikkedarmkanker**, ofwel het percentage personen tussen 55 en 74 jaar in Zuid-West-Vlaanderen dat zich preventief liet onderzoeken op dikkedarmkanker, **65,3%**.
- De totale dekkingsgraad dikkedarmkanker 2016 is quasi gelijk als 65,7% in West-Vlaanderen en 65,6% in het Vlaams Gewest.
- Het percentage dat zich preventief laat onderzoeken, is **sinds 2013 fors gestegen** en dit zowel in Zuid-West-Vlaanderen, in West-Vlaanderen als in het Vlaams Gewest. De opstart van de campagne in oktober 2013 heeft duidelijk resultaten gehad. De **Vlaamse doelstelling 2020 (60%) werd in 2016 ruimschoots gehaald**. Er zal echter blijvend aandacht dienen te gaan naar dit bevolkingsonderzoek om het goede cijfer in de toekomst te behouden en te laten stijgen.
- De totale dekkingsgraad van de gemeenten in de regio varieert van 52,6% tot 72,2%.

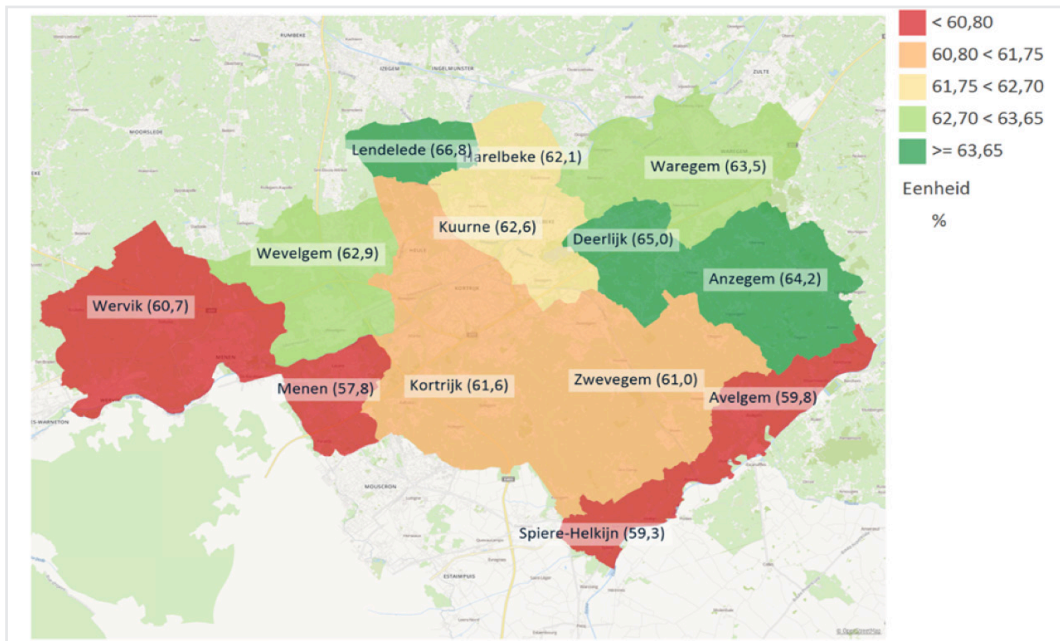
Definitie en leeswijzer:

- De totale dekkingsgraad baarmoederhalskanker is het percentage van de 25- t.e.m. 64-jarige vrouwen die zich preventief laten onderzoeken op baarmoederhalskanker.
- Het **streefdoel is een totale dekkingsgraad van 65% te bereiken tegen 2020**. Bedoeling is om via vroegtijdige opsporing van baarmoederhalskanker, de impact van de behandeling te beperken en kans op genezing te bevorderen.

Tabel 7.1.6.1: Totale dekkingsgraad baarmoederhalskanker in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2013-2016.

Totale dekkingsgraad baarmoederhalskanker	2013	2014	2015	2016
Gemeente Anzegem	65,1%	64,0%	62,9%	64,2%
Gemeente Wervik	57,1%	56,0%	58,2%	60,7%
Gemeente Menen	59,1%	57,0%	57,1%	57,8%
Gemeente Wevelgem	62,2%	61,9%	61,8%	62,9%
Gemeente Kortrijk	61,7%	61,1%	60,9%	61,6%
Gemeente Lendelede	67,3%	65,1%	64,0%	66,8%
Gemeente Kuurne	63,7%	62,3%	61,4%	62,6%
Gemeente Harelbeke	62,0%	61,3%	60,6%	62,1%
Gemeente Deerlijk	65,0%	65,3%	64,1%	65,0%
Gemeente Zwevegem	61,2%	60,4%	59,6%	61,0%
Gemeente Avelgem	58,7%	58,1%	57,0%	59,8%
Gemeente Spiere-Helkijn	59,0%	58,7%	60,2%	59,3%
Gemeente Waregem	63,4%	60,9%	61,7%	63,5%
Regio Zuid-West-Vlaanderen	62,0%	60,9%	60,7%	62,1%
Provincie West-Vlaanderen	61,7%	60,0%	59,3%	60,5%
Gewest Vlaams Gewest	63,5%	61,3%	60,7%	62,1%

Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister, Verwerking: Logo Leieland.



Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 bedroeg de **totale dekkingsgraad baarmoederhalskanker 62,1%**, zijnde het percentage vrouwen tussen 25 en 64 jaar in Zuid-West-Vlaanderen dat zich preventief liet onderzoeken op baarmoederhalskanker.
- De totale dekkingsgraad baarmoederhalskanker in Zuid-West-Vlaanderen ligt hiermee op het Vlaamse gemiddelde en net iets hoger dan 60,5% in de provincie West-Vlaanderen.
- Doorheen de laatste jaren is er **weinig evolutie** in dit cijfer. Om de Vlaamse doelstelling van 2020 te halen (65%) zijn bijkomende acties vereist, zowel op Vlaams, regionaal als lokaal gebied.

Definities en leeswijzer:

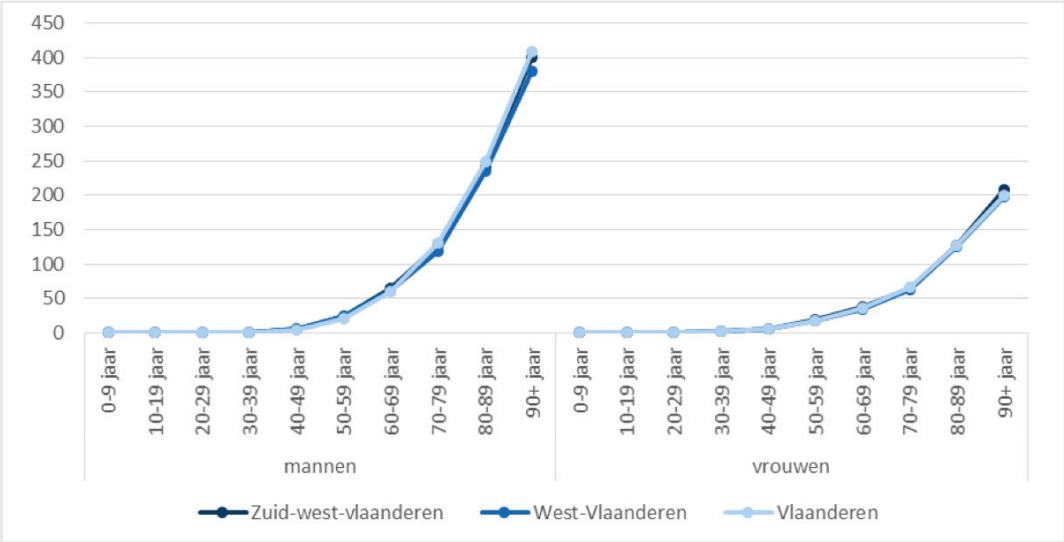
- **Sterftecijfers** vormen een vaak gebruikte indicator voor de beschrijving van de gezondheid van een bevolking. Een belangrijke gegevensbron over sterftes zijn de sterftecificaten. De in België plaatsgevonden overlijdens van Belgische en buitenlandse inwoners en niet-verblijfshouders worden geregistreerd via de individuele formulieren voor onverlijdensaangifte bij de burgerlijke stand. Eén van de ingevoerde variabelen is de doodsoorzaak. Sedert 1998 wordt de Internationale statistische Classificatie van Ziekten en aanverwante Gezondheidsproblemen, tiende revisie (ICD-10), van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) gebruikt. Deze gegevens worden via het Vlaams Agentschap Zorg- en gezondheid ter beschikking gesteld.
- De sterfte kan in verschillende maten worden uitgedrukt. Het totaal aantal overledenen in een bepaalde periode is de **absolute sterfte**. Deze geeft een beeld van de totale omvang. Wanneer we echter de sterfte van de inwoners van verschillende regio's met elkaar willen vergelijken, moet ook rekening gehouden worden met de grootte en samenstelling van deze populaties. Dit kan op twee manieren:
 - **Bruto sterftecijfers** geven het aantal sterfgevallen per 10.000 inwoners. Op deze manier wordt rekening gehouden met het inwonertal.
 - Om gemeenten onderling te kunnen vergelijken, moeten we echter verschillen in geslacht en leeftijdssamenstelling zo veel als mogelijk wegfilteren, omdat sterfteoorzaken sterk gelinkt zijn aan leeftijd en geslacht. Het resultaat van die oefening is een **gestandaardiseerd sterftecijfer**: de sterfte in een bepaalde populatie indien de leeftijds- en geslachtsverdeling overal gelijk is. Het verkregen cijfer is een theoretisch cijfer en is vooral zinvol bij het vergelijken tussen verschillende regio's.
- Omdat het aantal sterfgevallen naar specifieke doodsoorzaken op gemeenteniveau vaak zeer klein is, en om fluctuaties niet uit te vergroten, worden op gemeenteniveau sterftecijfers naar oorzaak weergegeven voor een periode van 10 jaar. De cijfers die hier getoond worden, zijn cijfers voor de periode 2006-2015. De standaardpopulatie die voor deze oefening gebruikt wordt is de Vlaamse populatie voor dezelfde periode.

Tabel 7.1.7.1: Bruto- en gestandaardiseerd sterftecijfer door kanker en nieuwvormingen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen of Vlaams Gewest, periode 2006-2015.

	gestandaardiseerd sterftecijfer	bruto sterftecijfer
Zuid-West-Vlaanderen	21,23	27,50
West-Vlaanderen	20,27	28,18
Vlaams Gewest	20,90	26,13

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Rijksregister, Verwerking: Afdeling D&A, Provincie West-Vlaanderen.

166 // **Figuur 7.1.7.1:** : Leeftijds- en geslachtspecifieke sterftcijfers door kanker en nieuwvormingen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen of Vlaams Gewest, som 2006-2015.



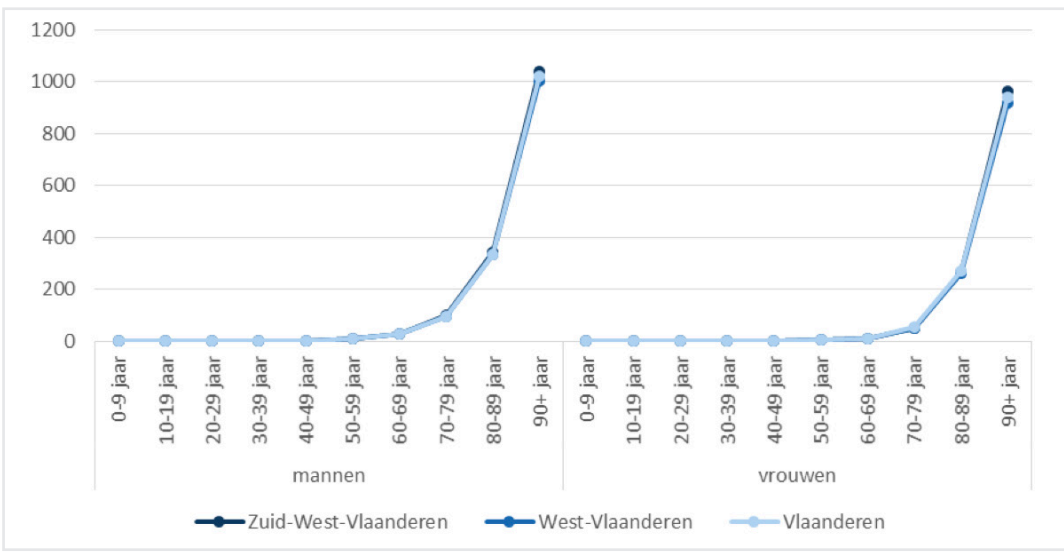
Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Rijksregister, Verwerking: Afdeling D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Tabel 7.1.7.2: Bruto- en gestandaardiseerd sterftcijfer door hart- en vaatziekten in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen of Vlaams Gewest, periode 2006-2015.

	gestandaardiseerd sterftcijfer	bruto sterftcijfer
Zuid-West-Vlaanderen	20,53	31,17
West-Vlaanderen	20,20	32,89
Vlaams Gewest	20,31	29,14

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Rijksregister, Verwerking: Afdeling D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 7.1.7.2: : Leeftijds- en geslachtsspecifieke sterftcijfers door hart- en vaatziekten in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen of Vlaams Gewest, som 2006-2015.



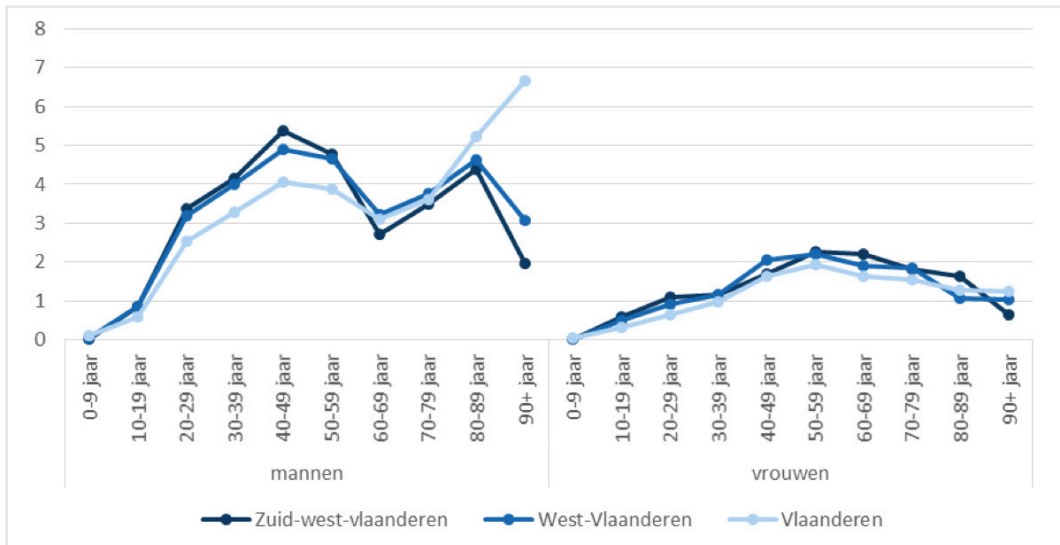
Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Rijksregister, Verwerking: Afdeling D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Tabel 7.1.7.3: Bruto- en gestandaardiseerd sterftcijfer door zelfdoding of door gebeurtenis waarvan niet duidelijk is of deze accidenteel of opzettelijk is ontstaan in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen of Vlaams Gewest, periode 2006-2015.

	gestandaardiseerd sterftcijfer	bruto sterftcijfer
Zuid-West-Vlaanderen	2,33	2,31
West-Vlaanderen	2,30	2,30
Vlaams Gewest	1,99	1,96

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Rijksregister, Verwerking: Afdeling D&A, Provincie West-Vlaanderen.

168 // **Figuur 7.1.7.3:** : Leeftijds- en geslachtsspecifieke sterftcijfers door zelfdoding of door gebeurtenis waarvan niet duidelijk is of deze accidenteel of opzettelijk is ontstaan in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen of Vlaams Gewest, som 2006-2015.



Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Rijksregister, Verwerking: Afdeling D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In de periode 2006-2015 stierven er in Zuid-West-Vlaanderen **per 10.000 inwoners 27,5 personen** ten gevolge van **kanker**, **31,17 personen** ten gevolge van **hart- en vaatziekten** en **2,31 personen** ten gevolge van **zelfdoding**.
- In de periode 2006-2015 scoorde de regio Zuid-West-Vlaanderen op basis van het bruto sterftcijfer ten gevolge van kanker en hart- en vaatziekten tussen het Vlaamse en het West-Vlaamse cijfer, voor sterfte door **zelfdoding** lag het aantal in Zuid-West-Vlaanderen net iets boven het West-Vlaamse cijfer van 2,30 en een **stuk hoger** dan het bruto sterftcijfer van 1,96 in het Vlaams Gewest.
- Omdat ziekte en overlijden sterk samenhangen met de samenstelling van de bevolking qua leeftijd en geslacht, wordt een gestandaardiseerd cijfer berekend: er wordt met andere woorden gekeken hoeveel overlijdens we zouden tellen indien de regio dezelfde leeftijdsverdeling zou kennen als Vlaanderen. Bovendien wordt ook het aantal mannen gelijkgesteld aan het aantal vrouwen. De regio **Zuid-West-Vlaanderen** heeft het **hoogste gestandaardiseerd sterftcijfer** en dit zowel voor de doodsoorzaken die gelinkt zijn aan **ziekte** (kanker en hart- en vaatziekten) als voor de doodsoorzaak **zelfdoding**.

In de regio Zuid-West-Vlaanderen bevinden zich twee algemene ziekenhuizen, met name az groeninge in Kortrijk en Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes in Waregem, en een campus van het algemeen ziekenhuis AZ Delta in Menen.

Tabel 7.2.1: Overzicht algemene cijfergegevens van de twee algemene ziekenhuizen az groeninge en O.L.V. van Lourdes.

	AZ Groeninge	O.L.V. van Lourdes Ziekenhuis	Bron
Aantal erkende bedden op 14 november 2017	1.054	267	Dolfijn
Aantal dagopnames in 2014	60.229	12.859	MZG
Aantal dagopnames met overnachting in 2014	36.247	10.598	MZG
Aantal artsen op 31 december 2015	184	82	IZAG – exclusief artsen in opleiding
Aantal verplegend en verzorgend personeel op 31 december 2015	1.377	376	IZAG – exclusief paramedici
Accreditatie	JCI (geldig tot 2019)	NIAZ (geldig tot 2021)	

Bron: Departement Zorg en Gezondheid.

Tabel 7.2.2: Overzicht grootste medische zorgaanbieder per gemeente

Gemeente	%	Ziekenhuis
Anzegem	41,7%	Waregem, Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes Ziekenhuis Waregem
Avelgem	44,4%	Kortrijk, Algemeen Ziekenhuis Groeninge
Deerlijk	59,3%	Kortrijk, Algemeen Ziekenhuis Groeninge
Harelbeke	74,9%	Kortrijk, Algemeen Ziekenhuis Groeninge
Kortrijk	85,2%	Kortrijk, Algemeen Ziekenhuis Groeninge
Kuurne	79,3%	Kortrijk, Algemeen Ziekenhuis Groeninge
Lendelede	54,8%	Izegem, Sint-Jozefskliniek
Menen	55,7%	Roeselare, H.-Hartziekenhuis Roeselare-Menen
Spiere-Helkijn	45,0%	Kortrijk, Algemeen Ziekenhuis Groeninge
Waregem	58,4%	Waregem, Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes Ziekenhuis Waregem
Wervik	53,0%	Roeselare, H.-Hartziekenhuis Roeselare-Menen
Wevelgem	58,8%	Kortrijk, Algemeen Ziekenhuis Groeninge
Zwevegem	80,6%	Kortrijk, Algemeen Ziekenhuis Groeninge

Bron: Departement Zorg en Gezondheid (data 2014)

VASTSTELLINGEN

- In 2017 telden az groeninge Kortrijk, O.L.V. van Lourdes Waregem en de campus Menen van AZ Delta samen in **totaal 1.519 erkende bedden** in Zuid-West-Vlaanderen.
- De directe nabijheid van een ziekenhuis is nog steeds sterk bepalend voor de plaats van opname van de burger binnen regio Zuid-West-Vlaanderen.
- Ziekenhuizen zullen zich in de toekomst nog meer differentiëren binnen **ziekenhuisnetwerken** om de toegankelijkheid en de kwaliteit van zorg binnen een strikt budgettair kader te waarborgen. Op basis van taakafspraken kunnen patiënten terecht in hun vertrouwde lokale ziekenhuis voor basiszorg en hebben ze toegang tot gespecialiseerde complexere zorg in de referentieziekenhuizen van het netwerk. Die bundeling van krachten situeert zich niet alleen op medisch vlak maar ook op vlak van ICT, accreditatie, HRbeleid, apotheek,... In de regio Zuid-West-Vlaanderen zien we het E17-netwerk (az groeninge, OLV van Lourdes Waregem, Maria-Middelares Gent, Sint-Vincentius Deinze, Sint-Jozefskliniek Izegem, AZ Glorieux Ronse en AZ Sint-Elisabeth Zottegem) en het netwerk Ieper-Roeselare-Tielt (az delta, Jan Yperman Ieper, Sint-Andriesziekenhuis Tielt, AZ Sint-Rembert Torhout) vorm krijgen.
- Ook de **samenwerking met andere zorgverleners** wordt steeds belangrijker. Via diverse innovatieve projecten wordt in de regio ingezet op geïntegreerde zorg en een verschuiving naar meer zorg aan huis. Zo is er onder meer het Chronic Care project De Brug, een uniek framework waarbinnen zo'n 120 lokale welzijns- en zorgactoren samen afspraken maken om te komen tot een geïntegreerde dienstverlening voor chronisch zieken.

De regio Zuid-West-Vlaanderen telt **twee psychiatrische ziekenhuizen** en er zijn **psychiatrische afdelingen** in twee algemene ziekenhuizen.

Tabel 7.3.1: Aantal officieel erkende bedden en dagplaatsen GGZ in Zuid-West-Vlaanderen.

ZIEKENHUIS	Officiële erkenning (aantal bedden + dagplaatsen)	Specialisatie
AZ Groeninge	108	Spoed (EPSI) en Gerontopsychiatrie 60+
Psychiatrisch Ziekenhuis Heilige Familie Kortrijk	120* *met inbegrip van 30 K-bedden voor kinderen en jongeren	Kinder- en jeugdpsychiatrie
Onze Lieve Vrouw van Lourdes Ziekenhuis Waregem	30	
Psychiatrisch centrum Onze Lieve Vrouw van Vrede Menen	233** ** met inbegrip van 40 bevroren bedden voor projecten art. 107 volwassenen	Langdurige behandeling + ouderenpsychiatrie

** In het kader van de vermaatschappelijking van de GGZ maakt Art 107 het mogelijk voor ziekenhuizen om bedden buiten gebruik te stellen en de vrijgekomen werkmiddelen en personeelsinzet te investeren in vernieuwende zorginitiatieven zoals bijvoorbeeld mobiele teams.

Bron: Enquête bedbevroering Zorgnet-Icuro, februari 2018

Zuid-West-Vlaanderen telt één **Centrum Geestelijke Gezondheidszorg** (CGG Mandel en Leie) in Kortrijk, met verschillende antennepunten in de regio.

In de regio zijn ook enkele **initiatieven voor beschut wonen**:

- Eigen Woonst in Menen (84 plaatsen, gespreid over 26 woningen) richt zich voornamelijk op langdurige en ernstige psychiatrische patiënten;
- De Bolster in Kortrijk (40 plaatsen) voorziet voornamelijk ondersteuning van kortere duur.

De finaliteit van een initiatief beschut wonen is (meestal) dat patiënten opnieuw zelfstandig kunnen wonen. De initiatieven hebben tevens een activiteitscentrum. In Kortrijk en Menen werd ook een arbeidszorgcentrum opgericht.

Psychiatrische verzorgingstehuizen zijn er niet in de regio. De patiënten uit onze regio doen meestal een beroep op het PVT Valkeburg (Rumbeke). Er zijn evenwel lange wachtlijsten in de PVT's.

In 2013 werd in de regio een **mobiel crisisteam (Impact)** en een **mobiel behandelteam (Amphora)** opgestart. Impact staat in voor snelle, intensieve, multidisciplinaire hulp voor mensen in crisis uit de regio Menen-Wervik-Wevelgem. Amphora staat in voor de begeleiding van mensen met een langdurige psychische kwetsbaarheid uit diezelfde regio. Patiënten die reeds opgevolgd werden door PZ Heilige Familie in Kortrijk kunnen als nazorg beroep doen op PZT De Fender. In regio Waregem neemt PZT Waregem de ondersteuning op in de thuissituatie. Na opname in EPSI (spoed) kan tijdelijk ondersteuning geboden worden door het mobiel team vanuit EPSI. Vesta staat in voor zorgcoördinatie, screening en begeleiding (indien geen enkele andere dienst dit opneemt).

172 // De regio telt een aantal **activiteitencentra voor personen met een psychiatrische problematiek**, zijnde Contact en 't Ac-coord (eigen woonst) in Menen en TrACee In Kortrijk. ACAR is een activiteitencentrum voor volwassen personen die omwille van een medische, psychische of sociale problematiek of (verstandelijke) beperking, niet meer of nog niet in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten.

De regio telt **1 psychiatrisch ziekenhuis voor kinderen en jongeren** en 1 opnameafdeling voor forensische jeugdpsychiatrie:

- De Korbeel is een afdeling van PZ H. Familie waar zowel ambulante als residentiële diagnostiek, observatie en behandeling voor kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar geboden wordt.
- De Patio is een forensisch-jeugdpsychiatrische afdeling van PZ H. Familie. Het is een intensieve behandel eenheid voor jongeren met een psychiatrische problematiek (tussen 12 en 18 jaar) die onder toezicht staan van de jeugdrechtbank.

Er zijn **drie Centra Ambulante Revalidatie in Zuid-West-Vlaanderen** waar ze diagnostiek en therapie van kinderen en jongeren met diverse ontwikkelingsstoornissen en andere stoornissen aanbieden: CAR Overleie, CAR Accent en CAR De Kindervriend.

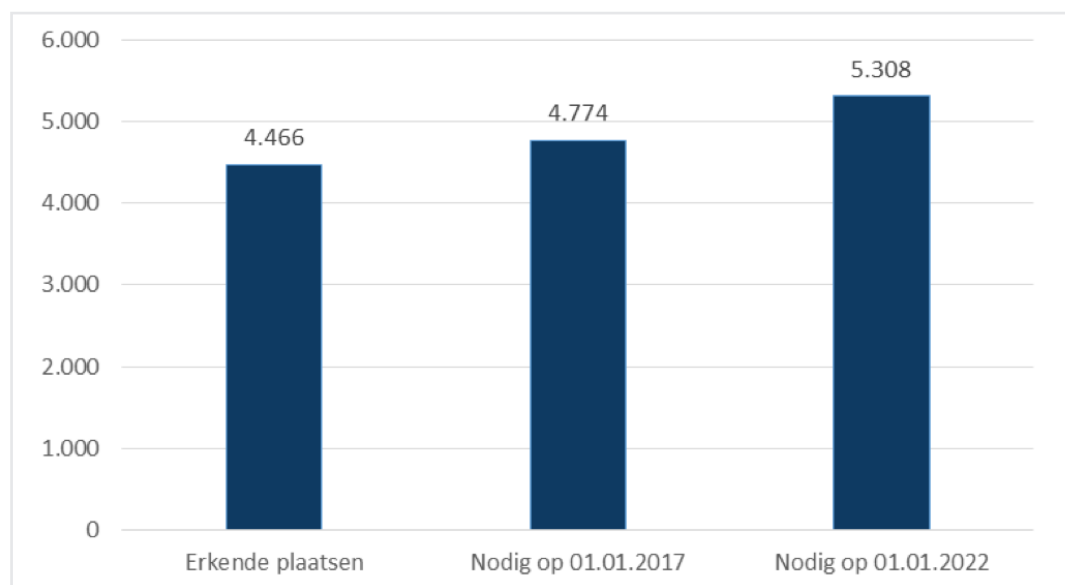
Ambulante drugzorg Kompas heeft verschillende werkpunten in Kortrijk, Menen en Waregem. Het bestaat uit een residentiële setting of ambulante therapie voor druggebruikers en dat vanaf 15 jaar.

Daarnaast verbindt het **netwerk WINGG** sinds 2016 de geestelijke gezondheidszorgpartners voor kinderen en jongeren in de provincie West-Vlaanderen. Doel van het netwerk is om het bestaande zorgaanbod in de provincie op mekaar af te stemmen en aan te vullen met gespecialiseerde behandeling in de thuisomgeving van het kind of de jongere. WINGG is nog steeds in opbouw en heeft intussen 3 operationele zorgprogramma's: CRISIS, CARE en CROSSLINK.

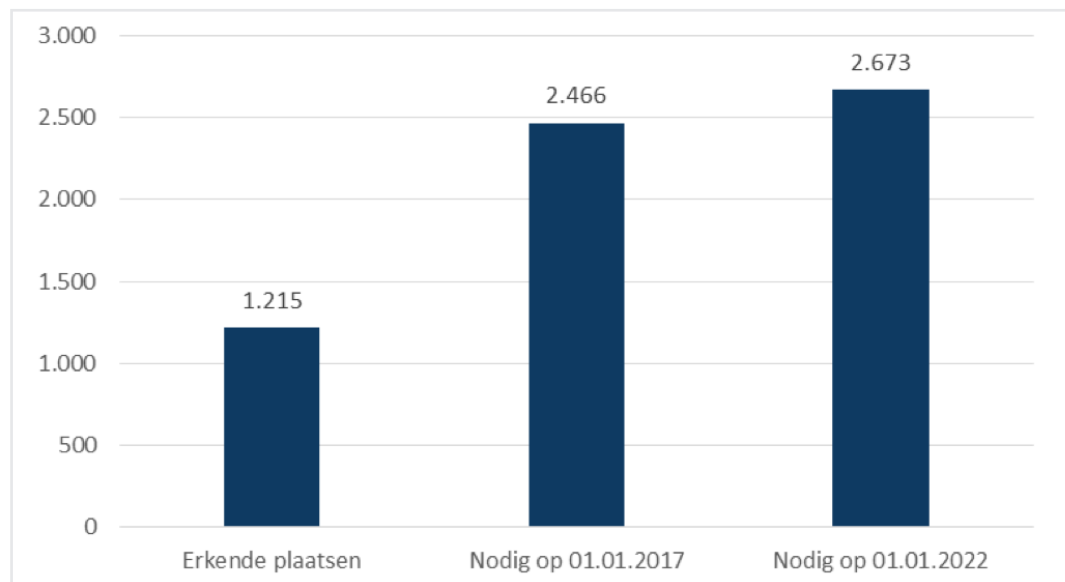
- **CRISIS** is er voor alle hulpverleners met een acute crisisvraag GGZ over een kind of jongere waarbij de draagkracht van de context (gezin, voorziening, school) overvraagd wordt. Er kan een mobiele, ambulante en residentiële crisisbehandeling geboden worden na aanmelding bij het Crisismeldpunt Minderjarigen.
- **CARE** is een mobiel, aanklampend GGZ-aanbod voor kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar (op indicatie tot 23 jaar) met een complexe, meervoudige en ernstige problematiek, hun ouders en netwerk.
- **CROSSLINK** is er voor professionelen uit de niet-gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg (eerste lijn, CLB, Jeugdhulp, huisartsen, pediaters), maar ook andere hulpverleningsactoren die een vraag hebben over een kind of jongere met een (vermoeden van een) probleem inzake geestelijke gezondheid en 'die de weg niet kennen naar...'. CROSSLINK biedt een laagdrempelig, toegankelijk aanbod van consult en advies met als doel om aanwezige GGZ-expertise en praktijkervaring binnen verschillende diensten uit te wisselen en daarnaast ook deskundigheid te bevorderen via vorming.

VASTSTELLINGEN

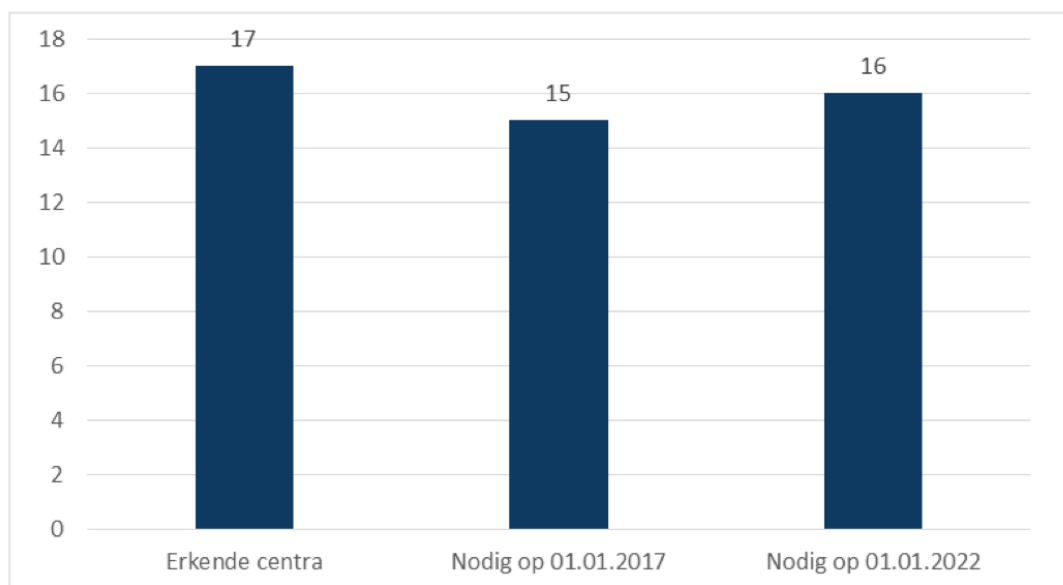
- De **behandelcapaciteit** om een antwoord te bieden op de noden op vlak van geestelijke gezondheid die er zijn bij de (Zuid-)West-Vlaamse volwassenen, jongeren en kinderen en hun context blijkt tot op heden **ontoereikend**, waardoor de wachtlijsten voor mobiele, ambulante en residentiële zorg niet weggewerkt geraken.
- De oprichting van het netwerk WINGG heeft gezorgd voor een **betere afstemming** van het bestaande aanbod en voor een **meer gedifferentieerd nieuw aanbod**. Dit heeft een positief effect op de zorgefficiëntie en het beter kunnen bieden van zorg-op-maat.

Figuur 7.4.1: Erkende plaatsen en evolutie programmatiecijfers van woonzorgcentra in Zuid-West-Vlaanderen, 2017-2022.

Bron: Departement Zorg en Gezondheid (erkende en benodigde plaatsen), Rijksregister (bevolking 1/1/2017), SV (bevolkingsprognose), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

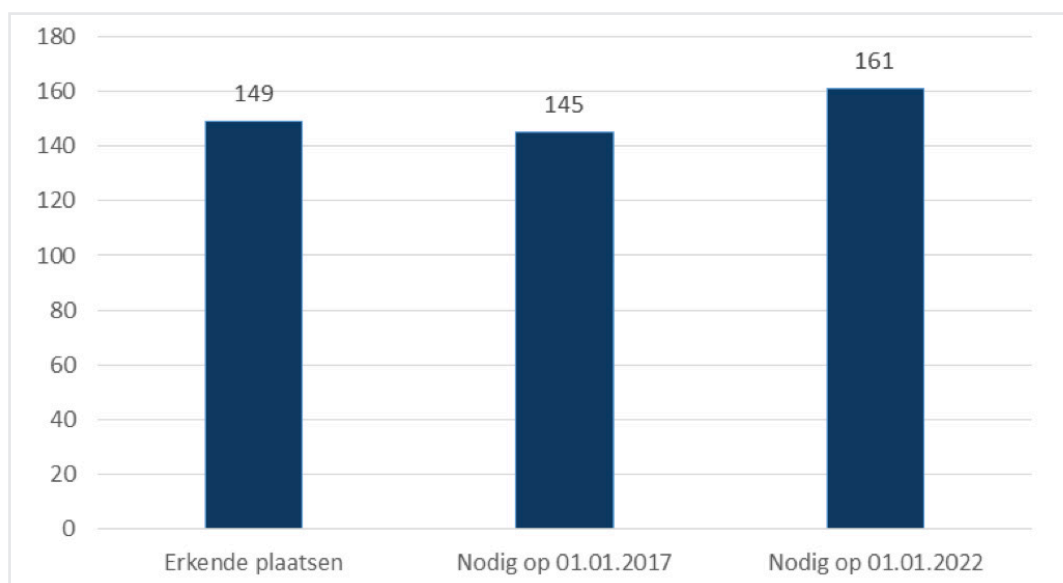
Figuur 7.4.2: Erkende plaatsen en evolutie programmatiecijfers van assistentiewoningen in Zuid-West-Vlaanderen, 2017-2022.

Bron: Departement Zorg en Gezondheid (erkende plaatsen), Steunpunt D&A (benodigde plaatsen), Rijksregister (bevolking 1/1/2017), SV (bevolkingsprognose), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.



Bron: Departement Zorg en Gezondheid (erkende en benodigde centra), Rijksregister (bevolking 1/1/2017), SV (bevolkingsprognose), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 7.4.4: Erkende plaatsen en evolutie programmatiecijfers van centra voor kortverblijf in Zuid-West-Vlaanderen, 2017-2022.



Bron: Departement Zorg en Gezondheid (erkende en benodigde plaatsen), Rijksregister (bevolking 1/1/2017), SV (bevolkingsprognose), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 waren er in Zuid-West-Vlaanderen **17 erkende dagverzorgingscentra**, **4.466 erkende plaatsen in woonzorgcentra**, **1.125 erkende plaatsen in assistentiewoningen** en **149 erkende plaatsen voor kortverblijf**.
- Op basis van de **programmatiecijfers 2017 en 2022**, blijken er in Zuid-West-Vlaanderen voldoende dagverzorgingscentra te zijn en kamers voor kortverblijf. Het blijft echter zoeken naar alternatieven voor **de tekorten aan woonzorgcentra**. Er is ook nog veel ruimte voor bijkomende **assistentiewoningen** en andere proefprojecten.

Op 1 januari 2017 werd de **persoonsvolgende financiering** ingevoerd waarbij elke persoon met een beperking het recht heeft om zijn ondersteuning te organiseren zoals hij dat zelf wil. Hiermee werd de financiering van de gehandicaptenzorg meer vraaggestuurd gemaakt.

Als eerste trap werd het **zorgbudget voor mensen met een handicap** (basisondersteuningsbudget) geïnstalleerd. Personen met een handicap en hun omgeving worden hiermee in staat gesteld om zorg en ondersteuning laagdrempelig te organiseren, zonder dat ze onmiddellijk en noodzakelijk beroep moeten doen op intensieve zorg en ondersteuning.

Personen voor wie dit ontoereikend is, kunnen via het **persoonsvolgend budget** (tweede trap van de persoonsvolgende financiering) toegang krijgen tot de meer intensieve vormen van handicapspecifieke ondersteuning, zijnde niet-rechtstreekstoegankelijke hulp of ondersteuning.

Sinds de invoering van de persoonsvolgende financiering wordt niet langer gewerkt met erkende werkvormen maar worden organisaties erkend als **vergunde zorgaanbieders**. Een vergunde zorgaanbieder is een zorgaanbieder waarbij een meerderjarige terecht kan voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg of ondersteuning. Elke vergunde zorgaanbieder heeft de vrijheid om, op vraag van een persoon met een handicap, een aanbod te ontwikkelen.

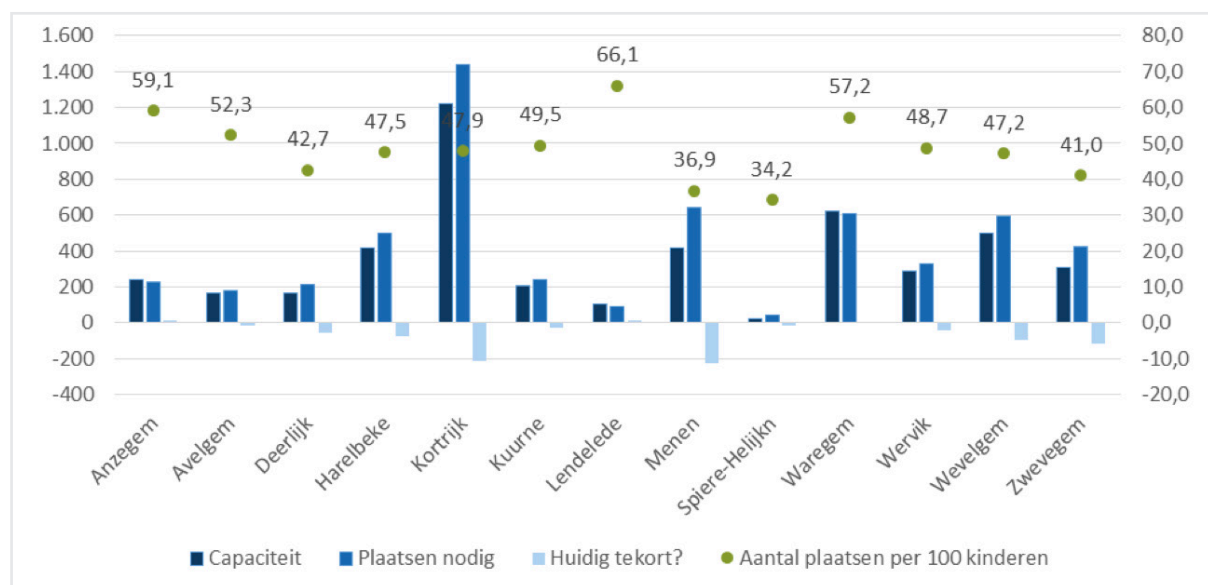
Vergunde zorgaanbieders in Zuid-West-Vlaanderen:

- Begeleidingscentrum Bemok
- De Branding Waak
- De Pelikaan
- Den Achtkanter
- Groep Ubuntu
- Koninklijk Orthopedagogisch Centrum Kortrijk De Hoge Kouter
- Medisch Pedagogisch Instituut De Kindervriend
- Nursing Zorgcentrum
- Nursingtehuis Pamele
- Ten Anker
- Zonnebloem

In de regio situeren de residentiële initiatieven zich voornamelijk in Kortrijk, Kuurne en Avelgem. In de regio Menen is het aanbod eerder gericht op mobiele ondersteuning.

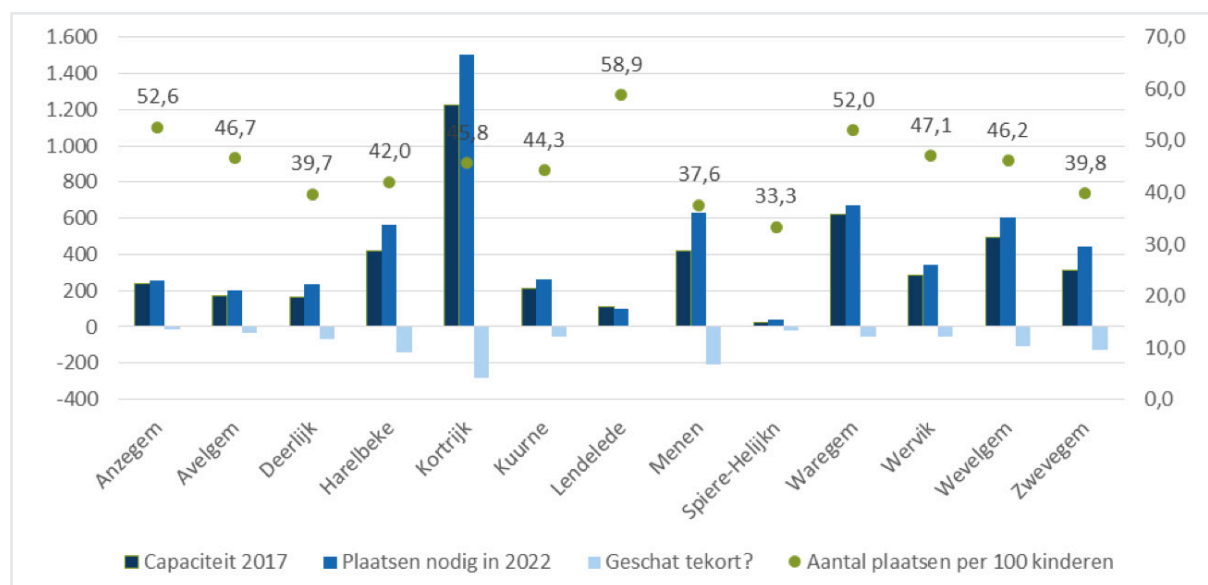
VASTSTELLINGEN

- Door de evolutie naar een vraaggestuurde aanpak, is het **moeilijk om de regionale nood in kaart te brengen en af te zetten ten opzichte van het aanbod**.
- Het bepalen van de zorgwaarde en de hoogte van het nodige budget om zorg te kunnen inkopen verloopt vrij vlot. De beschikbare budgetten zijn echter beperkt waardoor **de effectieve toekenning van een budget vaak heel lang op zich laat wachten**. De budgetten worden eerst toegekend aan personen met de grootste ondersteuningsnood.
- De sector krijgt in toenemende mate te kampen met **vergrijzing** van de doelgroep waardoor de **complexiteit van de zorgvraag toeneemt**. Op het terrein ontstaan heel wat **nieuwe samenwerkingen** met diverse zorgaanbieders zoals thuiszorg, woon- en zorgcentra, CAW en de geestelijke gezondheidszorg.

Figuur 7.6.1: Capaciteit en benodigde plaatsen kinderopvang in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, 2017 (a).

(a) De 'benodigde capaciteit' werd berekend volgens de methodiek beschreven in 'West-Vlaanderen Werkt, nr. 3/2012'.

Bron: Kind en Gezin (capaciteit), Rijksregister (0 tot 2-jarigen), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 7.6.2: Prognose van de benodigde plaatsen kinderopvang in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, 2022 (a).

(a) De 'benodigde capaciteit' werd berekend volgens de methodiek beschreven in 'West-Vlaanderen Werkt, nr. 3/2012'.

Bron: SV (prognosecijfers), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 was er in Zuid-West-Vlaanderen een **capaciteit van 4.691 plaatsen** kinderopvang en een nood aan 5.543 plaatsen. Er is dus een tekort aan 852 plaatsen voor kinderopvang in Zuid-West-Vlaanderen. Dit tekort manifesteert zich in 10 van de 13 gemeenten in de regio.
- Ook in de toekomst is er nood aan bijkomende opvangplaatsen, aangezien er een stijging van het aantal 0 tot 2-jarigen verwacht wordt. Met 10.409 kinderen tussen 0 en 2 jaar in 2022, werd berekend dat er tegen 2022 een capaciteit van 5.868 plaatsen nodig zal zijn.

ZORG EN GEZONDHEID IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

In de regio kan nog vooruitgang geboekt worden op vlak van **gezondheid**. Hiervoor dienen meer **preventieacties** opgezet te worden door lokale besturen, bedrijven, scholen en zorgvoorzieningen die leiden tot een betere geestelijke gezondheid, meer bewegen, minder rokers, meer gezonde lucht, minder alcohol- en druggebruik, meer gezonde voeding, minder overgewicht en minder zelfdodingen.

Wat **doodsoorzaken** gelinkt aan **kanker** (21,23 per 10.000 inw. /j) en **hart- en vaatziekten** (20,53 per 10.000 inw. /j) betreft, scoort Zuid-West-Vlaanderen boven het West-Vlaams en Vlaams gemiddelde. Doodsoorzaak **zelfdoding** (2,33 per 10.000 inw. /j) ligt zelfs beduidend hoger dan in het Vlaams Gewest (1,99). Acties gericht op het verbeteren van geestelijke gezondheid, minder roken, voldoende bewegen en gezonde voeding kunnen dit tij doen keren.

Op vandaag laat slechts **62,8%** van de vrouwen in Zuid-West-Vlaanderen die behoren tot de doelgroep (50 t.e.m. 69 jaar) zich **preventief onderzoeken op borstkanker**. Er is nog heel wat werk aan de winkel om de Vlaamse doelstelling van de totale dekkingsgraad van 75% te halen tegen 2020.

Ook de doelstelling van **65% totale dekkingsgraad baarmoederhalskanker** werd nog niet gehaald, al scoort de regio met 62,1% niet slecht. De Vlaamse doelstelling van 2020 voor de totale dekkingsgraad van dikkedarmkanker van 60% werd met een 65,3% in de regio wel reeds behaald. Dat neemt niet weg dat voor het vergroten van het percentage totale dekkingsgraad de deelname aan het bevolkingsonderzoek nog steeds aangemoedigd dient te worden.

Slechts **34,4%** van de bevolking +3 jaar in Zuid-West-Vlaanderen gaat geregeld bij de tandarts langs voor **preventieve mondzorg**. Vooral bij kwetsbare personen dient preventieve mondzorg bijkomend gestimuleerd te worden. Ook het globaal medisch dossier met geïntegreerde preventiemodule bij de huisarts wordt nog te weinig gebruikt.

Op vlak van fijn stof, ozon, stikstofdioxide en zwaveldioxide scoort Vlaanderen ondermaats als we naar gezondheidsimpact kijken. De regio kent een relatief hoge concentratie van fijn stof tussen 13 en 15 microgram/m³ jaargemiddeld. Rond de snelwegen, de Ring rond Kortrijk en in centrum Kortrijk is de concentratie nog hoger.

In **West-Vlaanderen zijn ruim 54.000 mensen in de zorgsector tewerkgesteld**. Dat is bijna evenveel als in de metaal-, machinebouw -, textiel- en voedingsindustrie samen. Het maatschappelijk en economisch belang van bij uitbreiding de zorg economie in West-Vlaanderen is dus bijzonder groot.

Met de toenemende vergrijzing kent de zorgvraag een continue groei, terwijl de beschikbare middelen niet in hetzelfde tempo volgen en er tegelijk een daling van het aantal gekwalificeerde zorgverleners wordt vastgesteld, onder meer door een krimpende beroepsactieve bevolking.

Er is een verschuiving naar **geïntegreerde zorg** waarbij gestreefd wordt naar een hogere kwaliteit van de zorg voor personen met een zorgnood en een verbeterde algemene gezondheid van de bevolking. Tevens gaat meer aandacht naar preventie en is er een verschuiving naar meer zorg thuis.

Netwerken moeten leiden tot naadloze totaalzorg, waarbij alle betrokkenen met elkaar in contact staan en informatie delen. In de regio Zuid-West-Vlaanderen zien we de vorming van **drie eerstelijnszones**: Menen – Wervik – Wevelgem, Kortrijk-Kuurne-Harelbeke en Waregem-Anzegem-Avelgem-Deerlijk-Spiere-Helkijn-Wielsbeke-Zwevegem.

In de regio zijn twee **algemene ziekenhuizen**, az groeninge en OLV van Lourdes Waregem, en een campus van AZ Delta die samen over **1519 erkende bedden** beschikken. Om de toegankelijkheid en kwaliteit van zorg binnen een strikt budgettair kader te waarborgen worden **ziekenhuisnetwerken** opgericht waarbinnen taakafspraken worden gemaakt. In de regio krijgen het E17-ziekenhuisnetwerk, met onder meer az groeninge en O.L.V. Lourdes Ziekenhuis Waregem, en het ziekenhuisnetwerk Ieper-Roeselare-Tielt vorm.

De **behandelcapaciteit** op vlak van **geestelijke gezondheid** blijft op heden **ontoereikend**.

Zo ook is er een **tekort aan woonzorgcentra en assistentiewoningen**, een tekort dat naar aanleiding van de vergrijzing in de toekomst zal toenemen.

De **vergrijzing** laat zich ook voelen in de zorg voor **personen met een beperking** waardoor de **complexiteit van de zorgvraag** toeneemt. Er ontstaan nieuwe samenwerkingen met diverse zorgaanbieders. Daarnaast zorgt de **invoering van de persoonsvolgende financiering** sinds januari 2017 voor een paradigmashift.

Met een capaciteit van **4.691 plaatsen kinderopvang** kampt de regio met een **tekort van 852 plaatsen**. Door een toekomstige stijging van het aantal 0 tot 2-jarigen, werd berekend dat er in 2022 een capaciteit van 5.868 plaatsen nodig zal zijn.

WELZIJN EN KANSARMOEDE



// 8 WELZIJN EN KANSARMOEDE

8.1 VOORKEURSREGELING IN DE ZIEKTEVERZEKERING

Definitie en leeswijzer:

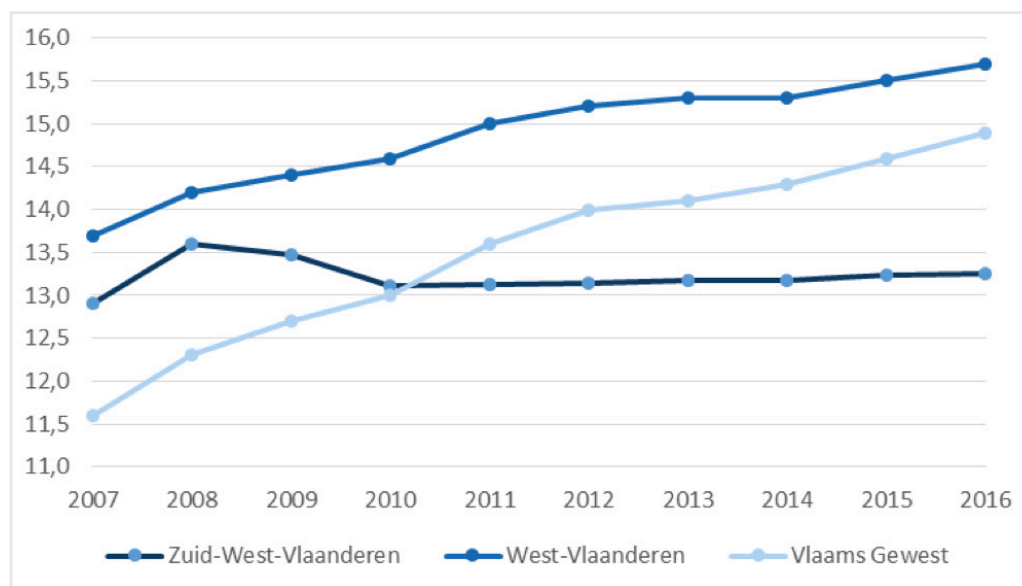
- De **voorkeursregeling in de ziekteverzekering** maakt de gezondheidszorg goedkoper (minder remgeld, lager plafondbedrag voor de maximumfactuur,...) voor bepaalde personen. De verhoogde tegemoetkoming kan op twee manieren worden verkregen:
(1) automatisch, op basis van een voordeel dat iemand geniet (bijvoorbeeld het leefloon), of op basis van een situatie waarin zij/ hij zich bevindt (bijvoorbeeld een kind met een ernstige handicap);
(2) na een inkomensonderzoek uitgevoerd door het ziekenfonds.

Tabel 8.1.1: Evolutie van het aantal personen met voorkeursregeling in de ziekteverzekering in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016 (a).

	Zuid-West-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	#	%	#	%	#	%
2007	38.307	12,9	156.725	13,7	702.906	11,6
2008	39.887	13,6	163.058	14,2	749.613	12,3
2009	41.087	13,5	166.932	14,4	780.923	12,7
2010	41.900	13,1	168.768	14,6	803.951	13,0
2011	43.683	13,1	174.322	15,0	846.482	13,6
2012	44.800	13,1	177.856	15,2	877.359	14,0
2013	45.437	13,2	179.277	15,3	891.632	14,1
2014	45.754	13,2	179.907	15,3	904.031	14,3
2015	46.757	13,2	182.989	15,5	929.353	14,6
2016	47.762	13,2	186.012	15,7	954.456	14,9

(a) Percentage berekend ten opzichte van het aantal rechthebbenden (het aantal personen aangesloten bij een Belgische ziekteverzekering) waarvan bekend is of ze een voorkeursregeling hebben of niet.
Bron: IMA, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 8.1.1: Evolutie van het aantal personen met voorkeursregeling in de ziekteverzekering in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016 (a).



(a) Percentage berekend ten opzichte van het aantal rechthebbenden (het aantal personen aangesloten bij een Belgische ziekteverzekering) waarvan bekend is of ze een voorkeursregeling hebben of niet.

Bron: IMA, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 hadden in Zuid-West-Vlaanderen **47.762 personen recht op een voorkeursregeling in de ziekteverzekering**. Dit aandeel betreft **13,2%** van de bevolking, en ligt lager dan 15,7% in West-Vlaanderen en 14,9% in het Vlaamse Gewest.
- In de periode 2007-2016 is het aandeel van personen met een voorkeursregeling in de ziekteverzekering in Zuid-West-Vlaanderen **vrij constant** gebleven in tegenstelling tot de stijging van 13,7% naar 15,7% in West-Vlaanderen en van 11,6% naar 14,9% in het Vlaams Gewest.

Definitie en leeswijzer:

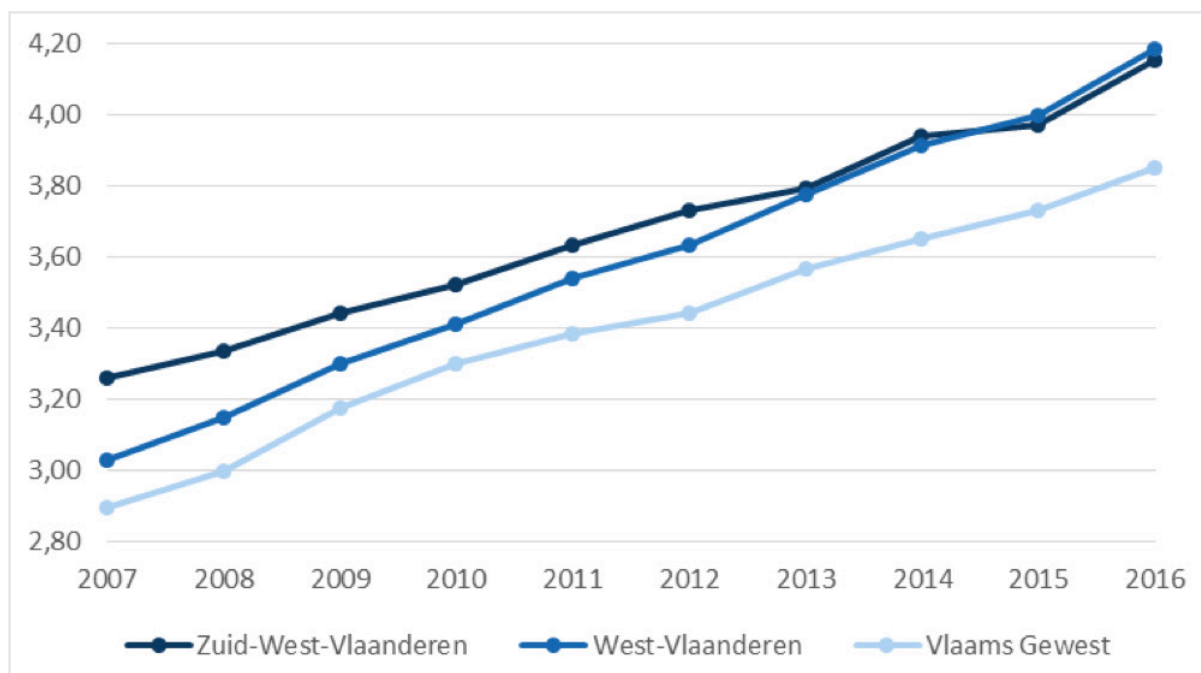
- De **Vlaamse Zorgverzekering** betaalt een tegemoetkoming uit aan personen met een zwaar verminderd vermogen tot zelfzorg, zowel voor gebruikers in residentieel, semi-residentieel of ambulant verband. Met deze **tenlasteneming** wil de zorgverzekering de kosten voor niet-medische hulp- en dienstverlening betaalbaar houden voor de gebruiker. Zo staat de Zorgverzekering borg voor de toegankelijkheid van langdurige en intensieve niet-medische zorg thuis of in een instelling.

Tabel 8.2.1: Evolutie van het aantal personen met een tenlasteneming in het kader van de zorgverzekering in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.

	Zuid-West-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	#	%	#	%	#	%
2007	9.646	3,26	34.699	3,03	177.090	2,89
2008	9.888	3,34	36.238	3,15	184.624	3,00
2009	10.258	3,44	38.117	3,30	197.192	3,18
2010	10.533	3,52	39.560	3,41	206.149	3,30
2011	10.916	3,63	41.224	3,54	213.307	3,38
2012	11.251	3,73	42.475	3,63	218.658	3,44
2013	11.457	3,79	44.282	3,78	227.532	3,57
2014	11.933	3,94	45.978	3,91	233.965	3,65
2015	12.066	3,97	47.102	4,00	240.300	3,73
2016	12.670	4,15	49.470	4,19	249.496	3,85

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 8.2.1: Evolutie van het aantal personen met een tenlasteneming in het kader van de zorgverzekering in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.



Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 hadden 12.670 inwoners van Zuid-West-Vlaanderen een **tenlasteneming in het kader van de zorgverzekering**. Dit betreft **4,15%** van de bevolking, een aandeel dat iets later ligt dan 4,19% in West-Vlaanderen maar hoger dan 3,85% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2007-2016 **steeg** het aandeel inwoners met een tenlasteneming in het kader van de zorgverzekering overall. In Zuid-West-Vlaanderen steeg het aandeel echter minder snel dan in West-Vlaanderen.

Definitie en leeswijzer:

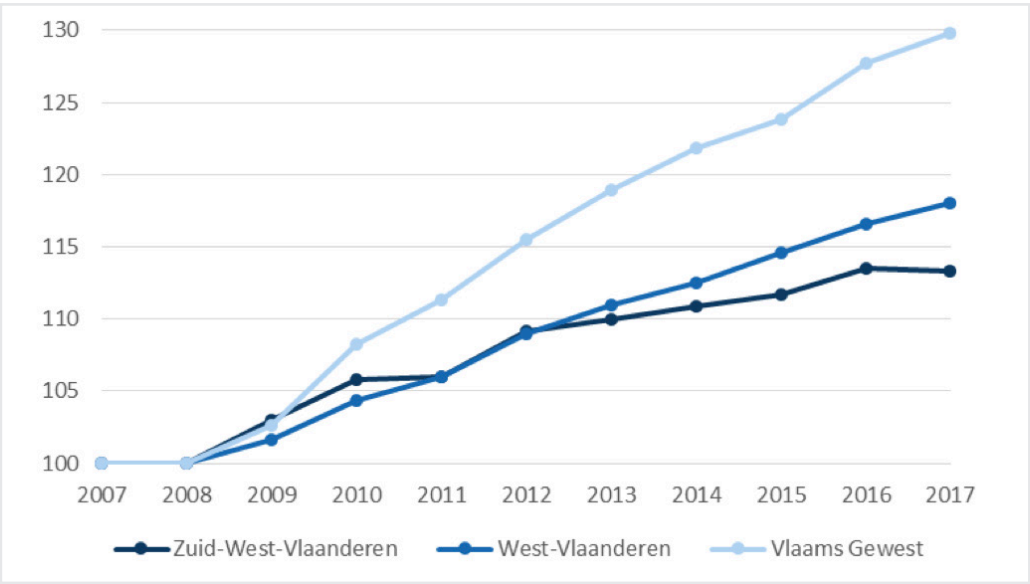
- Het relatieve cijfer van de **kredietachterstal** is de verhouding van het aantal kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet tot het aantal kredietnemers met minstens één krediet. In 2012 steeg de noemer van deze verhouding als gevolg van een wetswijziging waardoor meer (bestaande) kredietnemers onder het toepassingsgebied van de CKP (Centrale voor Kredieten aan Particulieren) kwamen. Het gaat hier dus niet om de registratie van nieuwe kredietnemers, maar wel van bestaande kredietnemers die door een wetswijziging onder het toepassingsgebied van de CKP kwamen.

Tabel 8.3.1: Evolutie van het aantal kredietnemers met achterstallige kredieten in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2017.

	2007		2017		Evolutie
	#	%	#	%	2007-17
Zuid-West-Vlaanderen	5.322	4,4	6.030	3,5	+13,3%
West-Vlaanderen	20.979	4,5	24.755	3,7	+18,0%
Vlaams Gewest	107.411	4,2	139.441	3,9	+29,8%
Aandeel ZWVL in WVL	25,4%		24,4%		

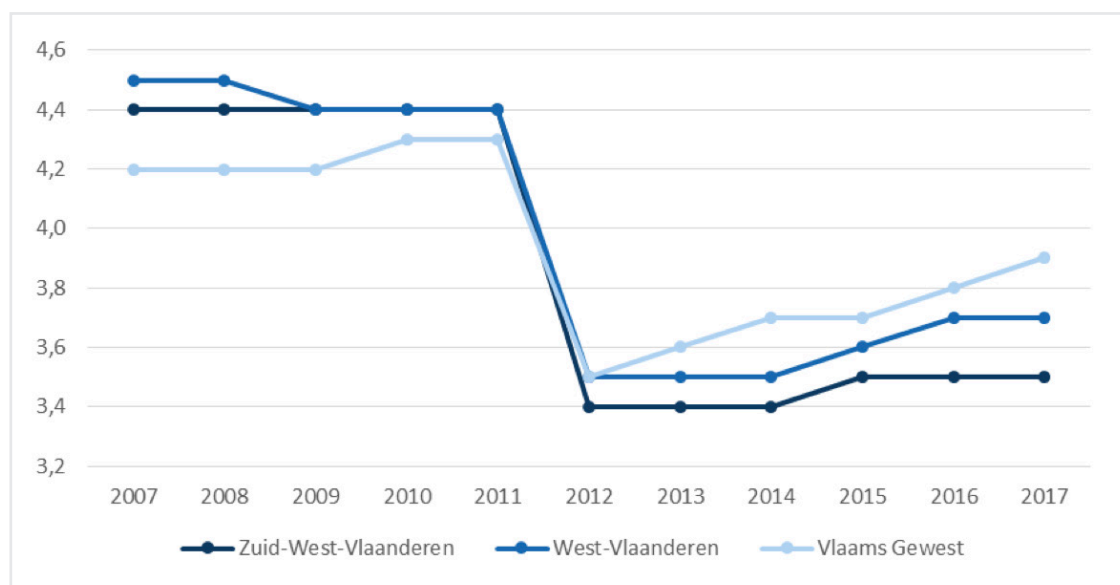
Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 8.3.1: Evolutie van het aantal kredietnemers met minstens één achterstallig krediet in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2017 (index 2007 = 100).



Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 8.3.2: Evolutie van het aandeel kredietnemers met minstens één achterstallig krediet in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2017.



Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 hadden **6.030 inwoners** in Zuid-West-Vlaanderen een **achterstallig krediet**. Dit aandeel van **3,5%** van de bevolking ligt iets lager dan 3,7% in West-Vlaanderen en 3,9% in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2007-2017 steeg het **aantal kredietnemers** met achterstallige kredieten **met +13,3%** in Zuid-West-Vlaanderen. Deze stijging ligt beduidend lager dan +18,0% in West-Vlaanderen en +29,8% in het Vlaams Gewest.
- Het **aandeel van kredietnemers** met één achterstallig krediet nam daarentegen af van 4,4% naar 3,5% in Zuid-West-Vlaanderen.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** in de kredietachterstal in West-Vlaanderen daalde van 25,4% naar 24,4%.

Definitie en leeswijzer:

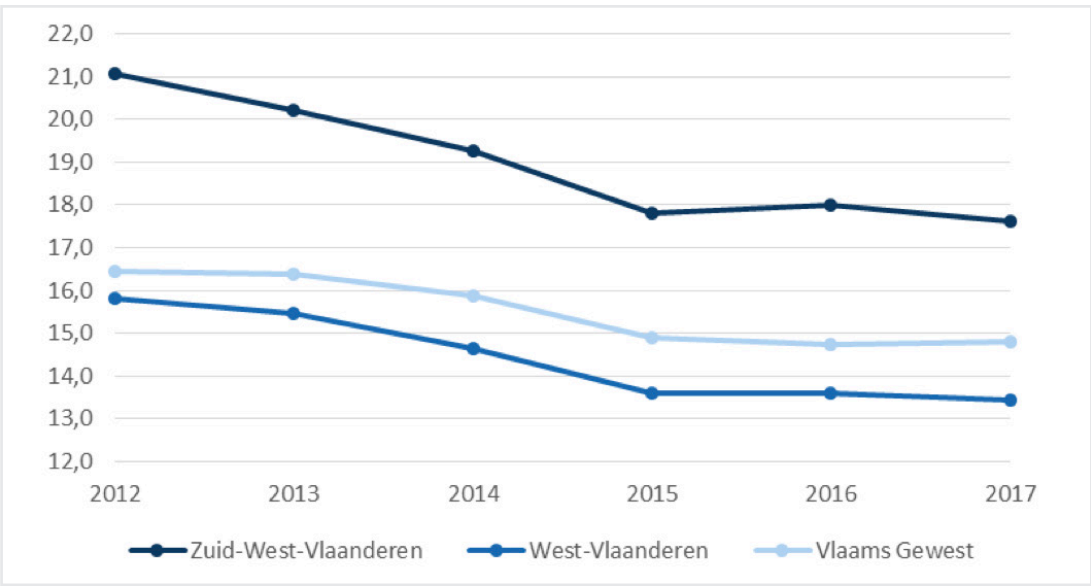
- In geval van niet-betaling van de energiekosten mag een sociale leverancier overgaan tot het plaatsen van een **budgetmeter** of stroombegrenzer bij de klant. Een budgetmeter laat toe het energieverbruik op te volgen via een systeem van voorafbetalingen.

Tabel 8.4.1: Evolutie van het aantal budgetmeters voor elektriciteit in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012-2017.

	Zuid-West-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	#	%	#	%	#	%
2012	2.593	21,05	8.394	15,82	44.182	16,44
2013	2.496	20,20	8.268	15,47	44.039	16,37
2014	2.393	19,25	7.890	14,65	42.891	15,88
2015	2.347	17,79	7.680	13,59	42.310	14,89
2016	2.271	17,99	7.432	13,60	40.619	14,75
2017	2.223	17,61	7.339	13,43	40.764	14,81

Bron: Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt (VREG), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 8.4.1: Evolutie van het aandeel budgetmeters voor elektriciteit per 1.000 afnemers in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012-2017.



Bron: Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt (VREG), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 waren er in Zuid-West-Vlaanderen **2.223 budgetmeters voor elektriciteit**. Dit aantal is goed voor **17,61 budgetmeters per 1.000 afnemers**. Het aantal budgetmeters voor elektriciteit per 1.000 afnemers ligt hiermee hoger dan 13,43 in West-Vlaanderen en 14,81 in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2012-2017 **daalde het aandeel van budgetmeters** per 1.000 afnemers van 21,05% naar 17,61% in Zuid-West-Vlaanderen. Deze dalende trend is gelijklopend in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest.

Definitie en leeswijzer:

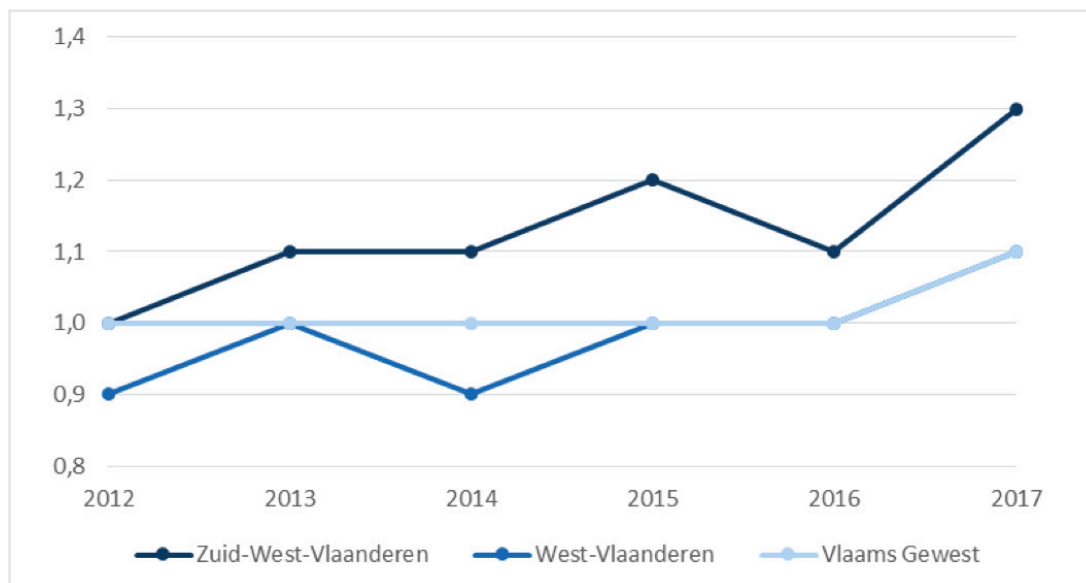
- De **Lokale Adviescommissie (LAC)** beslist of de elektriciteit mag afgesloten worden. Deze commissie bestaat uit een afvaardiging van het OCMW en de netwerkbeheerders (Infrax of Eandis). Indien de energiefacturen bij een commerciële leverancier niet tijdig worden betaald dan komt men bij een sociale leverancier terecht. Indien ook daar de facturen niet worden betaald dan wordt het betreffende dossier besproken op de LAC en kan er overgegaan worden tot afsluiting van energietoevoer.

Tabel 8.5.1: Evolutie van het aantal LAC-dossiers elektriciteit in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012-2017.

	Zuid-West-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	#	%	#	%	#	%
2012	1.279	1,00	4.673	0,90	26.216	1,00
2013	1.373	1,10	5.104	1,00	26.948	1,00
2014	1.364	1,10	5.010	0,90	27.919	1,00
2015	1.524	1,20	5.443	1,00	28.508	1,00
2016	1.394	1,10	5.290	1,00	27.728	1,00
2017	1.654	1,30	5.939	1,10	30.349	1,10

Bron: Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt (VREG), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 8.5.1: Evolutie van het aantal LAC-dossiers elektriciteit in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2012-2017.



Bron: Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt (VREG), Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

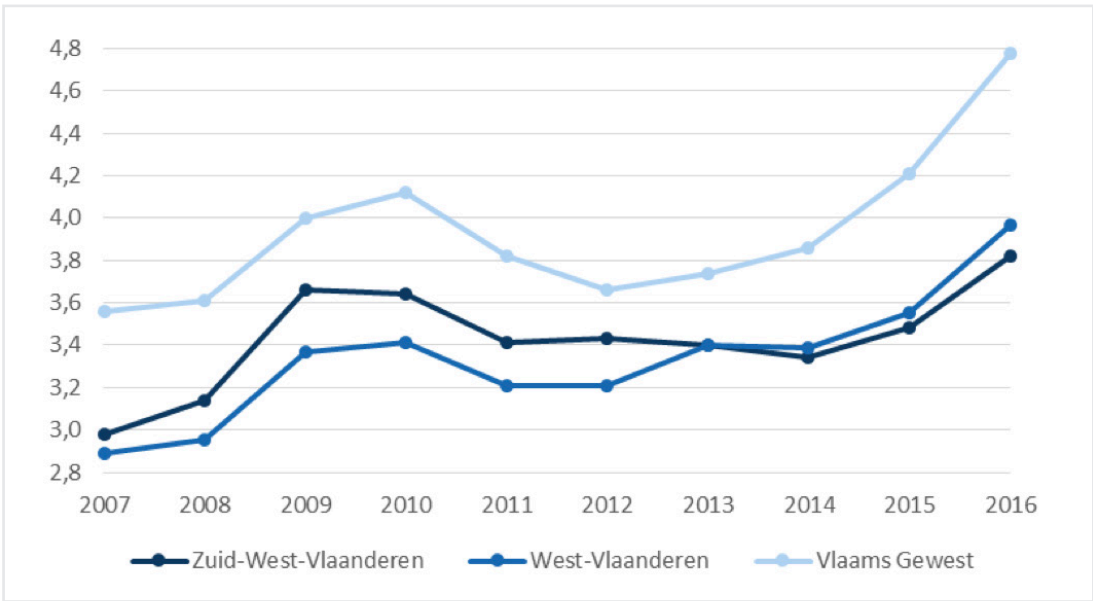
- In 2017 waren er op de Lokale Adviescommissie in Zuid-West-Vlaanderen **1.654 LAC-dossiers elektriciteit**, goed voor **1,3%** van alle afnemers. Hiermee ligt het aandeel LAC-dossiers hoger dan 1,1% in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2012-2017 is het **aandeel van LAC-dossiers elektriciteit gestegen** van 1% naar 1,3% in Zuid-West-Vlaanderen. Deze stijgende trend is gelijklopend in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest.

Tabel 8.6.1: Evolutie van het aantal leefloners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.

	Zuid-West-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	#	%	#	%	#	%
2007	883	2,98	3.313	2,89	21.864	3,56
2008	934	3,14	3.401	2,95	22.353	3,61
2009	1.094	3,66	3.903	3,37	24.940	4,00
2010	1.092	3,64	3.962	3,41	25.868	4,12
2011	1.027	3,41	3.752	3,21	24.205	3,82
2012	1.037	3,43	3.758	3,21	23.282	3,66
2013	1.028	3,40	3.989	3,40	23.942	3,74
2014	1.013	3,34	3.987	3,39	24.840	3,86
2015	1.060	3,48	4.188	3,55	27.210	4,21
2016	1.167	3,82	4.697	3,97	31.057	4,78

Bron: POD MI, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 8.6.1: Evolutie van het percentage leefloners in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.



Bron: POD MI, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 telde Zuid-West-Vlaanderen **1.167 leefloners**, goed voor **3,82%** van de bevolking.
- Het aandeel leefloners van **3,82%** ligt in Zuid-West-Vlaanderen iets lager dan 3,97% in West-Vlaanderen en beduidend lager dan 4,78% in het Vlaams Gewest
- In de periode 2007-2016 is het aandeel leefloners gestegen van 2,98% naar 3,82%. Deze **merkbare toename** van het aantal leefloners vertoont zich nog sterker in West-Vlaanderen en zeker in het Vlaams Gewest.

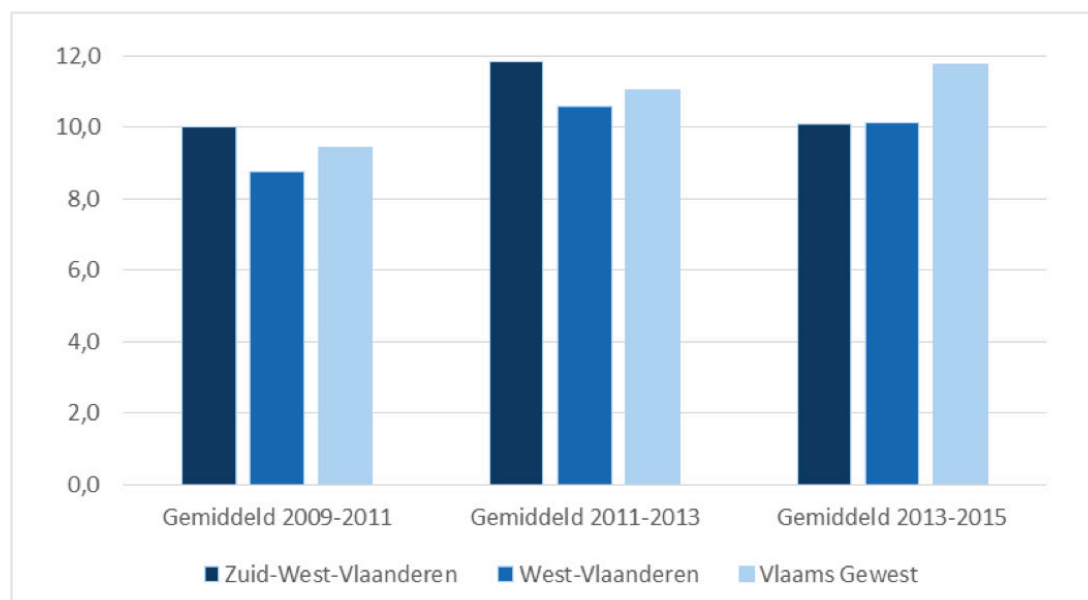
8.7. GEBOORTEN IN KANSARME GEZINNEN

Tabel 8.7.1: Evolutie van het aantal geboorten in kansarme gezinnen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2009-2015.

	Zuid-West-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams Gewest	
	#	%	#	%	#	%
Gemiddeld 2009-2011	333	9,99	1.030	8,76	6.642	9,45
Gemiddeld 2011-2013	395	11,84	1.224	10,59	7.648	11,02
Gemiddeld 2013-2015	331	10,06	1.130	10,11	7.951	11,76

Bron: Kind en Gezin, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 8.7.1: Evolutie van het aantal geboorten in kansarme gezinnen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2009-2015.



Bron: Kind en Gezin, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

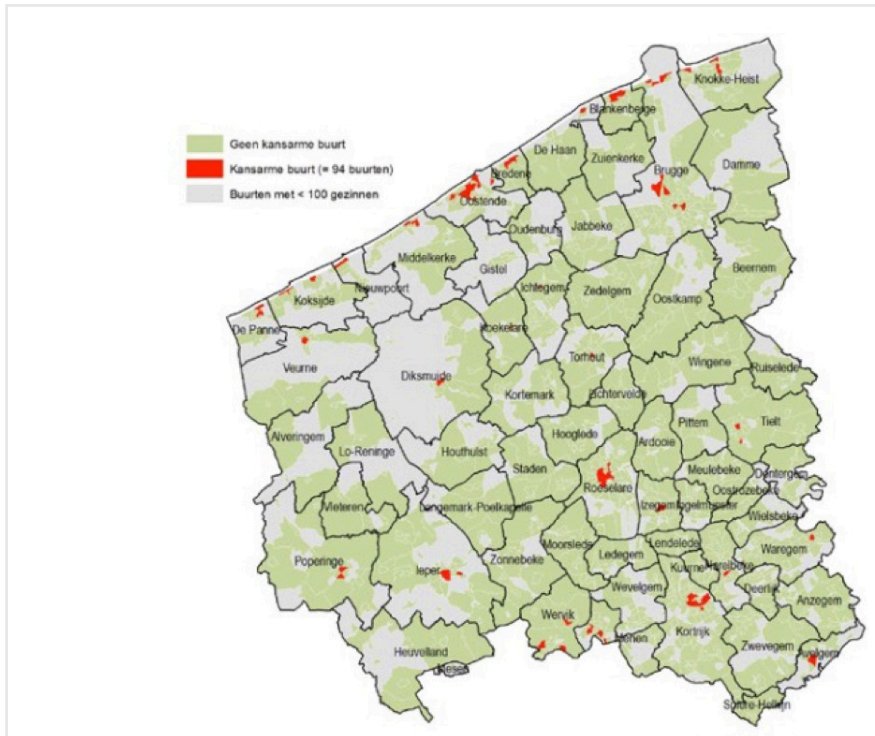
VASTSTELLINGEN

- In de periode 2013-2015 vond **10,06%** van de **geboorten** in Zuid-West-Vlaanderen plaats in een kansarm gezin. In absolute aantallen betreft dit **331 geboorten**. Hiermee ligt het aandeel van geboorten in kansarme gezinnen lager in Zuid-West-Vlaanderen dan 10,11% in West-Vlaanderen en 11,76% in het Vlaams Gewest.
- Opmerkelijke vaststelling is dat in de periodes 2009-2011 en 2011-2013 het aandeel geboorten in kansarme gezinnen in Zuid-West-Vlaanderen nog hoger lag dan in West-Vlaanderen en Vlaanderen.

Definitie en leeswijzer:

- Aan de hand van 10 indicatoren die samengebracht werden in 4 dimensies (demografie, huisvesting, onderwijs en werkloosheid) werden de buurten in West-Vlaanderen geanalyseerd. Een **kansarme buurt** is een buurt waar er een cumulatie van kansarmoedeproblematieken voorkomt. Concreet betekent dit dat wanneer een buurt op 3 of 4 dimensies slecht scoort, de buurt bestempeld wordt als een kansarme buurt.

Kaart 8.8.1: Spreiding van kansarme buurten West-Vlaanderen, 2016



Bron: Kansarmoedeatlas 2017, Steunpunt Data&Analyse

VASTSTELLINGEN

- In 2016 waren in Zuid-West-Vlaanderen **21 kansarme buurten** verspreid over **6 gemeenten**.
- Kansarme buurten komen doorgaans vaker voor in centrumsteden, zo ook in Kortrijk met 11 kansarme buurten met in totaal 12.624 inwoners. Daarnaast vallen ook Menen en Wervik op met meerdere kansarme buurten. Menen telt 4 kansarme buurten met in totaal 4.976 inwoners, Wervik 3 met 2.788 inwoners. De gemeenten Avelgem, Harelbeke en Waregem tellen elk één kansarme buurt.

Bijlage 4 bevat gedetailleerde kansarmoedekaarten van Zuid-West-Vlaanderen.

WELZIJN EN KANSARMOEDE IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

Zuid-West-Vlaanderen kent met **13,2%** een **kleiner aandeel** inwoners met een **voorkeursregeling in de ziekteverzekering** dan West-Vlaanderen en Vlaanderen. Het aandeel in Zuid-West-Vlaanderen bleef de voorbije jaren vrij constant, terwijl West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest een stijging optekenden.

In Zuid-West-Vlaanderen was er de voorbije jaren, net als in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest, een **toename van het aandeel inwoners met een tenlasteneming in het kader van de zorgverzekering**. Het aandeel lag op 4,15%.

Het aandeel kredietnemers met een **kredietachterstal** ligt met **3,5%** in Zuid-West-Vlaanderen **lager** dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Niettemin kende het aantal kredietnemers met een kredietachterstand een **stijgende trend van +13,6%** die evenwel trager was dan in de overstijgende regio's.

Eenzelfde tendens stellen we vast voor leefloners en geboorten in kansarme gezinnen: Zuid-West-Vlaanderen kende met **8,32%** een **kleiner aandeel leefloners** en met **10,06%** een **kleiner aandeel geboorten in kansarme gezinnen** dan West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Er is overal een **stijgende trend** maar de groei in Zuid-West-Vlaanderen verloopt trager.

Wat het **aandeel budgetmeters elektriciteit** betreft, stellen we een dalende trend vast. Niettemin blijft het aandeel van **17,61‰** in Zuid-West-Vlaanderen **vrij hoog**. Ook het aandeel **LAC-dossiers elektriciteit** ligt met **1,3%** **relatief hoog** in de regio.

In 2016 waren er in Zuid-West-Vlaanderen 21 kansarme buurten verspreid over 6 gemeenten. Kortrijk, Menen en Wervik tellen meerdere kansarme buurten. De gemeenten Avelgem, Harelbeke en Waregem elk één.

9
WONEN

// 9 WONEN

9.1 WOONPATRIMONIUM

Tabel 9.1.1: Evolutie van het aantal woongelegenheden in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2010-2017

	2010	2017	Evolutie
Anzegem	6 041	6 404	+6,0%
Avelgem	4 282	4 599	+7,4%
Deerlijk	4 813	5 170	+7,4%
Harelbeke	11 856	12 699	+7,1%
Kortrijk	35 747	37 750	+5,6%
Kuurne	5 642	5 913	+4,8%
Lendelede	2 381	2 544	+6,8%
Menen	15 343	15 773	+2,8%
Spiere-Helkijn	928	948	+2,2%
Waregem	15 854	16 981	+7,1%
Wevelgem	13 218	13 961	+5,6%
Zwevegem	10 344	10 897	+5,3%
Wervik	7 960	8 327	+4,6%
Zuid-West-Vlaanderen	134 409	141 966	+5,6%
Provincie West-Vlaanderen	649 457	687 039	+5,8%
Vlaams Gewest	2 956 628	3 149 215	+6,5%

Bron: Kadaster van de FOD Financiën \ Provincies in Cijfers

Tabel 9.1.2: Bouwjaar en ouderdom van de gebouwen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest

	Aantal gebouwen	Bouwjaar				
	in 2017	vóór 1946	1946 - 1961	1962 - 1970	1971 - 1981	na 1981
Anzegem	6 978	26,5%	14,8%	10,3%	14,6%	33,7%
Avelgem	4 770	32,0%	12,1%	9,8%	12,4%	33,6%
Deerlijk	5 690	24,4%	15,1%	12,1%	18,1%	30,2%
Harelbeke	12 410	25,4%	18,1%	12,5%	15,6%	28,4%
Kortrijk	34 080	35,6%	17,3%	11,8%	12,9%	22,4%
Kuurne	5 864	25,6%	15,0%	13,8%	18,0%	27,6%
Lendelede	2 715	24,9%	11,6%	13,6%	16,4%	33,3%
Menen	16 681	43,5%	12,8%	10,1%	11,6%	21,9%
Spiere-Helkijn	1 083	38,5%	5,0%	7,8%	13,8%	35,0%
Waregem	16 573	18,8%	17,2%	11,9%	17,9%	34,0%
Wevelgem	15 029	28,3%	12,0%	11,6%	16,8%	31,2%
Zwevegem	11 545	26,9%	15,4%	11,7%	14,3%	31,7%
Wervik	9 102	40,1%	10,9%	9,2%	12,8%	26,9%
Zuid-West-Vlaanderen	142 520	30,9%	15,0%	11,4%	14,6%	27,9%
Provincie West-Vlaanderen	549 964	30,5%	13,0%	10,8%	14,1%	31,5%
Vlaams Gewest	2 660 647	27,7%	14,9%	11,7%	15,0%	30,6%

Bron: Kadaster van de FOD Financiën \ Provincies in Cijfers

Tabel 9.1.3: Aantal bewoonde woongelegenheden, naar eigendomsstatus in Zuid-West-Vlaanderen en West-Vlaanderen, 2010-2017 // 197

	2010		2017	
	Bewoond	Eigenaar	Bewoond	Eigenaar
Anzegem	5 573	82%	5 805	82%
Avelgem	3 931	72%	4 188	73%
Deerlijk	4 494	81%	4 810	80%
Harelbeke	11 158	78%	11 800	78%
Kortrijk	32 371	67%	32 381	68%
Kuurne	5 268	78%	5 444	76%
Lendelede	2 211	82%	2 349	82%
Menen	13 736	69%	14 132	69%
Spiere-Helkijn	824	64%	868	65%
Waregem	14 709	73%	15 571	73%
Wervik	7 277	72%	7 622	72%
Wevelgem	12 441	79%	12 959	79%
Zwevegem	9 526	78%	9 957	78%
Zuid-West-Vlaanderen	123 519	74%	127 886	74%
West-Vlaanderen	488 393	71%	511 658	71%

Bron: Kadaster van de FOD Financiën, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen

VASTSTELLINGEN

- In 2017 waren er **141.966 woongelegenheden** in Zuid-West-Vlaanderen. In de periode 2010-2017 is het totaal aantal woongelegenheden in Zuid-West-Vlaanderen gestegen met +5,6%, wat lager ligt dan de toename met +5,8% in West-Vlaanderen en met +6,5% in het Vlaams Gewest.
- In Zuid-West-Vlaanderen ligt het bouwjaar voor 30,9% van de gebouwen vóór 1946 en voor 27,9% na 1981. De ouderdom van de gebouwen ligt hiermee iets hoger in vergelijking met West-Vlaanderen en zeker met het Vlaams Gewest.
- In 2017 worden 74% van het totaal aantal bewoonde woongelegenheden in Zuid-West-Vlaanderen bewoond door de eigenaar, wat iets hoger ligt dan 71% in West-Vlaanderen. In de periode 2010-2017 is er een stijging van het aantal bewoonde woongelegenheden, maar blijft de eigendomsstatus stabiel op 74%.

Definities en leeswijzer:

• **Vergunde nieuwbouwwoningen en renovatiewoningen:**

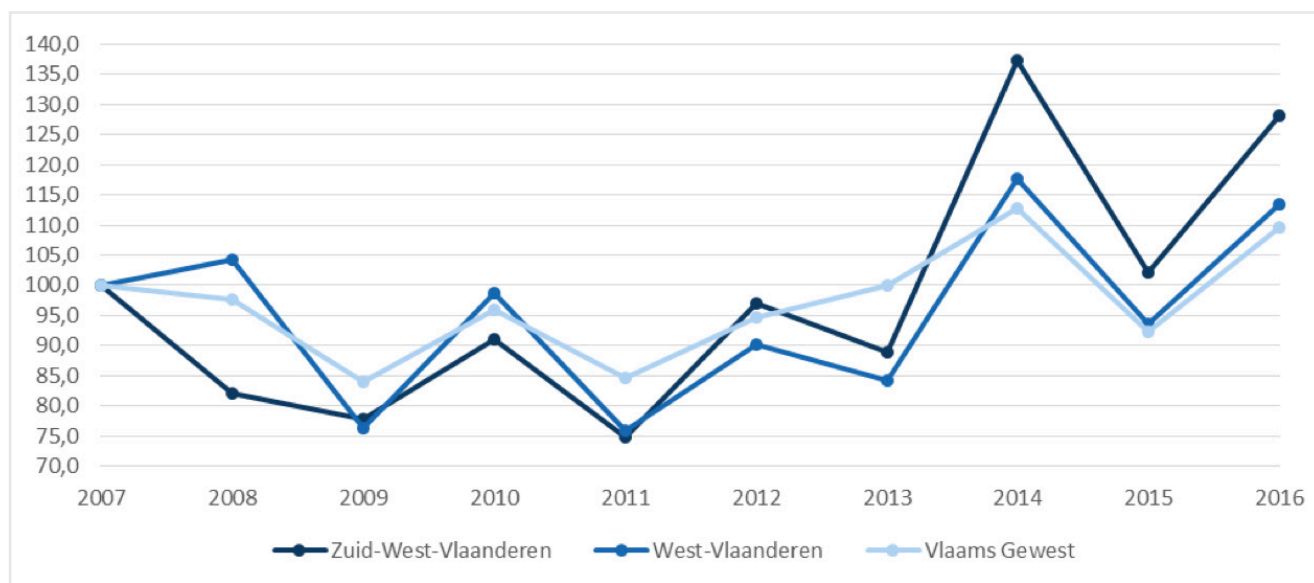
- Omdat één vergunning betrekking kan hebben op verschillende wooneenheden, tellen we niet het aantal vergunningen, maar het aantal woningen dat vergund wordt. Deze reeks is beter vergelijkbaar doorheen de tijd en over de regio's heen.
- Het aantal vergunde woningen kent een wisselend verloop en wordt ook beïnvloed door strenger wordende voorwaarden op vlak van energieprestaties. Iedere twee jaar daalt het toegelaten maximale E-peil voor nieuwbouwwoningen. Er was een verstrenging op 1 januari 2014 en er volgde een nieuwe op 1 januari 2016. Om te voldoen aan de strengere eisen zijn meestal investeringen nodig die de bouwcost met ettelijke duizenden euro's verhogen.
- Bij elke verstrenging stellen we in de statistieken een anticipatie-effect vast. In de maanden voorafgaand aan de verstrenging zien we een veel sterkere toename van het aantal vergunningen dan normaal. Na deze tijdelijke piek daalt het aantal vergunningen tot historisch lage niveaus (bron: www.vcb.be)

Tabel 9.2.1: Evolutie van het aantal vergunde nieuwbouwwoningen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.

	2007	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	1.845	2.366	+28,2%
West-Vlaanderen	9.185	10.412	+13,4%
Vlaams Gewest	37.519	41.132	+9,6%
Aandeel ZWVL in WVL	20,1%	22,7%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 9.2.1: Evolutie van het aantal vergunde nieuwbouwwoningen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016 (index 2007 = 100).



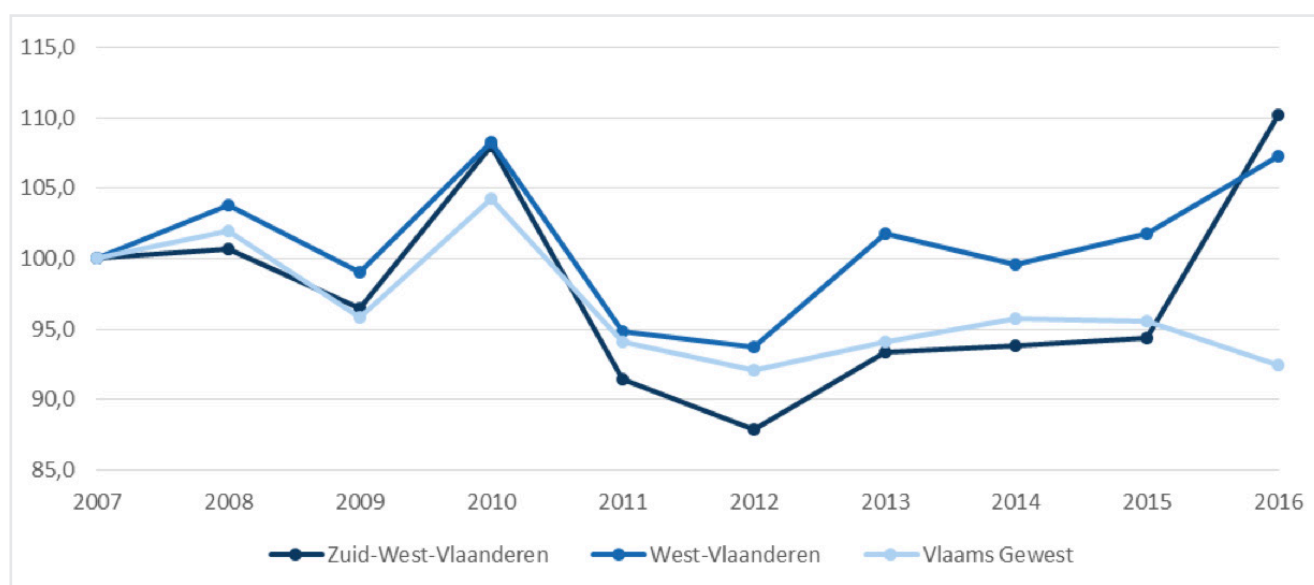
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.2.2: Evolutie van het aantal vergunde renovatiewoningen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.

	2007	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	1.049	1.156	+10,2%
West-Vlaanderen	4.068	4.365	+7,3%
Vlaams Gewest	20.032	18.517	-7,6%
Aandeel ZWVL in WVL	25,8%	26,5%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 9.2.2: Evolutie van het aantal vergunde renovatiewoningen in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016 (index 2007 = 100).



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

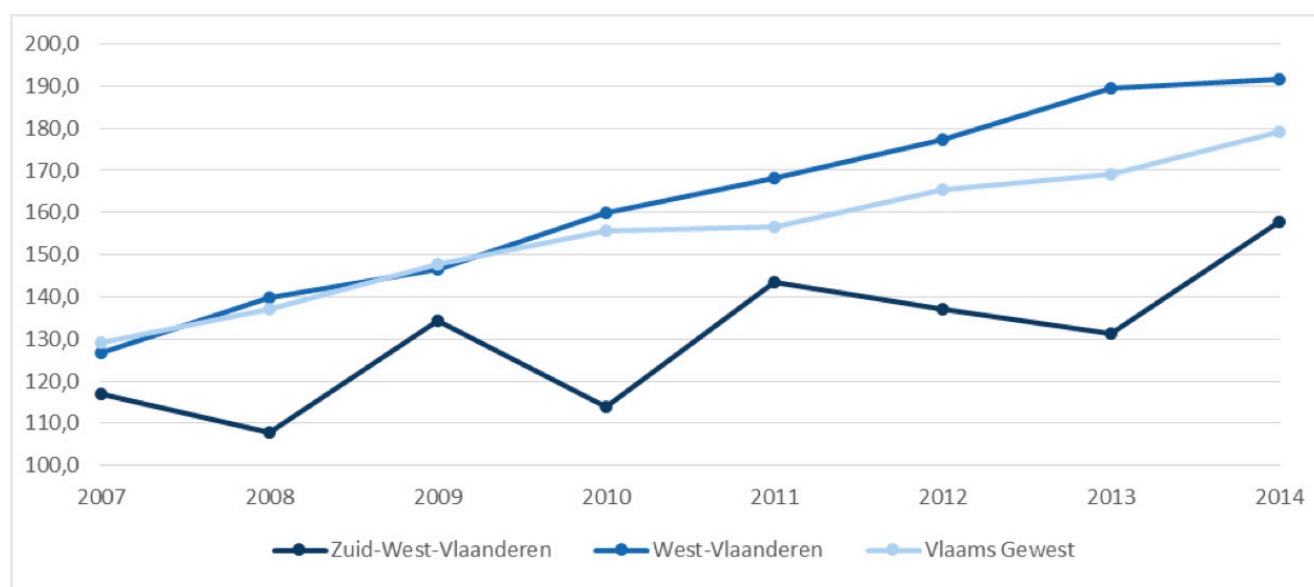
VASTSTELLINGEN

- In 2016 werd een vergunning geleverd voor **2.366 nieuwbouwwoningen en 1.156 renovatiewoningen** in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2007-2016 kende het aantal vergunde woningen een wisselend verloop, maar over de gehele periode wel een sterke **groei van +28,2%** voor de nieuwbouwwoningen en **+10,2%** voor renovatiewoningen in Zuid-West-Vlaanderen.
- De toename van het aantal vergunde woningen ligt in Zuid-West-Vlaanderen beduidend hoger dan +13,4% voor nieuwbouw en +7,3% voor renovatie in West-Vlaanderen. In het Vlaams Gewest was er een toename van het aantal vergunningen van +9,6% voor nieuwbouwwoningen, maar was er een opmerkelijke daling van -7,6% van het aantal vergunde renovatiewoningen.
- Het aantal vergunde woningen verschilt van jaar tot jaar en wordt ook beïnvloed door de strenger wordende voorwaarden op vlak van **energieprestaties**. Het aantal vergunde nieuwbouwwoningen was in de periode 2007-2016 daardoor zeer hoog in de jaren 2014 en 2016.
- Het **aandeel van Zuid-West-Vlaanderen** bij de vergunde woningen in West-Vlaanderen neemt lichtjes toe en ligt met 26,5% bij de renovatie hoger dan 22,7% bij de nieuwbouw in 2016.

Tabel 9.3.1: Evolutie van de gemiddelde verkoopprijs van bouwgrond (euro/m²) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2014.

	2007	2014	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	117,0	157,7	+34,8%
West-Vlaanderen	126,7	191,7	+51,2%
Vlaams Gewest	129,0	179,0	+38,7%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 9.3.1: Evolutie van de gemiddelde verkoopprijs van bouwgrond (euro/m²) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2014.

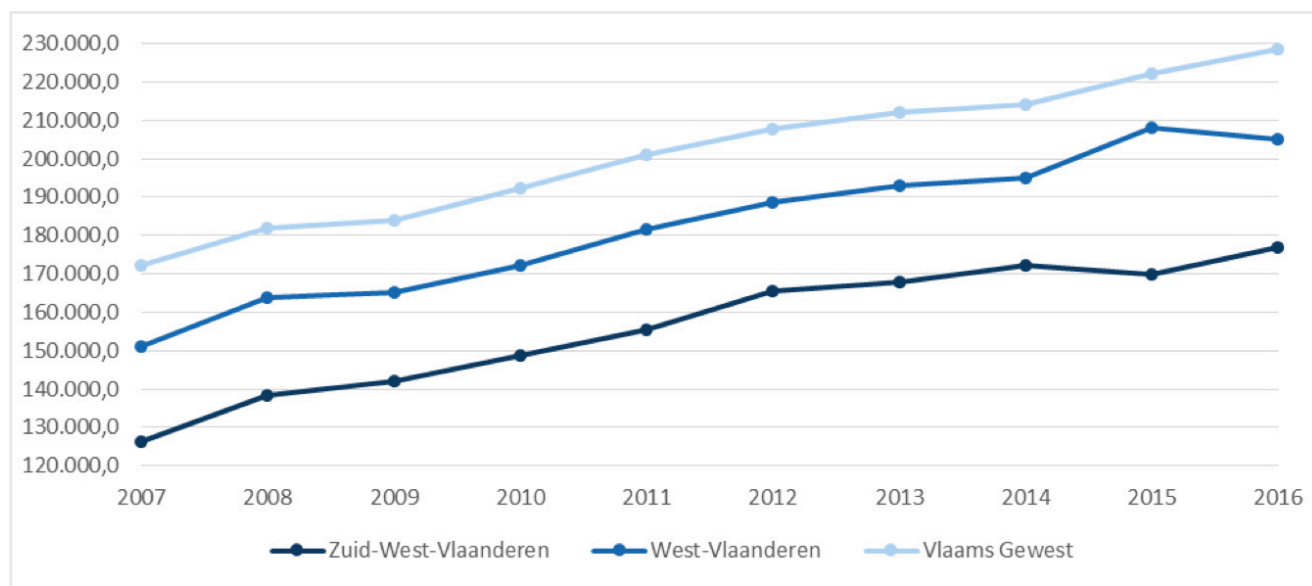
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.3.2: Evolutie van de gemiddelde verkoopprijs van gewone woonhuizen (in euro) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.

	2007	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	126.200,1	176.771,6	+40,1%
West-Vlaanderen	151.011,3	205.062,6	+35,8%
Vlaams Gewest	172.141,1	228.480,5	+32,7%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 9.3.2: Evolutie van de gemiddelde verkoopprijs van gewone woonhuizen (in euro) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.



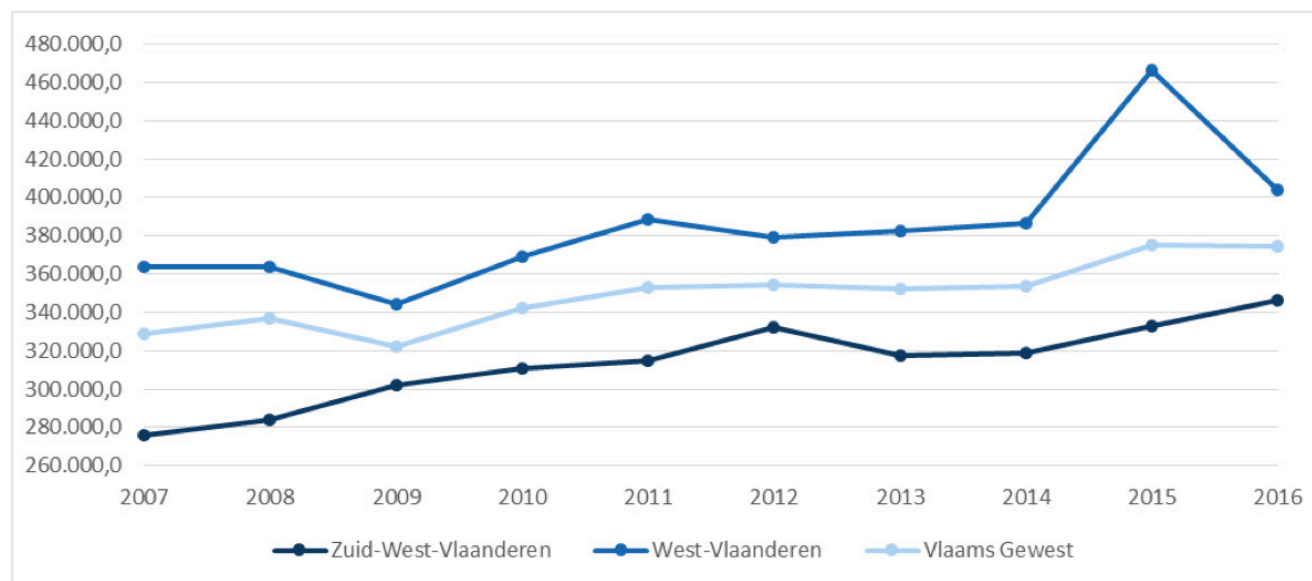
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.3.3: Evolutie van de gemiddelde verkoopprijs van bungalows, villa's en landhuizen (in euro) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.

	2007	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	275.678,0	346.480,3	+25,7%
West-Vlaanderen	363.375,1	403.915,4	+11,2%
Vlaams Gewest	328.557,0	374.704,5	+14,0%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 9.3.3: Evolutie van de gemiddelde verkoopprijs van bungalows, villa's en landhuizen (in euro) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.



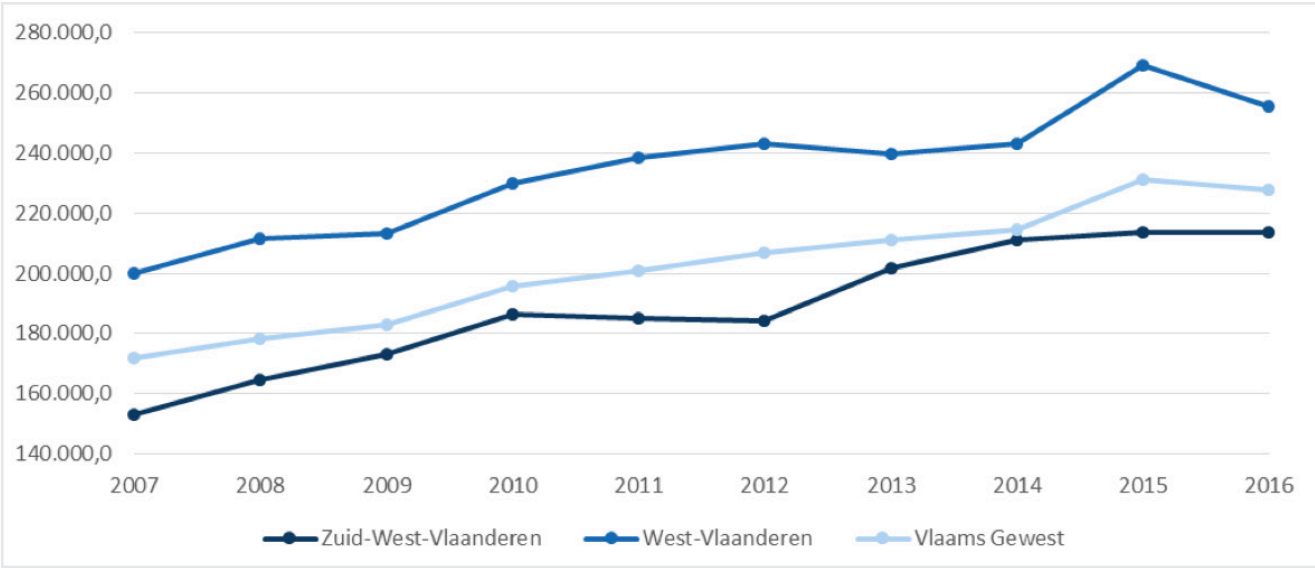
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

202 // **Tabel 9.3.4:** Evolutie van de gemiddelde verkoopprijs van appartementen, flats en studio's (in euro) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.

	2007	2016	Evolutie
Zuid-West-Vlaanderen	152.981,3	213.765,7	+39,7%
West-Vlaanderen	200.155,0	255.479,5	+27,6%
Vlaams Gewest	172.070,3	227.855,3	+32,4%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 9.3.4: Evolutie van de gemiddelde verkoopprijs van appartementen, flats en studio's (in euro) in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2007-2016.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

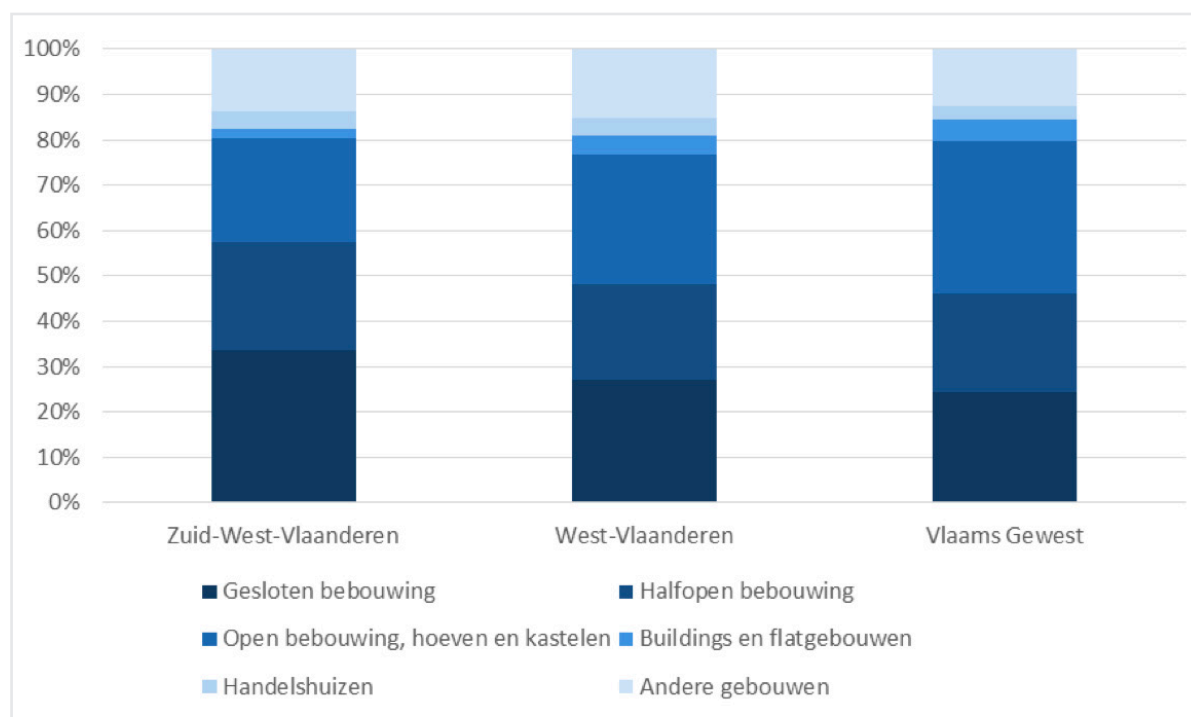
- In 2014 bedroeg de **gemiddelde verkoopprijs van bouwgrond** 157,7 euro/m² in Zuid-West-Vlaanderen, wat veel lager ligt dan 191,7 euro/m² in West-Vlaanderen en 179,0 euro/m² in het Vlaams Gewest. In de periode 2007-2014 is de verkoopprijs van bouwgrond **met +34,8% sterk gestegen** in Zuid-West-Vlaanderen, maar de verkoopprijs steeg nog sterker met +51,2% in West-Vlaanderen en met +38,7% in het Vlaams Gewest.
- In 2016 bedroeg de **gemiddelde verkoopprijs van gewone woonhuizen** 176.771,6 euro in Zuid-West-Vlaanderen, wat veel lager ligt dan 205.062,8 euro in West-Vlaanderen en 228.480,5 euro in het Vlaams Gewest. In de periode 2007-2016 is de verkoopprijs van gewone woonhuizen **met +40,1% sterker gestegen in Zuid-West-Vlaanderen** dan in West-Vlaanderen met +35,8% en in het Vlaams Gewest met +32,7%.
- In 2016 bedroeg de **gemiddelde verkoopprijs van bungalows/villa's/landhuizen** 346.480,3 euro in Zuid-West-Vlaanderen, wat gemiddeld veel lager ligt dan 403.915,4 euro in West-Vlaanderen en 374.704,5 euro in het Vlaams Gewest. In de periode 2007-2016 is de verkoopprijs van bungalows/villa's/landhuizen **met +25,7 % sterker gestegen in Zuid-West-Vlaanderen** dan in West-Vlaanderen met +11,2% en in het Vlaams Gewest met +14,0%.
- In 2016 bedroeg de **gemiddelde verkoopprijs van appartementen/flats/studio's** 213.765,7 euro in Zuid-West-Vlaanderen, wat gemiddeld veel lager ligt dan 255.479,5 euro in West-Vlaanderen en 227.855,3 euro in het Vlaams Gewest. In de periode 2007-2016 is de verkoopprijs van appartementen/flats/studio **met +39,7% sterker gestegen in Zuid-West-Vlaanderen** dan in West-Vlaanderen met +27,6% en in het Vlaams Gewest met +32,4%.
- De gemiddelde verkoopprijzen liggen in Zuid-West-Vlaanderen veel lager dan in West-Vlaanderen, en een stuk lager dan in het Vlaams Gewest. Dit verschil in gemiddelde verkoopprijs werd de voorbije tien jaar wel gecompenseerd door een sterkere prijsstijging in Zuid-West-Vlaanderen in vergelijking met West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

Tabel 9.4.1: Aandeel woningen naar type in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2017.

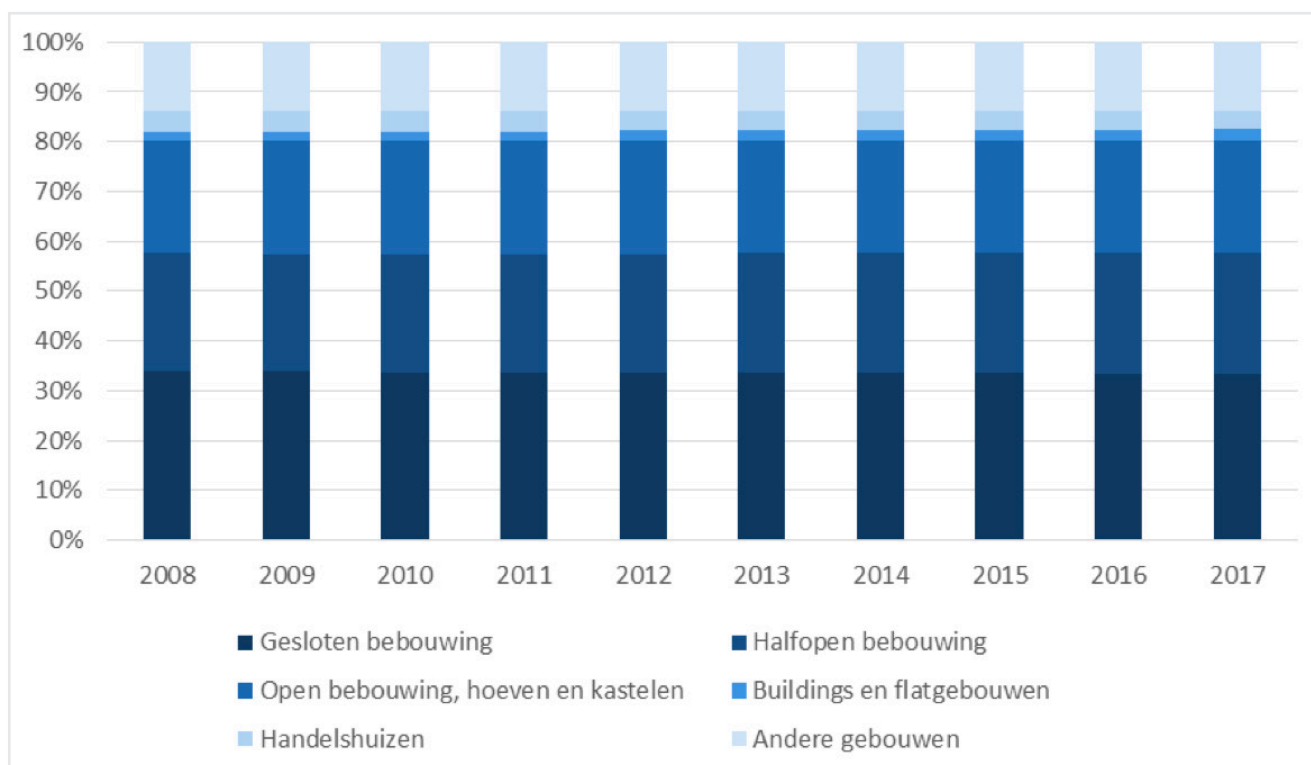
	Zuid-West-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
Gesloten bebouwing	33,4	27,1	24,4
Halfopen bebouwing	24,1	21,0	21,7
Open bebouwing, hoeven en kastelen	22,7	28,7	33,6
Buildings en flatgebouwen	2,2	4,2	4,7
Handelshuizen	3,7	3,7	3,0
Andere gebouwen	13,8	15,3	12,6
Totaal	100,0	100,0	100,0

Bron: Kadaster; Verwerking: Ecodata en Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 9.4.1: Aandeel woningen naar type in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2017.

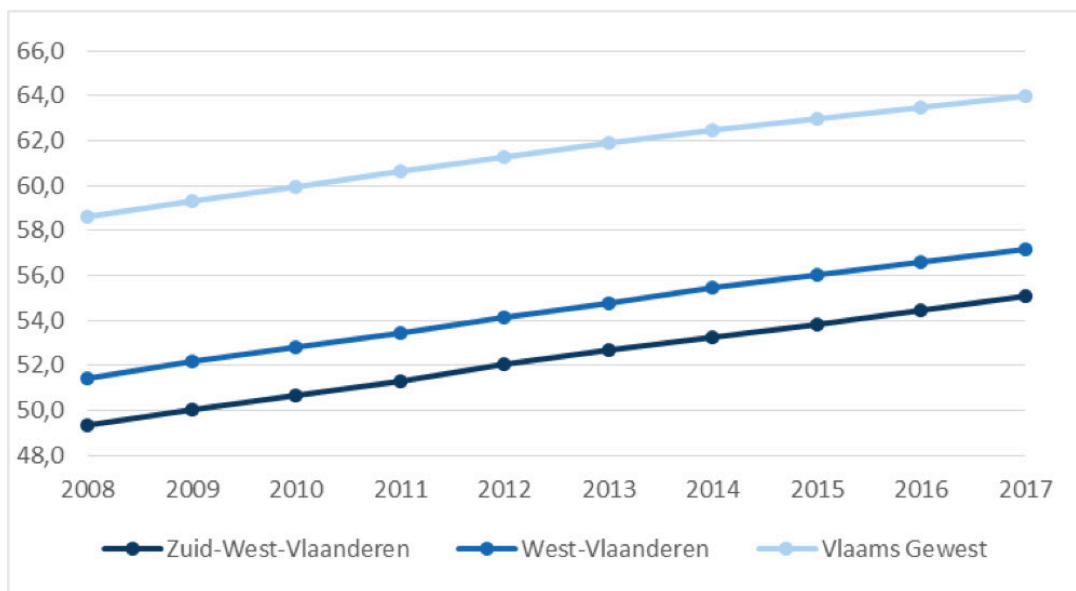


Bron: Kadaster; Verwerking: Ecodata en Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.



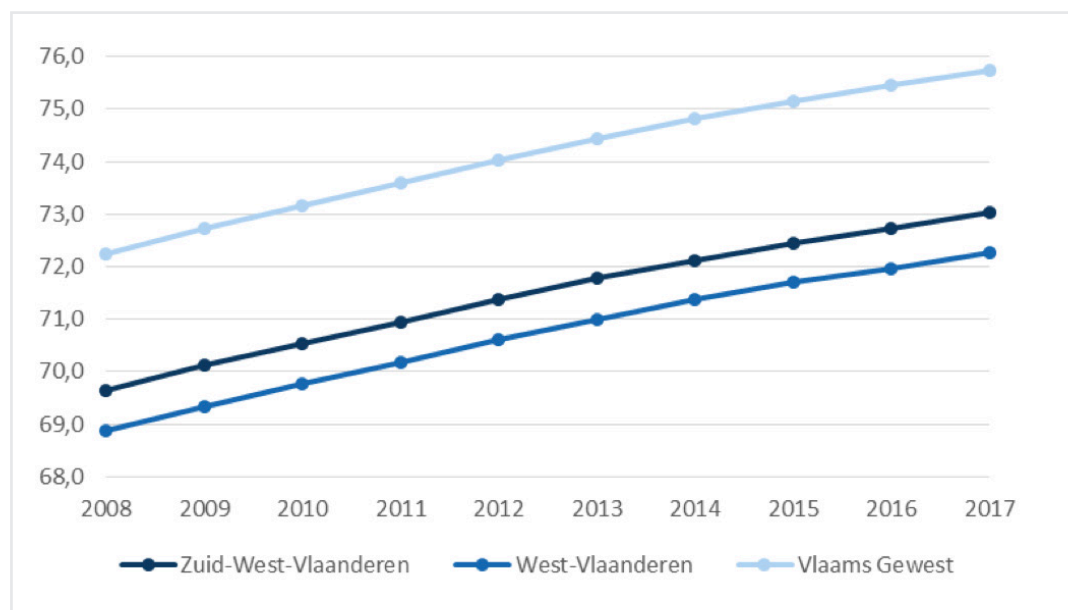
Bron: Kadaster; Verwerking: Ecodata en Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 9.4.3: Evolutie van het aandeel gebouwen met centrale verwarming of airco in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2008-2017.



Bron: Kadaster; Verwerking: Ecodata en Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 9.4.4: Evolutie van het aandeel gebouwen met minstens één badkamer in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2008-2017.



Bron: Kadaster; Verwerking: Ecodata en Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 lag het aandeel **gesloten bebouwing** met 33,4% **hoger** in Zuid-West-Vlaanderen dan met 27,1% in West-Vlaanderen en met 24,4% in het Vlaams Gewest. Het aandeel **open bebouwing lag lager** met 22,7% in Zuid-West-Vlaanderen in vergelijking met 28,7% in West-Vlaanderen en 33,6% in het Vlaams Gewest.
- Er is in Zuid-West-Vlaanderen **weinig evolutie** merkbaar op vlak van de aard van de woningen naar type gebouw.
- Het **comfortniveau** van de gebouwen in Zuid-West-Vlaanderen sluit aan bij het West-Vlaamse gemiddelde, maar ligt onder het Vlaamse gemiddelde. Het comfortniveau nam overal toe in de periode 2008-2017.

Tabel 9.5.1: Evolutie van het aanbod sociale huurwoningen en het aandeel t.o.v. het aantal particuliere huishoudens in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, 2014-2017 (a).

	2014		2015		2016		2017	
	#	%	#	%	#	%	#	%
Anzegem	157	2,7	159	2,7	164	2,8	164	2,8
Avelgem	334	8,1	341	8,2	356	8,4	356	8,3
Deerlijk	209	4,4	212	4,4	229	4,7	229	4,7
Harelbeke	611	5,3	618	5,2	621	5,2	627	5,2
Kortrijk	2.839	8,7	2.961	9,0	3.073	9,4	3.084	9,4
Kuurne	498	9,1	500	9,1	498	9,0	498	8,9
Lendelede	78	3,3	78	3,3	86	3,6	85	3,6
Menen	1.505	10,6	1.507	10,6	1.512	10,7	1.570	11,0
Spiere-Helkijn	150	17,3	150	17,1	154	17,5	153	17,3
Waregem	1.132	7,3	1.157	7,4	1.163	7,3	1.184	7,4
Wervik	900	11,8	901	11,8	905	11,7	912	11,7
Wevelgem	753	5,9	780	6,0	798	6,1	815	6,2
Zwevegem	972	9,8	967	9,6	963	9,6	961	9,5
Zuid-West-Vlaanderen	10.138	8,0	10.331	8,0	10.522	8,1	10.638	8,2
West-Vlaanderen	31.046	6,1	31.654	6,1	32.163	6,2	32.836	6,3
Vlaams Gewest	154.574	5,7	156.489	5,7	158.820	5,8	162.455	5,9

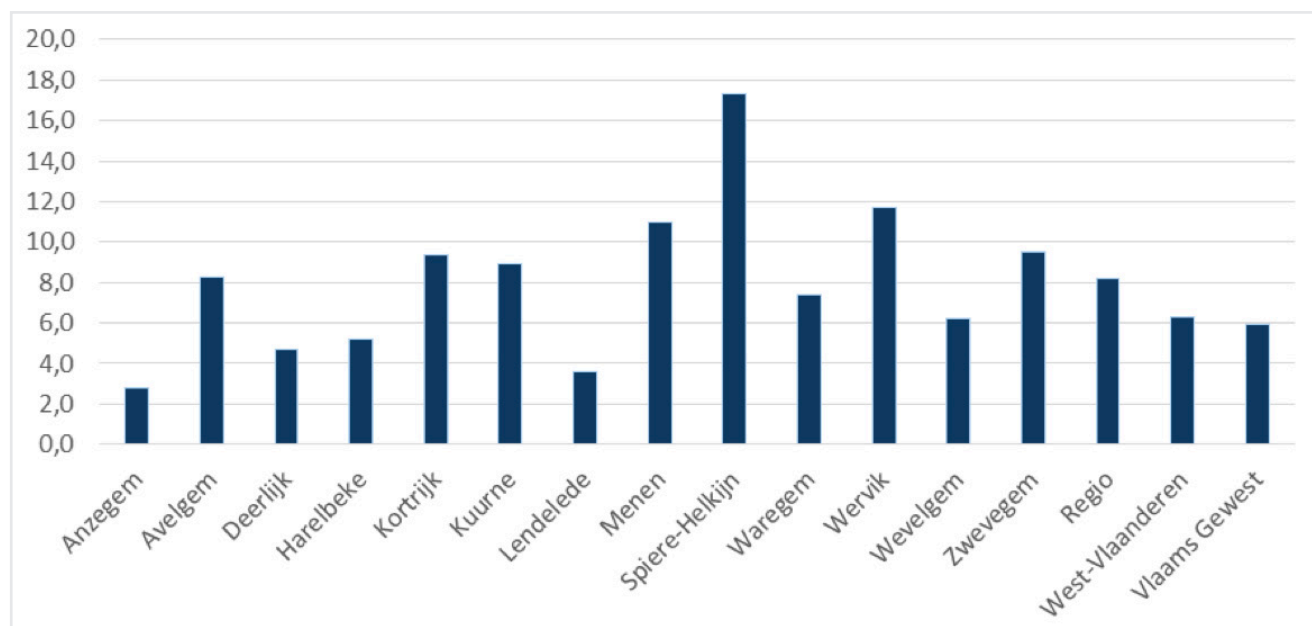
(a) Aanbod van sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren
Bron: VMSW, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Tabel 9.5.2: Evolutie van het aanbod sociale huurwoningen met opsplitsing van het aanbod SVK en SHM in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, 2014-2017.

	2014		2015		2016		2017	
	SVK	SHM	SVK	SHM	SVK	SHM	SVK	SHM
Anzegem	3	154	4	155	4	160	4	160
Avelgem	12	322	17	324	14	342	14	342
Deerlijk	18	191	19	193	22	207	22	207
Harelbeke	26	585	28	590	30	591	38	589
Kortrijk	398	2.441	408	2.553	412	2.661	413	2.671
Kuurne	9	489	10	490	9	489	10	488
Lendelede	0	78	0	78	0	86	1	84
Menen	35	1.470	42	1.465	48	1.464	52	1.518
Spiere-Helkijn	2	148	2	148	2	152	1	152
Waregem	72	1.060	81	1.076	88	1.075	94	1.090
Wevelgem	48	705	48	732	50	748	51	764
Zwevegem	2	970	2	965	2	961	4	957
Wervik	9	891	10	891	15	890	20	892
Zuid-West-Vlaanderen	634	9.504	671	9.660	696	9.826	724	9.914
West-Vlaanderen	2.238	28.808	2.472	29.182	2.664	29.499	2.851	29.985
Vlaanderen	7.025	147.549	7.785	148.704	8.350	150.470	9.143	153.312

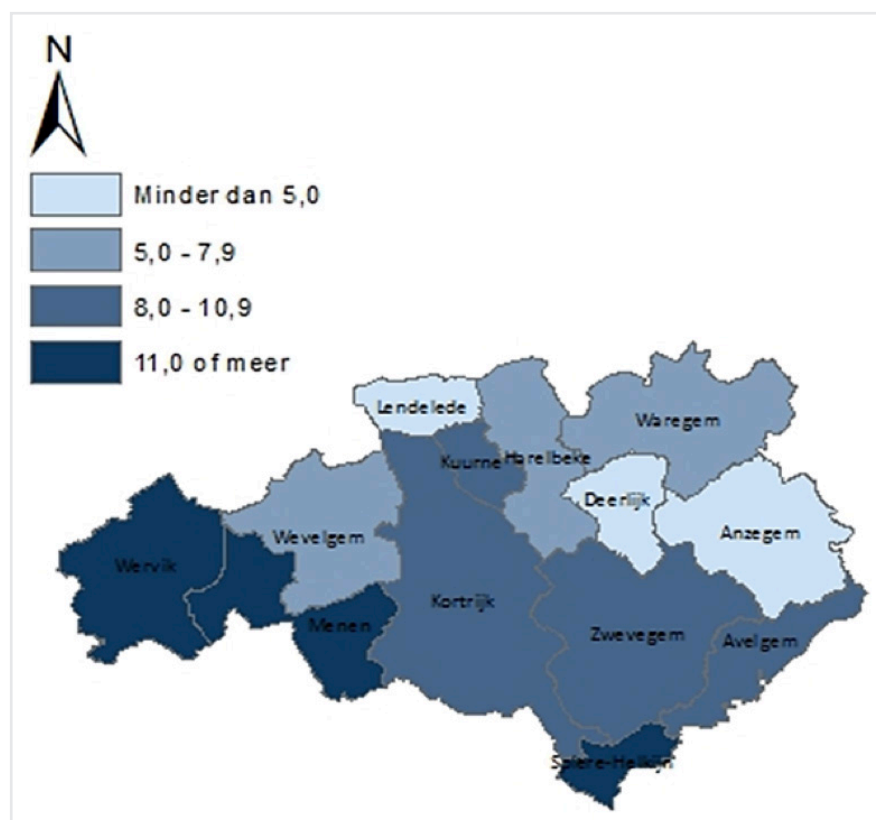
Bron: VMSW, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Figuur 9.5.1: Aandeel sociale huurwoningen t.o.v. het aantal particuliere huishoudens in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, 2017 (a). // 207



(a) Aanbod van sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren
Bron: VMSW, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Kaart 9.5.1: Aandeel sociale huurwoningen t.o.v. het aantal particuliere huishoudens in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, 2017.



(a) Aanbod van sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren
Bron: VMSW, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

	Nulmeting 2007	aandeel aanbod volgens nulmeting	Richtcijfer 2025	Aanbod 2017	Tekort
Anzegem	163	2,97	93	164	90
Avelgem	331	8,34	26	356	1
Deerlijk	204	4,49	76	229	51
Harelbeke	627	5,7	183	627	183
Kortrijk	2.676	8,35	209	3.084	0
Kuurne	444	8,56	23	498	0
Lendelede	81	3,7	36	85	32
Menen	1.478	10,75	0	1.570	0
Spiere-Helkijn	146	17,74	0	153	0
Waregem	1.103	7,57	208	1.184	127
Wervik	829	11,36	0	912	0
Wevelgem	716	5,79	206	815	107
Zwevegem	958	10,00	0	961	0
Zuid-West-Vlaanderen	9.756	7,94	1.060	1.063	591*

Bron: VMSW, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

*het tekort is de optelsom van de tekorten op gemeenteniveau, zonder rekening te houden met de overschotten

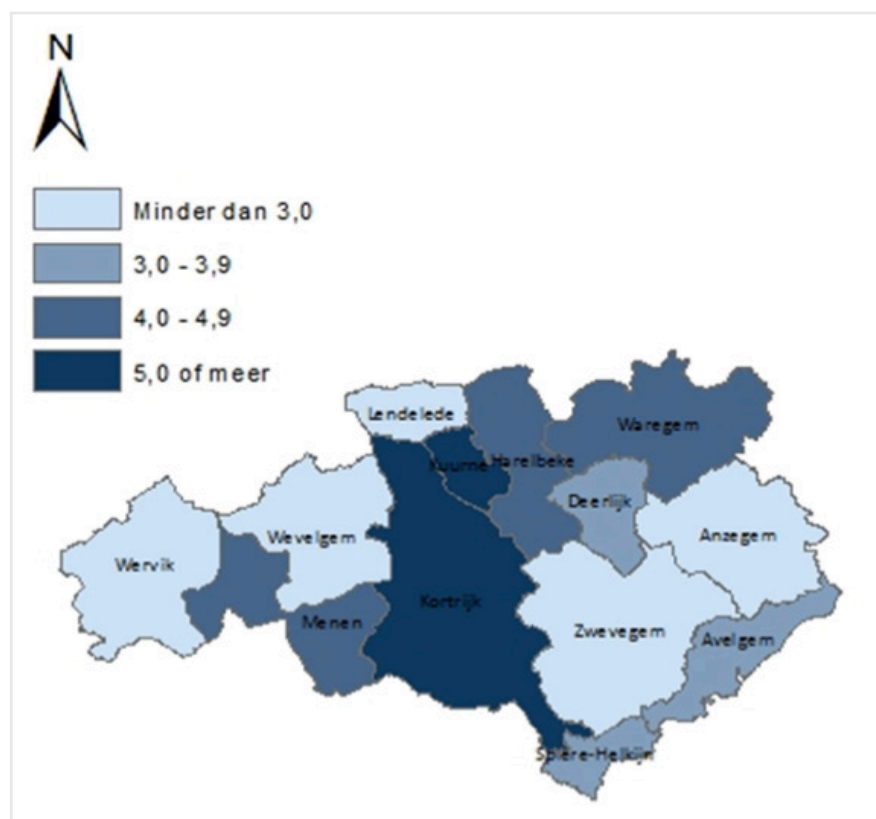
Tabel 9.5.4: Aantal unieke gezinnen op wachtlijsten van sociale huisvestingsmaatschappijen in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2016 en 2017.

	2016		2017	
	#	%*	#	%*
Anzegem	120	2,0	118	2,0
Avelgem	160	3,8	170	4,0
Deerlijk	165	3,4	180	3,7
Harelbeke	567	4,8	581	4,9
Kortrijk	1.937	5,9	2151	6,6
Kuurne	293	5,3	284	5,1
Lendelede	49	2,1	53	2,2
Menen	598	4,2	637	4,4
Spiere-Helkijn	31	3,5	32	3,6
Waregem	648	4,1	641	4,0
Wervik	223	2,9	209	2,7
Wevelgem	316	2,4	339	2,6
Zwevegem	273	2,7	304	3,0
Zuid-West-Vlaanderen	5.380	4,2	5.699	4,4
West-Vlaanderen	19.625	3,8	21.752	4,2
Vlaams Gewest	114.610	4,2	124.655	4,5

*Percentage tov aantal huishoudens

Bron: VMSW, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Kaart 9.5.2: Aandeel unieke gezinnen op wachtlijst sociale huisvestingsmaatschappijen t.o.v. het aantal particuliere huishoudens in de gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen, 2016.



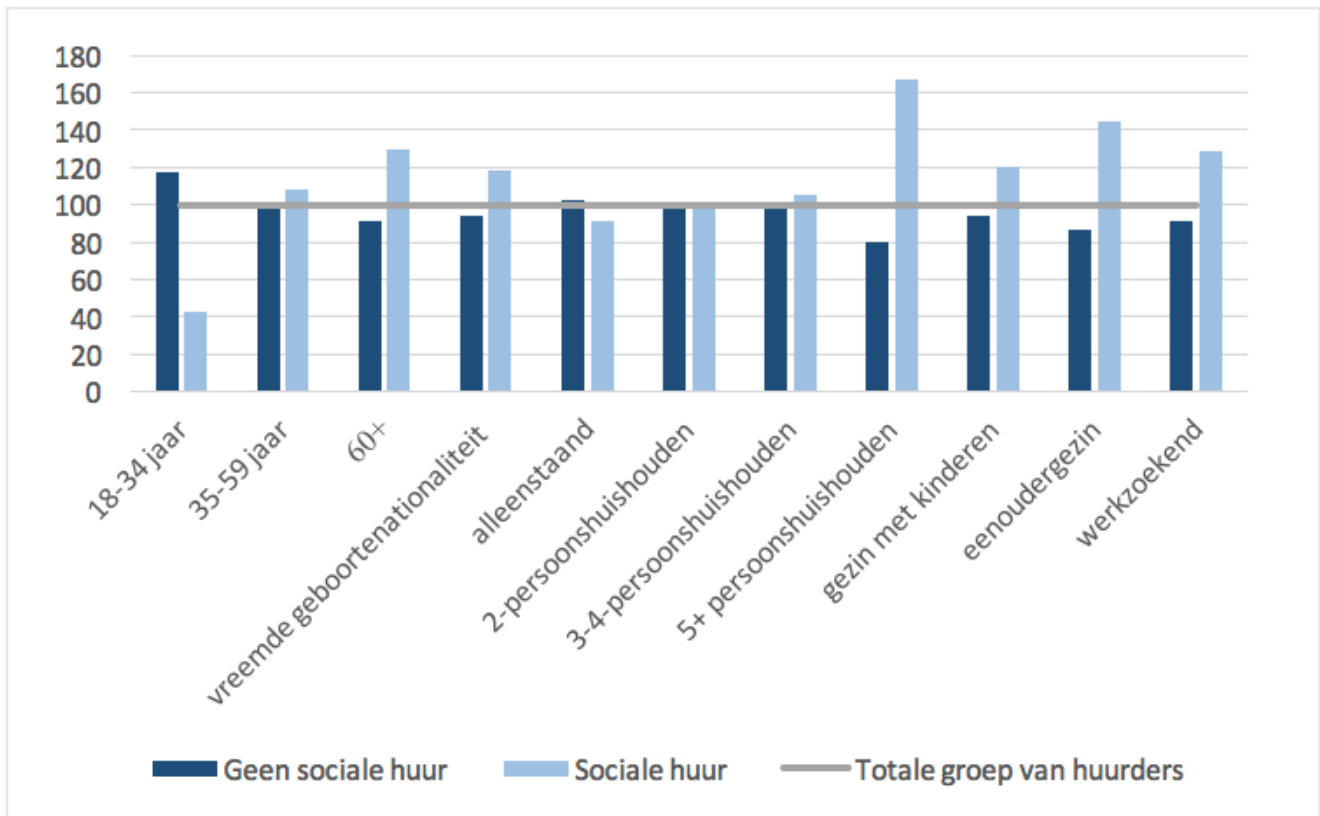
Bron: VMSW, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

Tabel 9.5.5: Profiel van de sociale huurder in de regio Zuid-West-Vlaanderen, 2016.

%	Geen sociale huur	Sociale huur	Totale groep van huurders
18-34 jaar	27,54	9,90	23,46
35-59 jaar	40,31	44,52	41,28
60+	32,13	45,56	35,24
vreemde nationaliteit bij geboorte	17,77	22,31	18,82
alleenstaand	50,04	44,39	48,74
2-persoonshuishouden	28,47	28,32	28,43
3-4-persoonshuishouden	17,38	18,69	17,68
5+ persoonshuishouden	4,11	8,60	5,15
gezin met kinderen	21,39	27,52	22,80
eenoudergezin	6,03	10,04	6,96
werkzoekend	6,87	9,64	7,51

Bron: rijksregister, VDAB en VMSW, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

210 // **Figuur 9.5.2:** Vergelijking tussen het profiel van de sociale huurder en de niet-sociale huurder in de regio Zuid-West-Vlaanderen, 2016 (a)



(a) Voor elke kenmerk wordt de totale groep huurders wordt gelijk gesteld aan 100. Vervolgens wordt voor elk kenmerk bekeken hoe het aandeel van de groep sociale huurder en niet sociale huurders zich verhoudt tot de waarde 100 van de totale groep.
Bron: rijksregister, VDAB en VMSW, Verwerking: Steunpunt D&A, Provincie West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 waren er in de regio Zuid-West-Vlaanderen **10.638 sociale huurwoningen**. Het aandeel van de sociale huurwoningen ten opzichte van de particuliere huishoudens bedroeg 8,2% in Zuid-West-Vlaanderen, wat hoger ligt dan 6,3% in West-Vlaanderen en 5,9% in het Vlaams Gewest.
- Van het totaal aanbod van 10.638 sociale huurwoningen vallen er 9.914 woningen onder beheer van **sociale huisvestingsmaatschappijen** en 724 onder het beheer van **sociale verhuurkantoren**.
- De gemeenten met het **hoogste aandeel** sociale huurwoningen in 2017 zijn Spiere-Helkijn met 17,3%, Wervik met 11,7% en Menen met 11,0%. De gemeenten met het **hoogste aantal** sociale huurwoningen zijn Kortrijk met 3.084, Menen met 1.570 en Waregem met 1.184.
- In het kader van het grond- en pandendecreet werd een bijkomend aanbod van 1060 sociale huurwoningen tegen 2025 voor de regio vooropgesteld (nulmeting bindend sociaal objectief in 2007). In 2017 dienden nog zeven gemeenten bijkomende inspanningen te leveren, goed voor **591 sociale huurwoningen**.
- In 2017 stonden er **5.699 unieke gezinnen op wachtlijsten** voor sociale huisvesting in Zuid-West-Vlaanderen. Dit is een lichte toename tegenover 2016.
- Het **aandeel van de sociale huurders** in Zuid-West-Vlaanderen ligt in vergelijking met de totale groep van huurders beduidend hoger in de categorieën 60+, van vreemde nationaliteit bij geboorte, 5+ persoonshuishouden, gezin met kinderen jonger dan 20 jaar, eenoudergezin, en een gezin met een werkzoekend gezinshoofd.

WONEN IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

In 2017 waren er **141.966 woongelegenheden** in Zuid-West-Vlaanderen. In de periode 2010-2017 is het totaal aantal woongelegenheden in Zuid-West-Vlaanderen gestegen met +5,6%, wat lager ligt dan de toename met +5,8% in West-Vlaanderen en met +6,5% in het Vlaams Gewest.

Het **bouwjaar** in Zuid-West-Vlaanderen dateert voor 30,9% van de gebouwen vóór 1946 en voor 27,9% na 1981, wat wijst op een hogere ouderdom in vergelijking met West-Vlaanderen en zeker met het Vlaams Gewest.

In Zuid-West-Vlaanderen worden 74% van het totaal aantal bewoonde woongelegenheden door de eigenaar bewoond, wat iets hoger ligt dan 71% in West-Vlaanderen. In de periode 2010-2017 is er een stijging van het aantal bewoonde woongelegenheden, maar blijft de **eigendomsstatus** stabiel op 74%.

In de periode 2007-2016 kende het **aantal vergunde woningen een sterke groei** van +28,2% voor de nieuwbouwwoningen en +10,2% voor renovatiewoningen in Zuid-West-Vlaanderen.

De toename van het aantal vergunde woningen ligt **in Zuid-West-Vlaanderen beduidend hoger** dan +13,4% voor nieuwbouw en +7,3% voor renovatie in West-Vlaanderen. In het Vlaams Gewest is er een toename van het aantal vergunningen van +9,6% voor nieuwbouwwoningen, maar is er een opmerkelijke daling van -7,6% van het aantal vergunde renovatiewoningen.

De gemiddelde verkoopprijzen van bouwgrond en van alle types van woningen liggen in Zuid-West-Vlaanderen **veel lager dan in West-Vlaanderen**, en een **stuk lager dan in het Vlaams Gewest**. Dit verschil in gemiddelde verkoopprijs werd de voorbije tien jaar wel gecompenseerd door een **sterkere prijsstijging in Zuid-West-Vlaanderen** in vergelijking met West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

De **gesloten bebouwing** ligt met 33,4% hoger en de **open bebouwing** ligt met 22,7% lager in Zuid-West-Vlaanderen in vergelijking met West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

Het **comfortniveau** van de woningen in Zuid-West-Vlaanderen zit in stijgende lijn, maar ligt lager dan in West-Vlaanderen en in het Vlaams Gewest.

De regio Zuid-West-Vlaanderen telde **10.638 sociale huurwoningen** in 2017, wat neerkomt op een aandeel van 8,2% van de sociale huurwoningen ten opzichte van de particuliere huishoudens. Van het totaal aanbod vallen er 9.914 woningen onder het beheer van sociale huisvestingsmaatschappijen en 724 onder het beheer van sociale verhuurkantoren.

In 2017 stonden er **5.699 unieke gezinnen op wachtlijsten** voor sociale huisvesting in Zuid-West-Vlaanderen. Dit is een lichte toename tegenover 2016. Het aandeel van de sociale huurders in Zuid-West-Vlaanderen ligt in vergelijking met de totale groep van huurders beduidend hoger in de categorieën 60+, van vreemde nationaliteit bij geboorte, 5+ persoonshuishouden, gezin met kinderen jonger dan 20 jaar, eenoudergezin, en een gezin met een werkzoekend gezinshoofd.

10

MOBILITEIT EN LOGISTIEK

// 10 MOBILITEIT EN LOGISTIEK

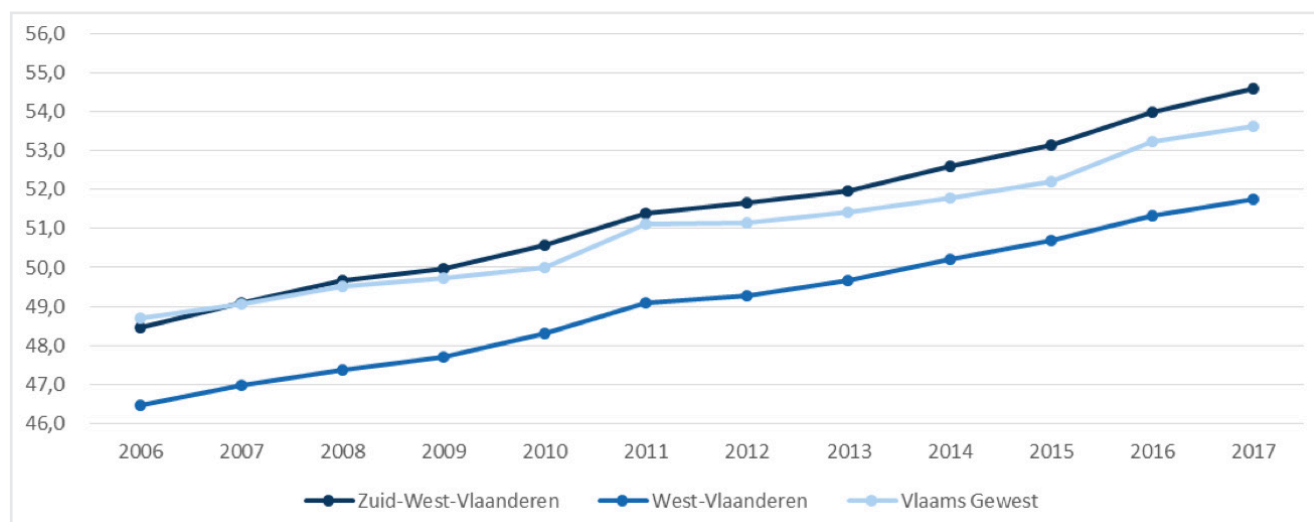
10.1. VOERTUIGEN EN SNELWEGEN

Tabel 10.1.1: Evolutie van het aantal ingeschreven personenwagens in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.

	2006		2017		Evolutie	
	a.c.	per 100 inw.	a.c.	per 100 inw.	a.c.	per 100 inw.
Zuid-West-Vlaanderen	143.027	48,5	167.336	54,6	+17,0%	+12,6%
West-Vlaanderen	530.431	46,5	614.222	51,8	+15,8%	+11,4%
Vlaams Gewest	2.960.204	48,7	3.494.834	53,6	+18,1%	+10,1%
Aandeel ZWVL in WVL	27,0%		27,2%			

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 10.1.1: Evolutie van het aantal ingeschreven personenwagens in Zuid-West-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2006-2017.



Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

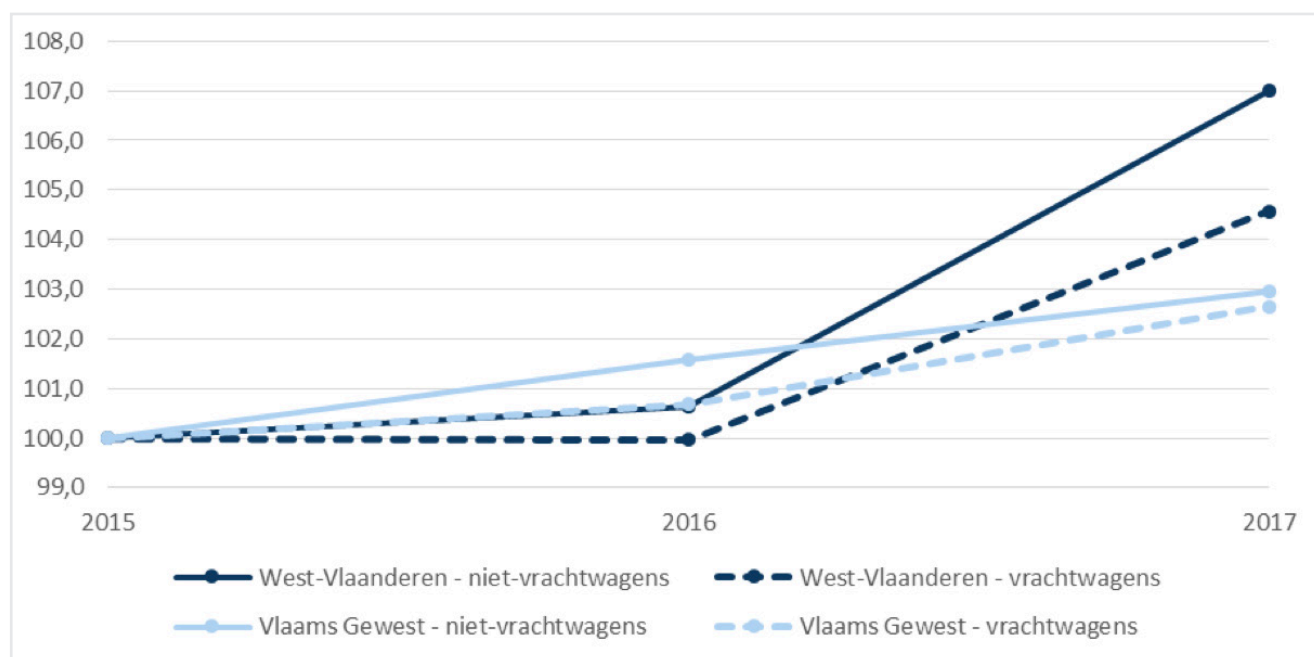
- In 2017 telde Zuid-West-Vlaanderen **54,6 ingeschreven personenwagens per 100 inwoners**, wat hoger ligt dan 51,8 in West-Vlaanderen of 53,6 in het Vlaams Gewest.
- In de periode 2006-2017 steeg in Zuid-West-Vlaanderen het aantal ingeschreven personenwagens per 100 inwoners met **+12,6%**. De regio kende hiermee een sterkere stijging in vergelijking met een stijging van +11,4% in West-Vlaanderen en van +10,1% in het Vlaams Gewest.

Tabel 10.1.2: Evolutie van het aantal gepresteerde voertuigkilometers naar type op snelwegen, tijdens weekdagen van 0u-24u in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2015-2017.

		2015	2017	Evolutie
West-Vlaanderen	Niet-vrachtwagens	6.641.581	7.106.693	+7,0%
	Vrachtwagens	1.379.814	1.442.959	+4,6%
	Totaal	8.021.395	8.549.652	+6,6%
Vlaams Gewest	Niet-vrachtwagens	49.796.152	51.274.093	+3,0%
	Vrachtwagens	8.661.456	8.891.192	+2,7%
	Totaal	58.457.608	60.165.285	+2,9%
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaams Gewest	Niet-vrachtwagens	13,3%	13,9%	+3,9%
	Vrachtwagens	15,9%	16,2%	+1,9%
	Totaal	13,7%	14,2%	+3,6%

Bron: Vlaams Verkeerscentrum, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 10.1.2: Evolutie van het aantal gepresteerde voertuigkilometers naar type op snelwegen, tijdens weekdagen van 0u-24u in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2015-2017.



Bron: Vlaams Verkeerscentrum, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In de periode 2015-2017 is in West-Vlaanderen het totaal aantal gepresteerde voertuigkilometers op snelwegen **gestegen met +6,6%**, waarbij het aandeel van niet-vrachtwagens steeg met +7,0% en het aandeel van vrachtwagens met +4,6%. Deze stijging situeert zich vooral in 2016.
- De stijging van het aantal gepresteerde voertuigkilometers op snelwegen ligt in Zuid-West-Vlaanderen beduidend hoger dan in het Vlaams Gewest dat een stijging van +2,9% optekent.
- Het **West-Vlaamse aandeel** in het aantal gepresteerde voertuigkilometers op snelwegen in het Vlaams Gewest is de afgelopen jaren gestegen naar 14,2% in 2017. Het aandeel van de West-Vlaamse vrachtwagens weegt hierbij zwaarder door dan het aandeel van de niet-vrachtwagens.

Tabel 10.2.1: Reizigerstellingen NMBS: aantal instappende reizigers in stations in Zuid-West-Vlaanderen, 2009-2016

Station	2009			2016			Evolutie 2009-2016		
	Weekdag	Zaterdag	Zondag	Weekdag	Zaterdag	Zondag	Weekdag	Zaterdag	Zondag
Anzegem	237		geen halte	202	geen halte	geen halte	-14,8%		
Bissegem	148	47	53	203	76	109	37,2%	61,7%	105,7%
Harelbeke	1 039	271	430	1 086	281	386	4,5%	3,7%	-10,2%
Kortrijk	10 796	4 656	4 944	9 203	3 792	4 618	-14,8%	-18,6%	-6,6%
Menen	847	404	552	814	477	625	-3,9%	18,1%	13,2%
Vichte	248	geen halte	geen halte	213	geen halte	geen halte	-14,1%		
Waregem	1 752	744	710	2 406	815	1 007	37,3%	9,5%	41,8%
Wervik	586	232	288	608	268	365	3,8%	15,5%	26,7%
Wevelgem	526	158	195	401	202	321	-23,8%	27,8%	64,6%
Totaal	16 179	6 512	7 172	15 136	5 911	7 431	-6,4%	-9,2%	3,6%

Bron: Reizigerstellingen NMBS, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen

VASTSTELLINGEN

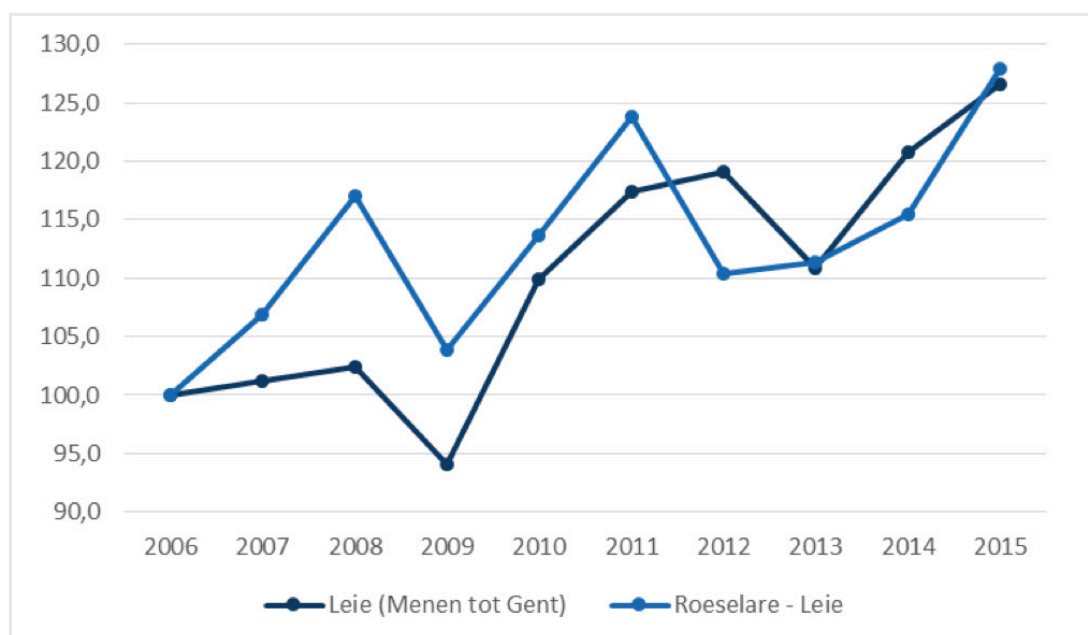
- In 2016 stapten er in totaal **28.478 reizigers** op in één van de negen treinstations die zich in de regio Zuid-West-Vlaanderen bevinden, waarvan 15.136 op een weekdag, 5.911 op een zaterdag en 7.431 op een zondag.
- In vergelijking met 2009 is het totaal aantal instappende reizigers gedaald met -4,6%. Het aantal instappende reizigers op een weekdag daalde met -6,4%, en op een zaterdag met -9,2%, terwijl het aantal instappende reizigers op een zondag toenam met +3,6%.

Tabel 10.3.1: Evolutie van het aantal gepresteerde tonkilometer (in miljoenen) op de Leie (Menen tot Gent) en Roeselare-Leie, 2006-2015.

	2006	2015	Evolutie
Leie (Menen tot Gent)	197,6	250,1	+26,6%
Roeselare - Leie	33,9	43,4	+27,9%

Bron: De Vlaamse Waterweg, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

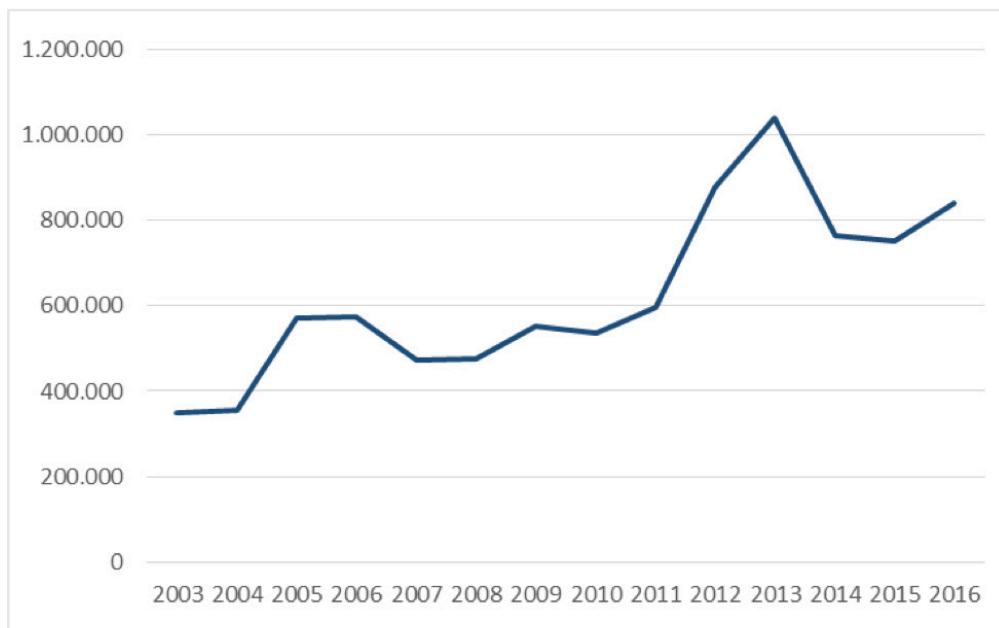
Figuur 10.3.1: Evolutie van het aantal gepresteerde tonkilometer (in miljoenen) op de Leie (Menen tot Gent en Roeselare-Leie, 2006-2015 (index 2006 = 100).



Bron: De Vlaamse Waterweg, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 werd er **250,1 miljoen tonkilometer** gepresteerd op de Leie (van Menen tot Gent) en **43,4 miljoen tonkilometer** op het kanaal Roeselare-Leie.
- In de periode 2006-2015 vertoonde het aantal gepresteerde tonkilometer een **stijgende trend** met een groei van +26,6% op de Leie (van Menen tot Gent) en +27,9% op kanaal Roeselare-Leie.



Bron: De Vlaamse Waterweg, Verwerking: RebelGroup.

VASTSTELLINGEN

- In 2016 bedroeg het **totaal vervoerde volume op het kanaal Bussuit-Kortrijk 840.000 ton** en vonden er **1.475 scheepbewegingen** plaats. Ongeveer 70% van het volume bestaat uit aanvoer van goederen.
- Sinds 2013 kent het vervoerde volume op het Kanaal Bossuit-Kortrijk **een stijgende trend**, met een piek in 2013 waarbij de kaap van 1 miljoen ton werd overschreden.

Definities en leeswijzer:

Twenty Foot Equivalent Unit (TEU) is de eenheid van de capaciteit van een containerschip, van een containerterminal en van de statistieken van de containeroverslag in een haven. De twee meest voorkomende internationaal gestandaardiseerde containers zijn deze van twintig en van veertig voet lang. Om de capaciteit van een containerschip op een uniforme manier uit te drukken, wordt het aantal containers dat het schip kan laden omgezet in een aantal containers van de kleinste maat, namelijk die van twintig voet lang. Een container van veertig voet wordt beschouwd als twee containers van twintig voet of 2 TEU.

Tabel 10.4.1: Evolutie van de overslag (in TEU) op de multimodale logistieke platformen op het grondgebied van Zuid-West-Vlaanderen, 2014-2017

		2014	2015	2016	2017
River Terminal Wielsbeke (RTW) (weg/water)		n.b.	4.300	11.600	14.000
Avelgem container terminal (AVCT) (weg/water)		n.b.	20.000 (raming)	20.000 (raming)	20.000 (raming)
Transportzone LAR (weg/spoor)	Import	4.133	5.431	5.431 (raming)	n.b
	Export	4.978	4.633	3.375	n.b

TEU = Twenty Foot Equivalent Unit

Bron: Rebelgroup, De Vlaamse Waterweg, Delcatrans, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen

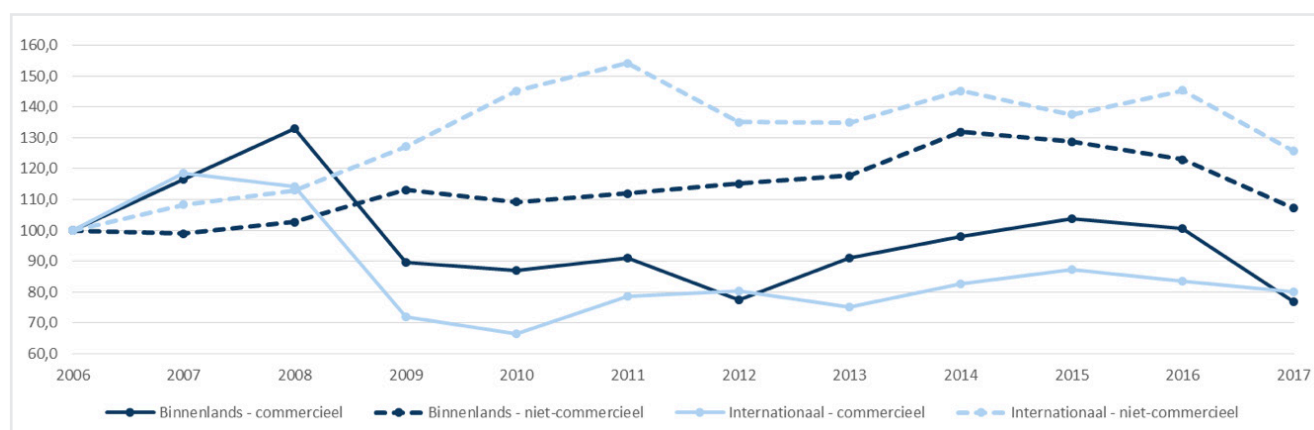
VASTSTELLINGEN

- In 2017 bedroeg het volume van de overslag tussen weg en binnenvaart **14.000 TEU op de River Terminal Wielsbeke (RTW)**. Het volume overslag op **de Avelgem Container Terminal (AVCT)** wordt op 20.000 TEU geraamd.
- Op de **transportzone LAR** in Menen bedroeg de totale overslag tussen weg en spoor 9.000 TEU in 2014, en 10.000 TEU in 2015. In 2016 was er opnieuw een daling door het wegvallen van een verbinding. In 2017 was de overslag opnieuw hoger, onder meer door de ondersteunende maatregelen voor de aansluiting van de inlandterminal op de Vlaamse Havens, maar concrete cijfers zijn nog niet gekend.

Tabel 10.5.1: Evolutie van het aantal vliegbewegingen naar type op de luchthaven van Kortrijk-Wevelgem, 2006-2017.

		2006	2017	Evolutie
Binnenlands	Commercieel	1.578	1.211	-23,3%
	Niet-commercieel	23.665	25.371	+7,2%
	Totaal	25.243	26.582	+5,3%
Internationaal	Commercieel	3.083	2.469	-19,9%
	Niet-commercieel	1.906	2.396	+25,7%
	Totaal	4.989	4.865	-2,5%
Totaal		30.232	31.447	+4,0%

Bron: WIV, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 10.5.1: Evolutie van het aantal vliegbewegingen naar type op de luchthaven van Kortrijk-Wevelgem, 2006-2017.

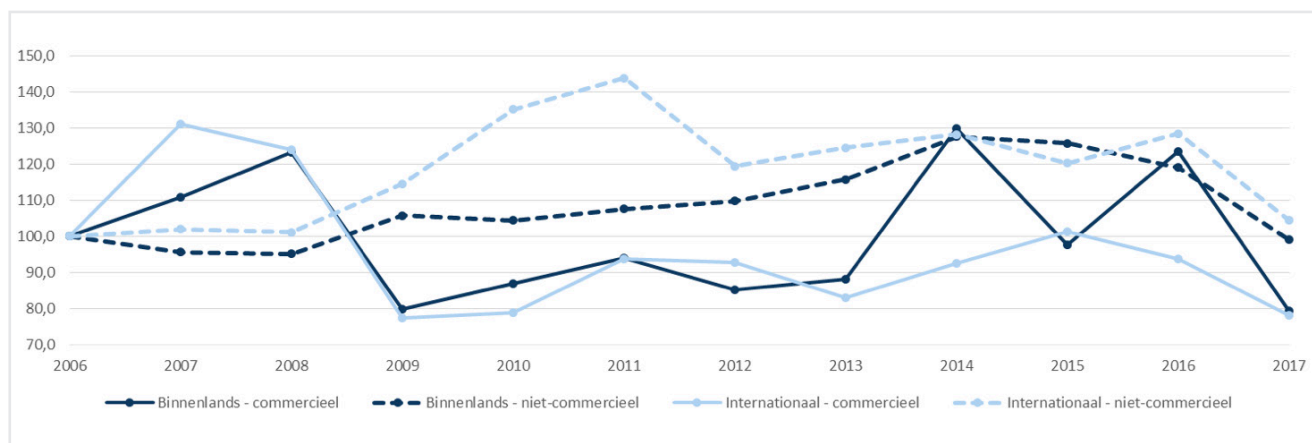
Bron: WIV, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 10.5.2: Evolutie van het aantal passagiers naar type op de luchthaven Kortrijk-Wevelgem, 2006-2017.

		2006	2017	Evolutie
Binnenlands	Commercieel	3.226	2.560	-20,6%
	Niet-commercieel	46.438	45.961	-1,0%
	Totaal	49.664	48.521	-2,3%
Internationaal	Commercieel	11.268	8.802	-21,9%
	Niet-commercieel	4.254	4.440	+4,4%
	Totaal	15.522	13.242	-14,7%
Totaal		65.186	61.763	-5,3%

Bron: WIV, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 10.5.2: Evolutie van het aantal passagiers naar type op de luchthaven Kortrijk-Wevelgem, 2006-2017 (index 2006 = 100).



Bron: WIV, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2017 vonden er in totaal **26.582 binnenlandse en 4.865 internationale vliegbewegingen** plaats op de luchthaven Kortrijk-Wevelgem.
- In de periode 2016-2017 kende het totale aantal vliegbewegingen op de luchthaven Kortrijk-Wevelgem een stijging van +4,0%.
- De niet-commerciële binnenlandse vluchten vormden met 25.731 vliegbewegingen veruit de belangrijkste categorie op de luchthaven Kortrijk-Wevelgem. De grootste groei situeerde zich met +25,7% bij de internationale niet-commerciële vliegbewegingen.
- In 2017 werden **61.763 passagiers** vervoerd op de luchthaven. In tegenstelling tot het totaal aantal vliegbewegingen, kende het totaal aantal passagiers een daling met -5,3% in de periode 2006-2017. De grootste daling situeert zich met -20,6% in de binnenlandse commerciële en met -21,9% in de internationale commerciële vluchten.

MOBILITEIT EN LOGISTIEK IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

Zuid-West-Vlaanderen had met **54,6** personenwagens/100 inwoners in 2017 een **hoger aantal ingeschreven personenwagens/100 inwoners** in vergelijking met West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Bovendien stijgt dit aantal met **+12,2%** sneller in Zuid-West-Vlaanderen.

Het totaal aantal gepresteerde voertuigkilometers op snelwegen is in West-Vlaanderen **gestegen met +6,6%** in de periode 2015-2017. Dit doet het West-Vlaams aandeel van het aantal gepresteerde voertuigkilometers op snelwegen in het Vlaams Gewest stijgen naar 14,2% in 2017.

In 2016 stapten er in totaal **28.478 reizigers** op in één van de negen treinstations die zich in de regio Zuid-West-Vlaanderen bevinden, wat een daling van -4,6% betekende in vergelijking met 2009.

In 2016 bedroeg het **totaal vervoerde volume 840.000 ton** en vonden er **1.475 scheepbewegingen** plaats op het kanaal Bossuit-Kortrijk.

In de periode 2006-2015 vertoonde het aantal gepresteerde tonkilometer een **stijgende trend** met een groei van +26,6% op de Leie (van Menen tot Gent) en van +27,9% op kanaal Roeselare-Leie.

Na de periode waarin de **River Terminal Wielsbieke** stil lag (van 2008 tot 2014), is er sinds de heropstart in 2015 een constante groei naar 14.000 TEU in 2017. De **Avelgem Container Terminal (AVTC)** kent een vrij stabiel overslagvolume van jaarlijks ongeveer 20.000 TEU. Op de **transportzone LAR** situeerde de totale overslag tussen weg en spoor zich de voorbije jaren rond 9.000 TEU - 10.000 TEU.

In 2017 vonden op de **luchthaven Kortrijk-Wevelgem** in totaal 26.582 binnenlandse en 4.865 internationale vliegbewegingen plaats, wat neerkomt op een totale stijging van +4,0% in de periode 2006-2017. Ondanks de stijging van het aantal vluchten, daalde het aantal passagiers echter naar **61.763 passagiers** in 2017, wat neerkomt op een daling van -5,3% in de periode 2006-2017.

TOERISME EN RECREATIE



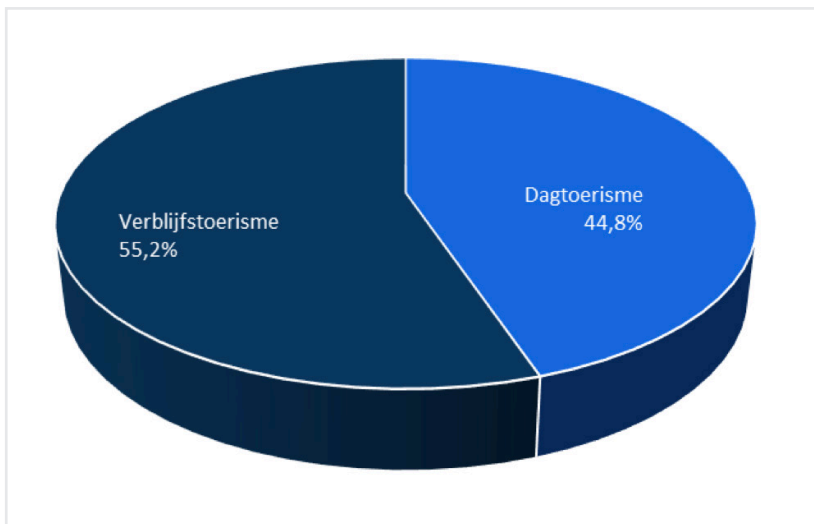
// 11 TOERISME EN RECREATIE

Naargelang de beschikbaarheid van de indicatoren voor het luik toerisme valt de regio Zuid-West-Vlaanderen binnen verschillende gebiedsomschrijvingen die ruimer zijn dan het grondgebied van de 13 gemeenten van Zuid-West-Vlaanderen:

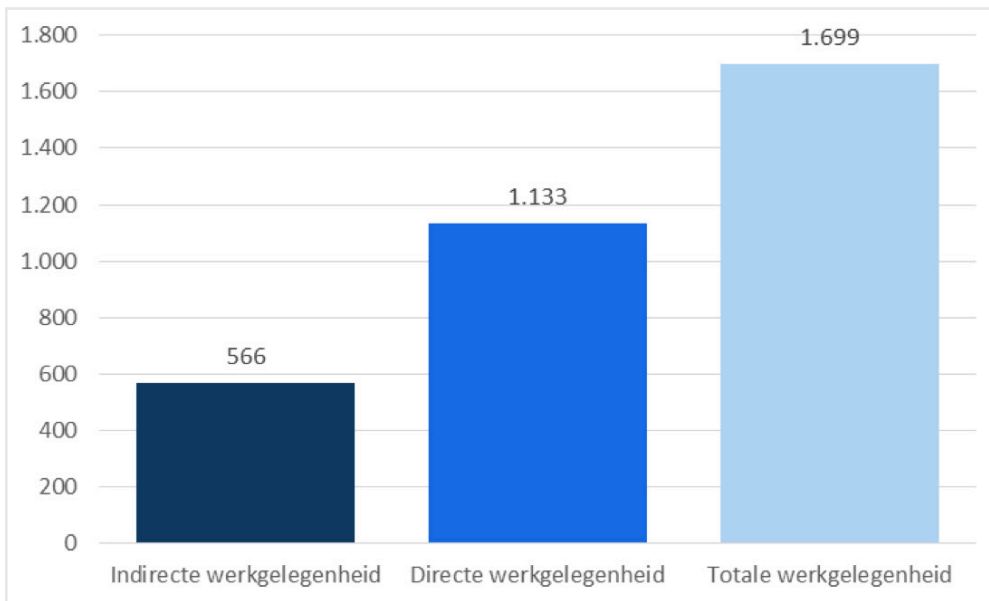
- de **regio Leiestreek** omvat de 27 gemeenten van de Leiestreek, inclusief de gemeenten uit de Oost-Vlaamse Leiestreek, nl. Deinze, Gent, Nazareth, Sint-Martens-Latem en Zulte. Vanuit marketingoogpunt behoren de deelgemeenten van Gent tot de Leiestreek, maar statistisch gezien worden deze niet meegerekend.
- de **West-Vlaamse Leiestreek** omvat 22 gemeenten uit West-Vlaanderen. Naast de 13 gemeenten uit Zuid-West-Vlaanderen omvat deze gebiedsomschrijving ook de gemeenten Dentergem, Ingelmunster, Izegem, Ledegem, Meulebeke, Moorslede, Oostrozebeke, Roeselare en Wielsbeke.

11.1. OMZET EN WERKGELEGENHEID

Figuur 11.1.1: Omzet uit toerisme in de Leiestreek, 2016 (n = 113,3 miljoen euro).



Bron: Westtoer, kerncijfers toerisme Leiestreek 2016, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

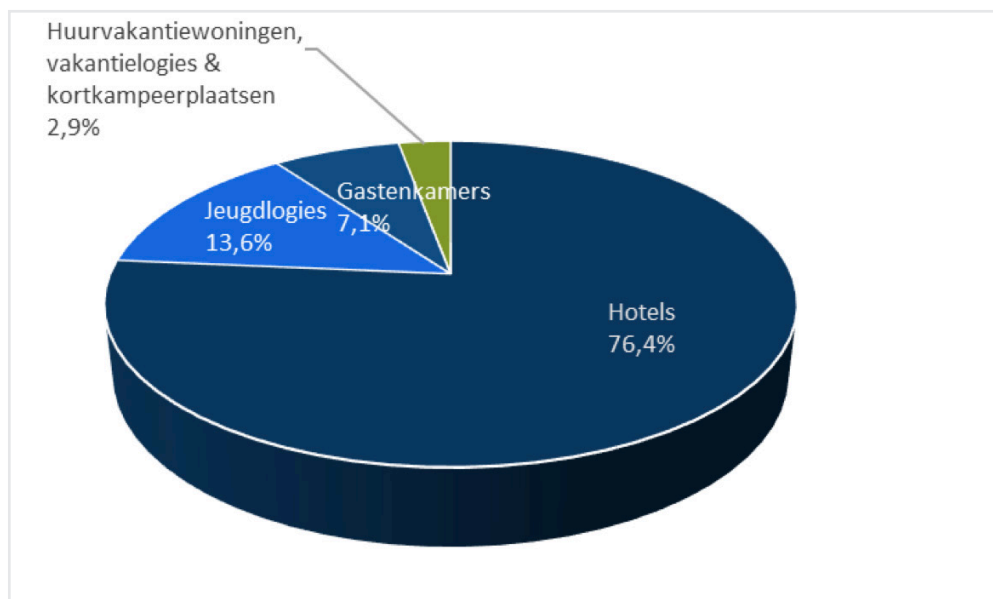
Figuur 11.1.2: Werkgelegenheid uit toerisme in de Leiestreek, 2016 (a) (n = 1.699 VTE).

(a) Werkgelegenheid berekend op basis van hypothesen: 1 miljoen omzet = 10 directe voltijdse equivalenten en 5 indirecte voltijdse equivalenten
 Bron: Westtoer, kerncijfers toerisme Leiestreek 2016, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

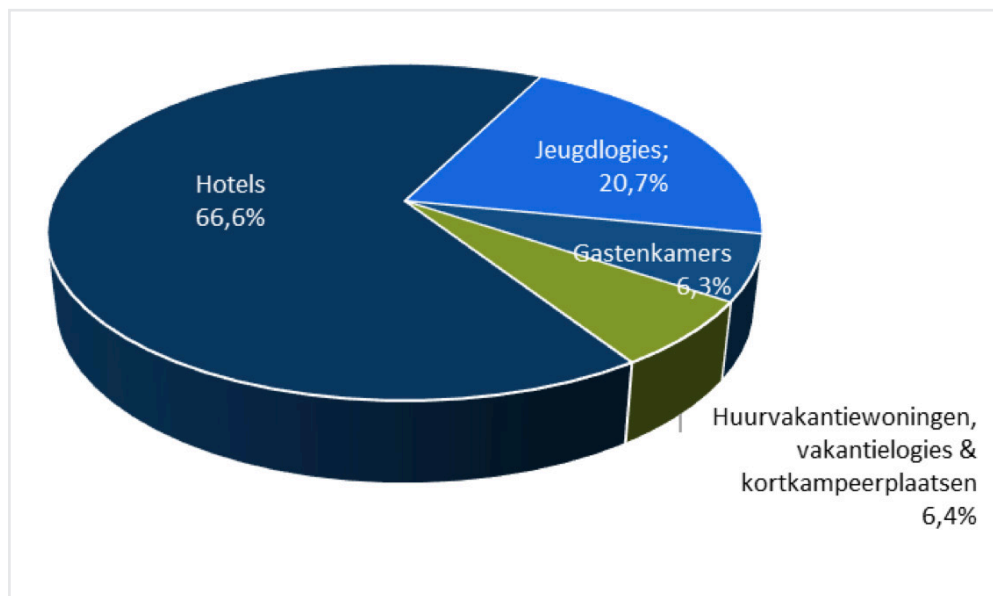
- In 2016 bedroeg de omzet gegenereerd door de sector toerisme in de **Leiestreek 113,3 miljoen euro**. Deze omzet wordt geraamd op basis van de toeristische bestedingen van verblijfstoeristen in commerciële logies (vakantiegangers en zakentoeeristen) en dagtoeristen (inschatting), maar houdt geen rekening met het tweedeverblijfstoerisme, waar weinig gegevens over beschikbaar zijn.
- De omzet uit verblijfstoerisme wordt geraamd op 62,5 miljoen euro en de omzet uit dagtoerisme op 50,8 miljoen euro. Deze omzet is goed voor **1.699 voltijds equivalenten in directe en indirecte werkgelegenheid** samen (inschatting op basis van 1 VTE voor directe en 0,5 VTE voor indirecte werkgelegenheid per 100 000 euro omzet).
- De omzet gegenereerd door toerisme in de **West-Vlaamse Leiestreek** wordt ingeschat op 95,1 miljoen euro in 2016, waarvan 54,5 miljoen euro uit verblijfstoerisme en 40,6 miljoen euro uit dagtoerisme. Deze omzet is goed voor 1.426 voltijdse equivalenten in directe en indirecte werkgelegenheid samen (inschatting op basis van 1 VTE voor directe en 0,5 VTE voor indirecte werkgelegenheid per 100.000 euro omzet).

Figuur 11.2.1: Vraag verblijfstoerisme naar type logies in de Leiestreek, aantal aankomsten, 2016 (n = 262.500).



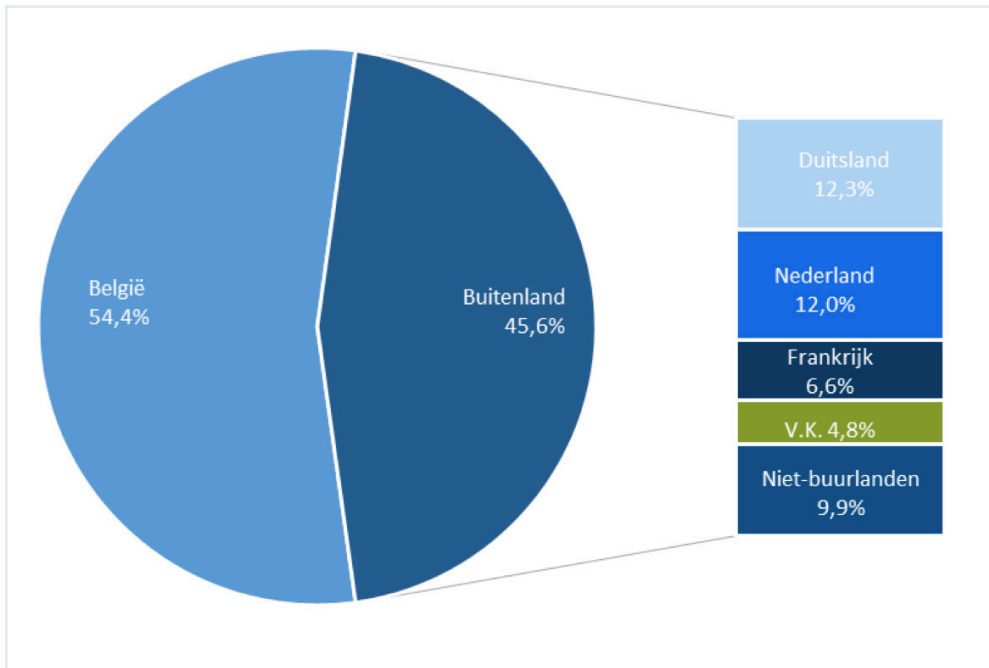
Bron: Westtoer, kerncijfers toerisme Leiestreek 2016, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 11.2.2: Vraag verblijfstoerisme naar type logies in de Leiestreek, aantal overnachtingen, 2016 (n = 516.600).



Bron: Westtoer, kerncijfers toerisme Leiestreek 2016, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

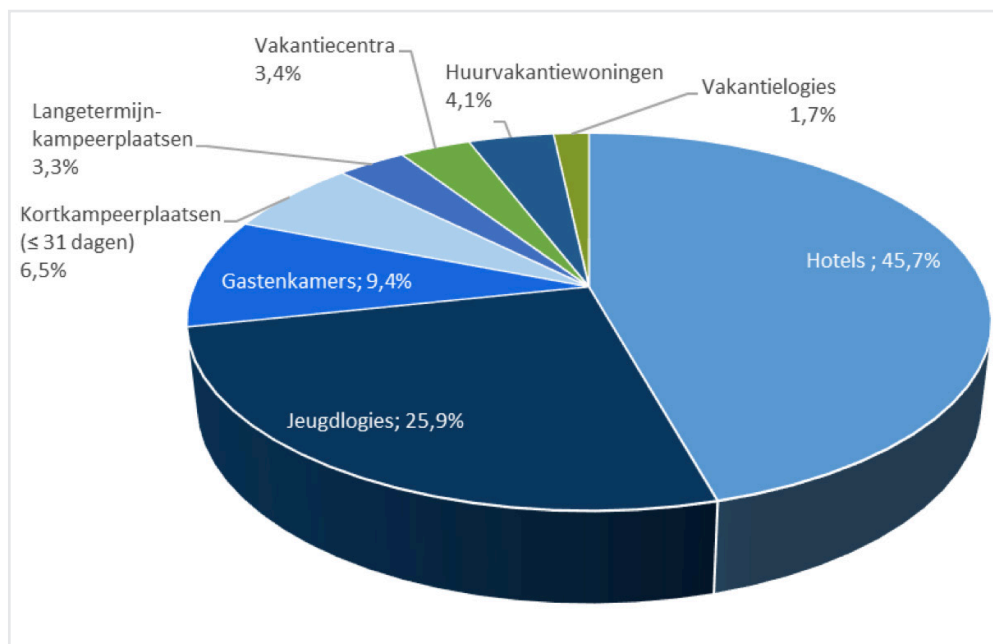
Figuur 11.2.3: Vraag naar commerciële logies in de Leiestreek volgens herkomst, aantal overnachtingen, 2016 (n = 262.500).



Bron: Westtoer, kerncijfers toerisme Leiestreek 2016, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Het totaal **aantal dagtoeristen** in de Leiestreek wordt ingeschat op ongeveer 1,5 miljoen dagtoeristen in 2016, waarvan 1,2 miljoen in de West-Vlaamse Leiestreek en 0,3 miljoen in de Oost-Vlaamse Leiestreek. De inschatting van het aantal dagtoeristen omvat ook een inschatting van het aantal dagtoeristen naar aanleiding van beurzen en evenementen.
- Langs de **aanbodzijde** bood de Leiestreek in 2016 plaats aan **5.739 personen** om te overnachten in commerciële logies, op langetermijnkampeerplaatsen en op campings.
- Langs de **vraagzijde** naar logies mocht de Leiestreek in 2016 zo'n 262.500 **verblijfstoeristen** verwelkomen die samen 516.600 overnachtingen realiseerden. Gemiddeld blijft een verblijfstoerist 2,0 nachten in de regio. 76% logeerde in een hotel, 14% in jeugdlogies, 7% in een gastenkamer en 3% in de restcategorie van kortkampeerplaatsen op campings, gehuurde vakantiewoningen en vakantie-logies.
- In **vergelijking met 2015** nam het aantal gasten met +3% toe. Het aantal overnachtingen nam eveneens met +3% toe. De gemiddelde verblijfsduur bleef daarbij constant op 2,0 nachten. Ter vergelijking: op Vlaams niveau daalde het aantal aankomsten en het aantal overnachtingen in 2016 allebei met -2% (met de aanslagen in Brussel in maart 2016 als belangrijke verklarende factor).
- 85% van de 262.500 verblijfstoeristen in de regio overnacht in de West-Vlaamse Leiestreek (221.900 verblijfstoeristen die samen 430.600 overnachtingen genereren in 2016).



Bron: Westtoer, kerncijfers toerisme Leiestreek 2016, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

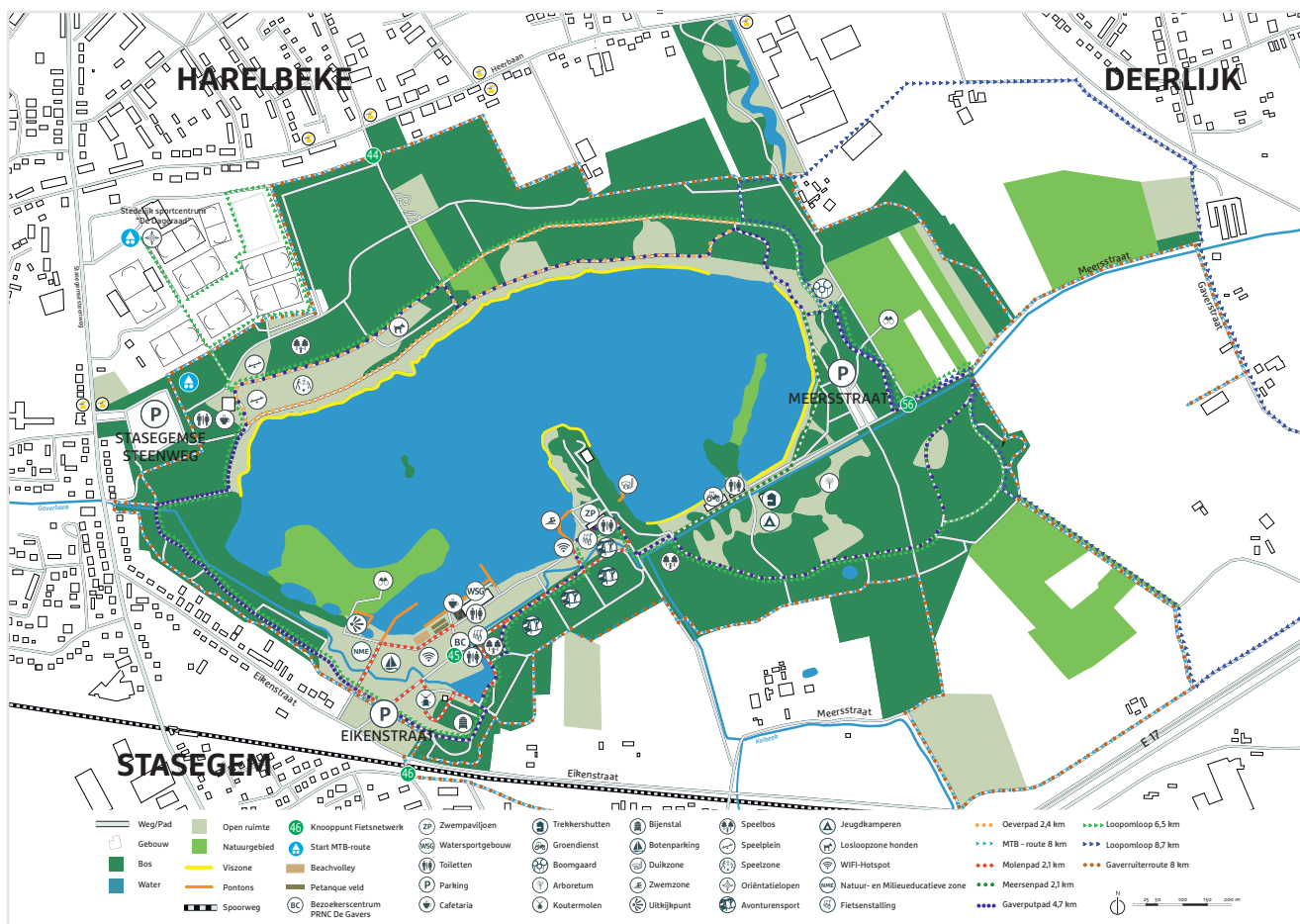
VASTSTELLINGEN

- In 2016 situeerde 46% van de beddencapaciteit in de Leiestreek zich in hotels (2.621 bedden), 26% in jeugdlogies (1.484 bedden), 9% in gastenkamers (538 bedden) en 7% in kortkampeerplaatsen (372 bedden - vooral in het Oost-Vlaamse deel). De huurvakantiewoningen hebben in de Leiestreek slechts een aandeel van 4% in de totale beddencapaciteit (239 bedden). De vakantiecentra en de langetermijnkampeerplaatsen op campings zijn goed voor elk 3% van de beddencapaciteit (resp. 193 en 192 bedden). Vakantielogies tenslotte vertegenwoordigt 2% van de bedden (100 bedden).
- De hotels staan in voor 65% van alle verblijfstoeristen in de West-Vlaamse Leiestreek in 2016 (171.500 hotelgasten die samen 302.000 overnachtingen genereren). In **vergelijking met 2013** is het aantal hotelgasten in de West-Vlaamse Leiestreek met +19% toegenomen (van 143.900 hotelgasten naar 171.500 hotelgasten). In 2013 telde de West-Vlaamse Leiestreek 49 hotels met samen 972 kamers. In 2016 is het aantal hotels gestegen tot 51 hotels met 1.160 kamers (een toename van +19% in hotelkamers).
- Binnen Zuid-West-Vlaanderen zijn de drie gemeenten met het hoogste aantal verblijfstoeristen: Kortrijk, Waregem en Wevelgem.
 - In 2016 telt Kortrijk 1.788 bedden in logies (waarvan 1.143 hotelbedden). In 2016 bleven ongeveer 128.000 verblijfstoeristen in Kortrijk overnachten. Samen genereerden ze 232.200 overnachtingen.
 - In 2016 telt Waregem 328 bedden in logies (waarvan 200 hotelbedden). In 2016 bleven ongeveer 9.600 verblijfstoeristen in Waregem overnachten. Samen genereerden ze 20.400 overnachtingen.
 - In 2016 telt Wevelgem 222 bedden in logies (waarvan 107 hotelbedden). In 2016 bleven ongeveer 6.600 verblijfstoeristen in Wevelgem overnachten. Samen genereerden ze 13.600 overnachtingen.

11.3. KERNCIJFERS PROVINCIEDOMEIN DE GAVERS

// 231

Bron: bezoekersonderzoek De Gavers - Westtoer 2015-2016.



VASTSTELLINGEN

- Het totaal aantal bezoekers per jaar aan het provinciedomein de Gavers wordt ingeschat op **790.000 bezoekers**, waarvan ongeveer 63% het domein bezoekt in de vakanties en de weekends. Per dag bezoeken gemiddeld 2.157 personen het provinciedomein. Op topdagen in de zomerperiode zijn dat er zelfs 7.500.
- Ongeveer 86% van de bezoekers komt uit de nabije omgeving (West-Vlaamse Leiestreek), en vooral uit Harelbeke (22%), Kortrijk (17%) en Deerlijk (6%). De andere bezoekers komen uit de rest van West-Vlaanderen (3%), Oost-Vlaanderen (4%), Henegouwen (3%) of Noord-Frankrijk (2%).
- 15% van de bezoekers komt alleen. 37% komt in gezelschap van kinderen, vooral kinderen jonger dan 6 jaar. 24% van de bezoekers zijn koppels van 50 jaar of ouder.
- Met 84% blijft wandelen veruit de populairste activiteit. 42% van de bezoekers houdt ook eens halt in een van de twee cafetaria's.
- Een derde van de bezoekers trekt op regelmatige basis (meer dan één keer per maand) naar het domein. Een gemiddeld bezoek aan het domein duurt 2 uur en 21 minuten. 77 % van het publiek komt met de auto.
- De bezoekers tijdens schoolvakanties en in weekends of feestdagen besteden gemiddeld ongeveer 4 euro per persoon in het domein. De **totale toeristische omzet van het domein is 0,7 miljoen euro**. Dit is het totaal van de bestedingen van alle bezoekers van ongeveer 2,3 miljoen euro zonder de uitgaven van de omgevingsrecreanten (i.e. de bezoekers afkomstig uit de West-Vlaamse Leiestreek – bijna 1,7 miljoen euro).

Definities en leeswijzer:

- **UiTPAS zuidwest** is een participatietool voor vrijetijdsactiviteiten waarmee iedereen - en in het bijzonder mensen in armoede (MiA) – kan deelnemen, punten sparen en inruilen voor leuke voordelen. Via UiTPAS is het mogelijk om zicht te krijgen op het regionale vrijetijdsaanbod met de bedoeling dit in de toekomst meer te stroomlijnen.

Tabel 11.4.1: Evolutie UiTPASsers en MiApassen per gemeente, januari 2017-februari 2018

	Januari 17			Februari 18			Evolutie		% Inw. Met Uitpas	
	Pas-houders	Mia	N-Mia	Pas-houders	Mia	N-Mia	Absoluut	%	Jan/17	Feb/18
Anzegem	1 014	312	702	1 322	472	850	308	+30,4%	7,0%	9,1%
Avelgem	678	178	500	942	283	659	264	+38,9%	6,9%	9,4%
Deerlijk	701	62	639	906	84	822	205	+29,2%	6,0%	7,7%
Harelbeke	1 571	293	1 278	2 201	332	1 869	630	+40,1%	5,7%	7,9%
Kortrijk	4 927	1 967	2 960	7 492	3 351	4 141	2 565	+52,1%	6,6%	9,8%
Kuurne	844	272	572	1 189	423	766	345	+40,9%	6,5%	8,9%
Menen	1 519	1 138	381	2 147	1 575	572	628	+41,3%	4,6%	6,5%
Spiere-Helkijn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waregem	1 424	445	979	1 964	601	1 363	540	+37,9%	3,8%	5,2%
Wervik	908	411	497	1 313	639	674	405	+44,6%	4,9%	7,1%
Wevelgem	1 787	330	1 457	2 354	426	1 928	567	+31,7%	5,7%	7,5%
Zwevegem	1 599	159	1 440	2 504	247	2 257	905	+56,6%	6,6%	10,2%
Totaal	16 972	5 567	11 405	24 334	8 433	15 901	7 362	+44,9%		

Bron: Jaarverslag / Voortgangsrapport 17-18, zuidwest

VASTSTELLINGEN

- Na de lancering van UiTPAS zuidwest in september 2015, waren er in februari 2018 in totaal **24.334 pashouders** in Zuid-West-Vlaanderen, waarvan 8.433 MiApassen voor mensen in armoede.
- In de periode januari 2017 – februari 2018 is het aantal pashouders in Zuid-West-Vlaanderen toegenomen van 16.972 naar 24.334 pashouders, wat een stijging betekent van +44,9%.
- De gemeenten met de grootste stijging van het aantal pashouders zijn Zwevegem met +56,6%, Kortrijk met +52% en Wervik met 44,6%.

TOERISME IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

In 2016 bedroeg de omzet gegenereerd door de sector toerisme in de Leiestreek **113,3 miljoen euro**. Deze omzet is goed voor de tewerkstelling van **1.699 voltijds equivalenten** in directe en indirecte werkgelegenheid samen.

In 2016 mocht de Leiestreek in totaal **1,5 miljoen dagtoeristen** ontvangen, en **262.500 verblijfstoeristen** die samen **516.600 overnachtingen** realiseerden. In vergelijking met 2015 nam het aantal bezoekers en het aantal overnachtingen met +3% toe.

De hotels staan in voor 65% van alle verblijfstoeristen in de West-Vlaamse Leiestreek. In **vergelijking met 2013** is het aantal hotelgasten in de West-Vlaamse Leiestreek in 2016 met +19% toegenomen.

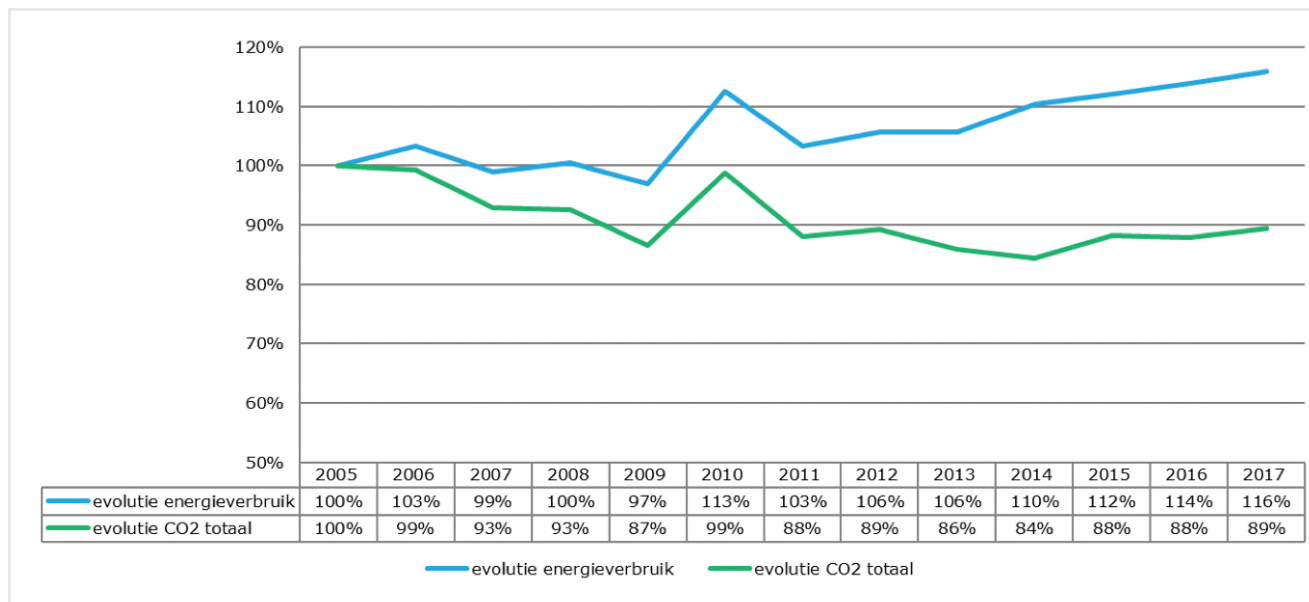
Binnen Zuid-West-Vlaanderen zijn de drie gemeenten met het hoogste aantal verblijfstoeristen: Kortrijk, Waregem en Wevelgem.

Van het **provinciedomein De Gavers** in Harelbeke wordt het totaal aantal bezoekers per jaar ingeschat op 790.000 bezoekers. De toeristische omzet van het domein wordt geraamd op 0,7 miljoen euro.

De UiTPAS zuidwest telde in februari 2018 in totaal **24.334 pashouders** in Zuid-West-Vlaanderen, waarvan 8.433 MiApassen voor mensen in armoede, wat een stijging betekent van +44,9% in vergelijking met januari 2017.

ENERGIE

12

12.1. ENERGIEVERBRUIK EN CO₂-UITSTOOTFiguur 12.1.1: Evoluties energieverbruik en CO₂-uitstoot (%), 2005-2017

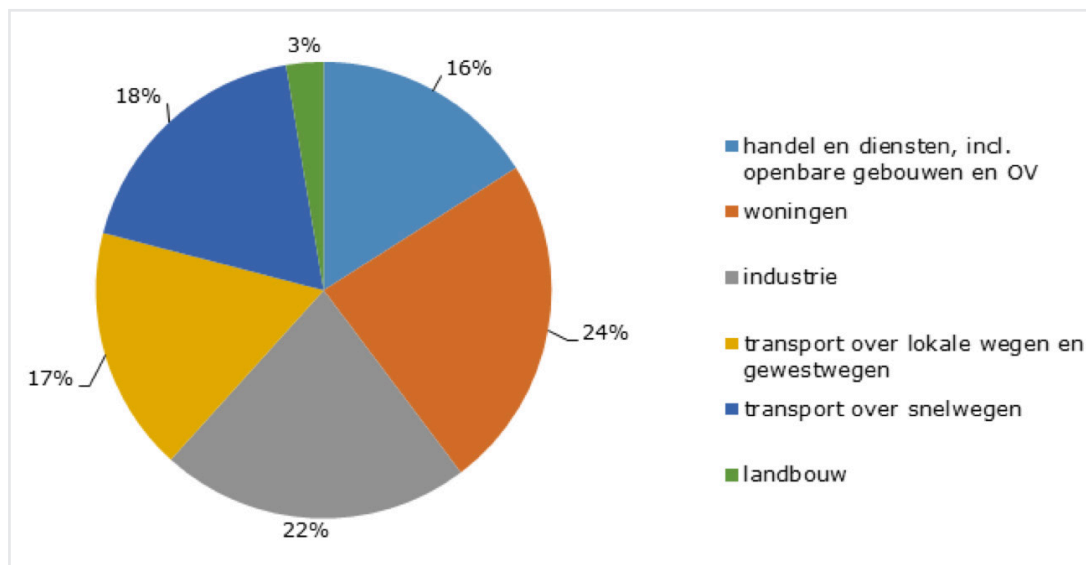
Bron: Leiedal, CO₂BAROMETER 2005-2017, Regio Zuid-West-Vlaanderen (mei 2018)

VASTSTELLINGEN

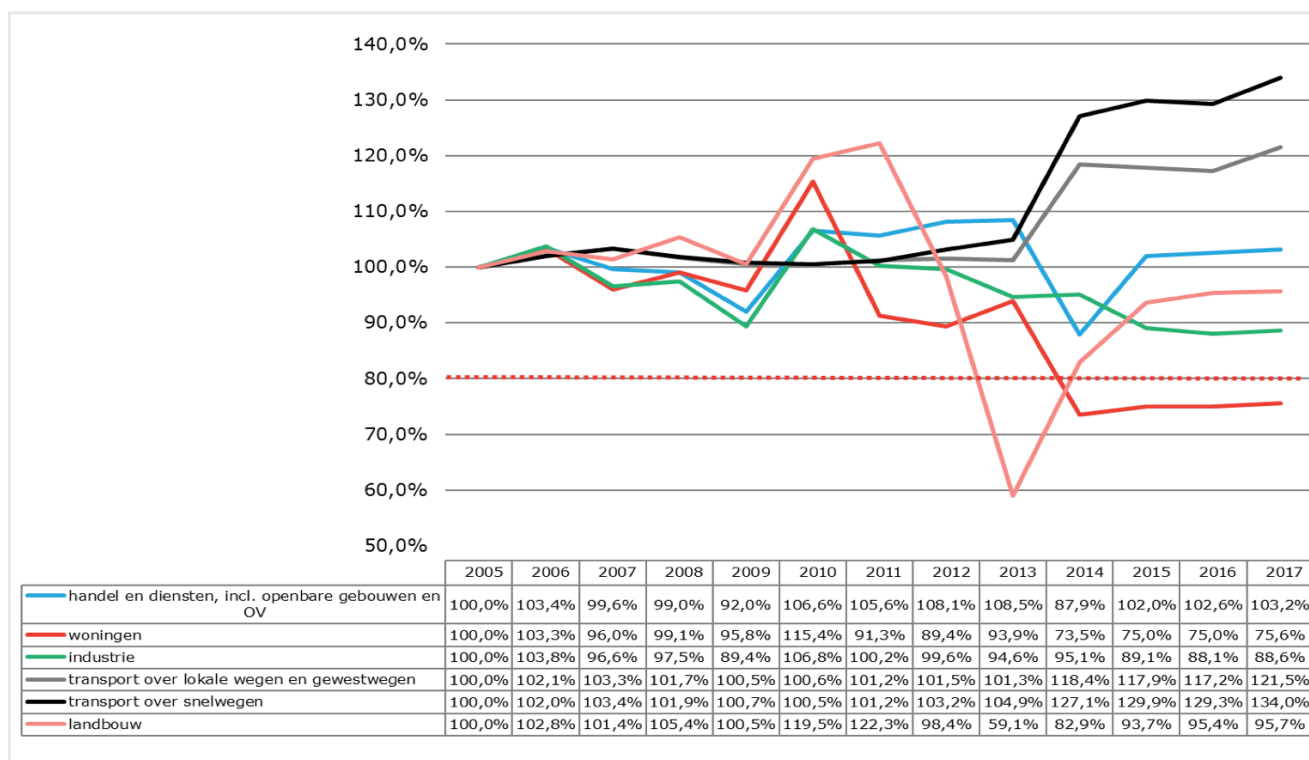
- In 2017 bedroeg de **totale CO₂-uitstoot 1.651.834 ton CO₂** en het **totale energieverbruik 8.702.103 MWh** in Zuid-West-Vlaanderen.
- In de periode 2005-2017 is de totale **CO₂-uitstoot met -11% verminderd** in Zuid-West-Vlaanderen en is het **totale energieverbruik met +16% gestegen**.
- Er is een **duidelijke ontkoppeling tussen de evoluties** van het energieverbruik en van de CO₂-uitstoot, waarbij er minder CO₂ uitgestoten wordt per gebruikte eenheid energie. Dit is op zich een positief gegeven, want het wijst op een efficiënter gebruik van fossiele brandstoffen en op meer hernieuwbare energie.
- Klimatologische omstandigheden hebben een grote invloed op kortetermijn-fluctuaties, maar de langetermijntrend van CO₂-uitstoot tussen 2005 en 2017 is ondubbelzinnig dalend. Deze uitstoot van broeikasgassen in Zuid-West-Vlaanderen is bijna volledig op de rekening te schrijven van het energieverbruik. Bij verbranding van brandstoffen komt CO₂ vrij, het belangrijkste broeikasgas.

12.2. CO₂-UITSTOOT PER SECTOR

Figuur 12.2.1: CO₂-uitstoot per sector (tCO₂%) in 2017



Figuur 12.2.2: Evolutes CO₂-uitstoot per sector (tCO₂%), 2005-2017



Bron: Leiedal, CO₂BAROMETER 2005-2017, Regio Zuid-West-Vlaanderen (mei 2018)

VASTSTELLINGEN

In de periode 2005-2017 zijn er binnen de **zes belangrijkste sectoren inzake CO₂-uitstoot** verschillende evoluties vast te stellen:

- De **sector van de woningen** heeft met 24% het grootste aandeel in de CO₂-uitstoot binnen de regio. In deze periode is de totale CO₂-uitstoot van alle woningen verminderd met -24,4%.
- De **industriector** heeft met 22% het tweede belangrijkste aandeel in de CO₂-uitstoot. De industriector realiseerde een daling van -11,4% van de CO₂-uitstoot.
- De sector **handel en diensten** heeft met 18% het derde belangrijkste aandeel in de CO₂-uitstoot. In deze sector kende de CO₂-uitstoot een lichte toename van +3,2%.
- Binnen de vierde belangrijke sector, de **transport over lokale wegen en gewestwegen**, is de CO₂-uitstoot sterk gestegen met +21,5%.
- Binnen de vijfde belangrijkste sector, het **transport over snelwegen**, is de CO₂-uitstoot met +34% nog sterker gestegen dan de CO₂-uitstoot bij het transport over lokale wegen en gewestwegen.
- De **landbouw** is de zesde belangrijkste sector en kende in deze periode een lichte daling van -4,3%.

12.3. ENERGIEKOST

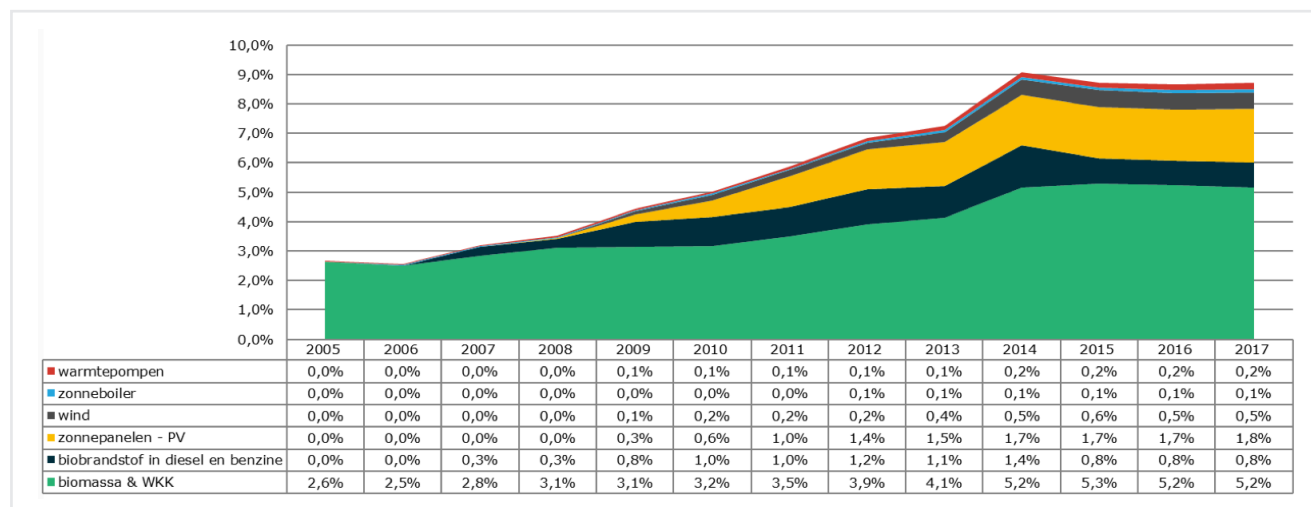
Figuur 12.3.1: Evolutes Energiekost (€)



Bron: Leiedal, *CO₂BAROMETER 2005-2017*, Regio Zuid-West-Vlaanderen (mei 2018)

VASTSTELLINGEN

- In 2017 bedroeg de **totale energiekost 1,18 miljard euro** in Zuid-West-Vlaanderen, als som van alle energiefacturen voor gezinnen en bedrijven (elektriciteit, aardgas, stookolie...), voor mobiliteit (benzine en diesel), voor landbouw, etc. , incl. BTW.
- In de periode 2005-2017 kende de **totale energiekost een sterke stijging van +56%**. De totale energiekost piekte even in 2012 tot meer dan 1,2 miljard Euro, waarna dit opnieuw daalde door de dalingen van de energieprijzen voor brandstoffen (aardgas, diesel, benzine...) op de internationale energiemarkten. In 2017 zien we weer een stijging van ongeveer 100 miljoen euro.
- De **energiekost voor gezinnen steeg met +39%**, ondanks een daling van het energieverbruik voor de gezinnen in dezelfde periode.

Figuur 12.4.1: Evolutie aandeel duurzame energie in energieverbruik, 2005-2017

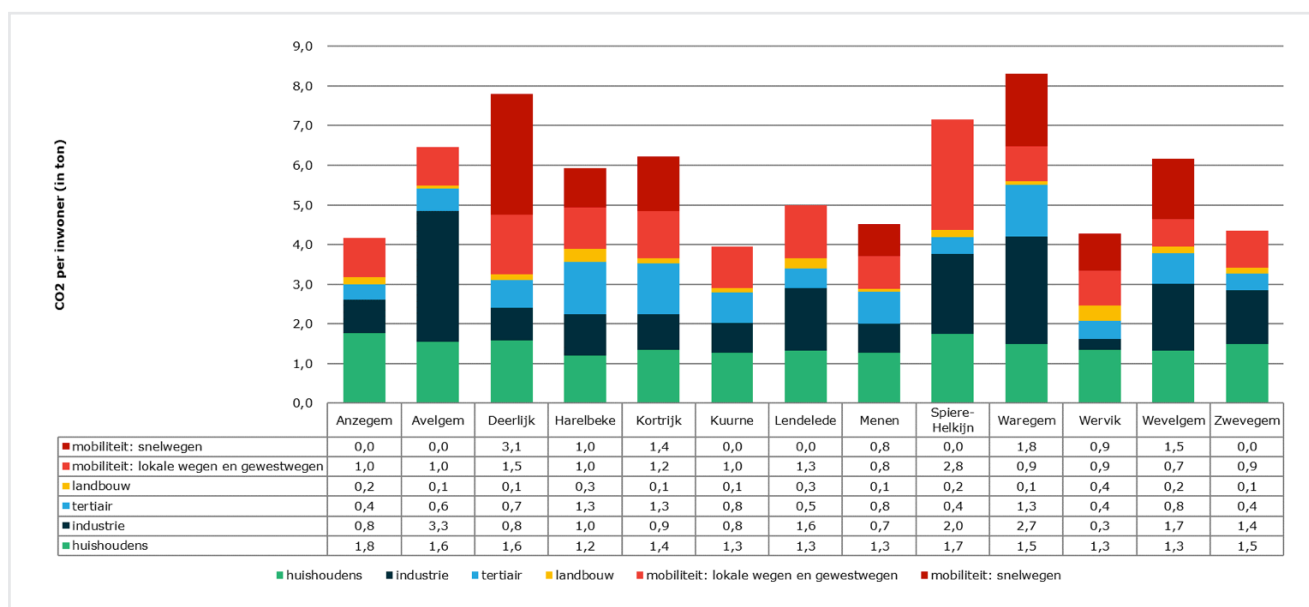
Bron: Leiedal, CO₂BAROMETER 2005-2017, Regio Zuid-West-Vlaanderen (mei 2018)

VASTSTELLINGEN

- In 2017 bedroeg het totale **aandeel aan duurzame energie 8,6%** in het totale energieverbruik in Zuid-West-Vlaanderen. Dit betreft alle duurzame energie die lokaal geproduceerd wordt. De aankoop van groene energie buiten de regio wordt hier niet meegerekend.
- In de periode 2005-2017 is het aandeel aan duurzame energie **gestegen van 2,6% naar 8,6%**. Deze toename van duurzame energie in de regio gebeurde door het opwekken van energie via biomassa en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (+2,6%), via zonnepanelen (+1,8%), via windenergie (+0,5%) en via bijmenging van biobrandstof in benzine en diesel (+0,8%). De impact van warmtepompen en zonneboilers is vooralsnog nog zeer beperkt.

12.5. CO₂-PROFIEL PER GEMEENTE

Figuur 12.5.1: CO₂-profiel per gemeente: CO₂-uitstoot per inwoner



Bron: Leiedal, CO₂BAROMETER 2005-2017, Regio Zuid-West-Vlaanderen (mei 2018)

VASTSTELLINGEN

- Elke stad of gemeente heeft een **ander CO₂-profiel**. Dit kan verschillen naargelang de aanwezigheid van (energie-intensieve) industrie; van snelwegen of van drukke mobiliteit op lokale en gewestwegen; of van het patrimonium aan energiezuinige woningen.
- De bovenstaande grafiek geeft de **CO₂-uitstoot per inwoner** weer. Deze grafiek is geen evaluatie per gemeente, maar toont de specifieke **kansen en uitdagingen** die de gemeente heeft om de CO₂ te reduceren en geeft aan op welke sectoren er moet ingezet worden:
 - De CO₂-uitstoot per inwoner is hoog in Waregem, Deerlijk, Spiere-Helkijn en Avelgem. In Waregem en Avelgem neemt de industriële sector een groot aandeel in van de CO₂-uitstoot.
 - De effecten van de doorkruisende snelwegen zijn het duidelijkst in Deerlijk, Waregem, Kortrijk, Wevelgem en Harelbeke. De mobiliteit op lokale en gewestwegen heeft de grootste impact in Spiere-Helkijn.
 - De tertiaire sector heeft de grootste impact in Kortrijk, Harelbeke, Waregem, Kuurne en Menen.
 - In de residentiële sector van de woningen schommelt de CO₂-uitstoot tussen 1,5 ton en 2 ton per inwoner. Dit hangt sterk samen met het aandeel energiezuinige woningen in het patrimonium, waarbij vrijstaande woningen doorgaans slechter scoren dan appartementen.

ENERGIE IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

In 2017 bedroeg de **totale CO₂-uitstoot 1.651.834 ton CO₂** en het **totale energieverbruik 8.702.103 MWh** in Zuid-West-Vlaanderen. In de periode 2005-2017 is de **totale CO₂-uitstoot met -11% verminderd** in Zuid-West-Vlaanderen en is het **totale energieverbruik met +16% gestegen**. Er is een duidelijke ontkoppeling tussen de evolutie van het energieverbruik en van de CO₂-uitstoot, waarbij er minder CO₂ uitgestoten wordt per verbruikte eenheid energie. Dit wijst op een efficiënter gebruik van fossiele brandstoffen en op een stijgend aandeel van hernieuwbare energie.

In de periode 2005-2017 werd de **grootste daling van de CO₂-uitstoot** gerealiseerd binnen de sector van de woningen met -24,4% en binnen de industriesector met -11,4%. Beide sectoren blijven echter het grootste aandeel aan CO₂-uitstoot voor hun rekening nemen. De **sterkste stijging van de CO₂-uitstoot** zien we in de sector mobiliteit, namelijk +34% ten gevolge van transport over snelwegen en +21,5% ten gevolge van transport over lokale wegen en gewestwegen.

In 2017 bedroeg de **totale energiekost 1,18 miljard euro** in Zuid-West-Vlaanderen, wat een stijging betekent van +56% in de periode 2005-2017. De energiekost voor de gezinnen is gestegen met +39%, ondanks een daling van het energieverbruik voor de gezinnen in diezelfde periode.

In de periode 2005-2017 is het **aandeel aan duurzame energie gestegen van 2,6% naar 8,6%**. Deze toename van duurzame energie in de regio gebeurde door het opwekken van energie via biomassa en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (+2,6%), via zonnepanelen (+1,8%), via windenergie (+0,5%), en door bijmenging van biobrandstof in benzine en diesel (+0,8%).

NEW
GOLD
AL
R
m

BIJLAGEN: Overzicht

Bijlage 1: Gemeentelijke bevolkingspiramides

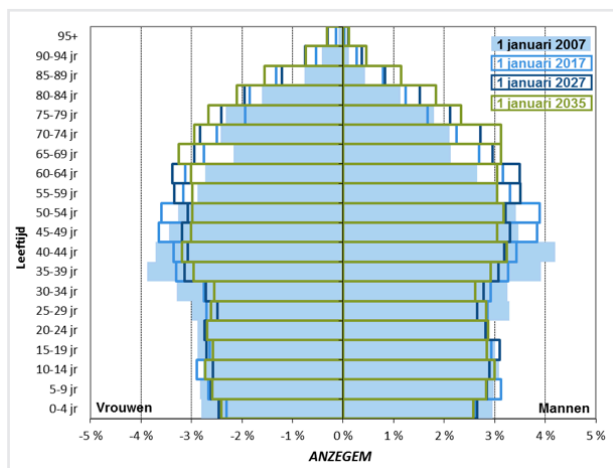
Bijlage 2: Loontrekkende tewerkstelling naar subsector

Bijlage 3: Gedetailleerde pendelgegevens

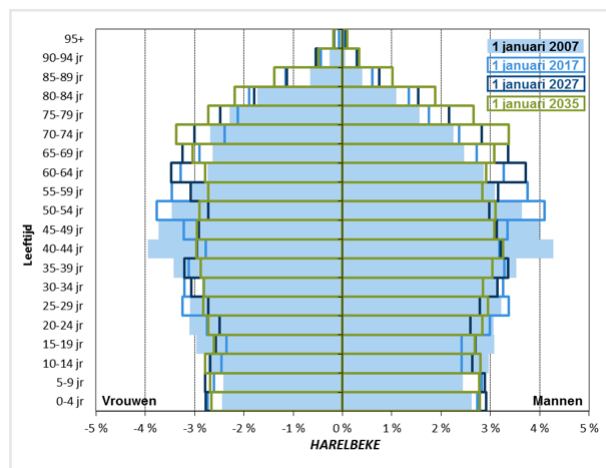
Bijlage 4: Kansarmoedekaarten

Bijlage 5: Gemeentelijke steekkaarten

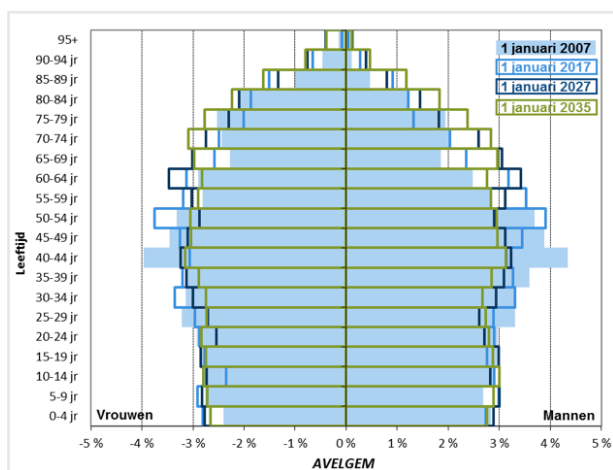
Figuur 1: Anzegem



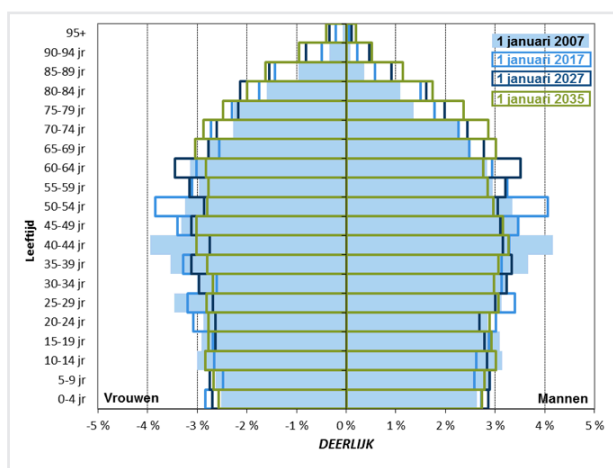
Figuur 4: Harelbeke



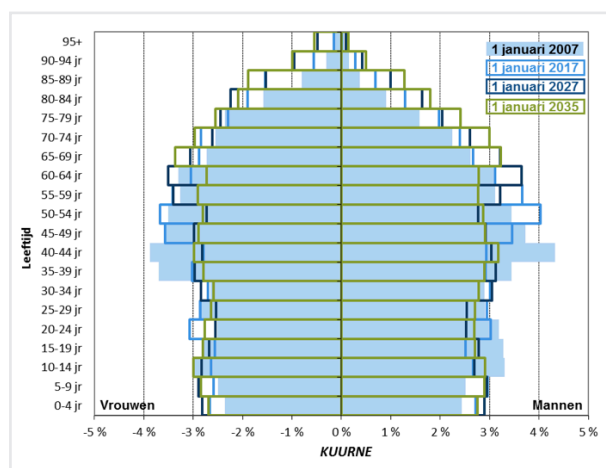
Figuur 5: Kortrijk



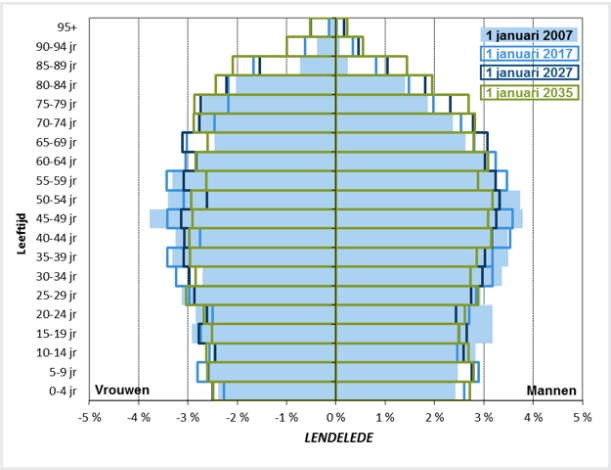
Figuur 3: Deerlijk



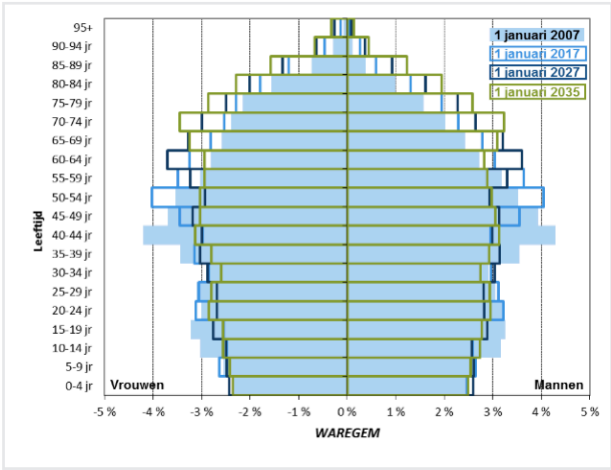
Figuur 6: Kuurne



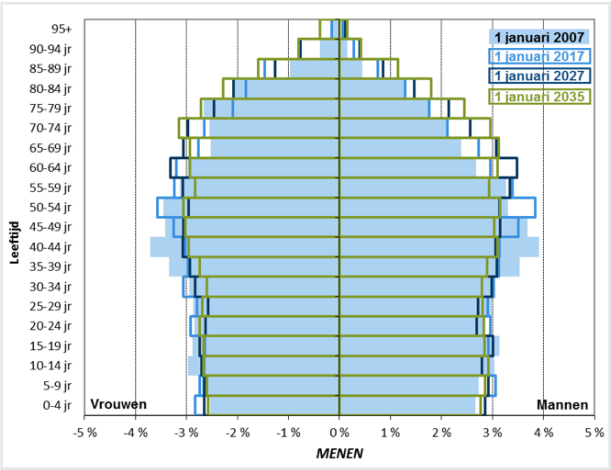
Figuur 7: Lendeledede



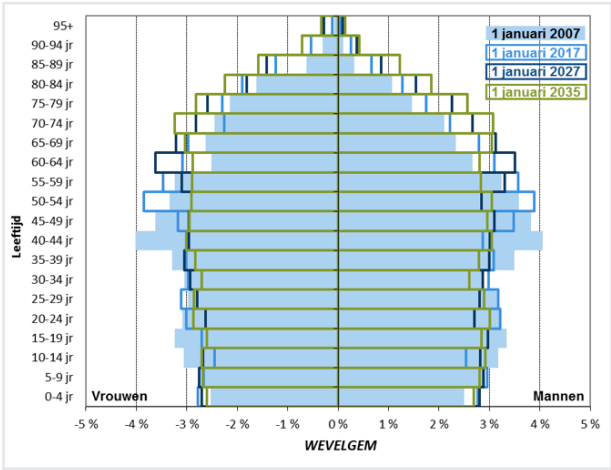
Figuur 10: Waregem



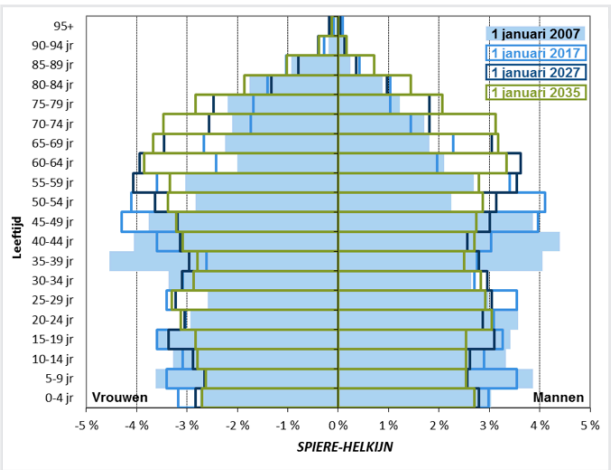
Figuur 8: Menen



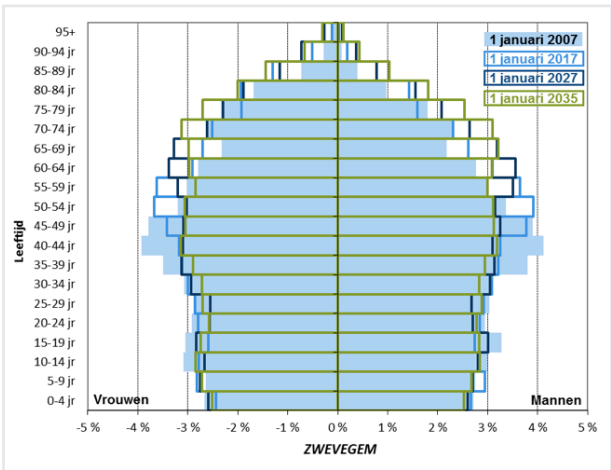
Figuur 11: Wevelgem



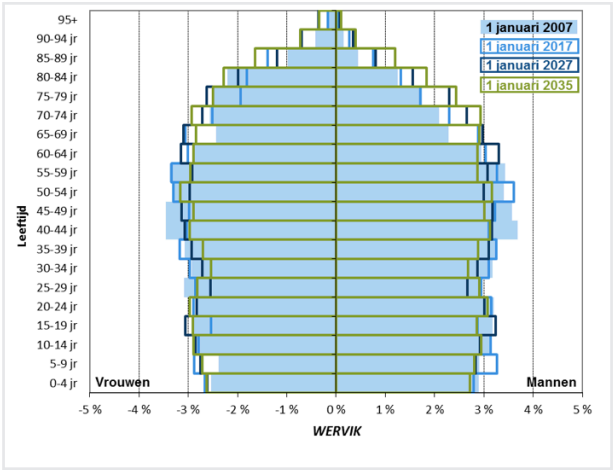
Figuur 9: Spiere-Helkijn



Figuur 12: Zwevegem



Figuur 13: Wervik



Bron: FOD Economie (ADSEI), SV, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

[illegible]

[illegible]

	Industrie										Bouw										Secundaire sector										Overige																																																																																																																																											
	41 t/m 43										45										46										47										49 t/m 53										55+56										58 t/m 60										61										62+63										64 t/m 66										68										69 t/m 71										73 t/m 75										77 t/m 82										95										96										97									
Anzegem	900	512	1.412	28	219	251	169	62	0	0	53	110	15	68	10	147	0	84	13																																																																																																																																																							
Avelgem	1.153	131	1.284	25	143	172	109	57	0	0	0	48	24	48	2	331	2	33	5																																																																																																																																																							
Deerlijk	1.248	684	1.932	61	581	226	138	74	0	1	13	90	6	132	6	204	0	8	3																																																																																																																																																							
Harelbeke	2.468	1.135	3.603	195	543	461	242	164	9	12	169	110	27	280	17	457	1	34	8																																																																																																																																																							
Kortrijk	4.947	1.790	6.737	348	1.896	1.994	1.589	1.119	52	104	998	929	194	1.365	146	5.563	4	508	30																																																																																																																																																							
Kuurne	1.447	333	1.780	159	394	409	74	317	0	9	6	68	12	92	15	68	3	20	9																																																																																																																																																							
Lendelede	613	136	749	8	53	77	24	4	0	0	0	26	0	16	0	140	0	23	2																																																																																																																																																							
Menen	1.736	597	2.333	97	486	684	620	203	0	0	4	191	56	134	34	958	8	34	7																																																																																																																																																							
Spiere-Helkijn	156	56	212	16	16	48	56	3	0	0	0	4	0	0	0	2	3	0	0																																																																																																																																																							
Waregem	5.068	1.548	6.616	280	2.363	924	300	365	0	8	85	372	69	309	91	2.935	229	107	22																																																																																																																																																							
Wervik	731	188	919	32	262	135	172	71	0	0	3	57	19	51	6	128	0	23	5																																																																																																																																																							
Wewegem	3.725	933	4.658	280	712	640	470	221	0	60	98	162	17	230	35	246	7	92	10																																																																																																																																																							
Zwevegem	2.105	496	2.601	55	149	255	421	39	0	0	23	90	23	185	7	112	0	33	9																																																																																																																																																							
Zuid-West-Vlaanderen	26.297	8.539	34.836	1.584	7.817	6.276	4.384	2.699	61	194	1.452	2.257	462	2.910	369	11.291	257	999	123																																																																																																																																																							
West-Vlaanderen	80.674	26.701	107.375	5.339	18.327	25.969	18.255	16.323	1.448	997	3.101	7.308	2.345	8.438	1.064	41.571	326	3.274	572																																																																																																																																																							
Vlaams Gewest	356.867	127.941	484.808	34.646	129.369	143.423	133.381	68.653	9.533	7.449	34.981	50.096	9.720	70.241	9.494	238.075	1.746	16.534	2.900																																																																																																																																																							
Aandeel ZWVL in WVL	32,6%	32,0%	32,4%	29,7%	42,7%	24,2%	24,0%	16,5%	4,2%	19,5%	46,8%	30,9%	19,7%	34,5%	34,7%	27,2%	78,8%	30,5%	21,5%																																																																																																																																																							

Tabel 1: Inkomende pendel (15-64 jaar) in het arrondissement Kortrijk, 2006-2015.

WOONPLAATS	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antwerpen	1.129	1.206	1.441	1.598	1.550	1.462	1.451	1.288	967	754
Limburg	463	480	598	679	739	696	706	646	397	288
Oost-Vlaanderen	7.782	8.165	8.586	8.722	8.885	8.855	8.663	8.767	8.882	8.796
Vlaams-Brabant	807	909	1.034	1.070	1.013	986	993	924	611	527
West-Vl excl. arr. Kortrijk	18.766	18.973	18.867	18.659	19.024	19.292	19.012	19.288	20.114	20.695
Brussels H. Gewest	277	303	349	343	419	468	465	361	242	209
Waals Gewest	3.912	4.212	4.383	4.289	4.206	4.174	3.977	3.980	3.858	3.774
Frankrijk	4.320	4.757	4.903	4.560	4.702	4.800	4.662	4.560	4.505	4.542
Buitenland excl. Frankrijk	301	381	452	466	551	666	616	576	637	645
Totaal	37.756	39.384	40.613	40.385	41.090	41.398	40.546	40.389	40.213	40.229

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 2: Uitgaande pendel (15-64 jaar) uit het arrondissement Kortrijk, 2006-2015.

WERKPLAATS	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antwerpen	1.686	1.868	2.032	2.197	2.163	2.128	2.156	2.012	1.598	1.405
Limburg	343	390	469	580	595	506	491	450	301	202
Oost-Vlaanderen	8.147	8.523	8.838	9.177	9.380	9.580	9.762	9.964	9.873	10.041
Vlaams-Brabant	1.373	1.423	1.572	1.686	1.684	1.644	1.626	1.552	1.383	1.225
West-Vl excl. arr. Kortrijk	12.963	13.288	13.686	13.644	13.928	14.207	14.315	14.341	14.796	15.217
Vlaams Gewest n.e.g.	0	0	0	0	0	0	0	0	59	75
Brussels H. Gewest	3.497	3.660	3.795	3.763	3.739	3.679	3.518	3.422	3.249	3.036
Waals Gewest	3.240	3.450	3.680	3.697	3.670	3.580	3.340	3.345	3.237	3.179
Frankrijk	446	425	366	361	355	340	373	388	443	440
Buitenland excl. Frankrijk	17	35	40	47	59	63	68	62	53	52
Totaal	31.713	33.062	34.478	35.153	35.574	35.727	35.649	35.536	34.993	34.873

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3: Pendelsaldo (15-64 jaar) van het arrondissement Kortrijk, 2006-2015.

MET	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antwerpen	-557	-662	-591	-600	-613	-665	-705	-724	-632	-650
Limburg	120	90	129	98	144	189	216	196	96	86
Oost-Vlaanderen	-366	-358	-253	-456	-495	-726	-1.099	-1.198	-990	-1.245
Vlaams-Brabant	-566	-514	-538	-616	-671	-658	-632	-628	-773	-699
West-Vl. excl. arr. Kortrijk	5.803	5.685	5.181	5.015	5.096	5.085	4.697	4.947	5.318	5.478
Vlaams Gewest n.e.g.	0	0	0	0	0	0	0	0	-59	-75
Brussels H. Gewest	-3.220	-3.358	-3.445	-3.421	-3.319	-3.211	-3.053	-3.061	-3.007	-2.827
Waals Gewest	672	762	703	592	536	594	637	635	621	595
Frankrijk	3.873	4.332	4.537	4.199	4.347	4.460	4.289	4.172	4.062	4.102
Buitenland excl. Frankrijk	284	346	411	419	492	603	547	514	584	593
Totaal	6.044	6.322	6.135	5.232	5.515	5.671	4.897	4.853	5.220	5.357

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

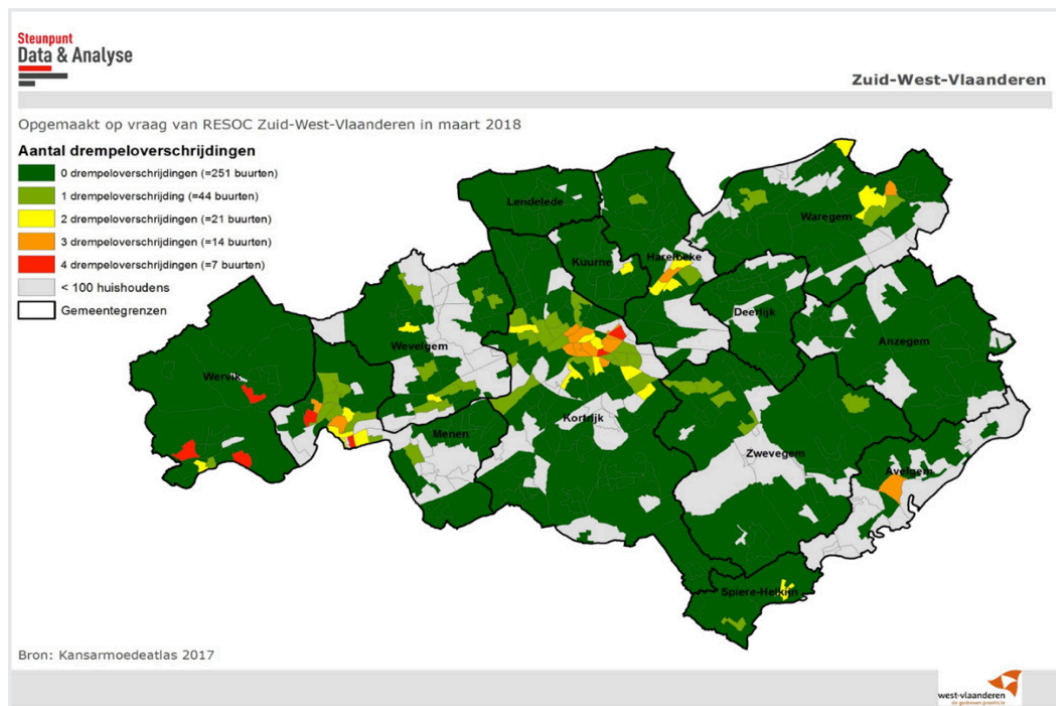
254 // **Tabel 4:** Aantal loontrekkenden (15-64 jaar) die wonen én werken in het arrondissement Kortrijk, 2006-2015.

WOONPLAATS = WERKPLAATS	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Arr. Kortrijk	68.872	69.202	68.966	67.329	67.692	68.519	68.429	68.212	69.335	69.974

Bron: VAR, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

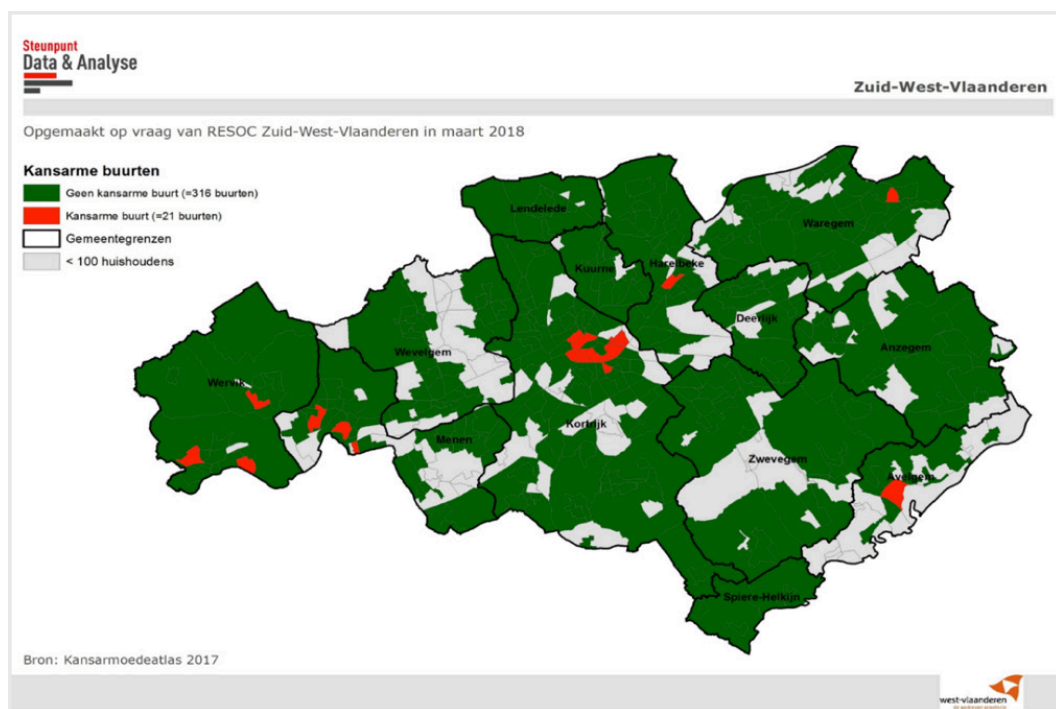
Voor elke buurt (statistische sectoren) worden vier dimensies bekeken (samen 10 indicatoren). Voor elke dimensie wordt een drempelwaarde berekend (15% slechtst scorende buurten). Van deze 15% slechtst scorende buurten wordt gezegd dat ze de drempelwaarde overschrijden voor deze dimensie.

1. Aantal drempeloverschrijdingen



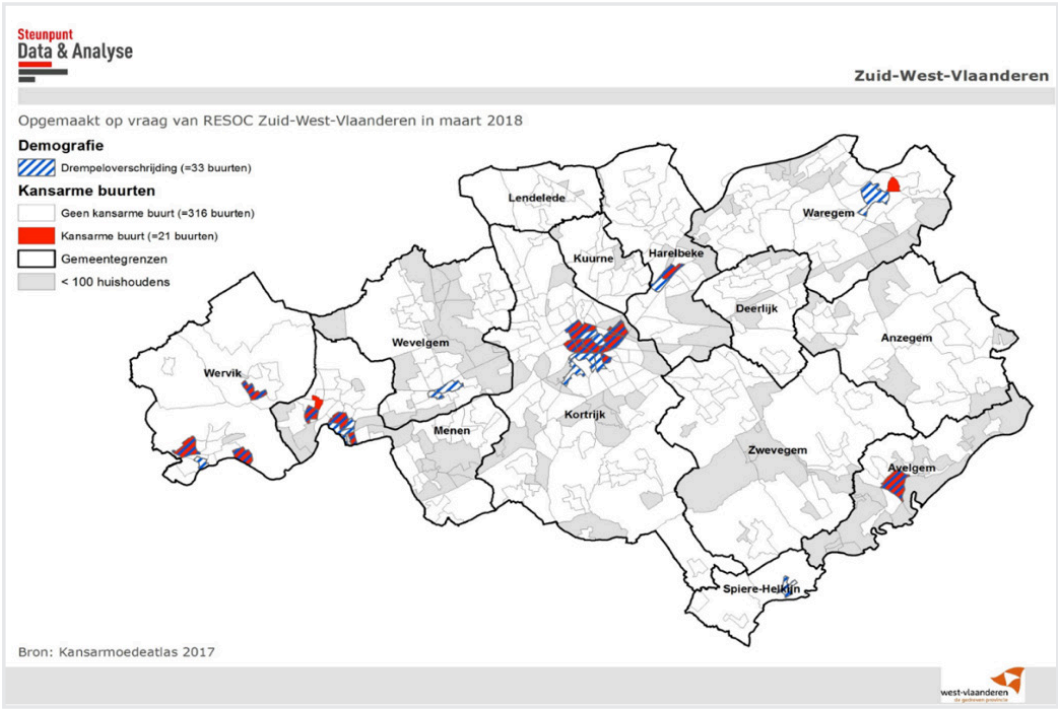
2. Kansarme buurten

Buurten die minstens 3 drempeloverschrijdingen tellen worden als kwetsbaar, kansarm beschouwd. Buurten die 0, 1 of 2 keer een drempeloverschrijding kennen, worden als niet-kansarm beschouwd.



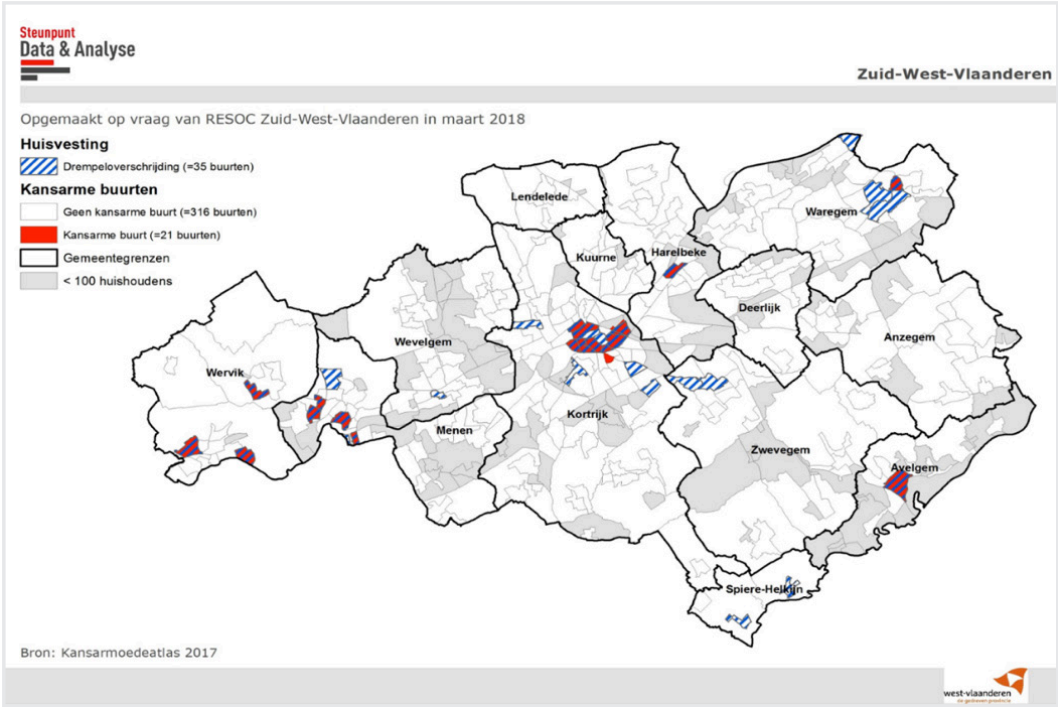
256 // 3. Dimensie demografie

De dimensie demografie bestaat uit 3 indicatoren: eenoudergezinnen, alleenstaanden en gescheiden 60-plus.



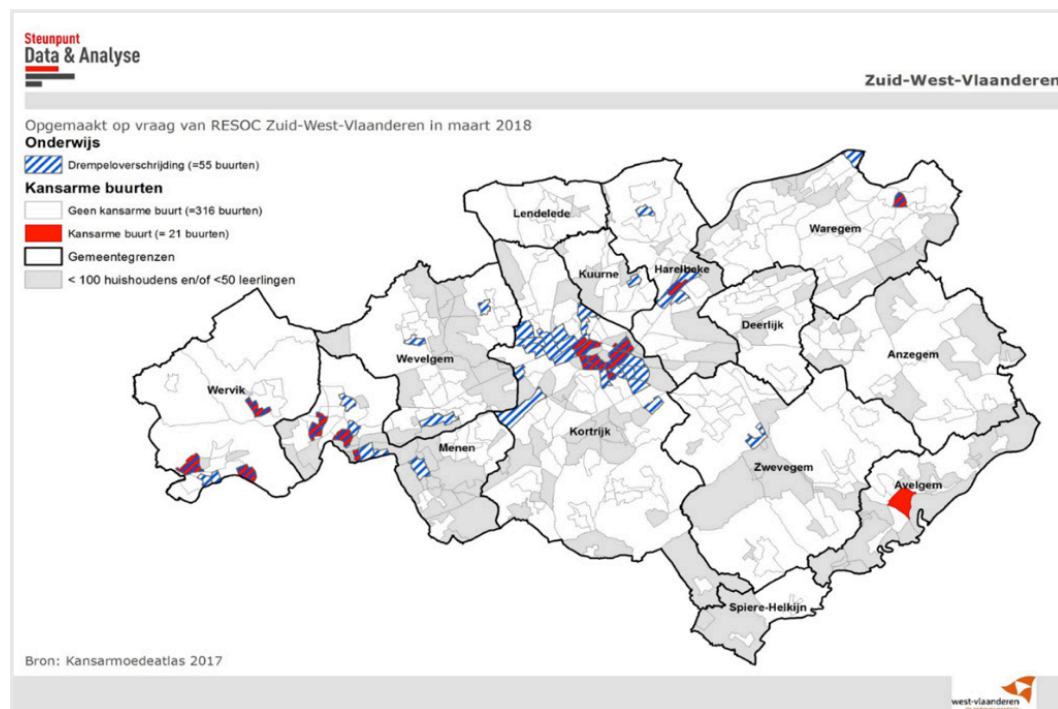
4. Dimensie huisvesting

De dimensie huisvesting bestaat uit 3 indicatoren: wooninstabiliteit (verhuisbewegingen), huurders 35-59 jaar en huurders 60+.



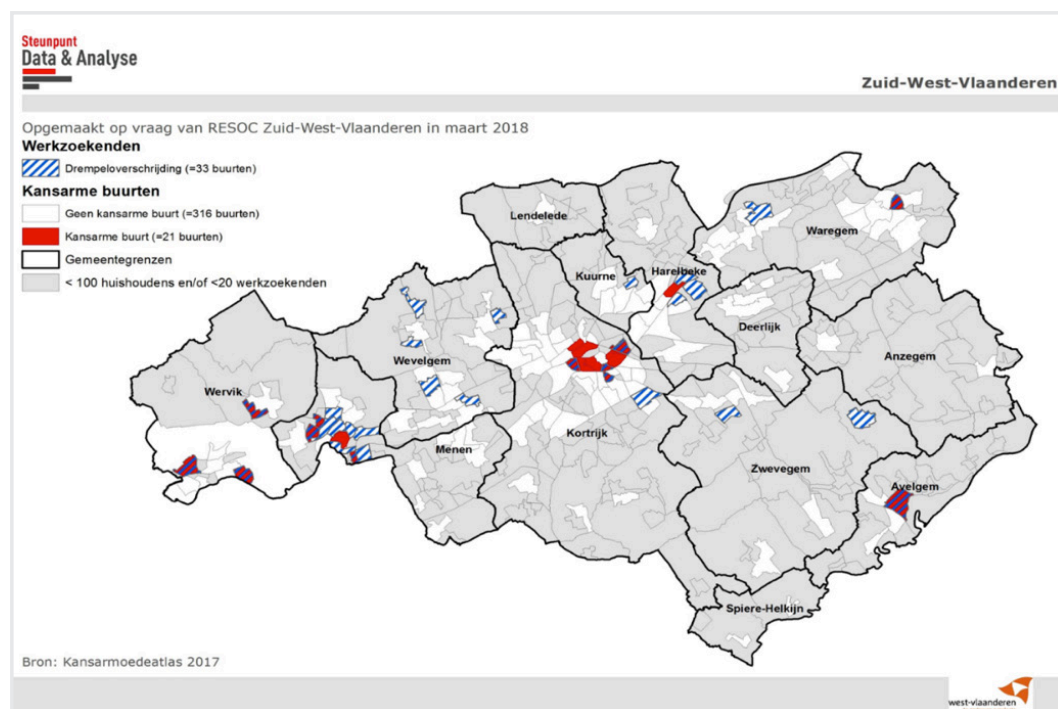
5. Dimensie onderwijs

De dimensie onderwijs bestaat uit 3 indicatoren: leerlingen in het gewoon lager onderwijs met minimum één jaar schoolse vertraging, leerlingen in het gewoon secundair onderwijs met minimum twee jaar schoolse vertraging en leerlingen in het buitengewoon onderwijs.



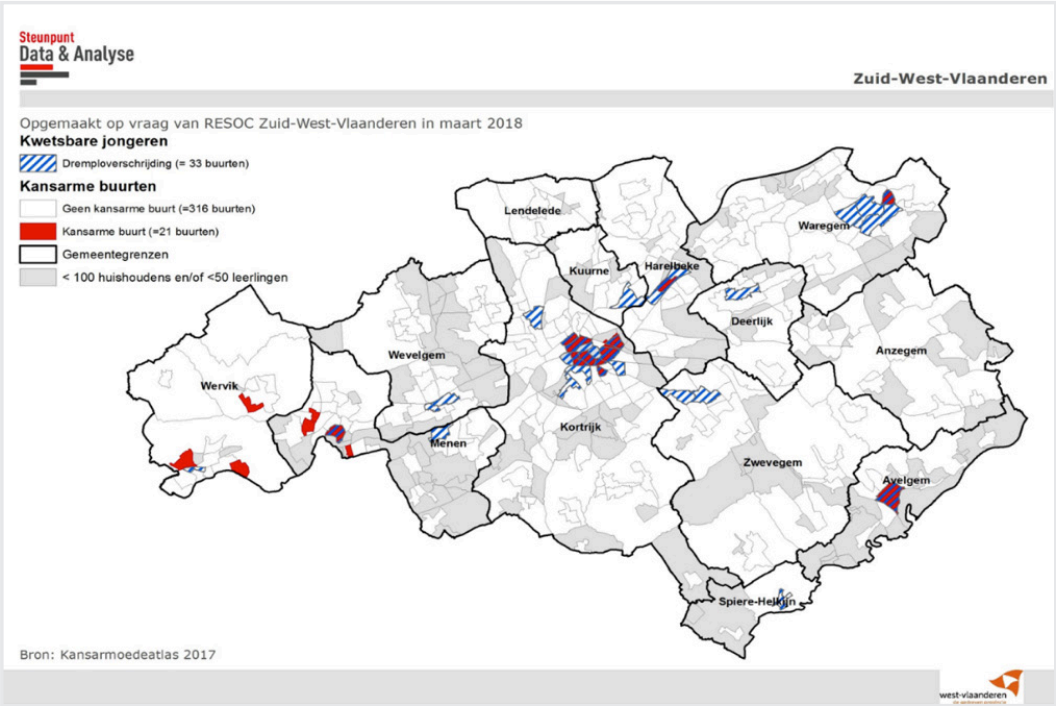
6. Dimensie werkloosheid

Voor deze dimensie is er één indicator, nl. de laaggeschoolde werkzoekenden.



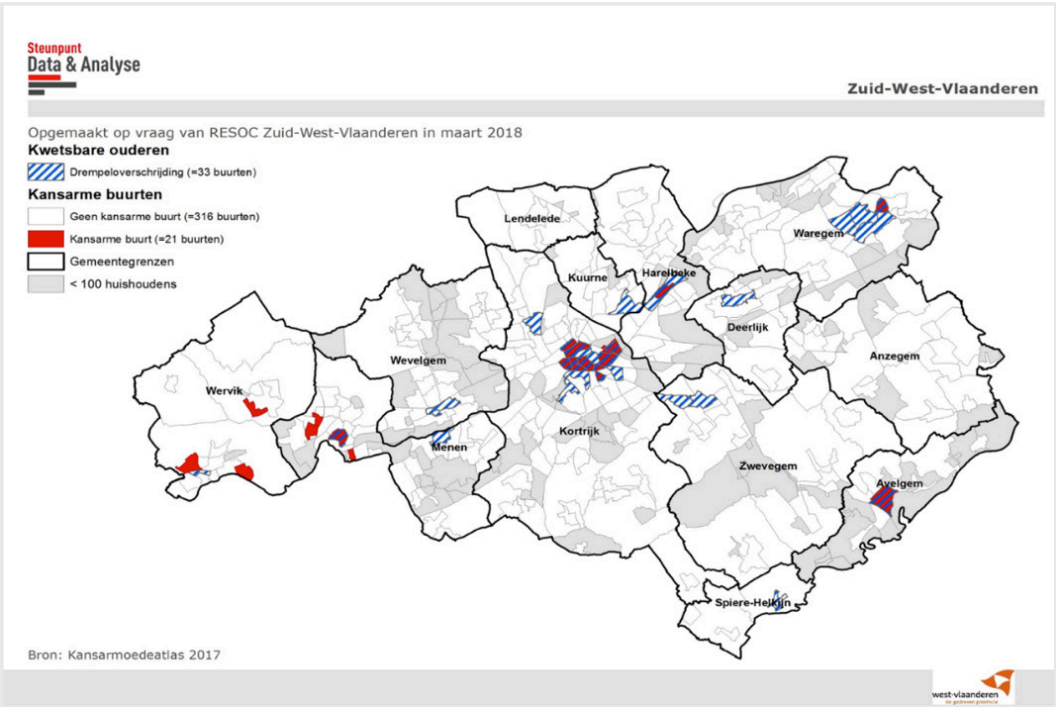
258 // 7. Kwetsbare jongeren

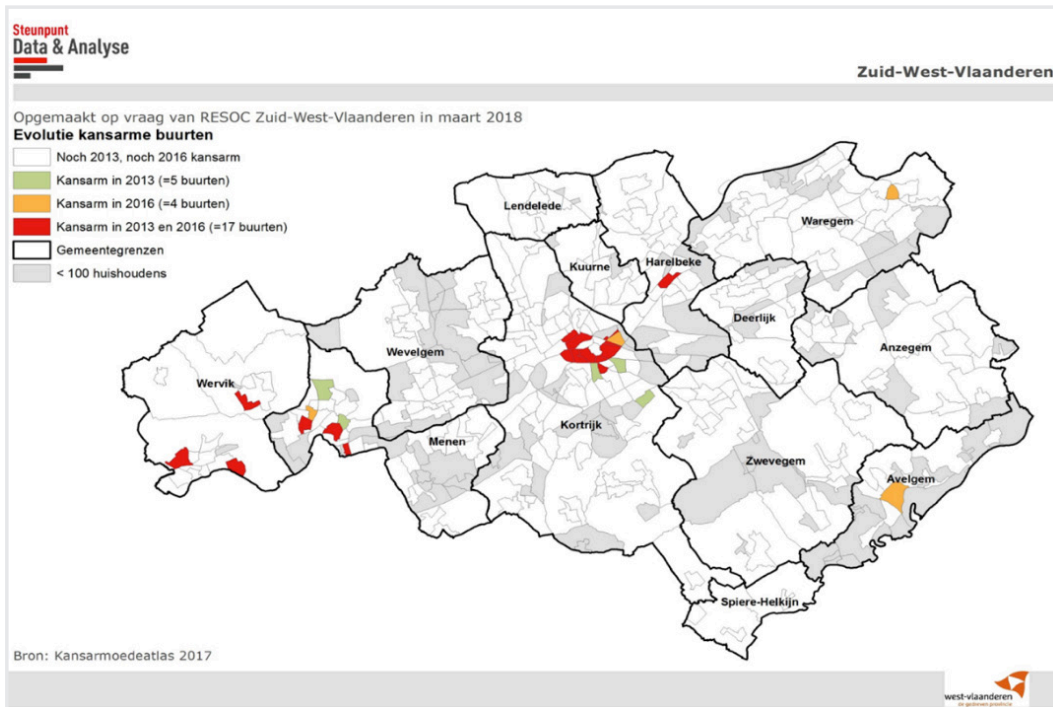
De dimensie om buurten met een verhoogde kans op kwetsbare jongeren te detecteren werd gevormd door volgende 6 indicatoren: leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs, leerlingen met schoolse vertraging in het secundair onderwijs, leerlingen uit het buitengewoon onderwijs, kansarme geboortes, wooninstabiliteit en eenoudergezinnen.



8. Kwetsbare ouderen

De dimensie kwetsbare ouderen bestaat uit volgende 3 indicatoren: wooninstabiliteit 60+, huurders appartementen 60+ en gescheiden 60+.





BIJLAGE 5: GEMEENTELIJKE STEEKKAART

Indicator	ANZ	AVE	DEE	HAR	KOR	KUU	LEN	MEN	SPI	WAR	WEV	ZWE	WER	ARR. KOR	WVL	VLG
Bevolking																
Indicator	14.545	10.045	11.715	27.683	75.736	13.219	5.768	33.112	2.142	37.871	31.457	24.530	18.689	287.823	1.186.532	6.516.011
Evolutie bevolking (2007-2017)	3,10%	5,50%	3,00%	5,30%	2,70%	4,70%	6,60%	2,10%	4,60%	5,70%	1,70%	3,00%	5,60%	3,50%	3,50%	6,50%
Aandeel niet-Belgen (2017)	1,50%	2,70%	2,50%	4,90%	7,30%	4,50%	2,20%	10,60%	7,70%	4,70%	2,80%	2,00%	6,00%	5,30%	4,70%	8,40%
Aantal inwoners per km² (2017)	348	462	697	950	946	1.321	439	1.001	199	854	812	388	429	714	377	482
Natuurlijk saldo per 1000 inwoners (2016)	0,76	-0,2	1,45	1,92	-0,94	-1,52	-1,91	-1,15	1,87	1,67	1,43	2,17	1,93	0,36	-1,05	0,78
Migratiesaldo per 1000 inwoners (2016)	-3,78	9,1	-3,07	3,44	3,93	7,44	5,73	8,49	2,34	5,33	3,89	5,07	6,66	4,37	5,08	5,21
Verouderingscoëfficiënt (2017)	118,5	115,4	122,4	129,7	129,4	129,7	136,9	120	75,9	130	121,9	119,2	117,3	125	146	120,6
Interne verzorging (2017)	23,5	25,6	23,8	21,9	26,7	23,3	25,5	24,6	22,7	21,6	22,6	24,2	24,1	24,2	23,9	22,9
Dependentiecoëfficiënt (2017)	93,8	92	91,5	89,2	95,4	95,8	97,5	97,2	84	89,7	92,9	91,3	99,3	93,2	97,6	90,9
Doorstromingscoëfficiënt (2017)	87,5	86,9	94,8	76,2	90	84,3	79,1	89,3	113,9	86,9	88,9	82,7	90,4	87	79,6	83,4
Private huishoudens (2017)	5.897	4.269	4.890	11.949	32.681	5.588	2.391	14.307	886	16.034	13.163	10.166	7.786	122.221	521.075	2.759.751
Evolutie huishoudens (2007-2017)	8,30%	9,20%	7,80%	9,80%	2,80%	9,10%	11,10%	4,40%	7,70%	11,70%	7,30%	7,60%	7,60%	6,80%	7,80%	8,50%
Gemiddelde gezinsgrootte (2017)	2,44	2,32	2,37	2,3	2,26	2,34	2,37	2,27	2,42	2,34	2,37	2,39	2,36	2,32	2,24	2,33
Aandeel alleenstaanden (t.o.v. alle private huishoudens) (2017)	24,70%	30,40%	27,10%	29,20%	34,90%	28,80%	26,90%	33,10%	30,50%	28,70%	27,40%	26,50%	28,70%	30,40%	32,30%	31,10%
Beroepsbevolking (2016)	6.984	4.735	5.718	13.384	34.437	6.120	2.736	14.978	1.038	18.037	15.057	11.673	8.489	134.896	546.243	3.024.839
Evolutie beroepsbevolking (2006-2016)	4,00%	5,80%	5,90%	6,20%	2,90%	3,30%	7,90%	1,80%	9,50%	3,70%	2,10%	6,10%	4,20%	3,80%	4,10%	6,80%
Activiteitsgraad (2016)	75,50%	73,90%	76,50%	75,50%	72,80%	74,60%	76,60%	72,60%	74,20%	74,10%	75,20%	74,90%	73,90%	74,20%	73,80%	72,60%
Huisvesting																
Gebouwen opgericht na 1945 (t.o.v. alle gebouwen) (2017)	73,50%	68,00%	75,60%	74,60%	64,40%	74,40%	75,10%	56,50%	61,50%	81,20%	71,70%	73,10%	59,90%	69,70%	69,50%	72,30%
Bouwvergunningen voor gebouwen, nieuwbouw + renovatie (residentieel) (2016)	122	67	61	228	445	91	35	171	10	289	146	184	110	1.849	7.919	32.561
Bouwvergunningen voor gebouwen - nieuwbouw (t.o.v. totaal gebouwen) (2016)	1,30%	1,00%	0,50%	0,90%	0,80%	1,10%	0,70%	0,50%	0,30%	1,00%	0,30%	0,80%	0,50%	0,80%	0,80%	0,60%
Woongelegenheden - nieuwbouw (t.o.v. totaal woongelegenheden) (2016)	2,30%	1,80%	1,90%	1,30%	1,50%	1,40%	1,60%	1,20%	0,30%	2,70%	0,60%	2,00%	2,50%	1,60%	1,50%	1,30%
Nieuwbouwintensiteit (2016)	1,50%	1,10%	0,60%	0,90%	0,90%	1,20%	0,80%	0,60%	0,30%	1,00%	0,40%	0,90%	0,60%	0,80%	0,80%	0,60%

Indicator	ANZ	AVE	DEE	HAR	KOR	KUU	LEN	MEN	SPI	WAR	WEV	ZWE	WER	ARR. KOR	WVL	VLG
Renovatie-intensiteit (2016)	0,50%	0,50%	0,70%	1,00%	0,50%	0,50%	0,70%	0,60%	0,80%	0,80%	0,80%	1,00%	0,80%	0,70%	0,70%	0,60%
Bodembezetting																
Oppervlakte (in ha)	4.179	2.175	1.682	2.914	8.002	1.001	1.315	3.307	1.078	4.434	3.876	6.324	4.361	40.287	314.434	1.352.225
Bebouwde oppervlakte (t.o.v. totale oppervlakte) (2017)	19,50%	21,20%	34,40%	35,50%	30,30%	47,10%	22,70%	30,90%	11,70%	38,10%	30,80%	18,80%	16,90%	28,10%	17,30%	19,20%
Oppervlakte voor bedrijvigheid (t.o.v. bebouwde oppervlakte) (2017)	17,90%	17,00%	28,10%	29,20%	20,80%	32,80%	16,50%	26,20%	26,20%	29,90%	26,70%	18,90%	12,60%	24,30%	17,80%	15,90%
Welvaart																
Gemiddeld inkomen per inwoner (2015)	19.192	17.655	18.668	18.200	18.543	17.613	18.656	16.473	17.851	18.749	18.129	19.046	16.580	18.259	18.492	18.970
Gemiddelde jaarlijkse groei belastbaar inkomen per inwoner (2005-2015)	3,40%	3,10%	3,30%	2,90%	2,80%	2,70%	3,40%	2,80%	3,90%	3,00%	3,20%	3,10%	2,80%	3,00%	3,10%	2,80%
Welvaartsindex (2015)	108	100	105	103	105	100	105	93	101	106	102	108	94	103	104	107
Personenwagens per 100 huishoudens (2017)	135,7	118,8	133,7	122	127,5	198,3	121,9	112,9	131,6	135,2	125,8	125,1	118,2	129,4	117,9	126,6
Werkgelegenheid en Werkzaamheidsgraad																
Totaal werknemers (2016)	3.285	3.221	4.012	7.784	43.399	5.781	1.445	9.812	445	18.933	9.636	5.247	3.022	113.000	412.120	2.218.855
Evolutie aantal werknemers [totaal groeipercantage] (2009-2016)	-6,60%	7,80%	8,80%	4,00%	1,40%	-16,80%	-2,80%	-4,90%	-21,90%	7,10%	6,50%	-0,50%	-2,70%	1,00%	1,50%	2,70%
Zelfstandigen en helpers (excl. zelfstandigen in bijberoep) (2017)	1.475	720	1.086	2.064	6.619	1.011	563	2.209	170	3.352	2.332	2.085	1.259	23.686	108.322	501.315
Evolutie aantal zelfstandigen en helpers (totaal groeipercantage) (2009-2017)	7,80%	3,40%	7,60%	6,90%	5,20%	-0,40%	0,50%	-0,80%	-5,00%	5,60%	2,90%	7,00%	-2,00%	4,50%	3,90%	10,50%
Industrialiseringsgraad (2016)	32,4	39,6	43,1	35,7	66,2	51,4	35,1	36,6	28,8	59,1	38,1	29,9	23	47,6	43,9	41,8
Jobratio (2015)	55,6	65,1	72,2	59,1	109	85,5	61,1	61,4	59,6	95,1	63,2	51,2	40,9	78,7	73,9	68,7
Ondernemersgraad (2016)	14,2	10	12,7	10,5	12,4	10,8	14,2	9,5	10,6	12,1	10,4	12	9,7	11,6	12,9	10,8
Werkzaamheidsgraad (2016)	73	69,9	73,5	71,7	67,3	70,6	73,7	66,3	68,4	70,5	71,6	71,9	69,3	69,8	69,5	67,2
Werkloosheid																
Werkloosheidsdruk - totaal (2016)	3,20%	4,80%	3,60%	4,40%	6,20%	4,70%	3,30%	7,40%	6,60%	4,20%	4,10%	3,50%	5,60%	5,00%	5,00%	6,20%
Werkloosheidsdruk - mannen (2016)	2,90%	4,80%	3,50%	4,40%	6,70%	5,00%	3,10%	7,40%	5,20%	3,90%	4,10%	3,50%	5,60%	5,10%	5,30%	6,60%
Werkloosheidsdruk - vrouwen (2016)	3,50%	4,90%	3,80%	4,30%	5,70%	4,40%	3,50%	7,30%	8,10%	4,50%	4,00%	3,60%	5,60%	4,90%	4,80%	5,90%
Aandeel laaggeschoolden in niet-werkende werkzoekenden (2017)	42,10%	57,10%	49,50%	51,50%	50,60%	49,20%	46,90%	58,80%	45,90%	48,40%	50,20%	44,80%	55,30%	51,10%	50,60%	46,60%
Aandeel jeugdwerklozen in niet-werkende werkzoekenden (2017)	24,80%	32,50%	26,50%	23,80%	23,30%	22,60%	30,60%	23,60%	14,90%	23,50%	27,70%	21,10%	24,10%	24,10%	22,90%	19,90%

Indicator	ANZ	AVE	DEE	HAR	KOR	KUU	LEN	MEN	SPI	WAR	WEV	ZWE	WER	ARR. KOR	WVL	VLG
Aandeel langdurig werklozen in niet-werkende werkzoekenden (2017)	29,20%	23,30%	32,40%	26,50%	23,30%	28,90%	38,80%	24,90%	23,00%	29,40%	27,90%	30,80%	23,30%	26,20%	28,20%	28,10%
Gemiddeld aantal openstaande vacatures per 100 niet-werkende werkzoekenden (2017)	38,6	47,5	49,5	46	44,9	43,6	42,9	49,2	44,6	45	44,3	41,2	42,5	45,4	44,3	48,1
Opleiding																
Studenten gewoon secundair onderwijs (2016)	987	642	755	1.630	4.677	829	360	2.012	123	2.355	2.035	1.631	1.153	18.036	72.710	406.995
Studenten TSO en BSO (t.o.v. studenten SO) (2016)	41,6	36	41,2	37,8	33,7	36,3	41,7	41,1	39,7	42,3	41,4	38,6	41,5	38,5	39	36,5
Studenten hoger onderwijs (2015)	522	290	451	856	3.002	461	183	892	50	1.498	1.065	853	503	10.123	38.750	230.492
Studenten hoger onderwijs (t.o.v. 18-24-jarigen)>2015	43,90%	37,60%	46,30%	38,10%	45,00%	40,80%	42,70%	33,00%	24,30%	44,20%	38,30%	43,60%	32,20%	41,40%	39,80%	43,60%
Universiteitsstudenten (t.o.v. studenten hoger onderwijs) (2015)	43,10%	45,50%	46,80%	44,40%	48,50%	44,00%	43,70%	41,90%	52,00%	46,80%	44,70%	46,30%	42,90%	46,00%	45,60%	50,90%
Indicatoren van Economische Activiteit																
Actieve ondernemingen (2016)	1.555	816	1.198	2.307	7.247	1.174	584	2.375	206	3.815	2.756	2.158	1.246	26.191	110.714	524.615
Oprichtingsratio (2016)	7,60%	9,90%	6,20%	8,60%	8,60%	7,90%	7,20%	8,20%	8,70%	8,20%	8,10%	7,90%	9,50%	8,20%	7,80%	8,70%
Uittredingsratio (2016)	4,80%	4,70%	5,00%	6,10%	5,50%	5,00%	4,60%	5,80%	6,80%	4,80%	5,60%	5,60%	7,10%	5,40%	5,30%	6,20%
Tewerkstelling in hoogtechnologische sectoren (2016)	28,50%	40,10%	23,00%	28,20%	65,40%	60,10%	27,80%	56,30%	19,60%	40,80%	32,90%	30,40%	40,50%	49,30%	51,40%	53,00%
Land- en tuinbouw																
Land- en tuinbouwbedrijven (2016)	106	50	55	56	126	18	54	68	16	80	82	155	137	866	8.312	23.981
Oppervlakte voor cultuurground (t.o.v. totale oppervlakte) (2016)	64,90%	72,70%	56,80%	40,50%	43,60%	40,70%	73,90%	41,80%	57,80%	37,20%	51,50%	59,70%	68,80%	51,40%	64,30%	45,90%
Detailhandel																
Handelsspanen (per 1.000 inwoners) (2017)	18,84	20,61	22,02	18,5	28,47	24,74	18,03	26,15	25,21	23,76	19,2	17,73	17,44	23,27	24,95	19,22
Winkelvloeroppervlakte (per 1.000 inwoners) (2017)	3.445	1.766	6.254	1.723	2.562	3.705	2.634	2.122	3.477	3.035	2.283	1.410	1.044	2.592	2.406	2.036

Bron: www.provincies.incijfers.be, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.



Maak het in
Zuid-West-Vlaanderen



RESOC Zuid-West-Vlaanderen
Engelse Wandeling 2F4L
8500 KORTRIJK
www.resoczuidwest.be